

บทที่ ๓

การเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ประวัติความเป็นมาของชุมชน

๓.๑.๑ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน โดยเฉพาะในช่วงเริ่มแรกก่อนที่จะเป็นกรุงศรีอยุธยานั้น มีนักประวัติศาสตร์หลายสำนักได้สันนิษฐานกันไปต่าง ๆ นานา ตามหลักฐานและความเชื่อที่แต่ละคนได้ค้นพบ ซึ่งยังหาข้อยุติที่แน่นอนไม่ได้ แต่ที่เชื่อถือตรงกันคือบริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งของกรุงศรีอยุธยานี้ เดิมเคยเป็นที่ตั้งของแคว้นทวาราวดีและแคว้นละโว้ (อโยธยา) ตามลำดับ^๑ ดังนั้นในที่นี้จึงใคร่ขอกล่าวถึงประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยสังเขปนับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นต้นมา

กรุงศรีอยุธยาได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นราชธานีใน พ.ศ. ๑๘๘๓ โดยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) และพระราชทานนามเมืองว่า "กรุงเทพทวาราวดีศรีอยุธยา มหาดีลกษณพรัตนราชธานีบุรีรมย์" กรุงศรีอยุธยาในขณะนั้นเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่และทรงอิทธิพลในแถบแหลมมลายู เริ่มมีการรับเอาแบบธรรมเนียมด้านการปกครองมาจากขอม คือถือว่ากษัตริย์เป็นสมมติเทพ แตกต่างจากระบบการปกครองแบบพ่อปกครองลูกของอาณาจักรสุโขทัย

กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทยนานถึง ๔๑๗ ปี มีพระมหากษัตริย์จาก ๕ ราชวงศ์ ปกครองติดต่อกันมา ๓๓ พระองค์ สาเหตุที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีระยะเวลาอันยาวนานนั้นสืบเนื่องจากมีทำเลที่ตั้งอยู่ในชัยภูมิที่ดีทั้งทางด้าน ยุทธศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง ทางด้านยุทธศาสตร์กรุงศรีอยุธยามีลักษณะเป็นเกาะมีแม่น้ำล้อมรอบ ทางด้านทิศเหนือ

^๑ เกื้อกูล ยินยงอนันต์, "จังหวัดพระนครศรีอยุธยา", (อยุธยา: โรงพิมพ์เทียนวัฒนา, ๒๕๒๕), หน้า ๓๕.

คือแม่น้ำลพบุรีเก่า ทางด้านทิศตะวันตกและด้านทิศใต้คือแม่น้ำเจ้าพระยา และทางด้านตะวันออกคือแม่น้ำป่าสัก ลักษณะเช่นนี้เป็นเกราะป้องกันศัตรูได้ดี ส่วนรอบนอกเกาะเมืองมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตั้งทัพของศัตรู ทางด้านเศรษฐกิจกรุงศรีอยุธยาอยู่บริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำอันเกิดจากการทับถมของตะกอน ทำให้บริเวณนี้เหมาะแก่การเพาะปลูก นอกจากนี้ที่ตั้งของกรุงศรีอยุธยายังเป็นที่รวมของแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำลพบุรี ซึ่งเป็นผลให้ชาวอยุธยาสามารถติดต่อค้าขายกับหัวเมืองในภาคกลางและภาคเหนือได้สะดวก อีกทั้งยังอยู่ใกล้อ่าวไทย จึงทำให้กรุงศรีอยุธยากลายเป็นเมืองที่ควบคุมการค้าต่างประเทศ จากการที่กรุงศรีอยุธยาเป็นที่รวมของสินค้าของป่าจากหัวเมืองต่าง ๆ ออกขาย ประกอบกับการอยู่ใกล้อ่าวไทย ดังนั้นอยุธยาจึงสามารถควบคุมการค้าต่อระหว่างหัวเมืองภายในทวีปกับต่างประเทศด้วย

ถึงแม้ว่าที่ตั้งของกรุงศรีอยุธยาจะดีเพียงใดก็ตาม ตลอดระยะเวลา ๔๑๗ ปี กรุงศรีอยุธยาต้องเผชิญกับการทำสงครามหลายครั้ง สงครามครั้งที่สำคัญที่สุดในปี พ.ศ. ๒๑๑๒ ในรัชกาลของสมเด็จพระมหินทราธิราช เป็นผลให้กรุงศรีอยุธยาต้องตกเป็นเมืองขึ้นของพม่านานถึง ๑๕ ปี จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๑๒๗ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชจึงสามารถประกาศอิสรภาพได้ และมีกษัตริย์สืบต่อกันมาอีก ๑๓๗ ปี จนถึงรัชกาลสมเด็จพระเจ้าเอกทัศนี้ กรุงศรีอยุธยาต้องตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๓๑๐ ซึ่งเป็นความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ที่กรุงศรีอยุธยาไม่สามารถดำรงความเป็นเมืองหลวงอีกต่อไป^๑

หลังจากเสียกรุงแล้วกรุงศรีอยุธยาก็ถูกปล่อยให้รกร้าง คงเหลือแต่เพียงหมู่บ้านเล็ก ๆ กระจายกันไปรอบ ๆ เกาะเมือง และเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงสถาปนากรุงเทพฯ ขึ้นเป็นเมืองหลวง พระนครศรีอยุธยาก็เป็นเพียงเมืองจัตวาเมืองหนึ่งขึ้นกับกรุงเทพฯ ซึ่งในเวลาต่อมาเรียกว่า "เมืองกรุงเก่า"

กรุงเก่าได้กลายเป็นเมืองสำคัญอีกครั้งในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงจัดการปกครองหัวเมืองแบบมณฑลเทศาภิบาลในปี พ.ศ. ๒๔๓๗ พระองค์ทรงจัดตั้ง "มณฑลกรุงเก่า" โดยรวมหัวเมือง ๘ เมืองเข้าด้วยกัน คือเมืองกรุงเก่า เมืองอ่างทอง เมืองสระบุรี เมืองลพบุรี เมืองพระพุทธบาท เมืองพรหมบุรี เมืองอินทร์บุรี และเมืองสิงห์บุรี

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑-๔๒.

โดยตั้งที่ทำการมณฑลที่เมืองกรุงเก่า ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการเปลี่ยนชื่อเมืองเป็นจังหวัด ดังนั้นในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๙ เมืองกรุงเก่าจึงได้เปลี่ยนเป็น "จังหวัดกรุงเก่า" จนถึงในรัชกาลที่ ๗ จึงเปลี่ยนชื่อมณฑลกรุงเก่าเป็น "มณฑลอยุธยา" เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๙ และเปลี่ยนชื่อจังหวัดกรุงเก่าเป็น "จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" ส่วนชื่อกรุงเก่าคงเป็นชื่อเรียกอำเภอกว่า "อำเภอกกรุงเก่า" จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ จึงได้เปลี่ยนชื่ออำเภอกกรุงเก่าเป็น "อำเภพระนครศรีอยุธยา" ดังเช่นทุกวันนี้^๑

๓.๑.๒ อำเภทท่าเรือและชุมชนเมืองท่าเรือ

บริเวณพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนเมืองท่าเรือในปัจจุบันนั้นมีประวัติความเป็นมาเริ่มแรกอย่างไรไม่ปรากฏ แต่จากลักษณะภูมิประเทศซึ่งเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำนั้น สันนิษฐานว่าเดิมคงจะเป็นเพียงหมู่บ้านเกษตรกรรมเล็ก ๆ แต่เริ่มมาปรากฏหลักฐานในประวัติศาสตร์ครั้งแรกเมื่อประมาณ ๓๕๐ ปีเศษมานี้เอง กล่าวคือในสมัยพระเจ้าทรงธรรม (พ.ศ. ๒๑๕๓-๒๑๗๑) มีผู้ค้นพบรอยพระพุทธรูป^๒ (ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี ซึ่งอยู่ตอนเหนือของอำเภทท่าเรือในปัจจุบัน ระยะทางจากอำเภทท่าเรือตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๒๒ ประมาณ ๑๘ กิโลเมตร) เมื่อความทราบถึงสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม จึงได้มีพระราชดำริจัดทำมณฑลขึ้นครอบรอยพระพุทธรูปนั้น^๓ และพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินจากเมืองหลวงที่กรุงศรีอยุธยาไปนมัสการพระพุทธรูปโดยทางชลมารค เสมอจนเป็นประเพณีสืบเนื่องจนถึงพระมหากษัตริย์องค์ต่อ ๆ มาที่จะเสด็จไปนมัสการพระพุทธรูปเป็นประจำจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จึงทำให้ประชาชนจากทั่วทุกสารทิศพากันเลื่อมใสศรัทธาและเดินทางไปนมัสการเป็นจำนวนมากตามไปด้วย จากลักษณะภูมิประเทศในสมัยนั้น การจะเดินทางไปพระพุทธรูปที่สะดวกและสั้นที่สุดจะต้องเดินเรือมาตามลำแม่น้ำป่าสักและมาขึ้นฝั่งที่บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภทท่าเรือในปัจจุบัน ต่อจากนั้นจึงขึ้นช้างหรือเดินเท้าต่อไปยังพระพุทธรูป ดังนั้นบริเวณอำเภทท่าเรือในอดีตจึงเป็นจุด

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖-๔๘.

^๒ บัญชา วิทยสธนะ, "จากเจ้าพระยาถึงป่าสัก", อนุสาร อสท, ๒๓ (เมษายน ๒๕๒๖): ๓๕.

^๓ ที่ว่าการอำเภทท่าเรือ, "บรรยายสรุปข้อราชการอำเภทท่าเรือ ๒๕๒๕" (อำเภทท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา : ที่ว่าการอำเภทท่าเรือ), หน้า ๑.

เปลี่ยนการเดินทางที่สำคัญ กล่าวคือเป็นที่จอดพักของขบวนเรือพระที่นั่งของพระมหากษัตริย์ และเรือของเอกชนที่เดินทางไปนมัสการพระพุทธบาทในครั้งโบราณ และในรัชกาลของสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมนั่นเอง พระองค์ได้โปรดเกล้าให้ช่างชาวต่างประเทศมาทำการสำรวจ แล้วสร้างเส้นทางจากท่าเรือไปยังพระพุทธบาทเพื่อให้เป็นเส้นทางเสด็จทางสถลมารค^๑ ชื่อ "ถนนฝรั่งส่องกล้อง" ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นถนนสายแรกของประเทศไทย ในปัจจุบันเป็นทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๒๒ (พระพุทธบาท-ท่าเรือ) นอกจากนี้พระองค์ยังได้โปรดให้สร้างพระราชานิเวศน์ขึ้นหลังหนึ่งให้ชื่อ "พระตำหนักท่าเจ้าสนุก"^๒ ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำป่าสักฝั่งตรงข้ามกับที่ว่าการอำเภอท่าเรือในปัจจุบัน

ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงษ์ (โอรสรัชกาลที่ ๔) ได้ทรงสร้างทางรถไฟเล็กบนถนนสายพระพุทธบาท-ท่าเรือนี้ เพื่อใช้เป็นเส้นทางรับ-ส่งผู้โดยสารที่เดินทางไปนมัสการพระพุทธบาท ประชาชนจึงพากันเรียกว่า "รถไฟกรมพระนราฯ" ต่อมาภายหลังการคมนาคมโดยรถยนต์สามารถเดินทางได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ประชาชนจึงไม่นิยมโดยสารรถไฟเล็กจึงได้เลิกกิจการไป^๓

สำหรับประวัติในด้านการปกครองของชุมชนเมืองท่าเรื่อนั้น อำเภอท่าเรือได้ตั้งเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๔ เดิมเรียกว่า "อำเภอนครน้อย" แต่ต่อมาเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๔๕ ทางกรมได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "อำเภอท่าเรือ" ทั้งนี้ก็เพื่อจะรักษาไว้ซึ่งประวัติและสภาพของท้องที่ซึ่งเคยมีความสำคัญอย่างมากในอดีต^๔ และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ ได้มีการประกาศจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นคือ เทศบาลตำบลท่าเรือ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอท่าเรือ นอกจากนี้ได้ประกาศจัดตั้งสุขาภิบาลท่าหลวงในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลท่าหลวงและตำบลจำปา คือหมู่ที่ ๑, ๔, ๕, ๖ และ ๘ ของตำบลท่าหลวง และหมู่ที่ ๑, ๖, ๗ และ ๘ ของตำบลจำปา ซึ่งเป็นเขตต่อเนื่องจากเขตเทศบาลตำบลท่าเรือด้านทิศตะวันออก

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

^๒ บัญชา วิทยสรณะ, "จากเจ้าพระยาถึงป่าสัก", อนุสาร อสท. หน้า ๓๕.

^๓ ที่ว่าการอำเภอท่าเรือ, "บรรยายสรุปข้อราชการอำเภอท่าเรือ ๒๕๒๕", หน้า ๒.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงน่าจะกล่าวได้ว่าชุมชนเมืองท่าเรือ เริ่มเกิดขึ้นอย่างแท้จริงในตอนที่ประชาชนเริ่มรู้จักและนิยมเดินทางไปนมัสการพระพุทธบาท โดยเปลี่ยนสภาพจากหมู่บ้านเกษตรกรรมเล็ก ๆ กลายเป็นชุมชนเมืองริมแม่น้ำที่มีผู้คนคึกคักโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาลการเดินทางไปนมัสการพระพุทธบาท จึงทำให้เกิดมีการอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งค้าขายจำนวนมากจนกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ในขณะนั้น ครั้นต่อมาเมื่อการคมนาคมทางบกเจริญก้าวหน้ามากขึ้น การคมนาคมทางน้ำก็ลดความสำคัญลง ประชาชนที่จะเดินทางไปนมัสการพระพุทธบาทไม่จำเป็นต้องมาเปลี่ยนการเดินทางที่อำเภอท่าเรือ จึงทำให้ชุมชนเมืองท่าเรือขบเซาและหมดความสำคัญไป จนกระทั่งเมื่อประมาณ ๑๐ ปีเศษที่ผ่านมา ได้เริ่มมีอุตสาหกรรมไซโลเข้ามาลงทุนจัดตั้งในพื้นที่จำนวนมาก จึงทำให้ภาวะความขบเซาของชุมชนเมืองท่าเรือฟื้นตัวขึ้นดังในเช่นปัจจุบัน

๓.๒ การปกครอง

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งพื้นที่การปกครองเป็น ๑๖ อำเภอ ๒๐๘ ตำบล ๑,๔๕๓ หมู่บ้าน ๓ เทศบาล และ ๑๕ สุขาภิบาล (ดูตารางที่ ๑) ขนาดพื้นที่รวมทั้งจังหวัด ๒,๔๘๐.๑๖๓ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่โดยเฉลี่ยรายอำเภอเท่ากับ ๑๕๕.๐๑ ตารางกิโลเมตร มีอำเภอที่มีขนาดพื้นที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยจำนวน ๗ อำเภอ คือ อำเภอบางไทร อำเภอบางปะอิน อำเภอผักไห่ อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอรังน้อย อำเภอเสนา และอำเภออุทัย ส่วนที่เหลืออีก ๙ อำเภอมีขนาดพื้นที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ย ซึ่งอำเภอที่มีขนาดพื้นที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยนั้นแทบทั้งหมดจะเป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ตอนใต้ของพื้นที่จังหวัด สำหรับอำเภอที่มีขนาดพื้นที่มากที่สุดคืออำเภอบางปะอิน ซึ่งมีขนาดพื้นที่ ๒๒๖.๘๘๘ ตารางกิโลเมตร และอำเภอที่มีขนาดพื้นที่น้อยที่สุดคืออำเภอภาชี มีขนาดพื้นที่ ๘๔.๓๓๒ ตารางกิโลเมตร ส่วนอำเภอพระนครศรีอยุธยานั้น มีขนาดพื้นที่ ๑๒๙.๓๑๔ ตารางกิโลเมตร

ศูนย์กลางการปกครองของจังหวัด ตั้งอยู่ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นสถานที่รวมของส่วนราชการระดับจังหวัดจำนวนมาก มีทั้งส่วนที่ขึ้นกับการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง ยกเว้นส่วนราชการที่เป็นการบริหารราชการส่วนกลางนั้นสายการบังคับบัญชาจะขึ้นตรงกับกระทรวง ทบวง กรม เจ้าสังกัด อาทิ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ศาลจังหวัด สำนักงานสถิติจังหวัด เป็นต้น

ตารางที่ ๑ จำนวนตำบล หมู่บ้าน พื้นที่อำเภอและพื้นที่ชุมชนเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๕๒๕

เขตการปกครอง	พื้นที่ (กม ^๒)	จำนวนหน่วยการปกครอง			
		ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล, สุขาฯ (ชุมชนเมือง)	พื้นที่ (กม ^๒)
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒, ๔๘๐. ๑๖๓	๒๐๘	๑, ๔๕๓	๒๒	๑๖๓. ๔๒
๑. อ.พระนครศรีอยุธยา	๑๒๙. ๓๑๙	๒๑	๑๑๙	ทม.พระนครศรีอยุธยา ส. อโยธยา	๑๔. ๐๐ ๘. ๔๐
๒. อ.ท่าเรือ	๑๐๕. ๑๖๕	๑๐	๘๒	ทต.ท่าเรือ ส. ท่าหลวง	๑. ๙๔ ๓. ๔๙
๓. อ.นครหลวง	๑๔๙. ๑๗๓	๑๒	๗๔	ส.นครหลวง	๔. ๓๑
๔. อ.บางไทร	๒๐๒. ๑๑๖	๒๓	๑๓๕	ส.บางไทร	๒๗. ๕๙
๕. อ.บางบาล	๘๙. ๐๙๗	๑๖	๑๑๑	ส.บางบาล	๙. ๖๐
๖. อ.บางปะอิน	๒๒๖. ๘๘๘	๑๘	๑๔๘	ส.บ้านเลน ส.พระอินทราชา	๓. ๗๘ ๔. ๔๐
๗. อ.บางปะหัน	๑๒๐. ๗๑๘	๑๗	๙๓	ส.บางปะหัน	๕. ๙๘
๘. อ.ผักไห่	๑๖๗. ๕๕๙	๑๖	๑๒๖	ส.ผักไห่ ส.ลาดชะโด	๔. ๐๐ ๑๔. ๕๓
๙. อ.ภาชี	๘๔. ๓๓๒	๘	๗๒	ส.โคกม่วง	๕. ๐๐
๑๐. อ.ลาดบัวหลวง	๒๑๕. ๗๑๓	๖	๕๕	ส.ลาดบัวหลวง	๓. ๘๐
๑๑. อ.วังน้อย	๒๑๗. ๐๗๗	๑๐	๖๘	ส.ลำตาเสา	๘. ๐๐
๑๒. อ.เสนา	๒๐๓. ๕๘๔	๑๗	๑๒๕	ทม.เสนา ส.หัวเวียง ส.เจ้าเจ็ด	๑. ๒๐ ๗. ๐๐ ๑๐. ๖๙
๑๓. อ.บางซ้าย	๑๔๙. ๓๐๒	๖	๕๓	ส.บางซ้าย	๕. ๕๗
๑๔. อ.อุทัย	๑๘๘. ๒๖๒	๑๑	๑๐๗	ส.อุทัย	๓. ๔๓
๑๕. อ.มหาราช	๑๑๙. ๐๙๖	๑๒	๕๘	ส.มหาราช	๓. ๘๔
๑๖. อ.บ้านแพรก	๑๑๒. ๗๖๒	๕	๒๗	ส.บ้านแพรก	๘. ๐๐

ที่มา กรมการปกครอง

ส่วนอำเภอนั้นเป็นส่วนราชการที่เป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีนายอำเภอ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ทุกอำเภอจะมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองบังคับบัญชาส่วนราชการต่าง ๆ ระดับอำเภอ อาทิ สำนักงานสรรพากรอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาการอำเภอ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ เป็นต้น นอกจากนี้แต่ละอำเภอยังแบ่งพื้นที่การปกครองย่อยออกไปเป็นตำบลและหมู่บ้าน โดยมีกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้รับผิดชอบตามลำดับ

สำหรับในด้านการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรูปแบบของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ๓ รูปแบบเช่นเดียวกับจังหวัดต่าง ๆ คือ เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับพื้นที่การปกครองของเทศบาลและสุขาภิบาล นั้นจัดว่าเป็นพื้นที่ในส่วนของชุมชนเมือง ส่วนพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารชุมชนที่อยู่นอกพื้นที่เทศบาลและสุขาภิบาลนั้น จัดว่าเป็นพื้นที่ในชนบท (ดูแผนที่หมายเลข ๑)

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ที่จัดการบริหารในรูปแบบเทศบาล จำนวน ๓ แห่ง คือ เทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่การปกครองอยู่ในบางส่วนของพื้นที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา เทศบาลเมืองเสนา มีพื้นที่การปกครองอยู่ในบางส่วนของพื้นที่อำเภอเสนาและเทศบาลตำบลท่าเรือ มีพื้นที่การปกครองอยู่ในบางส่วนของพื้นที่อำเภอท่าเรือ ซึ่งมีขนาดพื้นที่เทศบาล รวมกันทั้งสิ้น ๑๗.๑๔ ตารางกิโลเมตร

ส่วนการจัดการบริหารในรูปแบบสุขาภิบาลนั้น มีอยู่ในทุกอำเภอ บางอำเภอมีจำนวนมากกว่า ๑ แห่ง จำนวนรวมของสุขาภิบาลในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งสิ้น ๑๔ แห่ง คือ สุขาภิบาลอยุธยา สุขาภิบาลท่าหลวง สุขาภิบาลนครหลวง สุขาภิบาลบางไทร สุขาภิบาลบางบาล สุขาภิบาลบ้านเลน สุขาภิบาลพระอินทราชา สุขาภิบาลบางปะหัน สุขาภิบาลผักไห่ สุขาภิบาลลาดชะโด สุขาภิบาลโคกม่วง สุขาภิบาลลาดบัวหลวง สุขาภิบาลลำตาเสา สุขาภิบาลหัวเวียง สุขาภิบาลเจ้าเจ็ด สุขาภิบาลบางซ้าย สุขาภิบาลฤทัย สุขาภิบาลมหาราช และสุขาภิบาลบ้านแพรก ขนาดพื้นที่สุขาภิบาลรวมกันทั้งสิ้น ๑๔๖.๒๔ ตารางกิโลเมตร รวมเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งสิ้น ๑๖๓.๔๒ ตารางกิโลเมตร ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือพื้นที่ชนบทจำนวน ๒,๓๓๓,๘๓๓ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองและพื้นที่ชนบทในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเท่ากับร้อยละ ๖.๕๔ และ ๙๓.๔๖ ตามลำดับ

ลพบุรี

สระบุรี

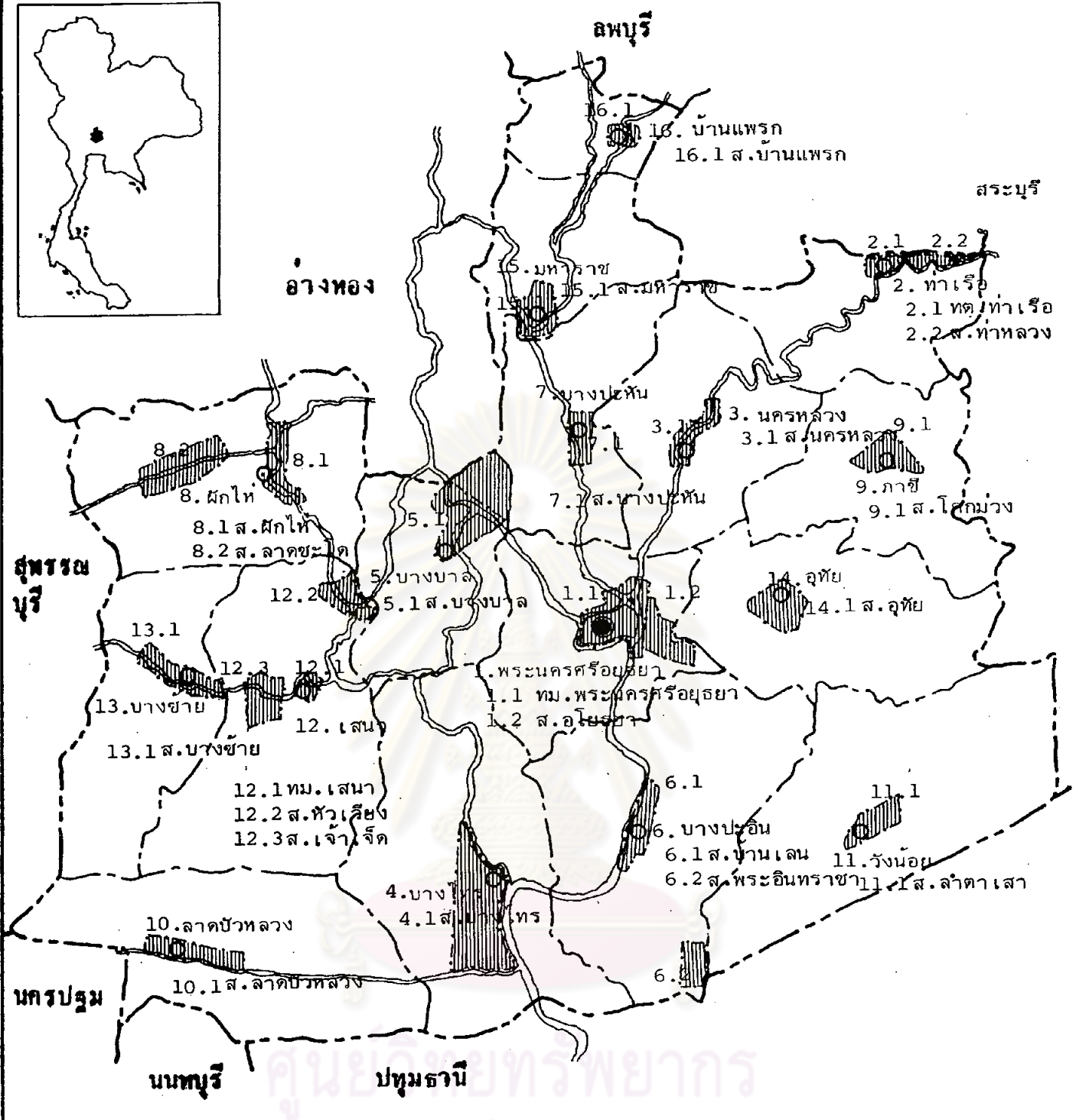
อ่างทอง

สุพรรณบุรี

นครปฐม

นนทบุรี

ปทุมธานี

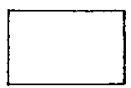

แสดง : พื้นที่ชุมชนเมืองใน เขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนที่ 1

พื้นที่ชุมชนเมือง

พื้นที่ชนบท

สัญลักษณ์

ที่ตั้งจังหวัด

ที่ตั้งอำเภอ

----- เขตจังหวัด

----- เขตอำเภอ

----- เขตเทศบาล, สุขาภิบาล

~~~~~ แม่น้ำ, คลอง

มาตราส่วน

ที่มา กรมการปกครอง

๓.๓ ที่ตั้งของบริเวณที่ศึกษา

๓.๓.๑ ที่ตั้งของอำเภอที่ศึกษา

อำเภอท่าเรือเป็นอำเภอหนึ่งในจำนวนทั้งหมด ๑๖ อำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ประมาณละติจูดที่ $๑๔^{\circ} ๓๐' - ๑๔^{\circ} ๓๕'$ เหนือ ลองจิจูดที่ $๑๐๐^{\circ} ๔๐' - ๑๐๐^{\circ} ๔๕'$ ตะวันออก ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือสุดของที่ตั้งตัวจังหวัด แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๐ ตำบล มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด ๑๐๕.๑๖๕ ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (ดูแผนที่หมายเลข ๒)

ทิศเหนือ เขตตำบลวังแดง ตำบลบ้านร่อม เทศบาลตำบลท่าเรือ และสุขาภิบาลท่าหลวง ติดต่อกับกิ่งอำเภอคอนทุดและอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันออก เขตตำบลท่าหลวง ตำบลจำปาและตำบลหนองขนาก ติดต่อกับอำเภอเสนาให้และอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

ทิศใต้ เขตตำบลหนองขนากและตำบลปากท่า ติดต่อกับอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก เขตตำบลปากท่าและตำบลวังแดง ติดต่อกับอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ซึ่งจากอาณาเขตติดต่อของอำเภอท่าเรือดังกล่าว จะเห็นได้ชัดเจนว่าตลอดแนวเส้นแบ่งเขตอำเภอด้านเหนือและด้านตะวันออกเป็นเส้นเดียวกับแนวเขตของพื้นที่จังหวัดสระบุรีจึงกล่าวได้ว่าอำเภอท่าเรือ เป็นอำเภอชายแดนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอำเภอหนึ่ง

๓.๓.๒ ที่ตั้งของชุมชนเมืองที่ศึกษา

ชุมชนเมืองท่าเรือ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุดของพื้นที่อำเภอท่าเรือ ประกอบด้วยพื้นที่การปกครองซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกัน ๒ ส่วน คือ พื้นที่เทศบาลตำบลท่าเรือซึ่งมีขนาดพื้นที่ ๑.๕๔ ตารางกิโลเมตร^๑ คลุมพื้นที่ทั้งหมดของตำบลท่าเรือ และพื้นที่ของสุขาภิบาลท่าหลวง

^๑ โดยการวัดจากแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๒๔.

๓.๔๔ ตารางกิโลเมตร^๑ คลุมพื้นที่หมู่ ๑, ๖, ๗ และ ๘ ตำบลจำปา และหมู่ ๑, ๔, ๕ และ ๖ ตำบลท่าหลวง รวมเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองท่าเรือทั้งหมด ๕.๔๓ ตารางกิโลเมตร จากการที่ที่ตั้งของชุมชนเมืองท่าเรืออยู่ทางทิศเหนือสุดของพื้นที่อำเภوتاเรือ ดังนั้นแนวเขตด้านทิศเหนือและด้านทิศตะวันออกทั้งหมดจึงมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ของจังหวัดสุรินทร์เช่นเดียวกัน ส่วนด้านทิศใต้เกือบทั้งหมดมีอาณาเขตแบ่งกึ่งกลางตามแนวแม่น้ำป่าสักพื้นที่ส่วนที่เหลือติดต่อกับเขตของตำบลท่าเจ้าสนุก อำเภوتاเรือ และด้านทิศตะวันตกติดต่อกับเขตของตำบลบ้านร่อม อำเภوتاเรือ

จึงสรุปได้ว่าขอบเขตของชุมชนเมืองที่ศึกษานี้ ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้เกือบทั้งหมดมีลักษณะพื้นที่เป็นริมแม่น้ำ มีเพียงด้านทิศเหนือและทิศตะวันตกเท่านั้นที่มีลักษณะเป็นผืนแผ่นดินต่อเนื่องกัน

๓.๔ สภาพพื้นฐานปัจจุบัน

๓.๔.๑ ลักษณะทางกายภาพ^๒

๓.๔.๑.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งอยู่ในที่ราบภาคกลางตอนล่างระหว่างละติจูด ๑๔° ๑๖' ๓๓" กับ ๑๔° ๔๐' ๑๐" เหนือ และลองจิจูด ๑๐๐° ๑๔' ๕๓" กับ ๑๐๐° ๔๔' ๓๖" ตะวันออก อยู่ใกล้กึ่งกลางของประเทศไทยตอนบนทำให้อากาศมีอุณหภูมิสูงเกือบตลอดปี มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือโดยทางรถยนต์ตามทางหลวงสายเอเชีย (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒ ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ หรือถนนพหลโยธิน ที่เขตอำเภอบางปะอิน) ๗๕ กิโลเมตร โดยทางรถไฟสายเหนือ ๓๒ กิโลเมตรและโดยทางเรือตามลำแม่น้ำเจ้าพระยา ๑๓๗ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๒,๔๘๐.๑๖๓ ตารางกิโลเมตร ล้อมรอบด้วยจังหวัดใกล้เคียงในภาคกลางหลายจังหวัดโดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

^๑โดยการวัดจากแผนที่ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดตั้งสุขาภิบาลท่าหลวง อำเภوتاเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกาศ ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๖.

^๒จากรูธรรม หงษ์วิจิตร, "จังหวัดพระนครศรีอยุธยา", (อยุธยา:โรงพิมพ์เทียนวัฒนา, ๒๕๒๕), หน้า ๑-๑๐.

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดอ่างทอง ลพบุรี และสระบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดปทุมธานี นนทบุรี และนครปฐม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี

๓.๕.๑.๒ โครงสร้างทางธรณีวิทยาและลักษณะภูมิประเทศ

ก. โครงสร้างธรณีวิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในเขต

โครงสร้างที่เป็นแผ่นดินทรุดต่ำเนื่องจากการเลื่อนตัวของเปลือกโลก (Fault Movement) ในระหว่างตอนปลายยุคเทอร์เชียรี (อายุระหว่าง ๗๐-๒๓ ล้านปี) ซึ่งปรากฏว่าน้ำทะเลได้ท่วมเข้ามาภายในประเทศโดยมีกั้นอ่าวไทยอยู่แถบจังหวัดอุตรดิตถ์ แล้วก่อให้เกิดการสะสมของตะกอนจากทะเลและแม่น้ำในภายหลังตั้งแต่ยุคควาเทอนารี (อายุประมาณ ๒-๓ ล้านปี) จนกลายเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาในปัจจุบัน

ข. ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีลักษณะภูมิ

ประเทศเป็นที่ราบแบน (Flat Plain) ไม่มีภูเขา ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติด้านอื่น เช่น แร่ธาตุ หรือป่าไม้ แต่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเกษตรกรรม อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยไม่เกิน ๕ เมตร กล่าวคือ ในตอนเหนือแถบอำเภอบ้านแพรก อำเภอมหาราช และอำเภอนครหลวง เป็นพื้นที่ลุ่ม สูงโดยเฉลี่ยประมาณ ๓-๓.๕ เมตรจากระดับน้ำทะเล มีความแตกต่างระหว่างความสูงประมาณ ๕ เมตร ทางตะวันตกในบริเวณอำเภอดักให้ อำเภอบางบาล อำเภอบางซ้าย อำเภอสนา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม บางแห่งมีน้ำแข็งตลอดปี มีความสูงเฉลี่ยจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๓.๕-๔ เมตร ทางตะวันออก สภาพพื้นที่มีความสูงโดยเฉลี่ยมากกว่าทางตะวันตก สูงโดยเฉลี่ยประมาณ ๕ เมตร มีความแตกต่างระหว่างความสูง ๗ เมตร ได้แก่พื้นที่ในเขตอำเภอกำแพงแสน อำเภอกาญจนบุรี อำเภอบางบาล อำเภอบางปะอิน ในเขตอำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร และอำเภอลาดบัวหลวง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มสูงโดยเฉลี่ยประมาณ ๓ เมตร มีความแตกต่างระหว่างความสูง ๓ เมตร

นอกจากลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึงเป็นประจำทุกปีโดยเฉพาะในระยะฤดูฝนแล้ว ในพื้นที่ดังกล่าวยังเต็มไปด้วยแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง โดยทั่วไป โดยเฉพาะมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านในเขตพื้นที่จังหวัดจำนวน ๔ สาย คือ (ดูแผนที่หมายเลข ๓)

๑. แม่น้ำป่าสัก ยาวประมาณ ๕๐๐ กิโลเมตร เกิดจาก
ทิวเขาเพชรบูรณ์ ๑ และเพชรบูรณ์ ๒ ไหลลงมาทางใต้ผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอชัยบาดาล
จังหวัดลพบุรี อำเภอแก่งคอย อำเภอเมือง และอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี เข้าเขตจังหวัด
พระนครศรีอยุธยาที่อำเภอท่าเรือ ผ่านอำเภอนครหลวง แล้วไหลไปรวมกับแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่ง
ซ้ายที่ ตำบลป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา รวมความยาวของแม่น้ำป่าสักช่วงที่ไหลผ่าน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ ๕๒ กิโลเมตร

๒. แม่น้ำเจ้าพระยา ยาวประมาณ ๓๖๐ กิโลเมตร มีต้น
กำเนิดจากทิวเขาทางภาคเหนือไหลลงสู่ภาคกลางเริ่มต้นจากปากน้ำโพ นครสวรรค์ ลงมาทาง
ใต้ถึงอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่อำเภอบางบาล ผ่าน
อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร เข้าสู่เขตจังหวัดปทุมธานี มีความ
ยาวในช่วงจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ ๕๕ กิโลเมตร

๓. แม่น้ำลพบุรี ยาวประมาณ ๘๕ กิโลเมตร โดยแยกจากแม่น้ำ
เจ้าพระยาฝั่งซ้ายที่อำเภอเมืองสิงห์บุรี ไหลลงมาทางใต้ผ่านจังหวัดลพบุรีเข้าสู่เขตจังหวัดพระนคร
ศรีอยุธยาโดยผ่าน อำเภอบ้านแพรก อำเภอมหาราช อำเภอบางปะหัน อำเภอพระนครศรีอยุธยา
แล้วรวมกับแม่น้ำป่าสักที่บริเวณหน้าวัดตองปุในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา รวมความยาวในเขต
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ ๖๒.๕ กิโลเมตร

๔. แม่น้ำน้อย มีความยาวประมาณ ๑๔๕ กิโลเมตร เป็นแม่น้ำ
ที่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งขวาที่จังหวัดชัยนาท ไหลผ่านอำเภอผักไห่ อำเภอเสนา เมื่อเลย
ที่ตั้งอำเภอเสนาไปทางตะวันออกก็บรรจบกับคลองบางบาลที่บ้านสีกกแล้วไหลไปทางตะวันออก
เฉียงใต้ลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งขวาด้านตะวันออกของที่ตั้ง อำเภอบางไทร มีความยาวใน
ช่วงจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ ๓๐ กิโลเมตร

ค. ภูมิอากาศ แม้ว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะไม่ไกลจาก
ทะเลมากนัก (ประมาณ ๘๖ กิโลเมตร จากปากแม่น้ำเจ้าพระยา) แต่เพราะตั้งอยู่ในเขตกำบัง
ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้หรือเขตเงาฝน (Rain Shadow) จึงมีภูมิอากาศแบบร้อนแห้งแล้ง
ฝนไม่ตกตลอดปี ปริมาณฝนทั้งปีมีน้อย ซึ่งจากการแบ่งเขตภูมิอากาศของกรมอุตุนิยม
วิทยา ได้จัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเข้าอยู่ในเขตภูมิอากาศเขตร้อน ๕ ซึ่งประกอบด้วย
จังหวัดนครสวรรค์ ชัยนาท อุทัยธานี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี

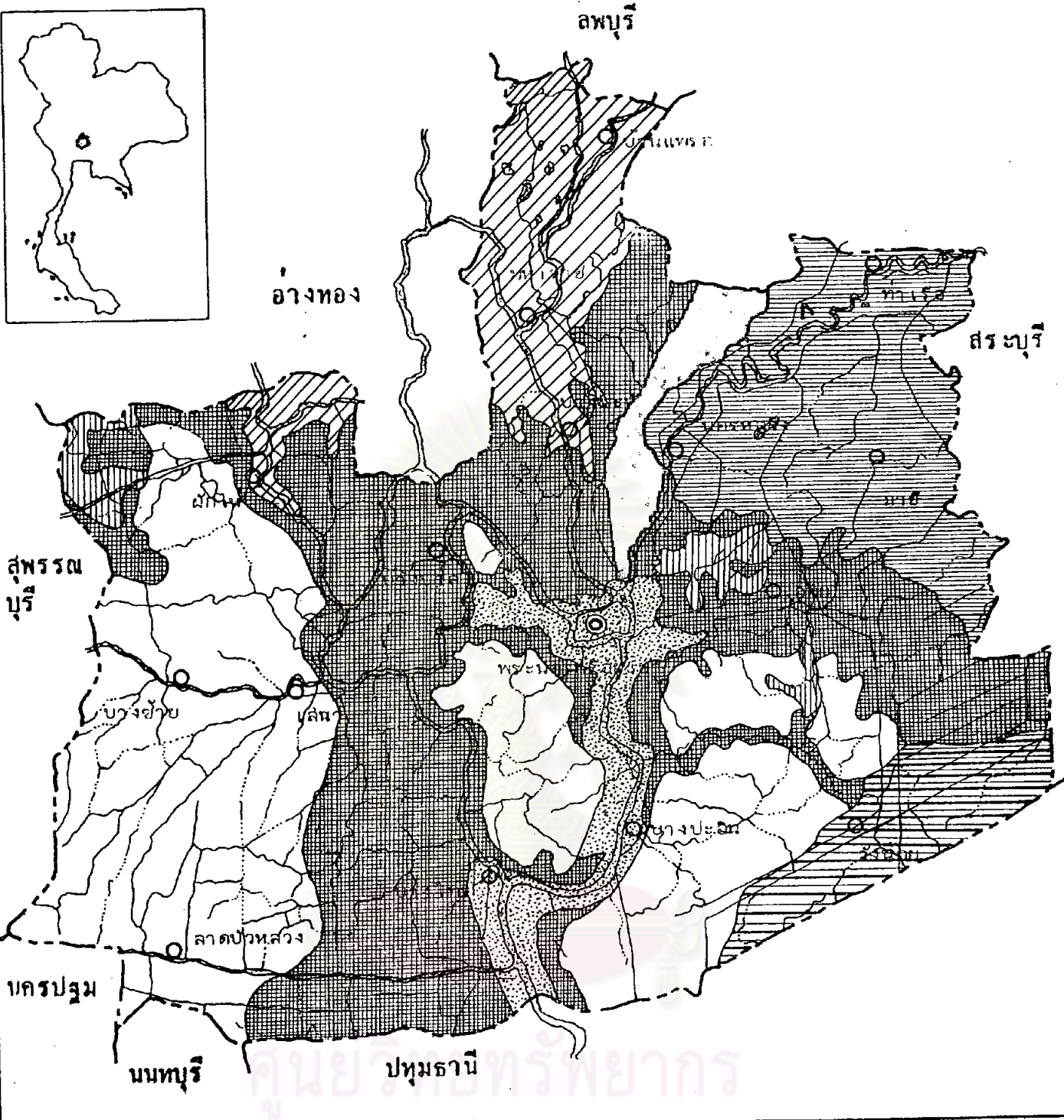
ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี บริเวณเหล่านี้เป็นเขตฝนตกน้อยที่สุดของประเทศ โดยมีฝนตกเฉลี่ยทั้งปีต่ำกว่า ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร (๔๔ นิ้ว) นับว่าน้อยกว่าเกณฑ์ปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปีของประเทศ ซึ่งมีปีละ ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร (๖๐ นิ้ว) จำนวนวันที่ฝนตกทั้งปีอยู่ระหว่าง ๖๐-๗๐ วัน ระยะเวลาที่ฝนตกเริ่มตั้งแต่พฤษภาคมถึงตุลาคม เดือนที่ฝนตกหนักที่สุดอยู่ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม เพราะมีโอกาสได้รับฝนจากพายุดีเปรสชัน และระยะนี้อาจเกิดภาวะน้ำท่วมได้เพราะระดับน้ำในแม่น้ำขึ้นสูง เนื่องจากฝนตกหนักทางภาคเหนือ (สิงหาคม-กันยายน) ส่วนระยะตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เมษายน เป็นช่วงฝนตกน้อย เกิดภาวะความแห้งแล้งอาจขาดแคลนน้ำได้ ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ระยะนี้แม่น้ำลำคลองลดระดับลงมา ลำคลองหนองบึงบางแห่งแห้งขอด เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูกตลอดจนการอุปโภคบริโภค ตลอดจนถึงเป็นอุปสรรคต่อการคมนาคมขนส่งทางน้ำบางช่วงตอน สำหรับอุทกภัยมีเฉลี่ยทั้งปีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประมาณ ๒๔ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ย ๗๑.๖%

ง. ลักษณะและชนิดของดิน ลักษณะของดินในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดยทั่วไปเป็นดินตะกอน เกิดจากการสะสมตัวของตะกอนจากน้ำทะเล น้ำกร่อยและน้ำจืด เนื้อดินส่วนใหญ่จะเป็นดินเนื้อละเอียดมีการระบายน้ำเร็ว ความสามารถในการอุ้มน้ำสูง มีสภาพเป็นกรดมาก

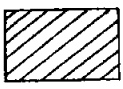
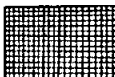

จากการสำรวจของกองสำรวจดิน กรมพัฒนาที่ดินสามารถจำแนกชนิดของดินที่สำคัญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้คือ (ดูแผนที่หมายเลข ๔)

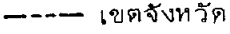

๑. ดินชุดเสนา (Se : Sena Series) เป็นดินที่พบเป็นบริเวณกว้างในเขตอำเภอรังน้อย อำเภอบางปะอิน อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอบางซ้าย อำเภอสนา และอำเภอฟักไถ่ ซึ่งเป็นที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง เกิดจากการทับถมของตะกอนจากน้ำทะเลและน้ำกร่อยเป็นดินสีส้มมาก มีการระบายน้ำเร็ว ความสามารถในการอุ้มน้ำสูง น้ำสามารถซึมผ่านไปได้ช้า ในฤดูฝนน้ำจะท่วมยังอยู่บนหน้าดินนานประมาณ ๖-๗ เดือน เนื้อดินชั้นบนมีลักษณะเป็นดินเหนียวสีเทาเข้มมากถึงดำ มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดจัด ส่วนล่างของดินชั้นนี้อาจจะพบจุดประสีแดงและผลึกของยิบซั่ม ส่วนดินชั้นล่างเป็นดินเหนียวมีสีพื้นเป็นสีน้ำตาลปนเทาถึงสีเทาอ่อนปนน้ำตาล มีจุดประสีแดงและสีเหลืองปนน้ำตาล ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดจัดมาก

แสดง : ชนิดของดินที่สำคัญในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนที่ 4

	ดินชุดเสนา		ดินชุดสิงห์บุรี
	ดินชุดอยุธยา		ดินชุดโคกกระเทียม
	ดินชุดท่าเรือ		ดินชุดรังสิต
	ดินชุดบางปะอิน		ดินชุดบางเลน

- สัญลักษณ์
- ที่ตั้งจังหวัด
  - ที่ตั้งอำเภอ
  - เขตจังหวัด
  - แม่น้ำ, แหล่งน้ำธรรมชาติ

ที่มา กองสำรวจที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

ดินชุด เสนานี้ เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง โดยทั่วไป
ดินชุดนี้ใช้ปลูกข้าวแบบนาหว่าน

๒. ดินชุดอยุธยา (Au : Ayuthaya Series) พบในที่ราบ
ห่างจากฝั่งแม่น้ำในเขตอำเภอลาดบัวหลวง อำเภอบางไทร อำเภอบางปะอิน อำเภอบางบาล
อำเภอบางปะหัน อำเภอนครหลวง อำเภอพระนครศรีอยุธยา และอำเภอกุทัย บางแห่งพบใกล้
ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและสาขา ในฤดูฝนน้ำท่วมถึง สภาพพื้นที่ราบเรียบ เป็นดินลึกการระบายน้ำ
เร็ว ความสามารถในการอุ้มน้ำสูง ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านไปได้ช้า ดินชั้นบนลึกประมาณ
๓๐-๗๐ เซนติเมตร มีลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียว มีสีพื้นเป็นสีเทาเข้มมาก มีจุดประสีน้ำตาลแก่
หรือสีแดงปนเหลืองหรือสีแดง ในส่วนล่างของดินชั้นนี้จะพบผลึกของยิบซั่ม ปฏิกิริยาของดินเป็น
กรดแก่ถึงกรดปานกลาง ดินชั้นล่างเป็นดินเหนียวมีสีพื้นเป็นสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีเหลือง
และสีเหลืองปนน้ำตาล และพบผลึกของยิบซั่มด้วย ปฏิกิริยาเป็นกรดจัดถึงกรดแก่

ดินชุดอยุธยามีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ เนื่องจาก
จากเป็นกรดจัดพืชไม่สามารถใช้แร่ธาตุอาหารในดินได้เพียงพอแก่ความต้องการโดยเฉพาะธาตุ
ฟอสฟอรัส การใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มแร่ธาตุอาหารให้แก่พืชจึงได้รับประโยชน์น้อย ควรลดความเป็น
กรดเป็นค่าของดินลงก่อนแล้วจึงเพิ่มธาตุอาหารพืช โดยทั่วไปดินชุดนี้ใช้ปลูกข้าวแบบนาหว่าน
เนื่องจากน้ำท่วมสูง มีบางแห่งใช้ทำนาดำ

๓. ดินชุดท่าเรือ (Tr : Tha Rua Series) พบในเขต
ที่ราบตะกอนน้ำระดับต่ำในเขตอำเภอท่าเรือ และอำเภอภาชี สภาพพื้นที่ราบเรียบ เป็นดินลึก
การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความสามารถในการอุ้มน้ำสูง ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านไปได้
ช้า ดินชั้นบนมีสีน้ำตาลปนเทาถึงน้ำตาลเข้มปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีแดงปนเหลือง
ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดปานกลาง ดินชั้นล่างเป็นดินเหนียว

ดินชุดท่าเรือมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง เหมาะสมในการทำนา
แต่ข้าวอาจเสียหาย เนื่องจากการขาดแคลนน้ำในบางปี ถ้ามีการปรับปรุงให้น้ำอุดมสมบูรณ์แล้ว
ดินชุดนี้จะเหมาะสมดีมากในการทำนา และเหมาะสมปานกลางในการปลูกพืชไร่

๔. ดินชุดบางปะอิน (Bin : Bang Pa-in Series)
พบบริเวณที่ลุ่มสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยเฉพาะรอบเกาะเมือง
และบริเวณรอบ ๆ พบเป็นพื้นที่กว้างขวาง นอกนั้นเป็นแนวขนานกับลำน้ำเจ้าพระยาและสาขาใน

เขตอำเภอบางปะอิน และอำเภอบางบาล เป็นดินเกิดจากตะกอนน้ำกร่อย เกิดบริเวณที่ลุ่มต่ำ หลังลำนํ้า พื้นที่ที่มีความสูงเหนือระดับน้ำทะเลประมาณ ๔.๕ เมตร มีน้ำท่วมในฤดูฝนประมาณ ๕-๖ เดือน เป็นดินเหนียวลึก การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ความสามารถในการอุ้มน้ำสูง ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านไปได้ช้า ดินชั้นบนลึกประมาณ ๑๔-๒๐ เซนติเมตร มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีพื้นเป็นสีเทาเข้มจนถึงน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาของดินเป็นกรดปานกลาง ดินชั้นล่างเป็นดินเหนียว เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูง เหมาะที่สุดในการปลูกข้าวแบบนาหว่าน

๕. ดินชุดสิงห์บุรี (Sin : Sing Buri Series) พบบริเวณตอนเหนือของจังหวัดในอำเภอบ้านแพรก อำเภอมหาราช อำเภอบางบาล เป็นดินเกิดในที่ราบน้ำท่วมถึง เนื้อดินละเอียด สีเทาเข้มจนถึงน้ำตาล มีน้ำแช่ขังประมาณ ๖-๗ เดือน ปฏิกริยาของดินเป็นกรดปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง เหมาะแก่การปลูกข้าว

๖. ดินชุดโคกกระเทียม (KK : Khok Krathiam Series) พบมากบริเวณอำเภอนครหลวง เป็นดินแถบลานตะพักต่ำ เนื้อดินเหนียวลึก สีดำจนถึงเทาเข้ม การระบายน้ำเลว ความสามารถในการอุ้มน้ำสูง มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางจนถึงสูง มีน้ำแช่ขังในฤดูฝน ปฏิกริยาของดินเป็นกรดปานกลาง เหมาะแก่การปลูกข้าว

๗. ดินชุดรังสิต (Rs : Rangsit Series) พบในตอนใต้ของอำเภอรังสิตกับจังหวัดปทุมธานี พื้นที่เป็นที่ราบน้ำท่วมสูงในฤดูฝน สภาพพื้นที่ราบเรียบ เป็นดินลึก การระบายน้ำเลว ความสามารถในการอุ้มน้ำสูง ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านไปได้ช้า ปฏิกริยาของดินเป็นกรดจัดมาก มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงต่ำ โดยทั่วไปใช้ปลูกข้าวแบบนาหว่าน พื้นที่บางแห่งอยู่ติดกับคลองชลประทานใช้ปลูกข้าวแบบนาดำ

๘. ดินชุดบางเลน (Bl : Bang Len Series) พบในเขตอำเภอกุทญ์และแนวขนานกับริมคลองช่องสะเดา เป็นเขตที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง สภาพพื้นที่ราบเรียบ เป็นดินลึกมีการระบายน้ำเลว ความสามารถในการอุ้มน้ำสูง ปฏิกริยาของดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง น้ำซึมผ่านไปได้ช้าตลอดทุกชั้น มีความอุดมสมบูรณ์สูงเหมาะแก่การปลูกข้าว แต่ไม่เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ เนื่องจากน้ำท่วมถึงและการระบายน้ำของดินเลว

ชุดดินทั้ง ๘ ชุดนี้ มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกข้าวทั้งสิ้น ดังนั้นการทํานาจึงเป็นอาชีพหลักที่สำคัญที่สุดของประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จ. การใช้ที่ดินของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นที่เกือบทั้งหมดของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตร โดยเฉพาะในด้านการกสิกรรม กล่าวคือจากเนื้อที่ถือครองทั้งหมดประมาณ ๑,๑๙๙,๒๗๖ ไร่ เป็นที่นาถึง ๑,๑๒๘,๒๙๔ ไร่ หรือร้อยละ ๙๔.๐๘ อีกร้อยละ ๐.๘๖ หรือ ๑๐,๓๖๕ ไร่ เป็นที่ไร่ ที่สวนไม้ผล-ไม้ยืนต้น และที่สวนผักและไม้ดอก พื้นที่ที่เหลือนอกจากนั้นเป็นที่อยู่อาศัยและอื่น ๆ เพียง ๖๐,๖๑๗ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๐๖ ซึ่งดูได้จากตารางที่ ๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒ ลักษณะการใช้ที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทการใช้ที่ดิน	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
เนื้อที่ถือครอง	๑,๑๙๙,๒๗๖	๑๐๐.๐๐
ที่นา	๑,๑๒๘,๒๙๔	๙๔.๐๘
ที่ไร่	๒,๘๙๐	๐.๒๔
ที่สวน, ไม้ผล, ไม้ยืนต้น	๖,๒๕๙	๐.๕๒
ที่สวนผักและไม้ดอก	๑,๒๑๖	๐.๑๐
ที่อยู่อาศัย	๕๔,๗๗๒	๔.๕๗
อื่น ๆ	๕,๘๘๕	๐.๔๙

ที่มา กรมพัฒนาที่ดิน

๓.๔.๑.๓ การคมนาคม

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดว่าเป็นจังหวัดที่มีโครงข่ายการคมนาคมที่หนาแน่นและสะดวกต่อการเข้าถึงอย่างยิ่งทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และทางเรือ โดยในเขตจังหวัดเป็นทั้งจุดทางแยกของเส้นทางหลวงสายประธานสำคัญของเส้นทางสายเหนือ และเป็นชุมทางรถไฟที่แยกไปสู่สายเหนือและสายอีสาน นอกจากนี้ด้วยลักษณะภูมิประเทศซึ่งเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำลำคัญไหลมารวมกันหลายสาย จึงทำให้เป็นข้อได้เปรียบเชิงพื้นที่อันหนึ่งที่ทำให้สามารถคมนาคมขนส่งทางน้ำได้อย่างสะดวกยิ่ง และจากการที่ตั้งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งอยู่ไม่ห่างไกล

จากกรุงเทพมหานครมากนัก จึงทำให้สามารถใช้การคมนาคมทางอากาศที่ท่าอากาศยาน
กรุงเทพ ซึ่งเป็นท่าอากาศยานนานาชาติได้โดยใช้เวลาเดินทางจาก จังหวัดทั้งทางรถยนต์และ
รถไฟไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ซึ่งเส้นทางคมนาคมหลักของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถจำแนก
ในรายละเอียดได้ดังนี้

ก. การคมนาคมทางบก

๑. เส้นทางรถยนต์ เส้นทางคมนาคมทางรถยนต์ในจังหวัด

พระนครศรีอยุธยาที่สำคัญ โดยเฉพาะเส้นทางที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงมีความ
ยาวรวมกันทั้งสิ้นประมาณ ๓๒๓.๑๕ กิโลเมตร มีทางหลวงแผ่นดินสายสำคัญผ่านในเขตจังหวัด
ถึง ๖ สาย ทางหลวงจังหวัด ๒๑ สาย ทางหลวงท้องถิ่น ๔ สาย และทางหลวงชนบท ๗ สาย
สำหรับทางหลวงแผ่นดินจำนวน ๖ สายนั้น มีเส้นทางที่สำคัญยิ่ง ๓ สาย คือ (ดูตารางที่ ๓
และแผนที่หมายเลข ๔)

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) ซึ่ง

เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานคร ผ่านเข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ตอนใต้สุดของอำเภอบางปะอิน
แล้วเลี้ยวขวาผ่านเข้าเขตอำเภอวังน้อยสู่จังหวัดสระบุรี และในเขตอำเภอมืองสระบุรีนี้จะมีทาง
หลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ (มิตรภาพ) แยกสู่ภาคอีสานอีกด้วย ซึ่งทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑
นี้จะไปสิ้นสุดที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย รวมระยะทางที่ผ่านในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทั้งสิ้นประมาณ ๒๓ กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒ (สายเอเชีย) เริ่มต้น

ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ในเขตอำเภอบางปะอิน
ผ่านเขตอำเภอกุทัย อำเภพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะหัน และหันจากเขต
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่อำเภอมหาราช เข้าสู่เขตจังหวัดอ่างทอง รวมระยะทางที่ผ่านในเขต
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งสิ้นประมาณ ๔๗.๕๕ กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔ เริ่มต้นในพื้นที่จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ในเขตอำเภอวังน้อย โดยแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ผ่านเขต
อำเภอบางปะอิน ตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒ ในเขตอำเภอกุทัย ผ่านเข้าเกาะเมือง
พระนครศรีอยุธยา และพ้นเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่อำเภอบางบาล เข้าสู่เขตจังหวัดอ่างทอง
รวมระยะทางที่ผ่านในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งสิ้นประมาณ ๓๕.๕๕ กิโลเมตร

สำหรับทางหลวงจังหวัดใน เขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนมากมักเป็น เส้นทางสั้น ๆ มีโครงข่ายเชื่อมต่อกันระหว่างจังหวัดกับอำเภอต่าง ๆ และระหว่างอำเภอกับอำเภอ ซึ่งทางหลวงจังหวัดนี้จะมีความสำคัญมากต่ออำเภอต่าง ๆ โดยเฉพาะอำเภอทางแถบตะวันตกทั้งหมดทางด้านเหนือ และด้านตะวันออกของตัวจังหวัด เพราะเป็นเส้นทางหลักที่จะสามารถใช้ติดต่อกับจังหวัด เพื่อขนส่งผลผลิตเข้ามาจำหน่ายหรือ เข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ที่ในระดับอำเภอไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ ตลอดจนกระทั่งเข้ามาศึกษาเล่าเรียน ซึ่งการเดินทางเพื่อกิจกรรมเหล่านี้มักใช้การเดินทางแบบเข้าไปเย็นกลับ ส่วนอำเภอทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือ และด้านใต้ของจังหวัด ได้แก่อำเภอท่าเรือ อำเภอภาชีและอำเภอบางปะอิน เป็นต้น เนื่องจากมีทางรถไฟสายเหนือผ่าน ประกอบกับการคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอกับจังหวัดโดยทางรถยนต์สะดวกน้อยกว่าทางรถไฟ ดังนั้นการติดต่อระหว่างอำเภอกับจังหวัดของอำเภอดังกล่าวจึงมักนิยมใช้การเดินทางโดยทางรถไฟเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นจำเป็นต้องขนส่งสินค้าเป็นจำนวนมากจึงจะใช้การขนส่งโดยทางรถยนต์

นอกจากนี้ยังมีทางหลวงท้องถิ่น ทางหลวงชนบทและถนนตามแนวด้านคลองชลประทานในความดูแลของกรมชลประทาน อีกหลายสาย ซึ่งมักใช้ในการเดินทางติดต่อกันระหว่างอำเภอกับอำเภอ อำเภอกับตำบลและหมู่บ้าน เป็นต้น แต่เส้นทางเหล่านี้ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะสามารถใช้ได้ทุกฤดูกาลก็ตาม แต่มักจะใช้ติดต่อกันไม่ค่อยสะดวกนัก เพราะเป็นถนนดินโรยลูกรังผิวการจราจรบางส่วนขรุขระรับน้ำหนักได้ไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม เส้นทางเหล่านี้ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะ เป็นเส้นทางที่ใช้ลำเลียงผลผลิตทางการเกษตรจากไร่นาออกสู่ตลาดในอำเภอ เพื่อบริโภคและส่งต่อไปสู่ตลาดใหญ่ต่อไป ซึ่งเส้นทางเหล่านี้ได้แก่

ทางหลวงท้องถิ่น

- ทางสายอยุธยา-บางบาล-เสนา
  - ทางสายบางปะอิน-บางไทร
  - ทางสายบางไทร-สามโคก
  - ทางสายอำเภอนครหลวง-สามไถ-อำเภอท่าเรือ
- ทางหลวงชนบท
- ทางสายบางปะหัน-มหาราช-บ้านแพรก
  - ทางสายภูเขาทอง-วัดโคกพระยาราม

- ทางสายเอเชีย-ตำบลทับน้ำ-บางปะอิน
- ทางสายเสนา-ผักไห่
- ทางสายบางนมโค-สามตุ่ม
- ทางสายปากกราน-บ้านป้อม อำเภोधรนครศรีอยุธยา
- ทางสายเอเชีย-วัดสุทธิบุรีจรัลาราม อำเภอบางปะอิน
- ทางสายท่าเรือ-ปากท่า

จากการที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นทางผ่านของเส้นทางรถยนต์ระหว่างกรุงเทพฯ และภาคเหนือตลอดจนภาคอีสานทั้งหมด ประกอบกับมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนมากตั้งอยู่ในพื้นที่ และเป็นแหล่งผลิตพืชผลเกษตรที่สำคัญคือ ข้าวเจ้า ดังนั้นปริมาณการจราจรต่อวันในพื้นที่จึงสูงมากโดยเฉพาะในเส้นทางสายสำคัญ ๆ เช่น ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔ เป็นต้น (ดูแผนที่หมายเลข ๖ และตารางที่ ๓ ประกอบ) ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จำนวนรถยนต์ที่แล่นผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ในช่วงรังสิต-บางปะอินมีจำนวนถึง ๒๘,๖๖๒ คันต่อวัน และในช่วงบางปะอิน-วังน้อย จำนวน ๑๑,๕๖๕ คันต่อวัน ที่จำนวนลดลงเพราะในช่วงนี้มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒ แยกออกไป จึงทำให้รถยนต์จำนวนหนึ่งแยกไปตามเส้นทางสายนี้ ส่วนในช่วงวังน้อย-สระบุรี มีปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒,๖๕๕ คันต่อวัน เพราะในช่วงนี้มีเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ จากอรัญประเทศผ่านนครนายกมาบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ จึงทำให้ปริมาณการจราจรเพิ่มมากขึ้นสำหรับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔ มีปริมาณการจราจรเฉลี่ยประมาณวันละ ๘,๒๐๙ คัน และ ๒,๔๖๕ คันตามลำดับ ซึ่งก็นับว่าเป็นเส้นทางที่มีปริมาณการจราจรสูงมากเช่นเดียวกัน

สำหรับในระดับทางหลวงจังหวัดนั้น มีเส้นทางที่น่าสนใจ ๖ สาย เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นทางในระดับเดียวกันจะมีปริมาณการจราจรสูงและมีจำนวนร้อยละของยานพาหนะหนัก (% Heavy Vehicle) สูง เส้นทางดังกล่าวคือ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๒๒ พระพุทธบาท-ท่าเรือ หมายเลข ๓๐๒๓ บ้านท่าลาน-อำเภอท่าวัว หมายเลข ๓๐๓๔ แยกทางหลวงหมายเลข ๑ (หน้าพระลาน) - บ้านครัว (โรงปูนซีเมนต์) หมายเลข ๓๐๔๘ ห้วยบง-ท่าลาน หมายเลข ๓๒๖๗ อ่างทอง-ท่าเรือ และหมายเลข ๓๐๓๔ โรงงานกระดาษบางปะอิน-ท่าน้ำบางไทร-บรรจบทางหลวงหมายเลข ๓๑๖๕ ซึ่งมีปริมาณการจราจร

ตารางที่ ๓ เส้นทางคมนาคม ปริมาณการจราจรและร้อยละของยานพาหนะหนัก

ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและบริเวณพื้นที่ต่อเนื่อง พ.ศ. ๒๕๒๕

หมายเลข ทางหลวง	จาก-ถึง	ระยะทาง (กม.)	ปริมาณ การ จราจร (คัน/วัน)	ลำดับที่	% Heavy Vehicle	ลำดับที่
๑	รังสิต-บางปะอิน	๑๘.๗๘๕	๒๘,๖๖๒	๑	๔๐.๓๒	๑๕
	บางปะอิน-วังน้อย	๑๓.๗๕๑	๑๑,๕๖๘	๓	๕๔.๙๒	๔
	สี่แยกวังน้อย-กม.๖๕+๙๕๑	๐.๘๐๐	-	-	-	-
	วังน้อย-สระบุรี	๔๐.๖๘๐	๑๒,๖๕๕	๒	๔๗.๑๓	๘
๓๒	บางปะอิน-ทางแยกไปอยุธยา	๑๖.๖๘๕	๘,๔๒๓	๔	๓๙.๙๗	๑๖
	อยุธยา-ทางแยกไปอ่างทอง	๓๔.๑๖๖	๖,๙๙๖	๕	๔๑.๓๒	๑๓
๓๐๘	แยกทางหลวงสาย ๓๒- อ.บางปะอิน	๘.๖๖๙	๒,๐๗๘	๘	๔๗.๗๓	๗
๓๐๙	วังน้อย-อยุธยา(จุดตรวจที่ ๑)	๒๐.๘๕๐	๔,๙๒๙	๖	๒๘.๑๕	๒๔
	วังน้อย-อยุธยา(จุดตรวจที่ ๒)		๑,๓๙๔	๑๕	๓๓.๒๑	๑๙
	อยุธยา-อ่างทอง	๓๑.๗๑๙	๑,๐๗๓	๒๒	๓๗.๒๘	๑๘
๓๒๙	บ้านหินกอง-อ.ภาชี	๑๙.๑๖๙	๖๓๗	๒๘	๓๘.๑๔	๑๗
๓๔๐	บางบัวทอง-คลองพระยาบวรลือ- กม. ๓๑+๘๑๘	๓๑.๘๑๘	-	-	-	-
	คอสะพานใต้คลองพระยาบวรลือ- สุพรรณบุรี	๑๙.๙๖๑	-	-	-	-
๓๐๒๒	พระพุทธบาท-ท่าเรือ	๑๙.๕๖๐	๑,๕๓๕	๑๓	๔๑.๑๐	๑๔
๓๐๒๓	บ้านท่าลาน-ท่าเรือ	๕.๕๐๐	๑,๖๓๕	๑๑	๑๙.๓๒	๒๘
๓๐๓๔	แยกทางหลวงหมายเลข ๑(หน้า พระลาน)-บ้านครัว (โรงเรียนซีเมนต์)	๑๖.๔๔๐	๑,๐๗๘	๒๑	๔๑.๗๔	๑๒
๓๐๔๘	ห้วยบง-ท่าลาน	๑๔.๖๖๘	๑,๕๕๖	๑๒	๔๓.๕๐	๙
๓๐๕๓	แยกทางหลวงสาย ๓๐๙-วัดป่าโค	๒.๕๑๙	๑,๑๗๑	๑๙	๑๕.๘๘๘	๒๙
๓๐๕๔	แยกทางหลวงสาย ๓๐๙- ถนนอุทงคานเหนือ	๐.๒๒๑	๑,๘๑๖	๙	๗.๒๑	๓๒
๓๐๕๕	แยกทางหลวงสาย ๓๐๙- ถนนอุทงคานใต้	๐.๒๒๑	๑,๐๘๒	๒๐	๑๐.๐๗	๓๑
๓๐๕๖	แยกทางหลวงสาย ๓๐๙- อ.อุทัย-อ.ภาชี	๑๗.๕๙๘	๔๙๔	๓๑	๒๐.๐๔	๒๖
๓๐๕๗	หลัง ส.รภไฟบางปะอิน- บางปะอิน	๒.๓๐๐	๕๗๗	๒๙	๑๐.๕๗	๓๐

ตารางที่ ๓ เส้นทางคมนาคม ปริมาณการจราจรและร้อยละของยานพาหนะหนัก

ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและบริเวณพื้นที่ต่อเนื่อง พ.ศ. ๒๕๒๕ (ต่อ)

หมายเลข ทางหลวง	จาก-ถึง	ระยะทาง (กม.)	ปริมาณ การ จราจร (คัน/วัน)	ลำดับที่	% Heavy Vehicle	ลำดับที่
๓๐๕๘	แยกทางหลวงสาย ๓๐๘-วัดอโยธยา	๑.๘๘๗	๖๒๕	๒๗	๖๓.๐๐	๒
๓๐๕๘	แยกทางหลวงสาย ๓๐๘-วัดพนัญเชิง	๒.๒๗๕	๑,๐๒๒	๒๓	๒๘.๓๗	๒๓
๓๐๖๐	ภูเขาทอง-ลุมพลี-พะเนียด	๔.๐๕๗	๕๔๘	๓๐	๓๐.๐๑	๒๒
๓๐๖๑	แยกทางหลวงสาย ๓๐๘-บ้านเกาะ	๕.๐๔๘	๘๔๓	๒๕	๑๘.๖๘	๒๗
๓๐๖๒	อยุธยา-อ.บางปะหัน	๗.๒๙๐	๔๐๖	๒๔	๔๒.๓๘	๑๑
๓๐๖๓	ภาษี-นครหลวง-กม.๒๒+๗๙๐	๒๓.๑๙๐	๖๙๘	๒๖	๓๓.๐๘	๒๐
๓๑๑๑	ปทุมธานี-สามโคก	๕.๘๖๘	๑,๗๙๘	๑๐	๒๗.๒๓	๒๕
	สามโคก-เสนา	๒๓.๘๑๒	-	-	-	-
๓๒๖๓	อยุธยา-เสนา	๑๔.๘๓๑	-	-	-	-
	เสนา-บ้านสาลี	๒๑.๗๙๕	-	-	-	-
๓๒๖๗	อ่าวทอง-ท่าเรือ	๒๖.๔๕๗	๑,๔๔๗	๑๔	๕๓.๘๐	๕
	กม. ๒๖+๔๕๗	๐.๔๐๐	๑,๒๒๖	๑๘	๔๓.๐๖	๑๐
	แยกทางหลวงสาย ๓๐๒๒	๕.๐๘๔	๑,๒๒๘	๑๗	๕๒.๖๘	๖
๓๒๘๘	แยกทางหลวงสาย ๓๐๖๒- อ.บางปะหัน	๐.๗๕๕	๔๓๗	๓๒	๓๑.๕๗	๒๑
	บางปะหัน-มหาราช-บ้านแพรก- ลพบุรี	๕๐.๐๐๐	-	-	-	-
๓๓๐๘	โรงงานกระดาษบางปะอิน- ท่าน้ำบางไทร	๗.๒๒๕	๑,๓๔๓	๑๖	๖๔.๑๘	๑
	บางไทร-บรรจบทางหลวง หมายเลข ๓๑๖๘	๓๐.๗๗๕	๒,๑๐๔	๗	๕๖.๘๓	๓
๓๔๑๒	ต่อเขตชลประทานควบคุม- บางบาล	๕.๒๑๖	-	-	-	-

ที่มา กรมทางหลวง

"-" หมายถึง ไม่มีข้อมูล

Heavy Vehicle หมายถึงรถยนต์ที่มีขนาดตั้งแต่ ๖ ล้อขึ้นไป

โดยเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ ๑,๕๓๕ คันต่อวัน ๑,๖๓๕ คันต่อวัน ๑,๐๗๘ คันต่อวัน ๑,๕๕๖ คันต่อวัน ๑,๓๐๑ คันต่อวัน และ ๑,๗๒๔ คันต่อวัน และมีจำนวนร้อยละของยานพาหนะหนัก (% Heavy Vehicle) คือ ๔๑.๑๐, ๑๘.๓๒, ๔๑.๗๔, ๔๓.๕๐, ๕๐.๔๐ และ ๖๐.๕๖ ตามลำดับ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในพื้นที่ที่เส้นทางดังกล่าวผ่านนั้นเป็นย่านที่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีปริมาณการจราจรสูงและมียานพาหนะหนัก (Heavy Vehicle) ผ่านมาก

๒. การคมนาคมทางรถไฟ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีทางรถไฟผ่านกลางพื้นที่จังหวัด โดยเข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในเขตอำเภอบางปะอิน ผ่านอำเภพระนครศรีอยุธยาและไปแยกออกสู่สายอีสานที่อำเภภาชีเข้าสู่เขตจังหวัดสระบุรีและนครราชสีมาไปสุดปลายทางที่จังหวัดหนองคายและจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนในเส้นทางสายเหนือจะพุ่งขึ้นผ่านอำเภอท่าเรือ เข้าสู่เขตจังหวัดสระบุรีและลพบุรีตลอดจนจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือไปสุดปลายทางที่จังหวัด เชียงใหม่ และในอนาคตรัฐบาลมีโครงการที่จะ เชื่อมทางรถไฟจากภาคเหนือและภาคอีสานกับท่าเรือน้ำลึก ในภาคตะวันออก โดยกำหนดจุดเชื่อมที่สถานีชุมทางบ้านภาชี จึงนับว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นศูนย์กลางของการคมนาคมทางรถไฟที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศ

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสถานีรถไฟรายทางในเขตพื้นที่ทั้งหมด ๑๑ สถานี โดยเริ่มต้นจากสถานีเชียงรากน้อย คลองพุดทรา บางปะอิน บ้านโพธิ์อยุธยา บ้านม้า มาบพระจันทร์ พระแก้ว ชุมทางบ้านภาชี หนองรีวิวัฒน์ และท่าเรือ ความยาวของเส้นทางรถไฟในจังหวัดพระนครศรีอยุธยารวมระยะทางประมาณ ๖๑.๕๐ กิโลเมตร ซึ่งจากสถานีรถไฟทั้ง ๑๑ สถานีนี้มีสถานีที่สำคัญจำนวน ๔ สถานี คือ สถานีบางปะอิน สถานีอยุธยา สถานีชุมทางบ้านภาชี และสถานีท่าเรือ มีขบวนรถโดยสารเข้า-ออกตามสถานีสำคัญดังกล่าวประมาณวันละ ๑๗๖ เที่ยว (ดูตารางที่ ๔) ซึ่งในสถานีบางปะอิน อยุธยา และชุมทางบ้านภาชี มีขบวนรถไฟสายเหนือและสายอีสานวิ่งผ่าน โดยไปยกสู่สายอีสานที่สถานีชุมทางบ้านภาชี ส่วนสถานีท่าเรื่อนั้นมีขบวนรถไฟที่วิ่งผ่าน เฉพาะในสายเหนือ เท่านั้น

ตารางที่ ๔ จำนวนรถไฟโดยสารเข้า-ออกตามสถานีสำคัญ
ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อำเภอ	จำนวนสถานี	สถานีสำคัญ	จำนวนรถไฟ โดยสารเข้า- ออกในสถานี สำคัญ(เที่ยว/วัน)	ขบวนรถไฟ ที่วิ่งผ่าน
บางปะอิน	๔	บางปะอิน	๓๔	สายเหนือ-สายอีสาน
พระนครศรีอยุธยา	๒	อยุธยา	๕๘	สายเหนือ-สายอีสาน
อุทัย	๑	-	-	สายเหนือ-สายอีสาน
ภาชี	๒	ชุมทางบ้านภาชี	๕๗	สายเหนือ-สายอีสาน
ท่าเรือ	๒	ท่าเรือ	๒๗	เฉพาะสายเหนือ
รวม	๑๑		๑๗๖	

ที่มา การรถไฟแห่งประเทศไทย

การโดยสารรถไฟในสถานีสำคัญ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มี
จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางโดยรถไฟจากสถานีสำคัญทั้ง ๔ แห่งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
จำนวนรวม ๓,๒๗๘,๕๘๑ คน คิดเป็นค่าโดยสารที่การรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับทั้งสิ้น
๒๘,๒๘๘,๒๕๕ บาท โดยในสถานีอยุธยาที่มีจำนวนผู้โดยสารสูงที่สุดจำนวนถึง ๑,๒๒๙,๐๕๖ คน
และมีรายได้สูงสุดเช่นกันคือ ๑๒,๘๘๙,๗๗๐ บาท รองลงมาได้แก่สถานีชุมทางบ้านภาชีมีจำนวน
ผู้โดยสาร ๘๕๘,๗๐๒ คน ค่าโดยสาร ๗,๑๐๙,๓๘๕ บาท สถานีท่าเรือจำนวนผู้โดยสาร
๗๔๐,๓๘๓ คน ค่าโดยสาร ๖,๑๐๔,๐๓๒ บาท และสถานีบางปะอินจำนวนผู้โดยสาร ๔๕๐,๔๐๐ คน
ค่าโดยสาร ๒,๒๗๖,๑๐๘ บาท ตามลำดับ(ดูตารางที่ ๕) ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าในสถานี
ท่าเรื่อนั้นมีเพียงขบวนรถไฟสายเหนือ (สายกรุงเทพ-เชียงใหม่) เท่านั้นที่วิ่งผ่าน แต่มีจำนวน
ผู้โดยสารและค่าโดยสารมากกว่าสถานีบางปะอิน ซึ่งมีรถไฟทั้งสายเหนือและสายอีสานวิ่งผ่าน
และน้อยกว่าสถานีชุมทางบ้านภาชีซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนการเดินทางของผู้โดยสารรถไฟในสายเหนือ
และสายอีสานไม่มากนัก ส่วนสถานีอยุธยาเนื่องจากตั้งอยู่ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยาซึ่ง

ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางกิจกรรมทุกประเภทของจังหวัดและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จึงมีจำนวนผู้โดยสารและรายได้ค่าโดยสารสูงมาก แสดงว่ามีการเดินทางโดยรถไฟในเขตอำเภอท่าเรือเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ ๔ การโดยสารและการขนส่งสินค้าในสถานีสำคัญ ของ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๒๖

สถานี	การโดยสาร		การขนส่งสินค้า			
	จำนวนผู้โดยสาร (คน)	ค่าโดยสาร (บาท)	สินค้าขนลง (ตัน)	ค่าระวาง (บาท)	สินค้าขนขึ้น (ตัน)	ค่าระวาง (บาท)
บางปะอิน	๔๕๐,๔๐๐	๒,๒๗๖,๑๐๘	๒๔,๙๐๘.๑	๖,๙๔๒,๓๐๒	๑๒.๕	๙๙๕
อยุธยา	๑,๒๒๙,๐๙๖	๑๒,๘๘๙,๗๗๐	๗,๒๓๔.๗	๑,๗๙๙,๗๑๐	๓๘๖.๒	๑๐๖,๒๐๐
ชุมทางบ้านภาชี	๘๕๘,๗๐๒	๗,๑๐๙,๓๘๕	๑,๒๖๔.๗	๑๑๘,๑๔๕	๑๘๙.๕	๓๓,๐๗๕
ท่าเรือ	๗๔๐,๓๘๓	๖,๑๐๔,๐๓๒	๑๙,๑๙๖.๕	๑,๙๐๓,๓๒๕	๒๙๔.๐	๒๗,๙๓๐
รวม	๓,๒๗๘,๕๘๑	๒๘,๒๘๙,๒๙๕	๕๒,๖๐๘.๐	๑๐,๗๖๓,๔๘๒	๘๖๔.๒	๑๖๘,๒๐๐

ที่มา การรถไฟแห่งประเทศไทย

การขนส่งสินค้าในสถานีสำคัญ

- สินค้าขนลง หมายถึงการขนส่งสินค้าประเภทเหมา

หลังจากสถานีรถไฟต่าง ๆ ทั่วประเทศมาลงที่สถานีสำคัญในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ สถานีบางปะอินมีการขนส่งสินค้ามาลงมากที่สุดจำนวนถึง ๒๔,๙๐๘.๑ ตัน คิดเป็นค่าระวางที่การรถไฟได้รับทั้งสิ้น ๖,๙๔๒,๓๐๒ บาท รองลงมาได้แก่สถานีท่าเรือ ๑๙,๑๙๖.๕ ตัน ค่าระวาง ๑,๙๐๓,๓๒๕ บาท สถานีอยุธยา ๗,๒๓๔.๗ ตัน ค่าระวาง ๑,๗๙๙,๗๑๐ บาท และสถานีชุมทางบ้านภาชี ๑,๒๖๔.๗ ตัน ค่าระวาง ๑๑๘,๑๔๕ บาท ตาม

ลำดับ (ดูตารางที่ ๕) การที่สถานีบางปะอินมีสินค้าขนลงมากที่สุดนั้น เพราะในพื้นที่มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนมาก ประกอบกับบริเวณใกล้สถานีรถไฟมีคลองขนาดใหญ่ เชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยาสามารถลำเลียงสินค้าขนาดใหญ่และมีน้ำหนักมากได้สะดวก ซึ่งสินค้าที่ขนส่งมาลงสถานีบางปะอินนี้ส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบเพื่อใช้ในการอุตสาหกรรม เช่น ไม้ซุง แร่ธาตุต่าง ๆ และผลผลิตพืชไร่ประเภทมันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง เป็นต้น ส่วนสถานีท่าเรือนั้นการขนส่งสินค้าประเภทเหมาหลังมาลงทั้งหมดเป็นผลผลิตข้าวโพดทั้งสิ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะส่งมาจากสถานีรถไฟในจังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดศรีสะเกษ สำหรับในสถานีอยุธยา นั้นส่วนใหญ่เป็นการขนส่งสินค้าประเภทไม้ซุงจากภาคเหนือ และมะพร้าวจากภาคใต้ ส่วนสถานีชุมทางบ้านภาชี การขนส่งสินค้าลงมีไม่มากนักและเป็นสินค้าทั่ว ๆ ไป

- สินค้าขนขึ้น หมายถึงการขนส่งสินค้าประเภทเหมาหลังจากสถานีสำคัญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไปยังสถานีรถไฟต่าง ๆ ทั่วประเทศตลอดจนสถานีรถไฟในต่างประเทศ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ มีสินค้าที่ขนส่งขึ้นจากสถานีอยุธยามากที่สุดจำนวน ๓๘๖.๒ ตัน คิดเป็นค่าระวาง ๑๐๖,๒๐๐ บาท รองลงมาได้แก่สถานีท่าเรือ ๒๕๔ ตัน ค่าระวาง ๒๗,๙๓๐ บาท สถานีชุมทางบ้านภาชี ๑๘๘.๕ ตัน ค่าระวาง ๓๓,๐๗๕ บาท และสถานีบางปะอิน ๑๒.๕ ตัน ค่าระวาง ๔๔๕ บาท ตามลำดับ (ดูตารางที่ ๕) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนการขนส่งสินค้าลงแล้วนับว่ามีจำนวนการขนส่งสินค้าขึ้นน้อยมาก โดยเฉพาะในสถานีบางปะอิน และสถานีท่าเรือจะเห็นจำนวนการแตกต่างได้ชัดเจน แสดงว่าวัตถุดิบที่ขนส่งลงนั้นเมื่อแปรรูปแล้วส่วนมากจะขนส่งออกจากพื้นที่ด้วยเส้นทางอื่น สำหรับในสถานีท่าเรือนี้สินค้าที่ขนขึ้นทั้งหมดจะเป็นผลผลิตข้าวโพด ซึ่งแทบทั้งหมดจะส่งไปยังภาคใต้และประเทศมาเลเซีย

ความสำคัญในด้านจำนวนผู้โดยสารของสถานีรถไฟในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๒๖ สถานีรถไฟในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนถึง ๓ สถานี คือ สถานีอยุธยา สถานีชุมทางบ้านภาชี และสถานีท่าเรือ ซึ่งมีจำนวนผู้โดยสารใช้บริการรถไฟมาก จนติด ๓๐ อันดับแรกของสถานีรถไฟทั่วประเทศที่มีจำนวนผู้โดยสารมาก คือ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ สถานีอยุธยามีปริมาณผู้โดยสารเดินทางมากเป็นอันดับที่ ๔ รองจากสถานีกรุงเทพ สถานีพิษณุโลก และสถานีชุมทางหาดใหญ่ ส่วนสถานีชุมทางบ้านภาชีมีปริมาณผู้โดยสารเดินทางมากเป็นลำดับที่ ๑๐ และสถานีท่าเรือมากเป็นอันดับที่ ๑๗ (ดูตารางที่ ๖) จึงทำให้เห็นภาพของสถานีทั้ง ๓ แห่ง ดังกล่าวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ว่าในแต่ละวันจะมีประชาชนเดินทางโดยทางรถไฟจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสถานีรถไฟอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ตาราง ๖ สถานีที่มีผู้โดยสารเดินทางเป็นจำนวนมาก จัดเรียงลำดับตามปริมาณผู้โดยสาร
 มีงบประมาณ ๒๕๒๖ เปรียบเทียบกับปีงบประมาณ ๒๕๒๒-๒๕๒๖

อันดับที่	สถานี	จำนวนผู้โดยสาร (พันคน)				
		พ.ศ. ๒๕๒๖	พ.ศ. ๒๕๒๕	พ.ศ. ๒๕๒๔	พ.ศ. ๒๕๒๓	พ.ศ. ๒๕๒๒
๑	กรุงเทพ	๑๗,๖๗๗	๑๐,๔๐๗	๖,๓๗๓	๖,๑๒๐	๔,๙๐๓
๒	พิษณุโลก	๑,๖๕๒	๑,๘๓๑	๑,๗๖๗	๑,๖๔๑	๑,๔๘๑
๓	ชุมทางหาดใหญ่	๑,๓๘๖	๑,๓๒๔	๑,๔๐๕	๑,๓๘๔	๑,๑๒๓
* ๔	อยุธยา	๑,๒๒๙	๑,๒๒๖	๑,๒๑๘	๑,๑๙๗	๑,๐๓๔
๕	ชุมทางบางซื่อ	๑,๐๕๐	๙๙๑	๘๙๒	๘๘๕	๕๙๘
๖	ยะลา	๑,๐๑๓	๙๗๓	๙๙๐	๘๙๖	๗๓๗
๗	ดอนเมือง	๙๐๑	๘๕๙	๘๘๐	๘๐๕	๖๒๙
๘	อุบลราชธานี	๘๙๒	๘๖๙	๘๙๑	๘๕๑	๗๐๕
๙	สุรินทร์	๘๘๑	๘๗๒	๘๘๖	๘๑๘	๗๑๑
* ๑๐	ชุมทางบ้านภาชี	๘๕๙	๘๕๕	๘๐๖	๘๐๓	๗๕๓
๑๑	ลพบุรี	๘๕๕	๙๐๖	๙๐๒	๘๕๒	๖๘๗
๑๒	บุรีรัมย์	๘๕๑	๘๕๗	๘๗๑	๗๘๕	๖๘๘
๑๓	สามเสน	๗๙๙	๗๖๔	๗๖๘	๗๕๒	๖๗๙
๑๔	ฉะเชิงเทรา	๗๙๒	๗๖๕	๕๐๖	๔๔๓	๓๒๕
๑๕	ธนบุรี	๗๕๘	๗๕๒	๗๗๓	๗๑๕	๖๕๐
๑๖	นครสวรรค์	๗๕๗	๘๗๗	๙๕๕	๙๑๑	๘๗๕
* ๑๗	ท่าเรือ	๗๕๐	๗๑๘	๖๕๘	๖๐๒	๕๓๘
๑๘	สุราษฎร์ธานี	๖๙๘	๗๓๘	๗๙๕	๗๒๒	๖๓๘
๑๙	ชุมทางถนนจิระ	๖๙๒	๗๔๑	๗๓๗	๗๐๐	๖๒๑
๒๐	ตะพานหิน	๖๕๓	๗๒๓	๗๖๔	๗๔๙	๗๓๐
๒๑	บางเขน	๖๓๖	๕๖๐	๕๙๒	๓๖๓	๒๖๕
๒๒	ศรีสะเกษ	๖๓๕	๖๑๔	๖๓๐	๕๖๖	๔๙๕
๒๓	ชุมแสง	๖๒๙	๖๕๙	๗๓๔	๗๑๗	๗๑๘
๒๔	บ้านตาคลี	๖๒๕	๖๓๙	๖๗๗	๖๕๒	๖๐๕
๒๕	นครราชสีมา	๖๐๘	๖๕๑	๖๙๖	๖๑๘	๕๑๕
๒๖	สุโขทัย	๕๕๕	๔๘๘	๔๓๖	๓๘๓	๓๐๒
๒๗	พิจิตร	๕๔๘	๖๕๒	๖๕๐	๖๐๙	๕๔๖
๒๘	หัวตะเข้	๕๓๕	๔๗๕	๔๑๘	๓๗๘	๒๖๓
๒๙	ต้นยางมัส	๕๑๘	๕๐๐	๕๐๐	๔๖๕	๓๘๓
๓๐	ชุมทางทุ่งสง	๕๑๐	๕๐๓	๕๖๕	๕๕๑	๖๒๕

ที่มา * ฝ่ายการพาณิชย์ การรถไฟแห่งประเทศไทย
 สถานีรถไฟในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข. การคมนาคมทางน้ำ

เนื่องจากการคมนาคมขนส่งทางน้ำระหว่างภาคเหนือทั้งหมดกับกรุงเทพมหานคร ตลอดจนถึงท่าเรือน้ำลึกตามชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งเป็นศูนย์รวมการส่งออกของสินค้าต่าง ๆ และเป็นตลาดกลางสินค้าที่สำคัญและใหญ่ที่สุดของประเทศ จำเป็นต้องเดินทางลำเลียงผ่านพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้เส้นทางน้ำสายสำคัญ คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำน้อย และแม่น้ำลพบุรี ซึ่งแม่น้ำทั้ง ๔ สายดังกล่าวไหลมารวมกันที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งสิ้น (ดูแผนที่ ๓) แต่เนื่องจากการขนส่งสินค้าดังกล่าวนั้นแทบทั้งหมดจะขนส่งโดยตรงจากแหล่งผลิตหรือตลาดกลางสินค้าต่าง ๆ ในภาคเหนือไปยังกรุงเทพฯ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงเป็นเพียงเส้นทางผ่านเท่านั้น มีผลต่อเศรษฐกิจของจังหวัดน้อยมาก ยกเว้นสินค้าที่ขนส่งในเส้นทางแม่น้ำป่าสัก-แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลิตผลจากอุตสาหกรรมเกษตรได้แก่ ข้าวโพด ข้าวฟ่าง มันอัดเม็ด ข้าว เป็นต้น และจากอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างของบริษัทในเครือซิเมนต์ไทย ซึ่งเป็นศูนย์กลางแหล่งรับซื้อที่ใหญ่ที่สุดของประเทศและเป็นแหล่งผลิตอยู่ในเขตอำเภอบางบาล และอำเภอนครหลวง ส่วนในเส้นทางแม่น้ำเจ้าพระยามีอำเภอสสำคัญในด้านการขนส่งทางน้ำคือ อำเภอบางปะอิน และอำเภอบางไทร ซึ่งมักขนส่งสินค้าจากอุตสาหกรรมเกษตรเช่นกัน สินค้าเหล่านี้จำเป็นต้องส่งออกโดยการลำเลียงในแม่น้ำป่าสักเริ่มจากอำเภอบางบาลผ่านอำเภอนครหลวง อำเภพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร เข้าสู่เขตจังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี ไปยังกรุงเทพมหานคร ตลอดจนชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เพื่อส่งออกยังต่างประเทศโดยตรง จึงทำให้เส้นทางขนส่งในเส้นทางสายแม่น้ำป่าสัก-แม่น้ำเจ้าพระยามีความสำคัญและมีผลต่อเศรษฐกิจของจังหวัดอย่างยิ่งโดยเฉพาะในด้านการระบายผลผลิตของอุตสาหกรรมเกษตรตามไฮโลและคลังสินค้าต่าง ๆ ในเขตอำเภอบางบาล นครหลวงบางปะอิน และบางไทร จำเป็นต้องใช้เส้นทางน้ำสายนี้แทบทั้งสิ้น

จากตารางที่ ๗ จะเห็นได้ว่าปริมาณสินค้าที่ขนส่งทางน้ำที่ผ่านเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ในแม่น้ำทั้ง ๔ สาย มีจำนวนทั้งสิ้น ๘,๖๗๒,๖๐๕.๖๐ ตัน แยกเป็นปริมาณสินค้าในแม่น้ำเจ้าพระยาจำนวนถึง ๗,๑๓๒,๘๗๑.๘๐ ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๓.๗๔ ของปริมาณสินค้าที่ขนส่งทางน้ำที่ผ่านเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งหมด ในแม่น้ำป่าสักจำนวน ๑,๗๗๗,๖๕๒.๑๑ ตัน หรือร้อยละ ๑๘.๓๔ และในแม่น้ำน้อยจำนวน ๗๖๑,๘๙๑.๖๙ ตัน หรือร้อยละ ๗.๘๘ ส่วนในแม่น้ำลพบุรีนั้น เนื่องจากลำน้ำมีสภาพตื้นเขิน จนทำ

ให้ในบางฤดูไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการขนส่งทางน้ำได้ กรมเจ้าท่าจึงมิได้เก็บตัวเลขการขนส่งทางน้ำบันทึกไว้ สำหรับในแม่น้ำเจ้าพระยานั้น เนื่องจากเป็นแม่น้ำสายหลัก และเป็นจุดรวมของแม่น้ำสายสำคัญอื่น ๆ ดังนั้นจึงทำให้มีการขนส่งสินค้าจากแม่น้ำสายต่าง ๆ เข้ามารวมในแม่น้ำสายนี้ เพื่อขนส่งไปยังกรุงเทพมหานครจำนวนมาก จึงทำให้ปริมาณสินค้าที่ขนส่งในแม่น้ำเจ้าพระยามีจำนวนมากตามไปด้วย

ตารางที่ ๗ ปริมาณสินค้าที่ขนส่งทางน้ำ ประเภทเรือเดินทางไกลขาขึ้นและชาล่องที่ผ่านเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๒๕

แม่น้ำ	ปริมาณสินค้า (ตัน)	ร้อยละ
๑. เจ้าพระยา	๗, ๑๓๒, ๔๗๑.๘๐	๗๓.๗๔
๒. ป่าสัก	๑, ๗๗๗, ๖๔๒.๑๑	๑๘.๓๘
๓. น้อย	๐. ๗๖๑, ๔๙๑.๖๔	๗.๘๘
๔. ลพบุรี	-	
รวม	๙, ๖๗๒, ๖๐๕.๖๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา กองวิชาการ กรมเจ้าท่า

ส่วนในด้านการขนส่งผู้โดยสารนั้นในปัจจุบันเนื่องจากการคมนาคมทางบกสามารถติดต่อกันได้สะดวกและรวดเร็วกว่า จึงทำให้การเดินทางโดยใช้เส้นทางน้ำซึ่งมีอยู่มากมายในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาลดความสำคัญลงไปมาก ในปัจจุบันการใช้เส้นทางน้ำในการขนส่งผู้โดยสารส่วนใหญ่จะใช้ในด้านการท่องเที่ยว และการเดินทางระยะใกล้ ๆ ระหว่างหมู่บ้านและตำบล ที่การคมนาคมทางบกยังไม่สะดวกเท่านั้น

๓.๔.๒ ลักษณะทางประชากร

๓.๔.๒.๑ ระดับรายอำเภอ

ก. ขนาดประชากรรายอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจำนวนประชากรในปี พ.ศ.

๒๕๒๐ ทั้งสิ้นประมาณ ๖๑๒,๘๖๒ คน และเพิ่มขึ้นเป็น ๖๓๒,๒๖๑ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๑๗ ของประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยสามารถแบ่งกลุ่มขนาดของประชากรรายอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ (ดูตารางที่ ๘ แผนภูมิที่ ๑ และแผนที่หมายเลข ๗)

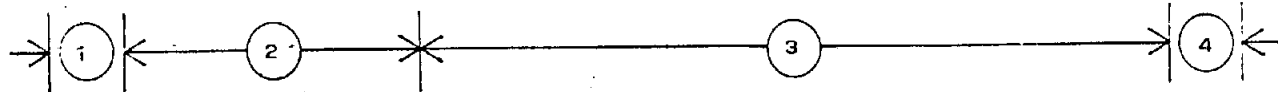
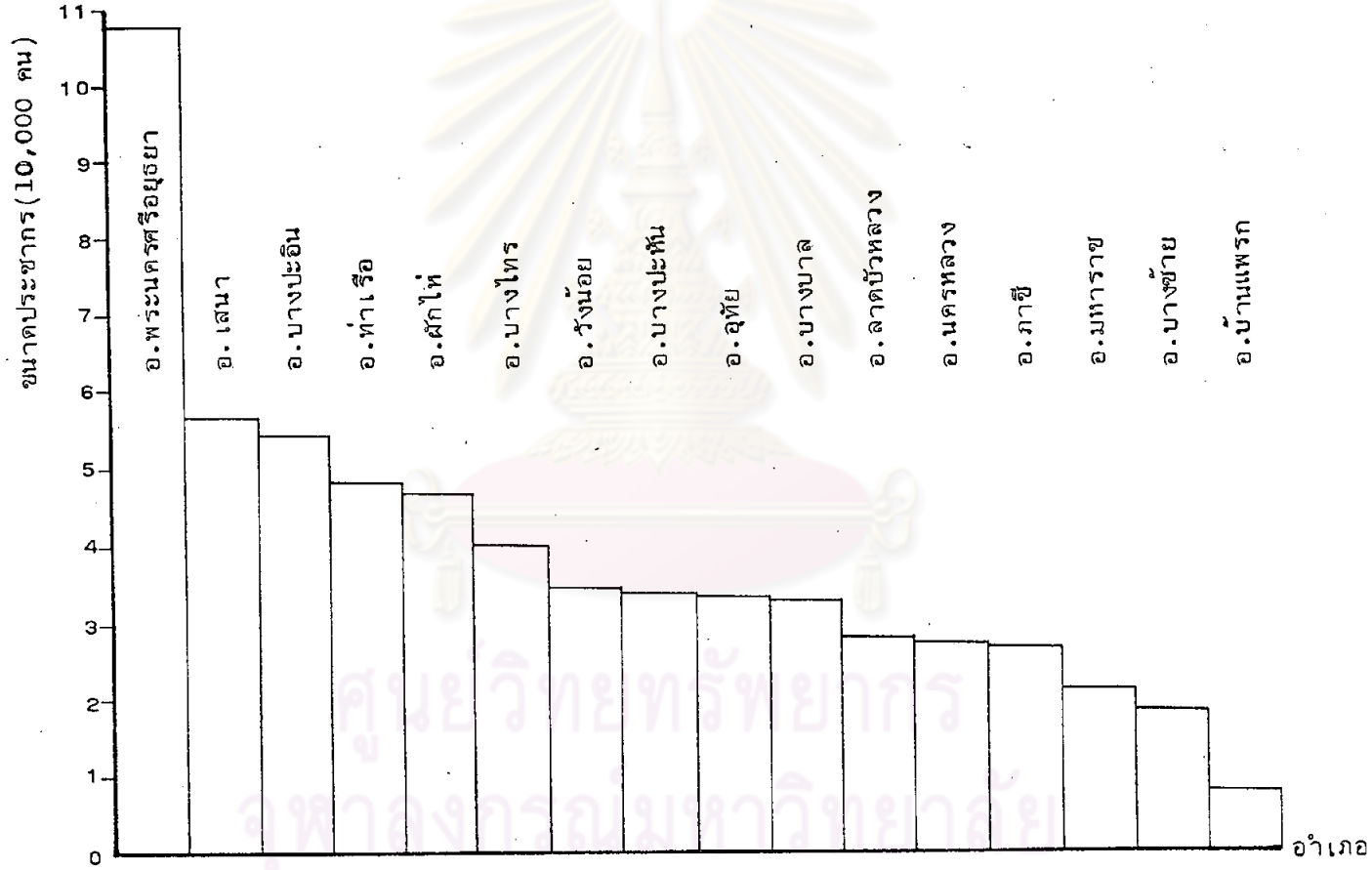
- กลุ่มอำเภอที่มีประชากรมากกว่า ๖๐,๐๐๐ คน มีเพียงอำเภอเดียวคืออำเภอพระนครศรีอยุธยามีจำนวนประชากร ๑๐๗,๖๕๔ คน หรือเท่ากับร้อยละ ๑๗.๐๓ ของจำนวนประชากรทั้งจังหวัด ซึ่งมีจำนวนประชากรมากกว่าอำเภอเสนาที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ ๒ เกือบเท่าตัว อำเภอพระนครศรีอยุธยาเป็นอำเภอซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางการปกครองและเป็นศูนย์กลางกิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัด นอกจากนี้ในบริเวณพื้นที่ยังเป็นจุดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยอย่างยิ่ง เพราะเคยเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงที่มีอายุยาวนานที่สุดของประเทศไทย มีโบราณสถานและศิลปวัตถุมากมาย ดังนั้นในพื้นที่นี้จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ

- กลุ่มอำเภอที่มีประชากรระหว่าง ๔๕,๐๐๑-๖๐,๐๐๐ คน มีจำนวน ๔ อำเภอ คือ อำเภอท่าเรือ อำเภอบางปะอิน อำเภอผักไห่ และอำเภอเสนา มีจำนวนประชากร ๔๘,๖๒๐ คน ๔๔,๔๔๔ คน ๔๗,๒๘๔ คน และ ๕๖,๕๕๒ คน ตามลำดับ รวมประชากรในกลุ่มอำเภอนี้ทั้งสิ้น ๒๐๖,๙๐๐ คน หรือร้อยละ ๓๒.๗๒ ของจำนวนประชากรทั้งจังหวัด อำเภอในกลุ่มนี้เป็นอำเภอที่มีพื้นที่ชุมชนเมืองตั้งแต่ ๒ แห่งขึ้นไปทั้งสิ้น เช่น อำเภอท่าเรือและอำเภอเสนามีทั้งเทศบาลและสุขาภิบาล โดยเฉพาะอำเภอเสนา นอกจากมีเทศบาลแล้วยังมีสุขาภิบาลอีกถึง ๒ แห่ง อำเภอเหล่านี้มีเส้นทางคมนาคมสะดวกทั้งทางน้ำและทางบก มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน กล่าวคือ แม่น้ำป่าสัก ไหลผ่านอำเภอท่าเรือ แม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านอำเภอบางปะอิน และแม่น้ำน้อยไหลผ่านอำเภอผักไห่และอำเภอเสนา เป็นต้น พื้นที่เหล่านี้จึงเป็นแหล่งผลิตผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมที่สำคัญและเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมหลักของจังหวัดหลายประเภท

เขตการปกครอง (อำเภอ)	พื้นที่ (กม. ^๒)	ประชากร			ความหนาแน่น (คน/กม. ^๒)		การเปลี่ยนแปลงของประชากร ระหว่าง ๒๕๖๐-๒๕๖๔			หมายเหตุ
		จำนวน %	จำนวน %	จำนวน %	๒๕๖๐	๒๕๖๔	จำนวน	% การเปลี่ยนแปลง ของประชากร ระหว่าง	อัตราการ เปลี่ยนแปลง	
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	
จ. พระนครศรีอยุธยา (รวม)		๒,๔๙๐,๑๖๓ ๑๐๐.๐๐	๒,๕๖๘,๒๖๘ ๑๐๐.๐๐	๒,๖๒๖,๒๖๑ ๑๐๐.๐๐	๑๐๙.๐๐๔	๑๐๕.๕๓	๑๔,๕๓๕	๑๐๐.๐๐	๐.๖๖๖	
๑. อ.พระนครศรีอยุธยา		๑๑๖,๓๑๔ ๔.๖๖	๑๐๐,๑๔๔ ๓.๖๖	๑๐๓,๕๖๘ ๓.๙๔	๓๙๔.๓๕	๔๓๖.๕๐	๓,๒๕๔	๖๖.๕๐	๑.๕๕๓	
๒. อ.ท่าเรือ		๑๐๔,๑๖๕ ๔.๑๘	๙๖,๕๓๓ ๓.๖๖	๙๙,๖๖๖ ๓.๖๖	๔๙๖.๖๖	๔๖๖.๓๖	๑,๑๖๓	๔.๓๓	๐.๓๑๐	
๓. อ.นครหลวง		๑๔๔,๑๓๓ ๖.๐๑	๑๔,๐๐๓ ๐.๕๓	๑๔,๖๖๕ ๐.๕๕	๑๔๓.๓๕	๑๒๖.๕๓	๓๕๕	๓.๓๖	๐.๕๓๖	
๔. อ.บางไทร		๒๐๒,๑๑๖ ๘.๑๕	๓๔,๖๖๖ ๑.๓๖	๔๐,๑๓๓ ๑.๕๕	๑๕๕.๕๕	๒๐๑.๓๕	๑,๑๖๖	๕.๖๖	๐.๕๕๑	
๕. อ.บางบาล		๔๔,๐๐๓ ๑.๕๕	๓๓,๓๖๖ ๑.๕๕	๓๓,๕๖๖ ๑.๓๕	๓๓๕.๐๕	๓๓๕.๓๓	๕๖๐	๒.๕๕	๐.๓๐๕	
๖. อ.บางปะอิน		๒๖๒,๕๕๕ ๑๐.๕๕	๒๖,๕๓๕ ๑.๐๕	๒๕,๕๕๕ ๑.๖๖	๑๒๖.๕๕	๒๓๕.๕๕	๒,๓๓๕	๑๔.๕๕	๑.๑๓๐	
๗. อ.บางปะหัน		๑๖๐,๓๑๕ ๖.๕๓	๓๓,๓๖๖ ๑.๕๕	๓๕,๕๖๕ ๑.๖๖	๑๖๖.๐๕	๑๖๕.๕๖	๑,๑๖๐	๕.๓๖	๐.๖๖๕	
๘. อ.ผักไห่		๑๓๖,๕๕๕ ๖.๓๖	๑๓,๕๖๖ ๐.๕๕	๑๓,๕๖๕ ๐.๕๕	๑๓๖.๖๖	๑๖๖.๖๖	-๓๖๖	-๓.๕๕	-๐.๖๖๕	
๙. อ.ภาชี		๕๕,๓๓๖ ๒.๕๐	๖๕,๕๓๐ ๒.๖๖	๖๕,๕๕๕ ๒.๕๕	๓๓๕.๓๖	๓๓๖.๖๖	-๑๕๕	-๓.๓๓	-๐.๑๓๐	
๑๐. อ.ลาดบัวหลวง		๒๑๕,๓๑๓ ๘.๓๐	๒๕,๖๖๖ ๑.๐๕	๒๕,๕๕๕ ๑.๐๕	๑๑๕.๕๕	๑๑๖.๖๖	๕๐๖	๓.๕๓	๐.๕๕๖	
๑๑. อ.วังน้อย		๒๓๓,๐๓๓ ๙.๓๕	๓๓,๕๕๕ ๑.๓๕	๓๕,๑๖๕ ๑.๓๖	๑๕๕.๕๕	๑๖๖.๕๕	๑,๑๓๓	๓.๕๕	๐.๕๕๖	
๑๒. อ.เสนา		๒๐๓,๕๕๕ ๘.๑๖	๒๖,๕๕๕ ๑.๐๖	๒๖,๕๕๕ ๑.๐๖	๑๐๓.๕๕	๑๐๓.๕๕	-๖๐๓	-๑๕.๐๖	-๐.๐๓๖	
๑๓. อ.บางซ้าย		๑๕๕,๓๐๖ ๖.๐๖	๒๖,๓๖๖ ๑.๐๖	๒๖,๖๖๖ ๑.๐๖	๑๓๖.๐๕	๑๓๕.๖๖	๓๖๖	๑.๕๕	๐.๓๐๓	
๑๔. อ.อุทัย		๑๕๕,๖๖๖ ๖.๕๕	๓๖,๓๕๕ ๑.๓๕	๓๕,๕๕๕ ๑.๕๕	๑๓๖.๕๕	๑๕๖.๖๖	๑,๓๐๐	๘.๕๕	๑.๐๓๖	
๑๕. อ.ท่าวุ้ง		๑๑๕,๐๕๕ ๔.๕๕	๒๖,๐๖๖ ๑.๐๕	๒๖,๖๖๕ ๑.๐๖	๑๑๕.๕๕	๑๕๖.๖๖	๒๖๖	๑.๐๕	๐.๑๕๓	
๑๖. อ.บ้านแพรก		๑๑๖,๖๖๖ ๔.๕๕	๕,๕๕๕ ๐.๕๕	๕,๕๕๕ ๐.๕๐	๕๓.๕๕	๕๕.๖๖	๓๖	๐.๓๕	๐.๑๕๖	

ที่มา : กองปกครองท้องถิ่น และ กองทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

ขนาดประชากรรายอำเภอ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2525

- กลุ่มอำเภอที่มีประชากรระหว่าง ๒๐,๐๐๑-๔๕,๐๐๐ คน

มีจำนวน ๑๐ อำเภอ ได้แก่ อำเภอนครหลวง อำเภอบางไทร อำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอภาชี อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอวังน้อย อำเภอบางซ้าย อำเภออุทัย และอำเภอมหาราช มีจำนวนประชากร ๒๘,๗๖๕ คน ๔๐,๗๗๖ คน ๓๓,๘๓๖ คน ๓๔,๕๐๔ คน ๒๘,๓๔๕ คน ๒๘,๔๗๓ คน ๓๕,๑๖๕ คน ๒๐,๖๔๒ คน ๓๔,๔๗๕ คน และ ๒๒,๒๒๕ คน ตามลำดับ รวมประชากรในกลุ่มอำเภอนี้ทั้งสิ้น ๓๐๘,๑๙๖ คน หรือร้อยละ ๔๘.๗๕ ของจำนวนประชากรทั้งจังหวัด อำเภอในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีการคมนาคมเข้าถึงพื้นที่ได้สะดวกน้อยกว่าอำเภอในกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ กล่าวคืออาจจะสะดวกเฉพาะทางใดทางหนึ่ง เช่นเฉพาะทางน้ำหรือทางบก เป็นต้น อาชีพหลักของประชากรในพื้นที่อำเภอเหล่านี้มักเป็นอาชีพทางด้านเกษตรกรรม และอาชีพรองลงมาได้แก่อุตสาหกรรมในครัวเรือน

- กลุ่มอำเภอที่มีประชากรน้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มีเพียง

อำเภอเดียวคือ อำเภอบ้านแพรก มีจำนวนประชากรประมาณ ๔,๔๗๗ คน หรือร้อยละ ๑.๕๐ ของจำนวนประชากรทั้งจังหวัด อำเภอบ้านแพรกเป็นอำเภอตั้งใหม่ เพิ่งได้รับการยกฐานะจากกิ่งอำเภอเป็นอำเภอเมื่อไม่นานมานี้ โดยแยกตัวออกจากอำเภอมหาราช เป็นอำเภอซึ่งมีที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดมากที่สุด ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางด้านเกษตรกรรม

ข. การเปลี่ยนแปลงประชากร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นับว่าเป็น จังหวัดที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรน้อยมาก กล่าวคือจากการคำนวณโดยใช้ปีฐาน ในช่วง ๕ ปี คือ พ.ศ. ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ ปรากฏว่ามีอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรทั้งจังหวัด เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๐.๖๒๖ ต่อปี ซึ่งการคำนวณหาอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรได้ใช้การคำนวณโดยวิธีการดังนี้

สูตรหาอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร

$$r = \sqrt[n]{\frac{P_t}{P_o}} - 1$$

โดยให้ r = อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร

P_t = จำนวนประชากรของปีหลัง (๒๕๒๕)

P_o = จำนวนประชากรของปีแรก (๒๕๒๐)

n = ช่วงจำนวนปีระหว่าง P_o และ P_t

ตัวอย่างเช่น ถ้าจะคำนวณหาอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งมีจำนวนประชากร ๖๑๒,๘๖๒ คน และ ๖๓๒,๒๖๑ คน ตามลำดับ สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$P_t = ๖๓๒,๒๖๑ \text{ คน}$$

$$P_o = ๖๑๒,๘๖๒ \text{ คน}$$

$$n = ๕ \text{ ปี}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร } r &= \sqrt[5]{\frac{๖๓๒,๒๖๑}{๖๑๒,๘๖๒}} - ๑ \\ &= \sqrt[5]{๑.๐๓๑๗๑๓๗๓๓} - ๑ \\ &= ๑.๐๐๖๒๖๓๗๘๔ - ๑ \end{aligned}$$

$$\text{ค่า Quotient} = ๐.๐๐๖๒๖๓๗๘๔$$

∴ อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร

$$\text{จังหวัดพระนครศรีอยุธยา} = ๐.๖๒๖\%$$

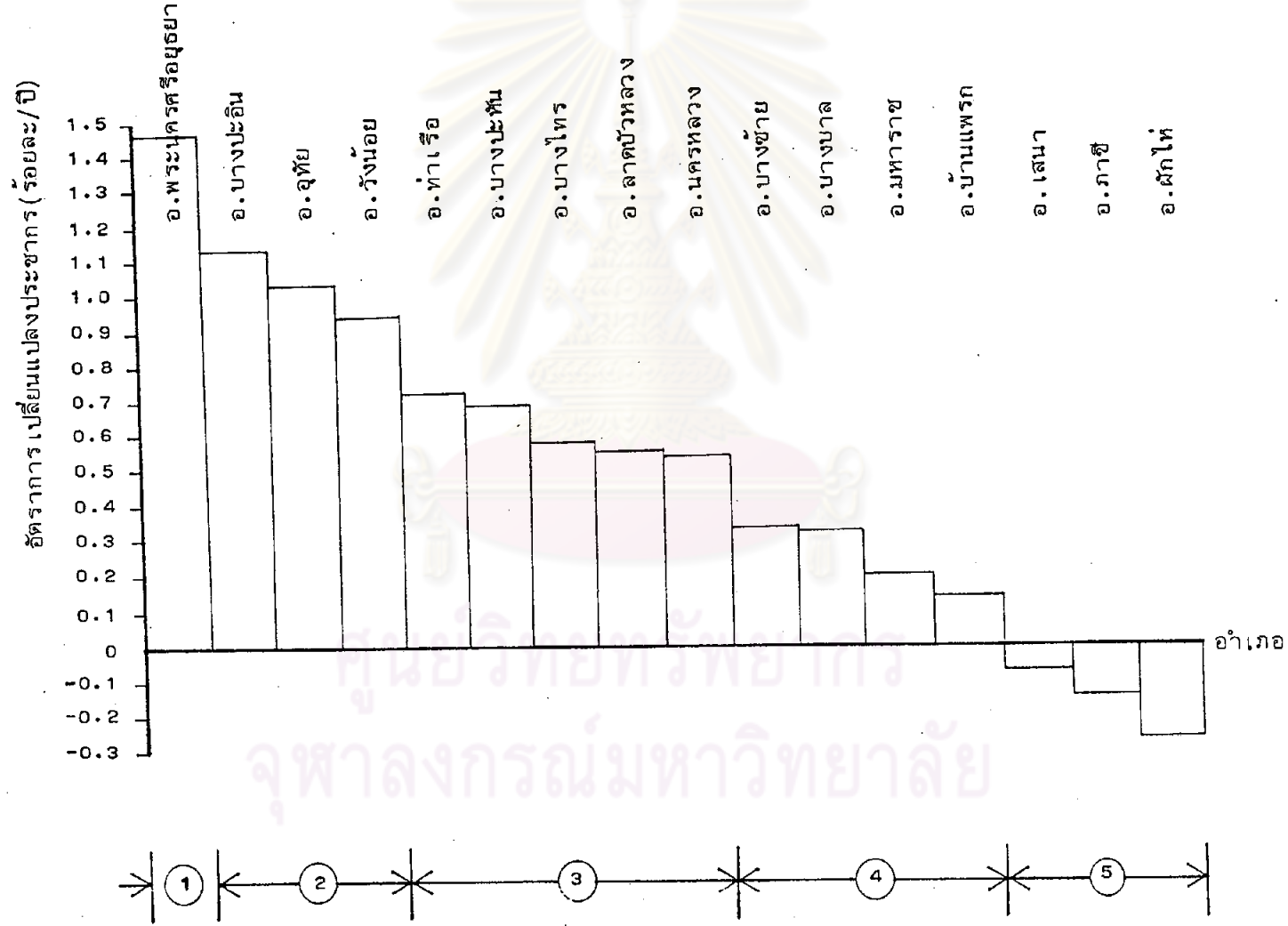
สำหรับการแบ่งกลุ่มการเปลี่ยนแปลงประชากรระดับอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๕ แบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ (ดูตารางที่ ๔ แผนภูมิที่ ๒ และแผนที่หมายเลข ๘)

- กลุ่มอำเภอที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรมากกว่าร้อยละ ๑.๒๐ ต่อปี มีเพียงอำเภอเดียวคือ อำเภอพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ ๑.๔๔๗ ต่อปี

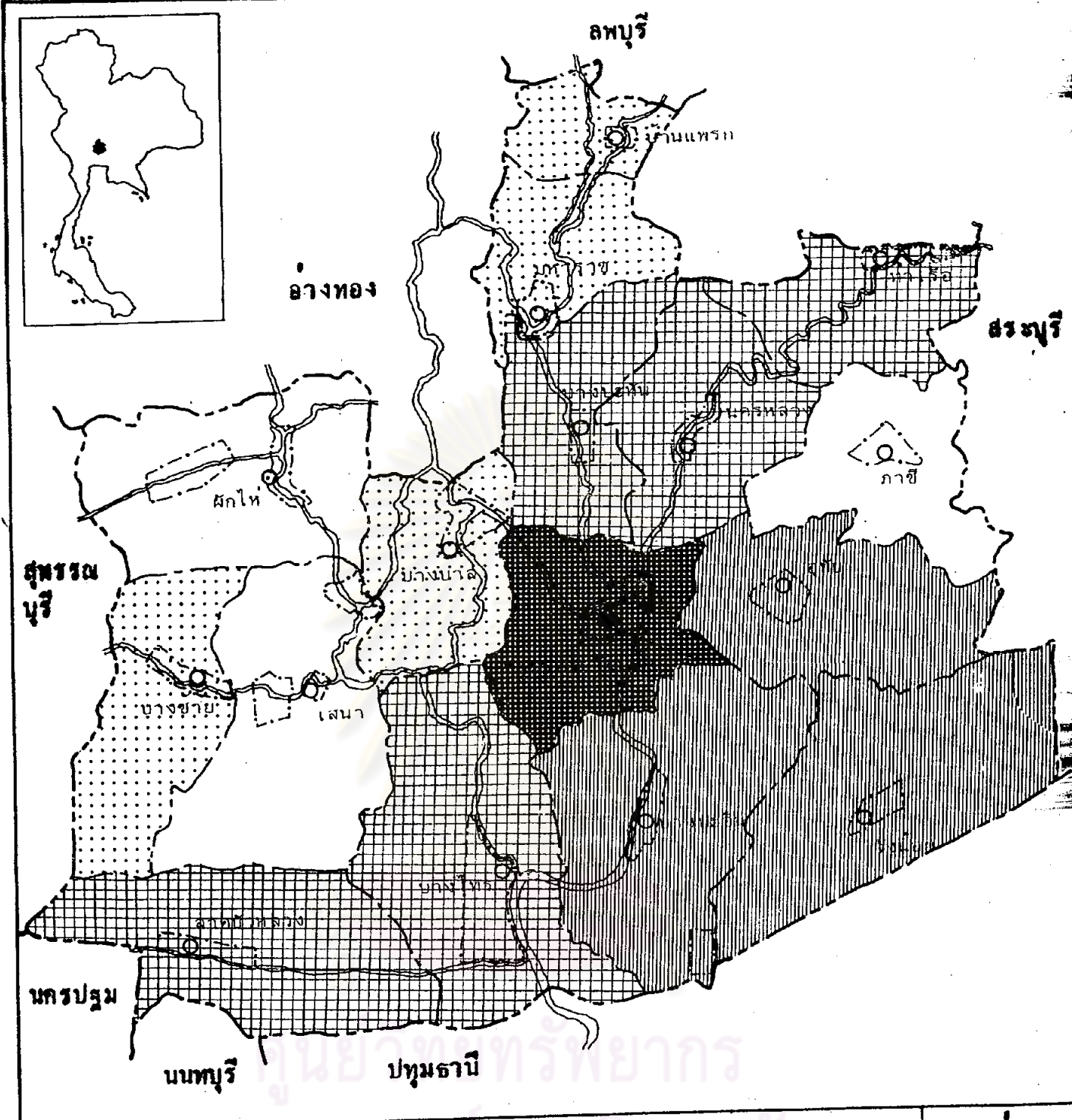
- กลุ่มอำเภอที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ ๐.๕๑-๑.๒๐ ต่อปี มีจำนวน ๓ อำเภอ คือ อำเภอบางปะอิน อำเภอวังน้อย และอำเภออุทัย ซึ่งมีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ ๑.๑๓๐, ๐.๕๔๖ และ ๑.๐๓๖ ต่อปี ตามลำดับ

- กลุ่มอำเภอที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ ๐.๕๑-๐.๕๐ ต่อปี มีจำนวน ๕ อำเภอ คือ อำเภอท่าเรือ อำเภอนครหลวง อำเภอบางไทร อำเภอบางปะหัน และอำเภอลาดบัวหลวง ซึ่งมีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ ๐.๗๑๐, ๐.๕๓๖, ๐.๕๘๑, ๐.๖๔๔ และ ๐.๕๕๖ ต่อปี ตามลำดับ

อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรรายอำเภอ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ระหว่างปี พ.ศ.2520-2525

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดง : อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2520-2525

แผนที่ ๘

	เพิ่มมากกว่า 1.20		เพิ่ม 0-0.50
	เพิ่ม 0.91-1.20		ลด 0.01-0.30
	เพิ่ม 0.51-0.90		(ร้อยละ/ปี)

ที่มา กรมการปกครอง

สัญลักษณ์

- ที่ตั้งจังหวัด
- ที่ตั้งอำเภอ
- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- เขตเทศบาล, สุขาภิบาล
- แม่น้ำ, คลอง

มาตราส่วน

0 5 10 กม.

- กลุ่มอำเภอที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ ๐-๐.๕๐ ต่อปี มีจำนวน ๔ อำเภอคือ อำเภอบางบาล อำเภอบางซ้าย อำเภอมหาราช และอำเภอบ้านแพรก ซึ่งมีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ ๐.๓๐๔, ๐.๓๑๗, ๐.๑๙๓ และ ๐.๑๕๒ ต่อปี ตามลำดับ

- กลุ่มอำเภอที่มีอัตราการลดลงของประชากรร้อยละ ๐.๐๑-๐.๓๐ ต่อปี มีจำนวน ๓ อำเภอ คือ อำเภอผักไห่ อำเภอภาชี และอำเภอเสนา ซึ่งมีอัตราการลดลงของประชากรร้อยละ -๐.๒๘๔, -๐.๑๓๐ และ - ๐.๐๗๒ ต่อปี ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงประชากรของจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๕ สามารถสรุปปัจจัยหลักที่มีอิทธิพล ต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรได้คือ ปัจจัยด้านแหล่งงานในพื้นที่และปัจจัยด้านความจำเป็น ทางเศรษฐกิจ ซึ่งจากข้อสรุปทางสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติบ่งชี้ว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดที่มีประชากรอพยพออกเป็นอันดับที่สามของประเทศ รองจากจังหวัดขอนแก่น และ จังหวัดร้อยเอ็ด สำหรับผู้ที่อพยพออกนั้นสามารถแยกออกได้เป็นสองประเภทคือ ประเภทย้ายออกจากบ้านด้วยเหตุผลบางอย่างโดยเฉพาะด้วยเหตุผลทางสังคม อีกประเภทหนึ่งคือประเภทที่ย้าย ออกเพราะความจำเป็นทางเศรษฐกิจ^๑ ซึ่งเมื่อนำมาพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงประชากร รายอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้วสามารถสรุปได้ดังนี้

- กลุ่มอำเภอที่มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นตั้งแต่ร้อยละ ๐.๕๑ ต่อปีขึ้นไป อำเภอในกลุ่มนี้นอกจากจะมีพื้นที่เป็นแหล่งที่มีผลผลิตทางการเกษตรสูงแล้วยังพบว่า ส่วนใหญ่ในพื้นที่จะมีแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และอุตสาหกรรมภายในครัวเรือนที่มี ชื่อเสียงสามารถส่งผลผลิตออกสู่ตลาดได้อย่างเป็นล่ำสันอีกด้วย ซึ่งอำเภอในพื้นที่ดังกล่าวได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะอิน อำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน และอำเภอ ลาดบัวหลวง เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงอำเภอซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมใหม่ ก่าสังมีความ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ได้แก่ อำเภอท่าเรือ อำเภอบางไทร อำเภอวังน้อย และอำเภออุทัย ซึ่งแต่ละอำเภอในกลุ่มนี้จะมีจำนวนการจ้างงานนอกเหนือจากการจ้างงานใน

^๑จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, "อยุธยาการศึกษาเบื้องต้น เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและบริเวณใกล้เคียง" (รายงานการวิจัย ภาควิชาผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พฤษภาคม ๒๕๒๔), หน้า ๒-๔๐.

ส่วนเกษตรกรกรมค่อนข้างสูง ทำให้ประชากรที่อยู่ในพื้นที่สามารถทำงานได้ทั้งในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยมีประชากรบางส่วนใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักมารับจ้างใช้แรงงานในส่วนอุตสาหกรรม และผู้ที่ว่างงานแอบแฝงในส่วนเกษตรกรรมยังสามารถออกมาประกอบอาชีพในส่วนอุตสาหกรรมได้ จึงส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจในครอบครัวของประชากรในพื้นที่อำเภอเหล่านี้ดีขึ้น ทำให้การอพยพออกนอกพื้นที่มีจำนวนน้อยลง และนอกจากนี้ยังมีแรงงานภายนอกพื้นที่บางส่วนอพยพเข้ามาทำงานในพื้นที่นี้อีกด้วย จึงทำให้อัตราการเพิ่มของประชากรในพื้นที่อำเภอกลุ่มนี้มากกว่าในพื้นที่อำเภอกลุ่มหนึ่ง

- กลุ่มอำเภอที่มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นตั้งแต่ร้อยละ

๐-๐.๕๐ และลดลงตั้งแต่ร้อยละ ๐.๐๑-๐.๓๐ ต่อปี อำเภอในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นอำเภอที่มีผลผลิตในพื้นที่ด้านเกษตรกรรมเพียงด้านเดียว ไม่พบกลุ่มของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ การอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีบ้างแต่ไม่เด่นมากนัก สภาพทางเศรษฐกิจของประชากรจึงจำเป็นต้องพึ่งรายได้จากอาชีพทางด้านเกษตรกรรมด้านเดียวเท่านั้น ซึ่งมีสภาพทางด้านการผลิตและการตลาดไม่แน่นอน ในบางปีราคาผลผลิตจะตกต่ำมาก และบางครั้งประสบปัญหานาล่มน้ำร้าง ประกอบกับเกษตรกรจำนวนมากไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้รายได้ของประชากรไม่เพียงพอแก่การยังชีพ ส่งผลให้มีการอพยพออกนอกพื้นที่เพื่อไปหางานทำในต่างถิ่น อาทิ ในตัวจังหวัดและในกรุงเทพมหานคร เป็นต้น ซึ่งอำเภอในกลุ่มนี้ได้แก่ อำเภอบางบาล อำเภอบางซ้าย อำเภอมหาราช อำเภอบ้านแพรก อำเภอผักไห่ อำเภอภาชี และอำเภอเสนา

ค. ความหนาแน่นประชากรรายอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีขนาดพื้นที่ทั้งสิ้น ๒,๔๘๐.๑๖๓

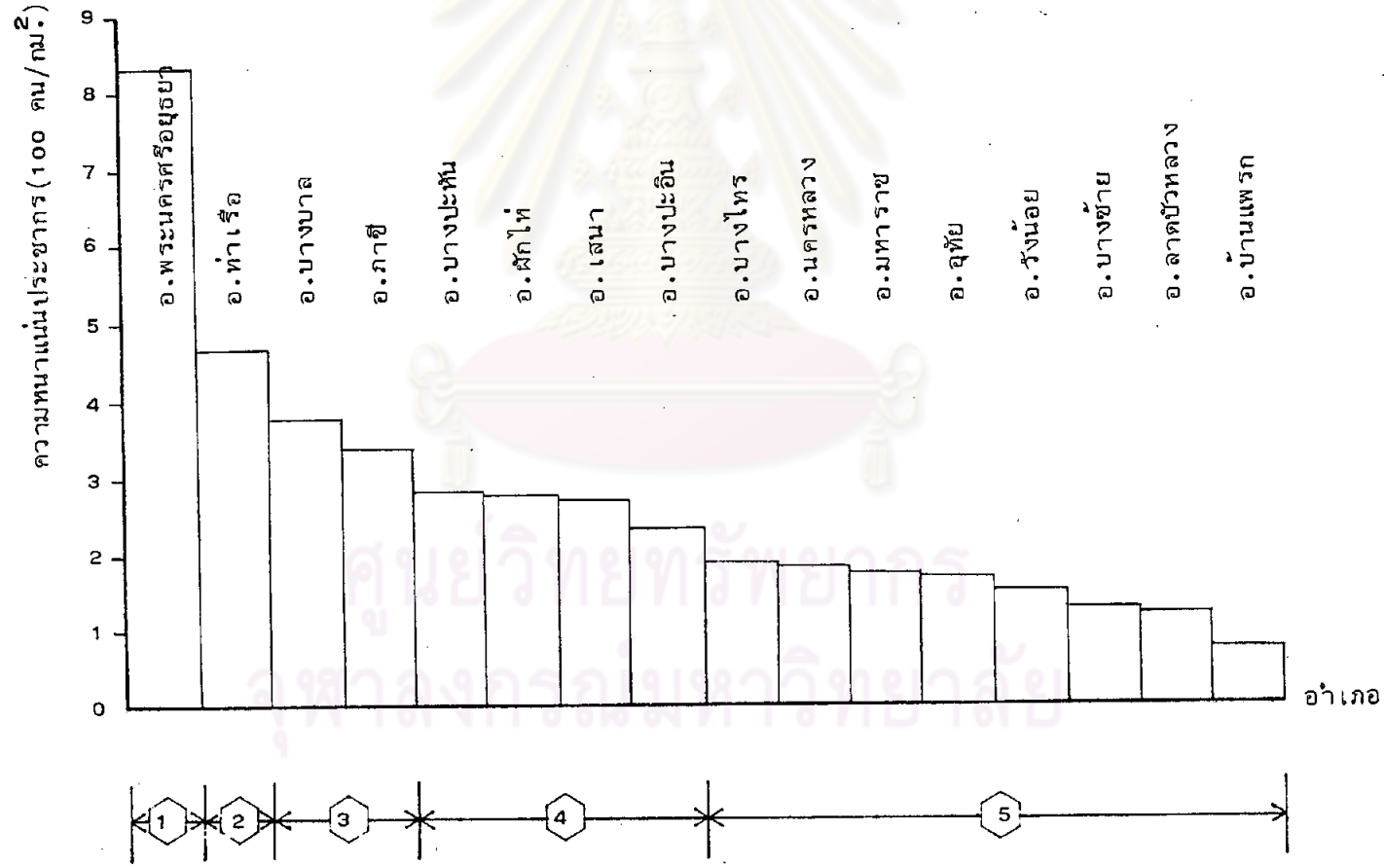
ตารางกิโลเมตร มีประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ประมาณ ๖๑๒,๘๖๒ คน และ ๖๓๒,๒๖๑ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งคิดเป็นความหนาแน่นของประชากรได้ ๒๔๗.๐๙ คนต่อตารางกิโลเมตร และ ๒๕๔.๘๓ คนต่อตารางกิโลเมตร ตามลำดับ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาเป็นกลุ่มอำเภอได้ดังนี้ (ดูตารางที่ ๘ แผนภูมิที่ ๓ และแผนที่หมายเลข ๘)

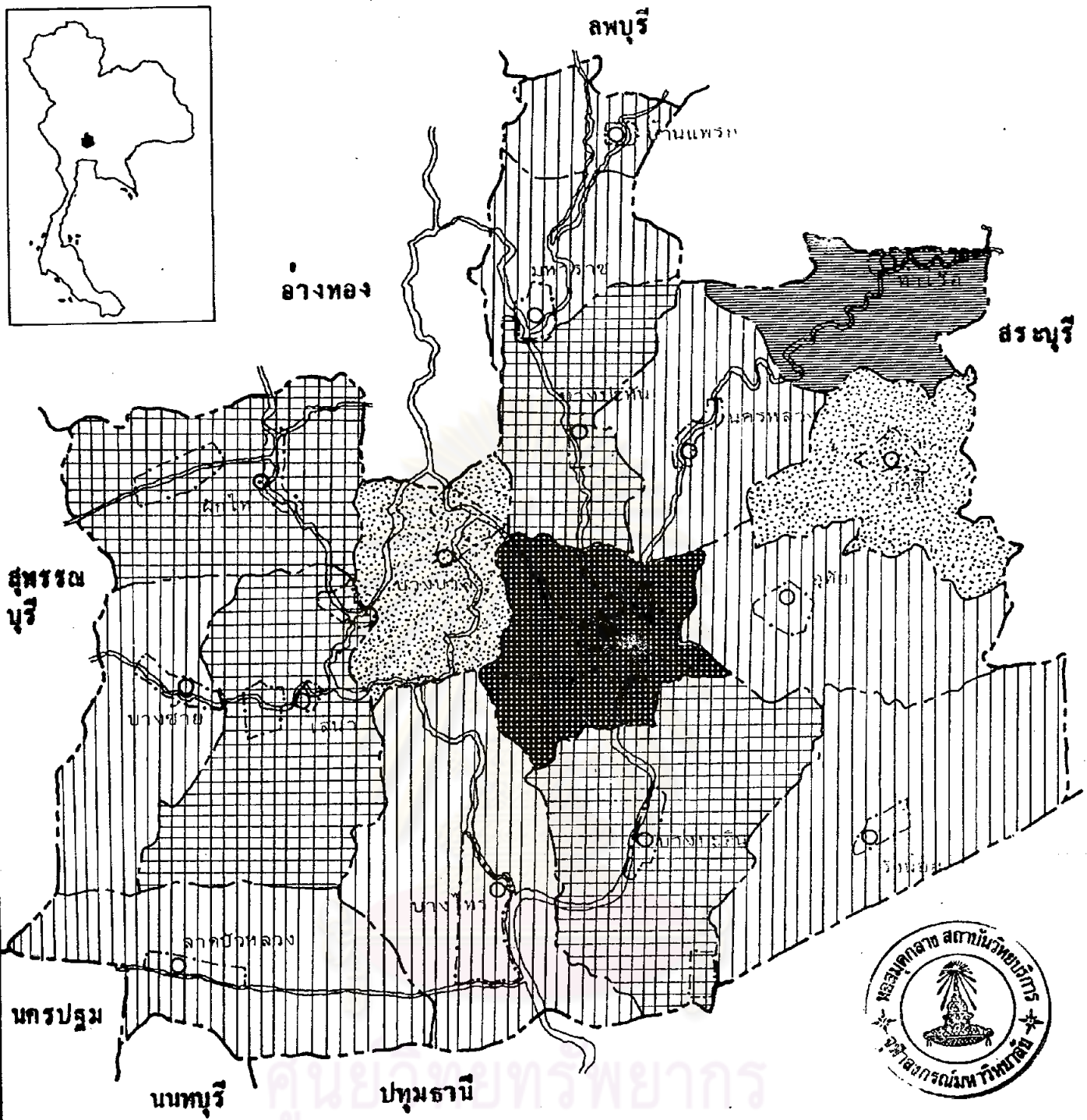
- กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากกว่า ๕๐๐

คนต่อตารางกิโลเมตร มีเพียงอำเภอเดียวคือ อำเภอพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีความหนาแน่น

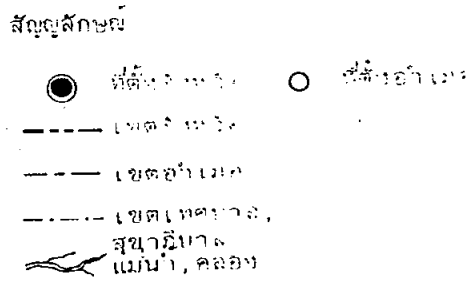
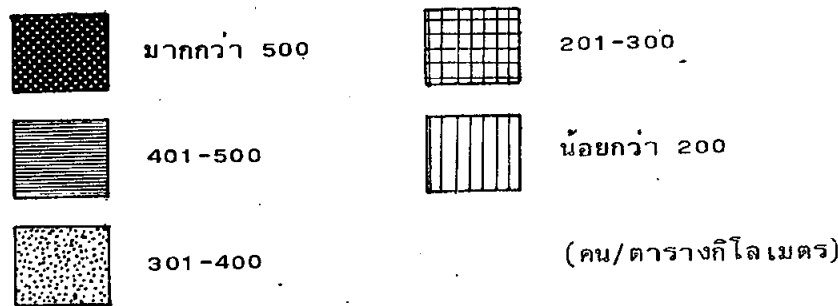

ความหนาแน่นประชากรรายอำเภอ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2525

แสดง : ความหนาแน่นของประชากรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ.2525

ของประชากร ๗๗๔.๗๔ คนต่อตารางกิโลเมตร ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และเพิ่มเป็น ๘๓๒.๕๐ คนต่อตารางกิโลเมตรในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นอำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดและมีอัตราเพิ่มของประชากรสูงที่สุด เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของกิจกรรมหลายประเภทของจังหวัด

- กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรระหว่าง

๔๐๑-๕๐๐ คนต่อตารางกิโลเมตร มีเพียงอำเภอเดียวเช่นกัน คือ อำเภอท่าเรือ ซึ่งมีความหนาแน่นของประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ เท่ากับ ๔๙๖.๒๘ และ ๔๖๒.๓๒ คนต่อตารางกิโลเมตร ตามลำดับ เป็นอำเภอที่มีจำนวนประชากรค่อนข้างมาก และมีอัตราการเพิ่มของประชากรปานกลาง อำเภอนี้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมใหม่ที่มีความสำคัญสูงและขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

- กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรระหว่าง

๓๐๑-๔๐๐ คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวน ๒ อำเภอ คือ อำเภอบางบาล และอำเภอภาชี ซึ่งเป็นอำเภอที่มีเส้นทางคมนาคมสะดวกเพียงเส้นทางใดทางหนึ่งเพียงด้านเดียว คืออำเภอบางบาลมีแม่น้ำเจ้าพระยา และคลองสำคัญไหลผ่านถึง ๒ สาย และอำเภอภาชี เป็นชุมทางรถไฟที่สำคัญ แต่เนื่องจากกิจกรรมในพื้นที่มีเพียงด้านการเกษตรกรรมเพียงด้านเดียว จึงทำให้ความหนาแน่นประชากรไม่สูงเท่าที่ควร

- กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรระหว่าง

๒๐๐-๓๐๐ คน ต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวน ๔ อำเภอ คือ อำเภอบางปะอิน อำเภอบางปะหัน อำเภอผักไห่ และอำเภอเสนา อำเภอเหล่านี้มีขนาดพื้นที่มากถึงค่อนข้างมาก แม้จะมีอุตสาหกรรมในพื้นที่ก็ตาม แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนระหว่างอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมแล้ว ปรากฏว่ายังมีพื้นที่เกษตรกรรม เป็นสัดส่วนที่มากจึงทำให้ความหนาแน่นของประชากรในอำเภอเหล่านี้ค่อนข้างน้อย

- กลุ่มอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยกว่า ๒๐๐

คน ต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวน ๔ อำเภอ คือ อำเภอนครหลวง อำเภอบางไทร อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอวังน้อย อำเภอบางซ้าย อำเภอกุทัย อำเภอมหाराช และอำเภอบ้านแพรก ในพื้นที่อำเภอเหล่านี้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม แม้ว่าจะมีบางอำเภอที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมใหม่ แต่เนื่องจากอัตราการขยายตัวค่อนข้างช้า นอกจากนี้มีหลายอำเภอที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัด ซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญและกิจกรรมต่าง ๆ การคมนาคมไม่สะดวกเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับอำเภอในกลุ่มแรก ๆ จึงทำให้ความหนาแน่นของประชากรน้อยมาก

๓.๔.๒.๒ ระดับพื้นที่ศึกษา

ก. การกระจายตัวของประชากรระดับชุมชน เมืองในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นนี้เป็นลักษณะทางประชากร ซึ่งเป็นภาพรวมในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีได้แยกประชากรในพื้นที่ชุมชนเมืองหรือในชนบท แต่ในหัวข้อนี้จะวิเคราะห์เฉพาะลักษณะทางประชากรในพื้นที่ชุมชนเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเท่านั้น เพื่อจะสามารถทราบถึงการกระจายตัวของประชากรระดับชุมชนเมืองว่ามีลักษณะการกระจายตัวในพื้นที่อย่างไร โดยอาศัยเทคนิควิธี Lorenz Curves (ดูตารางที่ ๘ และตารางที่ ๑๐ และแผนภูมิที่ ๔) ประกอบกับการพิจารณาจากความหนาแน่นของประชากรระดับชุมชนเมืองและการหาค่าดัชนีการรวมตัว (Concentration Index)^๑ ซึ่งสามารถคำนวณหาได้จากสูตรดังนี้

$$CI = \frac{\text{ผลรวม ร้อยละสะสมของพื้นที่} - \text{ผลรวม ร้อยละสะสมของประชากร}}{\text{ผลรวม ร้อยละสะสมของพื้นที่}}$$

จากสูตรดังกล่าวสามารถหาค่าดัชนีการรวมตัวของประชากรระดับชุมชนเมืองในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้ดังนี้

$$\text{แทนค่า } CI = \frac{๑,๓๘๒.๒๔ - ๘๗๒.๕๑}{๑,๓๘๒.๒๔}$$

$$\therefore \text{ดัชนีการรวมตัวของประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๒๐} = ๐.๓๗$$

และดัชนีการรวมตัวของประชากรปี พ.ศ. ๒๕๒๕ หาค่าได้ดังนี้

$$\text{แทนค่า } CI = \frac{๑,๓๖๕.๐๓ - ๘๓๓.๐๐}{๑,๓๖๕.๐๓}$$

$$\therefore \text{ดัชนีการรวมตัวของประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๒๕} = ๐.๓๔$$

^๑ค่า CI จะอยู่ในช่วง ๐-๑ ถ้าค่าดัชนีการรวมตัวใกล้ ๑ แสดงว่าประชากรมีการกระจุกตัวสูง และถ้าค่าดัชนีการรวมตัวใกล้ ๐ แสดงว่าประชากรมีการกระจายตัวสูง

ตาราง ๔ Lorenz Curves แสดงการกระจายตัวของประชากรระดับชุมชน เมืองในเขต

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๒๐

เขตการปกครอง (เทศบาล-สุขาภิบาล)	ความหนาแน่น (คน/กม ^๒)	พื้นที่		C.P. พื้นที่	ประชากร		C.P. ประชากร
		กม ^๒	%		จำนวน	%	
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
ส.บางไทร	๓๒๓.๑๐	๒๗.๔๙	๑๗.๓๕	๑๗.๓๕	๘,๘๘๒	๕.๕๓	๕.๕๓
ส.บ้านแพรก	๓๔๐.๖๓	๘.๐๐	๕.๐๕	๒๒.๔๐	๒,๗๒๕	๑.๓๙	๕.๙๒
ส.ลาดบัวหลวง	๔๔๔.๗๔	๓.๘๐	๒.๔๐	๒๔.๘๐	๑,๖๙๐	๐.๘๖	๖.๗๘
ส.ลาดชะโด	๕๙๒.๘๔	๑๔.๕๓	๙.๑๗	๓๓.๙๗	๘,๖๑๔	๕.๔๐	๑๑.๑๘
ส.บางปะหัน	๕๙๘.๘๓	๕.๙๘	๓.๗๗	๓๗.๗๔	๓,๕๘๑	๑.๘๓	๑๓.๐๑
ส.มหาราช	๘๑๑.๒๐	๓.๘๔	๒.๔๒	๔๐.๑๖	๓,๑๑๕	๑.๕๙	๑๔.๖๐
ส.พระอินทราชา	๘๑๗.๕๐	๔.๔๐	๒.๗๘	๔๒.๙๔	๓,๕๙๗	๑.๘๔	๑๖.๔๔
ส.เจ้าเจ็ด	๘๒๖.๗๕	๑๐.๖๙	๖.๗๕	๔๙.๖๙	๘,๘๓๘	๕.๕๑	๒๐.๙๕
ส.บางบาล	๙๐๒.๖๐	๙.๖๐	๖.๐๖	๕๕.๗๕	๘,๖๕๕	๕.๕๒	๒๕.๓๗
ส.อุทัย	๙๐๔.๒๕	๓.๔๓	๒.๑๖	๕๗.๙๑	๓,๑๐๕	๑.๕๙	๒๖.๙๖
ส.หัวเวียง	๙๒๕.๗๑	๗.๐๐	๔.๕๒	๖๒.๓๓	๖,๔๘๐	๓.๓๑	๓๐.๒๗
ส.อโยธยา	๑,๐๒๗.๑๔	๘.๔๐	๕.๓๐	๖๗.๖๓	๘,๖๒๘	๕.๕๑	๓๕.๖๘
ส.บางซ้าย	๑,๒๑๖.๕๒	๕.๕๗	๓.๕๑	๗๑.๑๔	๖,๗๗๖	๓.๕๖	๓๘.๑๔
ส.ลำตาเสา	๑,๔๑๒.๑๓	๘.๐๐	๕.๐๕	๗๖.๑๙	๑๑,๒๙๗	๕.๗๗	๔๓.๙๑
ส.โคกม่วง	๑,๔๗๘.๐๐	๕.๐๐	๓.๑๖	๗๙.๓๕	๗,๓๙๐	๓.๗๗	๔๗.๖๘
ส.นครหลวง	๑,๖๙๙.๕๔	๔.๓๑	๒.๗๒	๘๒.๐๗	๗,๓๒๕	๓.๗๕	๕๑.๔๒
ส.บ้านเลน	๑,๗๗๘.๕๗	๓.๗๘	๒.๓๙	๘๔.๔๖	๖,๗๒๓	๓.๕๓	๕๔.๘๕
ส.ท่าหลวง	๒,๙๑๑.๔๖	๓.๔๙	๒.๒๐	๘๖.๖๖	๑๐,๑๖๑	๕.๑๙	๖๐.๐๔
ท.พระนครศรีอยุธยา	๓,๕๕๒.๔๓	๑๔.๐๐	๘.๘๔	๙๕.๕๐	๔๙,๗๓๔	๒๕.๓๙	๘๕.๔๓
ท.ท่าเรือ	๓,๕๖๓.๙๒	๑.๙๔	๑.๒๒	๙๖.๗๒	๖,๙๑๔	๓.๕๓	๘๘.๙๖
ท.เสนา	๓,๙๖๙.๑๗	๑.๒๐	๐.๗๖	๙๗.๔๘	๔,๗๖๓	๒.๔๓	๙๑.๓๙
ส.ผักไห่	๔,๒๑๗.๗๕	๔.๐๐	๒.๕๒	๑๐๐.๐๐	๑๖,๘๗๑	๘.๖๑	๑๐๐.๐๐
รวม		๑๕๘.๔๕	๑๐๐	$\Sigma CP =$ ๑๓๘๒.๒๕	๑๙๕,๘๖๔	๑๐๐	$\Sigma CP =$ ๘๗๒.๕๑

ที่มา กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง

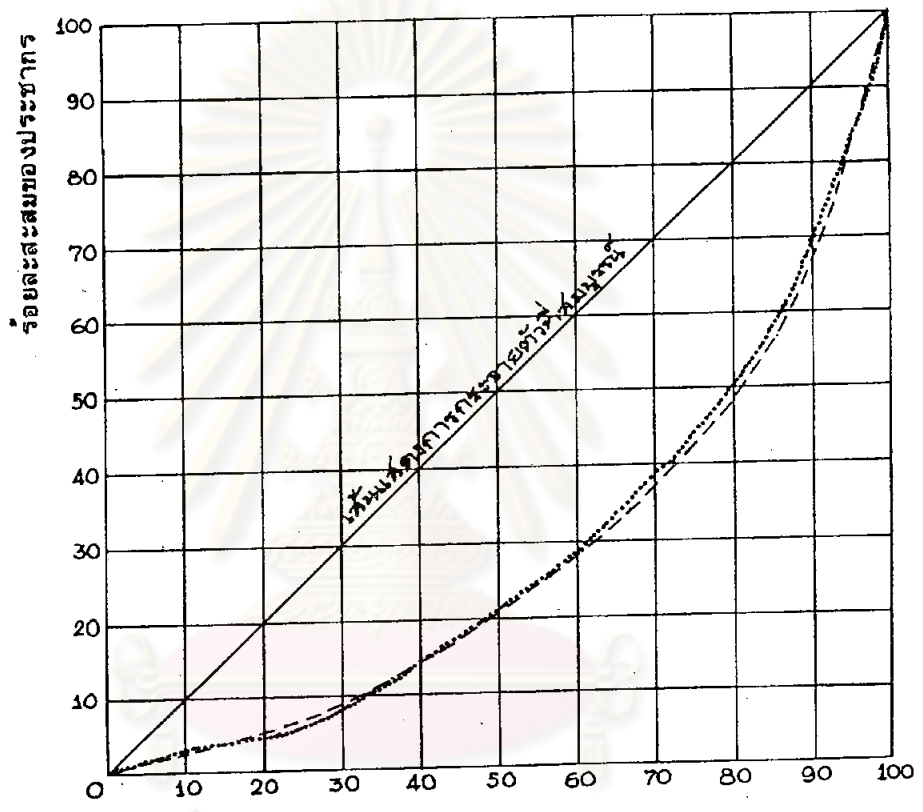
ตาราง ๑๐ Lorenz Curves แสดงการกระจายตัวของประชากรระดับชุมชนเมือง

ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๒๕

เขตการปกครอง (เทศบาล-สุขาภิบาล)	ความหนาแน่น (คน/กม ^๒)	พื้นที่		C.P. พื้นที่	ประชากร		C.P. ประชากร
		กม. ^๒	%		จำนวน	%	
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
ส.บางไทร	๒๕๑.๐๔	๒๗.๔๙	๑๗.๓๕	๑๗.๓๕	๖,๙๐๑	๓.๓๖	๓.๓๖
ส.บ้านแพรก	๔๑๑.๘๘	๘.๐๐	๕.๐๕	๒๒.๔๐	๓,๒๙๕	๑.๖๐	๔.๙๖
ส.ลาดชะโด	๕๙๒.๕๗	๑๔.๕๓	๙.๑๗	๓๑.๕๗	๘,๖๑๐	๔.๑๙	๙.๑๕
ส.ลาดบัวหลวง	๗๑๕.๐๐	๓.๘๐	๒.๔๐	๓๓.๙๗	๒,๗๑๗	๑.๓๒	๑๐.๔๗
ส.มหาราช	๗๕๓.๑๓	๓.๘๔	๒.๔๒	๓๖.๓๙	๒,๘๙๒	๑.๔๑	๑๑.๘๘
ส.บางปะหัน	๘๒๓.๕๘	๕.๙๘	๓.๗๗	๔๐.๑๖	๔,๙๒๕	๒.๔๐	๑๔.๒๘
ส.อุทัย	๘๖๖.๑๘	๓.๔๓	๒.๑๖	๔๒.๓๒	๒,๙๗๑	๑.๔๕	๑๕.๗๓
ส.เจ้าเจ็ด	๘๖๗.๑๗	๑๐.๖๙	๖.๗๕	๔๙.๐๗	๙,๒๗๐	๔.๕๑	๒๐.๒๔
ส.พระอินทราชา	๘๙๖.๕๙	๔.๕๐	๒.๗๘	๕๑.๘๕	๓,๙๔๕	๑.๙๒	๒๒.๑๖
ส.บางบาล	๙๔๙.๙๐	๙.๖๐	๖.๐๖	๕๗.๙๑	๙,๑๑๙	๔.๕๔	๒๖.๖๐
ส.หัวเวียง	๑,๐๙๕.๐๐	๗.๐๐	๔.๕๒	๖๒.๓๓	๗,๖๕๘	๓.๗๓	๓๐.๓๓
ส.บางซ้าย	๑,๒๑๘.๘๕	๕.๕๗	๓.๕๑	๖๕.๘๔	๖,๗๘๙	๓.๓๑	๓๓.๖๔
ส.อโยธยา	๑,๒๙๗.๐๒	๘.๔๐	๕.๓๐	๗๑.๑๔	๑๐,๘๙๕	๕.๓๑	๓๘.๙๕
ส.โคกม่วง	๑,๓๖๔.๖๐	๕.๐๐	๓.๑๖	๗๔.๓๐	๖,๘๒๓	๓.๓๒	๔๒.๒๗
ส.นครหลวง	๑,๕๕๗.๕๔	๔.๓๑	๒.๗๒	๗๗.๐๒	๖,๗๑๗	๓.๒๗	๔๕.๕๔
ส.ลำตาเสา	๑,๖๖๕.๓๘	๘.๐๐	๕.๐๕	๘๒.๐๗	๑๓,๓๒๓	๖.๕๙	๕๒.๐๓
ส.บ้านเลน	๑,๘๑๐.๐๕	๓.๗๘	๒.๓๙	๘๔.๔๖	๖,๘๕๒	๓.๓๓	๕๕.๓๖
ส.ผักไห่	๓,๓๔๖.๐๐	๔.๐๐	๒.๕๒	๘๖.๙๘	๑๓,๓๘๔	๖.๕๒	๖๑.๘๘
ส.ท่าหลวง	๓,๔๘๘.๒๕	๓.๕๙	๒.๒๐	๘๙.๑๘	๑๒,๑๗๔	๕.๙๓	๖๗.๘๑
ทม.เสนา	๓,๘๑๕.๘๓	๑.๒๐	๐.๗๖	๘๙.๙๔	๔,๕๗๙	๒.๒๓	๗๐.๐๔
ทม.พระนครศรีอยุธยา	๓,๘๙๖.๔๓	๑๔.๐๐	๘.๘๕	๙๘.๗๘	๕๓,๙๙๐	๒๖.๒๘	๙๖.๓๒
ทต.ท่าเรือ	๓,๘๙๖.๓๙	๑.๙๕	๑.๒๒	๑๐๐.๐๐	๗,๕๕๙	๓.๖๘	๑๐๐.๐๐
รวม		๑๕๘.๕๕	๑๐๐.๐๐	ΣCP= ๑,๓๖๕.๐๓	๒๐๕,๓๗๔	๑๐๐.๐๐	ΣCP= ๘๓๓.๐๐

ที่มา กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง

LORENZ CURVES แสดงการกระจายตัวของประชากร
 ระดับชุมชนเมืองในเขต จ.พระนครศรีอยุธยา
 พ.ศ. 2520 และ พ.ศ. 2525

ร้อยละสะสมของพื้นที่

ศูนย์วิทยพัชการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

----- เส้นแสดงการกระจายตัวของประชากรปี 2520
 ..... เส้นแสดงการกระจายตัวของประชากรปี 2525

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ประชากรในเขตเมืองของจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา มีการกระจายตัวโดยเฉลี่ยสูงกว่า ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เล็กน้อย กล่าวคือ มีค่าดัชนีการรวมตัวของประชากรในเขตเมืองเท่ากับ ๐.๓๗ และ ๐.๓๙ ตามลำดับ ซึ่งนับว่ามีการกระจายตัวสูงกว่าเพียง ๐.๐๒ เท่านั้น สำหรับชุมชนเมืองที่มีความหนาแน่นประชากรสูงมากจะอยู่ในเขต ๔ ชุมชนเมือง คือ สุขาภิบาลผักไห่ เทศบาลเมืองเสนา เทศบาลตำบลท่าเรือ เทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา สุขาภิบาลท่าหลวง สุขาภิบาลบ้านเลน สุขาภิบาลนครหลวงและสุขาภิบาลโคกม่วง ซึ่งมีประชากรรวมกันถึงร้อยละ ๕๒.๓๒ ของจำนวนประชากรเมืองทั้งจังหวัด อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวซึ่งมีขนาดพื้นที่เพียงร้อยละ ๒๐.๖๕ ของจำนวนพื้นที่ชุมชนเมืองทั้งจังหวัด ส่วนในชุมชนเมืองที่มีความหนาแน่นของประชากรเบา บางคือพื้นที่ชุมชนเมือง ๘ แห่งแรก ดังนี้ สุขาภิบาลบางไทร สุขาภิบาลบางปะหัน สุขาภิบาลบ้านแพรก สุขาภิบาลลาดบัวหลวง สุขาภิบาลลาดชะโด สุขาภิบาลมหาราช สุขาภิบาลพระอินทรราชา และสุขาภิบาลเจ้าเจ็ด ซึ่งมีประชากรเมืองอยู่อาศัยเพียงร้อยละ ๒๐.๙๕ ในขนาดพื้นที่ถึงจำนวนร้อยละ ๔๙.๖๙ สำหรับความแตกต่างของความหนาแน่นประชากรในเขตชุมชนเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มีความแตกต่างกันถึงประมาณ ๑๓ เท่าตัว คือ พื้นที่เขตสุขาภิบาลผักไห่มีประชากรหนาแน่นถึง ๔,๒๑๔ คนต่อตารางกิโลเมตร ในขณะที่สุขาภิบาลบางไทรมีความหนาแน่นประชากรเพียง ๓๒๓ คนต่อตารางกิโลเมตร

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ พื้นที่ชุมชนเมืองที่ประชากรกระจุกตัวสูง

ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในเขตชุมชนเมือง ๘ แห่ง คล้ายกับในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ คือ เทศบาลตำบลท่าเรือ เทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา เทศบาลเมืองเสนา สุขาภิบาลท่าหลวง สุขาภิบาลผักไห่ สุขาภิบาลบ้านเลน สุขาภิบาลลำตาเสา และ สุขาภิบาลนครหลวง ซึ่งในชุมชนเมืองดังกล่าวนี้มีประชากรอยู่อาศัยรวมกันถึงร้อยละ ๕๔.๔๖ ของประชากรเมืองทั้งหมด ในขณะที่มีขนาดพื้นที่เพียงร้อยละ ๒๒.๙๘ ของจำนวนพื้นที่ชุมชนเมืองทั้งจังหวัดและในเขตสุขาภิบาลบางไทร สุขาภิบาลบ้านแพรก สุขาภิบาลลาดชะโด สุขาภิบาลลาดบัวหลวง สุขาภิบาลมหาราช สุขาภิบาลบางปะหัน สุขาภิบาลอุทัย และสุขาภิบาลเจ้าเจ็ด มีประชากรเมืองจำนวนร้อยละ ๒๐.๒๔ ในพื้นที่รวมกันถึงร้อยละ ๔๙.๐๗ ของพื้นที่ชุมชนเมืองทั้งจังหวัด นับว่าในพื้นที่ชุมชนเมืองเหล่านี้มีการกระจายตัวของประชากรสูง ส่วนความแตกต่างของความหนาแน่นประชากรเมืองในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลท่าเรือซึ่งมีความหนาแน่น

ประชากรประมาณ ๓,๘๕๖ คนต่อตารางกิโลเมตร กับสุขาภิบาลบางไทรซึ่งมีความหนาแน่นประชากรประมาณ ๒๕๑ คนต่อตารางกิโลเมตร นอกจากนี้จากตารางที่ ๖๕ และตารางที่ ๑๐ ยังพบว่าชุมชนเมืองที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงมากจะเป็นชุมชนเมืองที่มีประชากรกระจุกตัวสูงด้วย และในทางตรงกันข้ามชุมชนเมืองที่มีความหนาแน่นประชากรต่ำก็จะเป็นชุมชนเมืองที่มีประชากรกระจายตัวมาก

และเมื่อพิจารณาจากแผนภูมิที่ ๔ จะเห็นได้ชัดเจนว่าในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ประชากรในเขตชุมชนเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการกระจายตัวในพื้นที่ลุ่มน้ำเสมอได้สัดส่วนกับพื้นที่มากกว่าในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยเฉพาะชุมชนเมืองที่มีร้อยละสะสมของประชากรตั้งแต่ประมาณ ๓๐ ถึง ๘๐ และมีร้อยละสะสมของพื้นที่ตั้งแต่ประมาณ ๖๐ ถึง ๘๕ ได้แก่ สุขาภิบาลหัวเวียง สุขาภิบาลบางซ้าย สุขาภิบาลอโยธยา สุขาภิบาลโคกม่วง สุขาภิบาลนครหลวง สุขาภิบาลลำตาเสา สุขาภิบาลบ้านเลน สุขาภิบาลผักไห่ สุขาภิบาลท่าหลวง และเทศบาลเมืองเสนา เป็นต้น

ข. ขนาดประชากรแยกตามเขตการปกครองของอำเภอท่าเรือ ประชากรของอำเภอท่าเรือในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๖,๙๓๓ คน เพิ่มขึ้นเป็น ๔๘,๖๒๐ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นในช่วง ๕ ปีนี้เท่ากับ ๑,๖๘๗ คน หรือร้อยละ ๓.๕๘ ของประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ สามารถแยกพิจารณาขนาดประชากรออกเป็นกลุ่มเขตการปกครองของอำเภอท่าเรือในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ดังนี้ (ดูตารางที่ ๑๑ แผนภูมิที่ ๕ และแผนที่หมายเลข ๑๐)

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีประชากรมากกว่า ๘,๐๐๐ คน มีเพียงเขตการปกครองเดียวคือ สุขาภิบาลท่าหลวง มีจำนวนประชากร ๑๒,๑๗๔ คน หรือเท่ากับร้อยละ ๒๕.๐๔ ของจำนวนประชากรทั้งอำเภอ สุขาภิบาลท่าหลวงนี้ตั้งอยู่บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำป่าสักทั้งหมดโดยรวมพื้นที่บางส่วนของตำบลท่าหลวงและตำบลจำปาเข้าด้วยกัน มีพื้นที่ต่อเนื่องจากเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สำคัญตั้งอยู่จำนวนมาก นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางตำบลท่าหลวงและตำบลจำปาอีกด้วย

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีประชากรระหว่าง ๕,๐๐๑-๘,๐๐๐ คน มีเพียงเขตการปกครองเดียวคือ เทศบาลตำบลท่าเรือ มีจำนวนประชากร ๗,๕๕๔ คน หรือร้อยละ ๑๕.๕๕ ของจำนวนประชากรทั้งอำเภอ เทศบาลตำบลท่าเรื่อนี้คลุมพื้นที่ทั้งหมดของตำบล

ตารางที่ ๑๑ ตารางต้นทุน การเปลี่ยนแปลงประชากรในระหว่างปี ค.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑ และการคาดประมาณประชากรใน ค.ศ. ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ ในเขต

อำเภอท่าเรือ (เขตเทศบาลนครหาดใหญ่)

เขตการปกครอง (เทศบาล, สุขาภิบาล, ตำบล)	พื้นที่ (กม. ๒)	ประชากร			ความหนาแน่น (คน/กม. ๒)		การเปลี่ยนแปลงประชากร ระหว่างปี ค.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑			คาดประมาณประชากร		หมายเหตุ
		๒๕๖๐		๒๕๖๑	๒๕๖๐	๒๕๖๑	จำนวน	อัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	๒๕๖๑	๒๕๖๒	
		จำนวน	%	จำนวน	%	๕				๕	๖	
อ.ท่าเรือ (นครรวม)	๑๐๔.๑๖๔	๔๖,๕๓๓	๔๔,๖๖๐	๔๔๖.๖๔	๔๒๖.๓๖	๑,๖๕๗	๑๐๐.๐๐	๐.๓๐๔	๔๐,๓๖๔	๔๖,๑๗๔		
ในเขตชุมชนเมือง (นครรวม)	๔.๔๓๐	๑๗,๐๗๔	๑๘,๕๓๓	๓,๘๕๕.๕๗	๓,๖๖๔.๐๗	๒,๖๕๘	๘๐.๓๐	๒.๓๗๖	๒๖,๘๐๔	๒๖,๓๕๔		
๑. ทต.ท่าเรือ	๑.๔๕๐	๖,๕๔๔	๓,๕๕๔	๓,๕๖๓.๖๖	๓,๕๕๖.๓๕	๖๕	๑๕.๕๕	๑.๕๐๐	๔,๖๖๔	๔,๐๓๔		
๒. ส.ท่าหลวง	๑.๕๕	๑๔,๑๓๓	๑๔,๙๕๔	๖,๕๐๐.๖๖	๓,๕๕๕.๖๕	๒,๐๑๓	๖๐.๕๑	๓.๖๕๑	๑๔,๕๖๖	๑๗,๕๓๔	มีกำลังของต.เจ้าป่าและต.ท่าหลวง	
พื้นที่ชนบท (นครรวม)	๙๙.๗๓๔	๒๙,๔๕๙	๒๖,๑๒๗	๒๙๕.๓๗	๒๕๕.๖๕	-๓๑๑	-๔๕.๕๓	-๑.๖๖๕	๑๓,๕๔๔	๑๗,๓๒๐		
๓. ต.ท่าหลวง	๒๐.๕๕๓	๕,๕๑๐	๕,๓๕๕	๒๕๕.๖๐	๒๖๖.๕๕	-๑,๕๕๖	-๔๕.๓๑	-๕.๖๖๖	๓,๖๖๖	๖,๕๕๕	พ.สำโรงที่เหลื่อมจากส.ท่าหลวง	
๔. ต.ศาลาลอย	๑๗.๐๐๖	๓,๓๕๗	๓,๕๖๖	๒๐๐.๓๓	๒๐๕.๕๕	๓๕	๒.๓๕	๐.๕๕๕	๓,๕๐๗	๓,๕๕๕		
๕. ต.ท่าเจ้าสนุก	๑๖.๑๗	๓,๕๕๕	๓,๕๕๕	๒๒๑.๖๖	๒๑๕.๕๕	๑๕๕	๕.๕๕	๑.๑๑๕	๓,๖๕๕	๓,๕๕๖		
๖. ต.โพธิ์เงิน	๓.๕๗๗	๓,๕๕๕	๓,๖๖๗	๕๐๓.๖๖	๕๑๓.๕๗	๓๕	๒.๖๖	๐.๕๕๕	๓,๖๖๗	๓,๖๖๗		
๗. ต.วังนกง	๑๕.๖๖๖	๓,๕๕๕	๓,๖๖๖	๒๒๗.๕๐	๒๖๖.๖๖	-๑๖๗	-๑๐.๖๕	-๑.๕๕๐	๓,๖๖๕	๓,๕๕๕		
๘. ต.ป่าท้อ	๑๕.๕๕	๓,๕๕๕	๓,๕๕๕	๒๓๓.๖๖	๒๓๖.๖๕	๖๖	๖.๖๖	๑.๕๕๕	๓,๕๕๗	๓,๕๕๕		
๙. ต.บ้านร่ม	๓.๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๗๒๕.๖๖	๗๒๕.๕๕	๕๕	๑.๖๖	๐.๖๖๕	๒,๕๖๖	๓,๐๐๐		
๑๐. ต.หนองขนาก	๑๖.๕๕๗	๕,๕๕๕	๕,๕๕๕	๓๔๐.๖๖	๓๔๕.๕๕	๕๐	๑.๕๕	๐.๖๖๕	๕,๕๕๕	๕,๐๓๖		

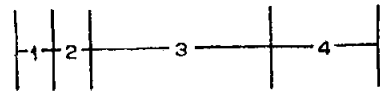
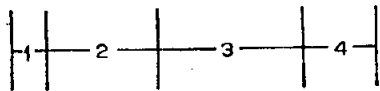
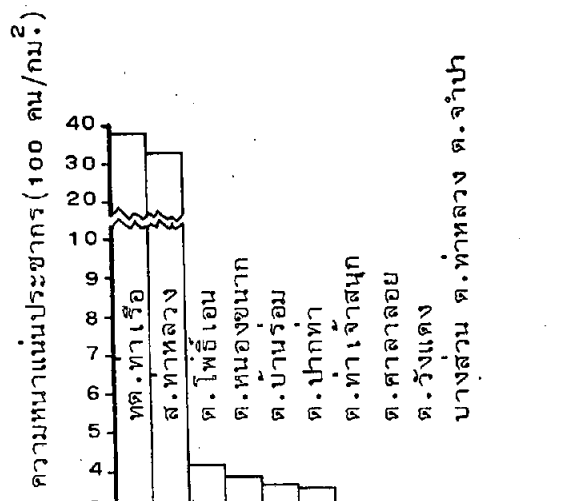
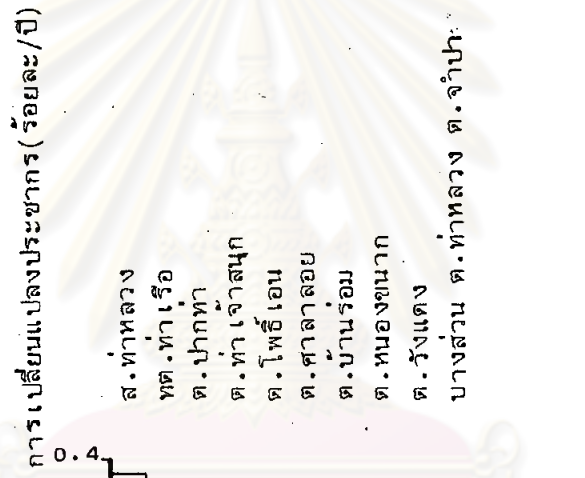
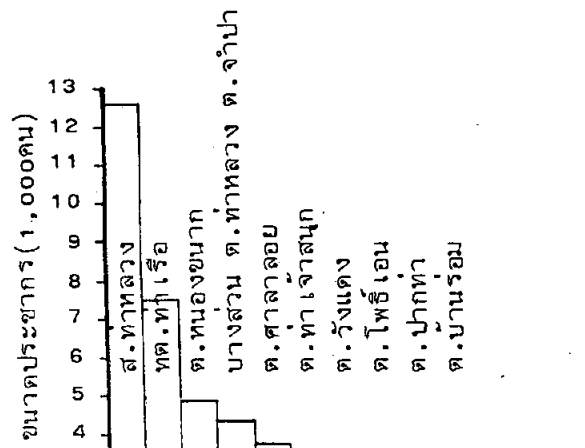

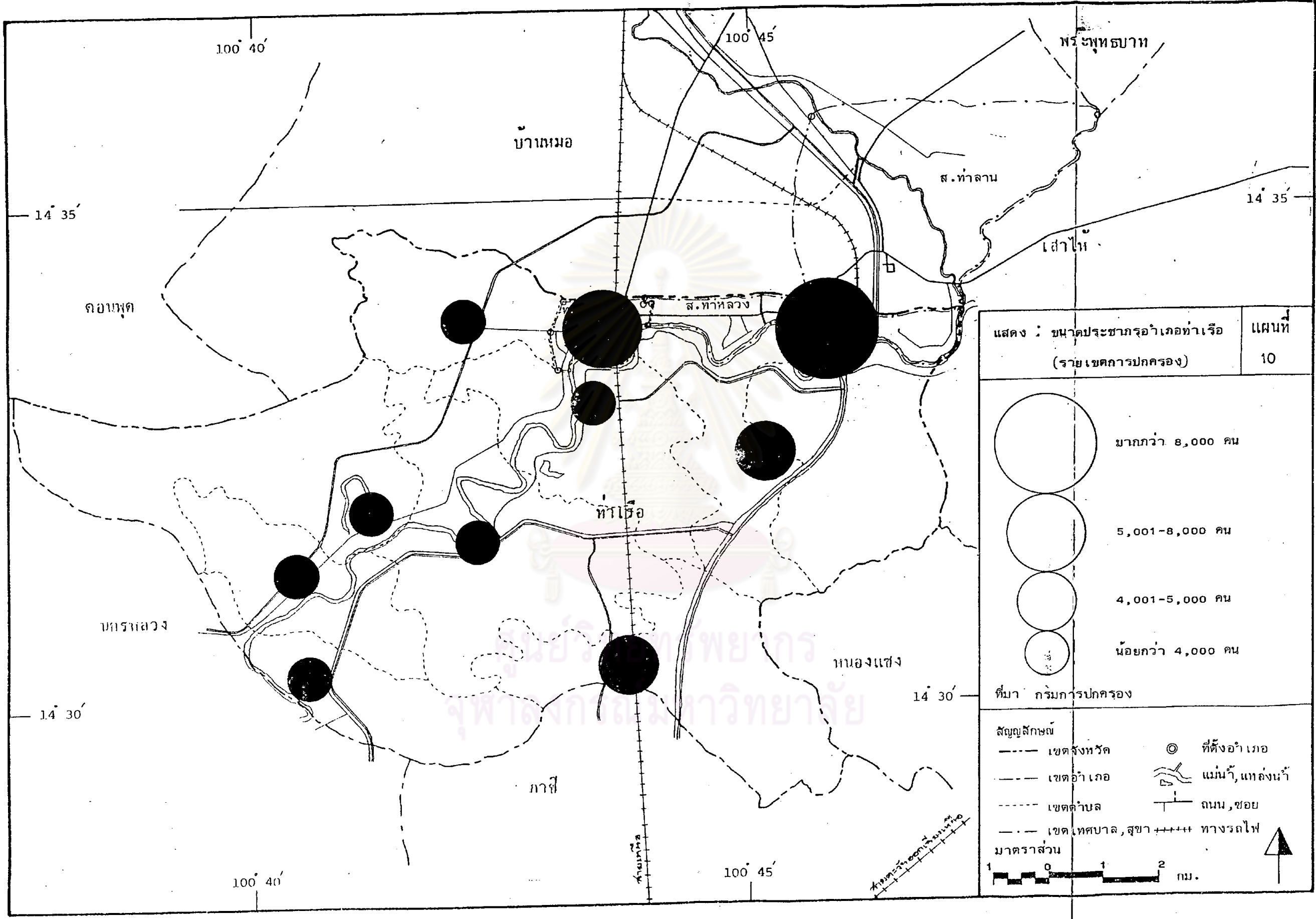
ขนาดประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร และความหนาแน่นประชากร อำเภอท่าเรือ (รายเขตการปกครอง)

ปี พ.ศ. 2525

ระหว่าง พ.ศ. 2520-2525

ปี พ.ศ. 2525

แสดง : ขนาดประชากรอำเภอท่าเรือ
(รายชื่อการปกครอง) แผนที่ 10

	มากกว่า 8,000 คน
	5,001-8,000 คน
	4,001-5,000 คน
	น้อยกว่า 4,000 คน

ที่มา กรมการปกครอง

สัญลักษณ์

-----	เขตจังหวัด	◎	ที่ตั้งอำเภอ
-----	เขตอำเภอ		แม่น้ำ, แหล่งน้ำ
-----	เขตตำบล		ถนน, ขอย
-----	เขตเทศบาล, สุขา	++++	ทางรถไฟ

มาตราส่วน

1 0 1 2 กม.

ท่าเรือเป็นที่ตั้งของศูนย์ กลางการปกครองและศูนย์กลางการค้าและบริการของอำเภอ นอกจากนี้ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ด้วย

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีประชากรระหว่าง ๔,๐๐๑-๔,๐๐๐ คน มี ๒ เขตการปกครอง คือ ตำบลหนองขนาก และบางส่วนของตำบลท่าหลวงรวมกับบางส่วนของตำบลจำปา ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาล มีจำนวนประชากร ๔,๔๓๒ คน และ ๔,๓๕๔ คน ตามลำดับ ในพื้นที่เขตการปกครองกลุ่มนี้มีการคมนาคมเข้าถึงสะดวกสามารถติดต่อกับพื้นที่ภายนอกได้ง่าย คือมีสถานีรถไฟหนองวีรดิษฐ์ตั้งอยู่ในเขตตำบลหนองขนาก เป็นต้น พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีประชากรน้อยกว่า ๔,๐๐๐ คน มีจำนวน ๖ เขตการปกครอง คือ ตำบลศาลาลอย ตำบลท่าเจ้าสนุก ตำบลวังแดง ตำบลโพธิ์เอน ตำบลปากท่า และตำบลบ้านร่อม มีจำนวนประชากร ๓,๘๒๖ คน ๓,๔๐๘ คน ๓,๒๗๔ คน ๒,๘๓๕ คน และ ๒,๘๒๑ คน ตามลำดับ ในพื้นที่ตำบลดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ยกเว้นในเขตตำบลศาลาลอย ตำบลท่าเจ้าสนุก และตำบลวังแดง เริ่มที่จะมีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ขยายตัวเข้าไปในพื้นที่ตามแนวถนนท่าเรือ-ปากท่า ซึ่งเสียบริมน้ำป่าสักฝั่งซ้าย

ค. การเปลี่ยนแปลงและการคาดประมาณประชากร

จากการคำนวณโดยใช้จำนวนประชากรของอำเภอท่าเรือ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นปีฐาน พบว่าในช่วง ๕ ปีนี้อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรของอำเภอท่าเรือเพิ่มขึ้นเท่ากับ ๐.๗๐๙ ต่อปี ซึ่งจัดว่ามีอัตราการเพิ่มค่อนข้างน้อย แต่อย่างไรก็ตามอัตราการเพิ่มของประชากรอำเภอท่าเรื่อนี้ก็ยังสูงกว่าอัตราการเพิ่มประชากรของทั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งมีอัตราการเพิ่มปีละ ๐.๖๒๖ หากอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรของอำเภอท่าเรื่อยังคงที่ในระดับนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และ พ.ศ. ๒๕๓๕ อำเภอท่าเรือจะมีจำนวนประชากรเท่ากับ ๕๐,๓๖๘ คน และ ๕๒,๑๗๙ คน ตามลำดับ ซึ่งการคำนวณหาอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรได้ใช้วิธีการเช่นเดียวกับการคำนวณในระดับรายอำเภอ ส่วนการคำนวณหาการคาดประมาณประชากรนั้น ได้ใช้การคำนวณโดยวิธีการดังนี้

สูตรการคาดประมาณประชากร^๑

$$P_n = P_t(1+r)^n$$

โดยให้ P_n = จำนวนประชากรปีที่ต้องการคาดประมาณ

P_t = จำนวนประชากรปีหลัง (พ.ศ. ๒๕๒๕)

n = ช่วงจำนวนปีระหว่าง P_t ถึง P_n

r = อัตราการเติบโตของประชากรที่
ต้องการคาดประมาณ

จากตัวอย่างข้างต้นถ้าจะคาดประมาณจำนวนประชากรของ
อำเภอท่าเรือในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$P_t = ๔๘,๖๒๐ \text{ คน}$$

$$n = ๑๐ \text{ ปี}$$

$$r = ๐.๐๐๗๐๘๗๗๘๓๔$$

แทนค่าสูตร

$$P_n = ๔๘,๖๒๐ (๑+๐.๐๐๗๐๘๗๗๘๓๔)^{๑๐}$$

$$= ๔๘,๖๒๐ (๑.๐๐๗๐๘๗๗๘๓๔)^{๑๐}$$

$$= ๔๘,๖๒๐ \times ๑.๐๗๑๑๘๑๗๓๔$$

∴ จำนวนประชากรของอำเภอท่าเรือ พ.ศ. ๒๕๓๕

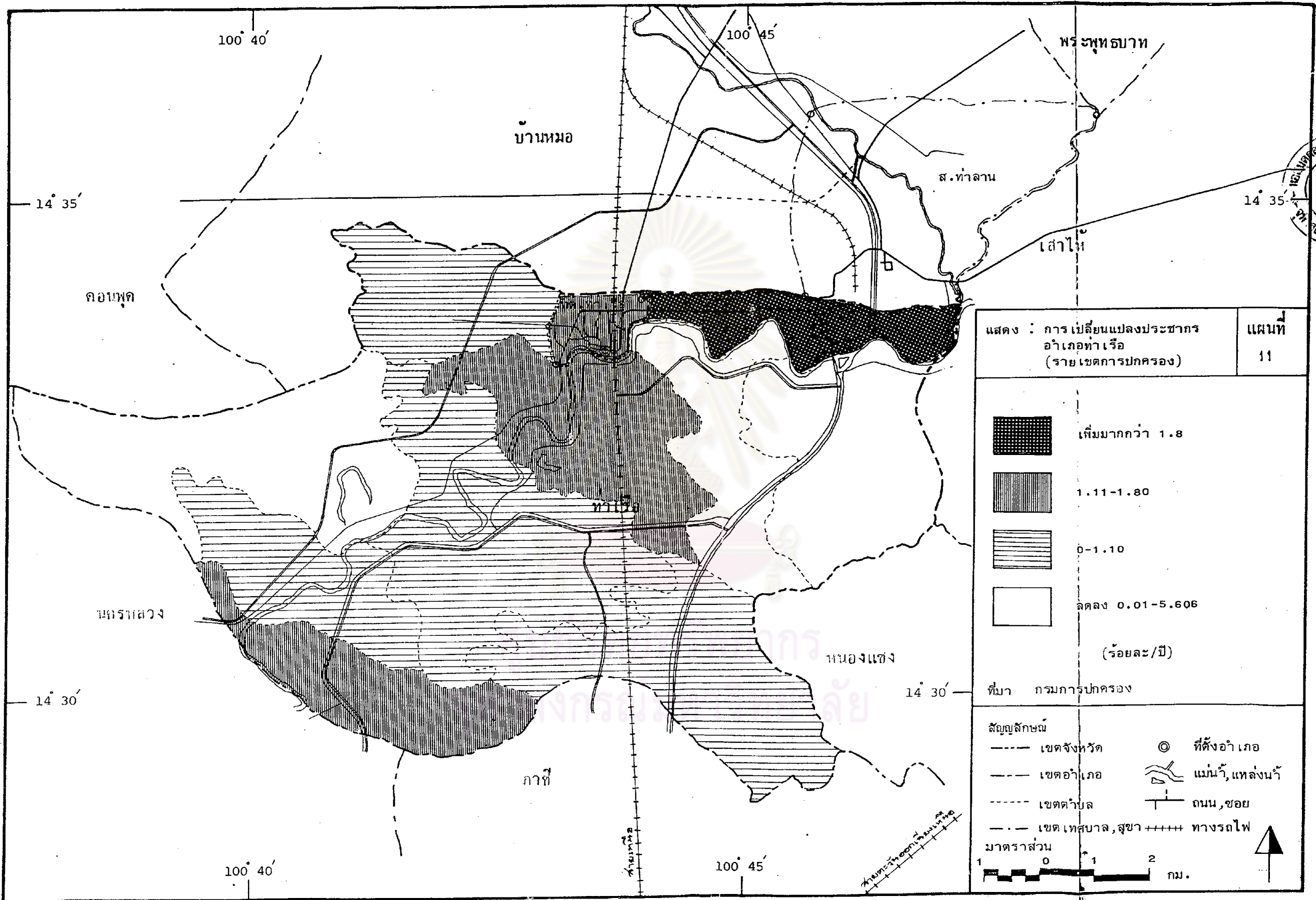
$$= ๕๒,๑๗๔ \text{ คน}$$

สำหรับการแบ่งกลุ่มการเปลี่ยนแปลงประชากรในรายเขตการ
ปกครองของอำเภอท่าเรือ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ แบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ
ได้ดังนี้ (ดูตารางที่ ๑๑ แผนภูมิที่ ๕ และแผนที่หมายเลข ๑๑)

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีอัตราการเพิ่มของประชากร

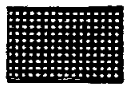

มากกว่าร้อยละ ๑.๘๐ ต่อปี มีเพียงเขตการปกครองเดียวคือ สุขาภิบาลท่าหลวง ซึ่งมีอัตรา
การเพิ่มของประชากรถึงร้อยละ ๓.๖๘๑ ต่อปี และคาดว่าจำนวนประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๓๐
และ พ.ศ. ๒๕๓๕ จะเพิ่มขึ้นเป็น ๑๔,๕๘๖ คน และ ๑๗,๔๗๕ คน ตามลำดับ

^๑จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการคาดประมาณนี้อยู่บนพื้นฐานที่จะต้อง
ยอมรับว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงนั้นคงที่อยู่ในระดับที่คำนวณได้โดยตลอด

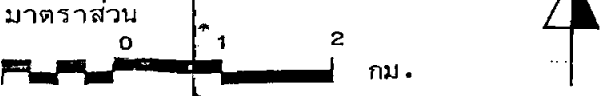
แสดง : การเปลี่ยนแปลงประชากร
อำเภอท่าเรือ
(รายชื่อเขตการปกครอง)

แผนที่
11

- เพิ่มมากกว่า 1.8
  - 1.11-1.80
  - 0-1.10
  - ลดลง 0.01-5.606
- (ร้อยละ/ปี)

ที่มา กรมการปกครอง

- สัญลักษณ์
- เขตจังหวัด
  - เขตอำเภอ
  - เขตตำบล
  - เขตเทศบาล, สุขา
  - ◎ ที่ตั้งอำเภอ
  - แม่น้ำ, แหล่งน้ำ
  - ถนน, ซอย
  - ++++ ทางรถไฟ

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรระหว่าง ร้อยละ ๑.๑๑-๑.๔๐ ต่อปี มีจำนวน ๓ เขตการปกครองคือ เทศบาลตำบลท่าเรือ ตำบลปากท่า และตำบลท่าเจ้าสนุก ซึ่งมีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ ๑.๘๐๐, ๑.๔๖๖ และ ๑.๑๗๙ ต่อปี คาดว่าจำนวนประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และ พ.ศ. ๒๕๓๕ จะเพิ่มขึ้นเป็น ๘,๒๖๔ คน และ ๘,๐๓๕ คน ๓,๑๕๗ คน และ ๓,๓๕๕ คน ๓,๖๑๔ คน และ ๓,๘๓๒ คน ตามลำดับ

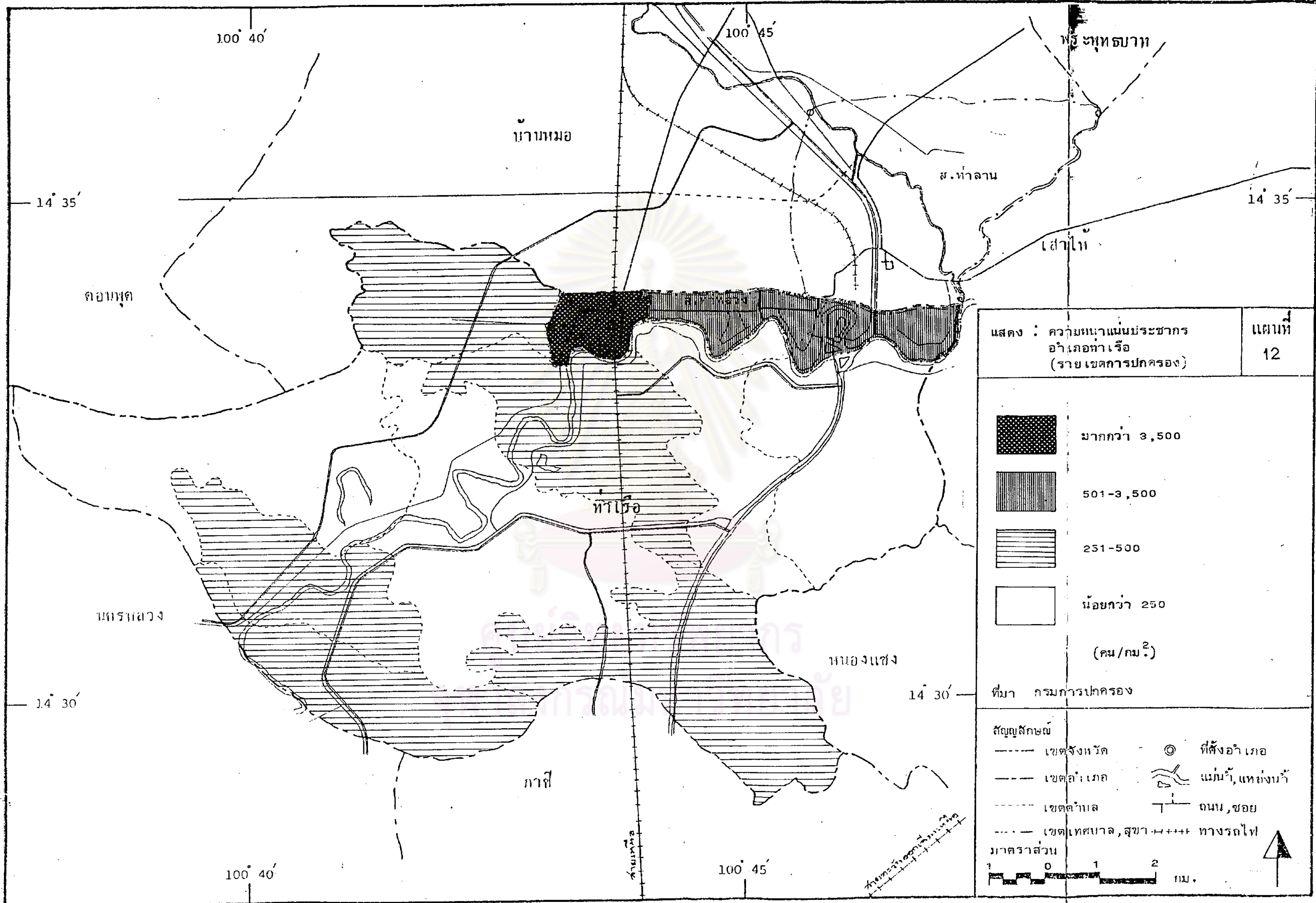
- กลุ่มเขตการปกครองที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรระหว่าง ร้อยละ ๐-๑.๑๐ ต่อปี มีจำนวน ๔ เขตการปกครองคือ ตำบลโพธิ์เอน ตำบลศาลาลอย ตำบล บ้านร่อม และตำบลหนองขาก ซึ่งมีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ ๐.๔๘๘, ๐.๔๑๘, ๐.๓๐๕ และ ๐.๒๐๘ ต่อปี คาดว่าจำนวนประชากรในปี พ.ศ.๒๕๓๐ และ พ.ศ. ๒๕๓๕ จะเพิ่มขึ้นเป็น ๓,๓๑๗ คน และ ๓,๓๙๔ คน ๓,๔๐๗ คน และ ๓,๔๘๘ คน ๒,๙๖๖ คน และ ๓,๐๑๑ คน ๔,๔๘๔ คน และ ๔,๐๓๖ คน ตามลำดับ

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีอัตราการลดลงของประชากร ระหว่างร้อยละ ๐.๐๑-๕.๖๐๖ ต่อปี มีจำนวน ๒ เขตการปกครองคือ ตำบลวังแดงและบาง ส่วนของตำบลท่าหลวงรวมกับบางส่วนของตำบลจำปาซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาล ซึ่งมี อัตราการลดลงของประชากรร้อยละ -๐.๔๕๐ และ -๕.๖๐๖ ต่อปี คาดว่าจำนวนประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และ พ.ศ. ๒๕๓๕ จะลดลงเหลือ ๓,๑๑๔ คนและ ๒,๙๖๔ คน ๓,๒๖๓ คน และ ๒,๔๔๕ คน ตามลำดับ

ง. ความหนาแน่นประชากรแยกตามเขตการปกครองของอำเภอ ท่าเรือ

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ อำเภอท่าเรือมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔๖,๕๓๓ คน และเพิ่มขึ้นเป็น ๔๘,๖๒๐ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยมีขนาดพื้นที่ทั้งอำเภอเท่ากับ ๑๐๕.๑๖๕ ตารางกิโลเมตร ซึ่งคิดเป็นความหนาแน่นประชากรได้ ๔๔๖.๒๔ คนต่อตารางกิโลเมตร และ ๔๖๒.๓๒ คน ต่อตารางกิโลเมตร ตามลำดับ สามารถแยกพิจารณาเป็นกลุ่มเขตการปกครอง ได้ดังนี้ (ดูตารางที่ ๑๑ แผนภูมิที่ ๕ และแผนที่หมายเลข ๑๒)

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีความหนาแน่นของประชากรมากกว่า ๓,๕๐๐ คนต่อตารางกิโลเมตร มีเพียงเขตการปกครองเดียวคือ เทศบาลตำบล มีเพียงเขตการ ปกครองเดียวคือ เทศบาลตำบลท่าเรือ ซึ่งมีความหนาแน่นประชากรในปี ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕

แสดง : ความหนาแน่นประชากร
อำเภอท่าเรือ
(รายเขตการปกครอง)

แผนที่
12

	มากกว่า 3,500
	501-3,500
	251-500
	น้อยกว่า 250
	(คน/กม. ²)

ที่มา กรมการปกครอง

สัญลักษณ์

----- เขตจังหวัด	⊙ ที่ตั้งอำเภอ
----- เขตอำเภอ	แม่น้ำ, แหล่งน้ำ
----- เขตตำบล	┆ ถนน, ซอย
----- เขตเทศบาล, สุขา	++++ ทางรถไฟ

มาตราส่วน
0 1 2 กม.

เท่ากับ ๓,๕๖๓.๕๒ คน ต่อตารางกิโลเมตร และ ๓,๘๙๖.๓๙ คน ต่อตารางกิโลเมตร ตามลำดับ

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีความหนาแน่นประชากรระหว่าง ๕๐๑-๓,๕๐๐ คน ต่อตารางกิโลเมตร มีเพียงเขตการปกครองเดียวเช่นกัน คือ สุขาภิบาลท่าหลวง ซึ่งมีความหนาแน่นประชากร ๒,๙๑๑.๕๖ คนต่อตารางกิโลเมตรในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และ ๓,๔๔๘.๒๕ คนต่อตารางกิโลเมตรในปี พ.ศ. ๒๕๒๕

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีความหนาแน่นประชากรระหว่าง ๒๕๑-๕๐๐ คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวน ๕ เขตการปกครอง คือ ตำบลโพธิ์เอน ตำบลหนองขนาก ตำบลบ้านร่อม ตำบลปากท่า และตำบลท่าเจ้าสนุก

- กลุ่มเขตการปกครองที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยกว่า ๒๕๐ คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวน ๓ เขตการปกครอง คือ ตำบลศาลาลอย ตำบลวังแดง และบางส่วนของตำบลท่าหลวง รวมกับบางส่วนของตำบลจำปา ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาล

จ. โครงสร้างประชากรด้านอายุและเพศอำเภotáเรือ

จากสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๑๓ อำเภotáเรือ มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๓๕,๖๔๓ คน แยกเป็นเพศชาย ๑๗,๑๔๗ คนหรือร้อยละ ๔๘.๑๑ ของจำนวนประชากรทั้งหมด และเป็นเพศหญิงจำนวน ๑๘,๔๙๖ คน หรือร้อยละ ๕๑.๘๙ สัดส่วนระหว่างเพศชายและเพศหญิงเท่ากับ ๑๐๐ : ๑๐๗.๘๖

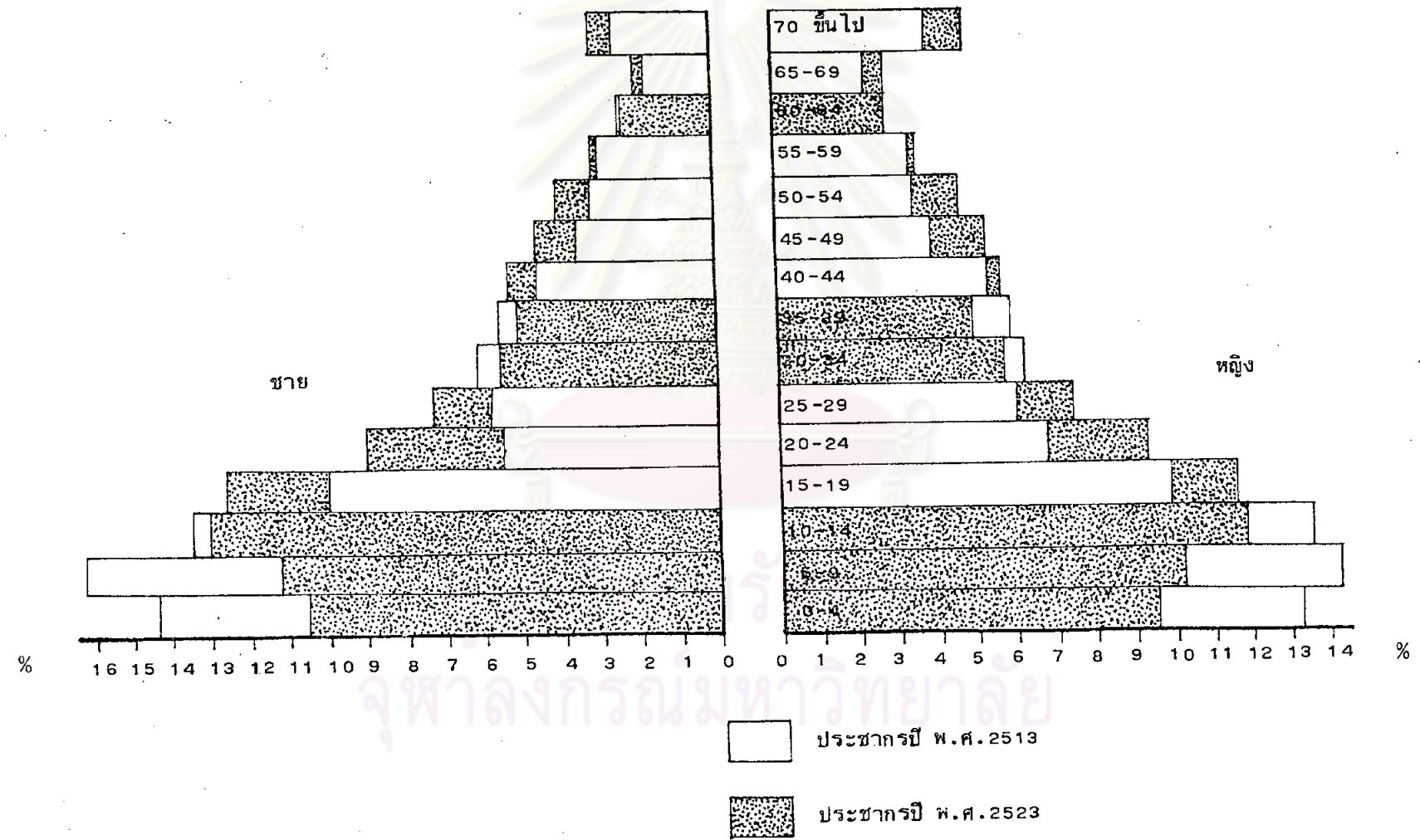
เมื่อพิจารณาตารางที่ ๑๒ และแผนภูมิที่ ๖ ซึ่งแสดงอัตราส่วนประชากรอำเภotáเรือ จะเห็นว่าประชากรในส่วนที่ถือว่าเป็นภาระแก่สังคม คือ ประชากรวัยเด็ก (อายุ ๐-๑๔ ปี) และประชากรวัยชรา (อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป) มีจำนวนรวมถึง ๑๗,๑๗๐ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๗ ของประชากรทั้งหมด ส่วนประชากรที่ถือว่าเป็นผู้รับภาระหรือประชากรวัยแรงงาน (อายุ ๑๕-๖๔ ปี) มีจำนวน ๑๘,๔๗๓ คน หรือร้อยละ ๕๑.๘๓ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนระหว่างประชากรผู้รับภาระและประชากรผู้เป็นภาระเท่ากับ ๑.๐๘ : ๑ หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าในจำนวนประชากรของอำเภotáเรือ ๑๑ คน จะต้องมีการะเลี้ยงดูประชากรถึง ๑๐ คน จึงนับว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอำเภotáเรืออย่างยิ่ง

ตาราง ๑๒ อัตราส่วนประชากรอำเภอท่าเรือ จำแนกตามหมวดอายุและเพศ พ.ศ. ๒๕๑๓ และ พ.ศ. ๒๕๒๓

หมวดอายุ ๕ ปี	พ.ศ. ๒๕๑๓						พ.ศ. ๒๕๒๓					
	รวม		ชาย		หญิง		รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อ.ท่าเรือ	๓๕,๖๕๓	๑๐๐.๐๐	๑๗,๑๔๗	๑๐๐.๐๐	๑๘,๕๐๖	๑๐๐.๐๐	๔๕,๖๕๐	๑๐๐.๐	๒๒,๑๒๐	๑๐๐.๐๐	๒๓,๕๓๐	๑๐๐.๐๐
๐-๔	๔,๘๘๘	๑๓.๗	๒,๔๖๒	๑๔.๔	๒,๔๒๖	๑๓.๒	๔,๖๐๔	๑๐.๑	๒,๓๓๘	๑๐.๖	๒,๒๖๖	๙.๖
๕-๙	๕,๔๐๖	๑๕.๒	๒,๗๗๓	๑๖.๒	๒,๖๓๓	๑๔.๒	๔,๘๖๓	๑๐.๖	๒,๔๖๔	๑๑.๑	๒,๓๙๙	๑๐.๒
๑๐-๑๔	๔,๙๘๙	๑๔.๐	๒,๘๘๘	๑๖.๕	๒,๑๐๑	๑๑.๕	๕,๖๘๗	๑๒.๔	๒,๘๘๐	๑๓.๐	๒,๘๐๗	๑๑.๙
๑๕-๑๙	๓,๕๔๕	๙.๙	๑,๗๐๘	๑๐.๐	๑,๘๓๗	๙.๙	๕,๕๔๗	๑๒.๑	๒,๘๑๓	๑๒.๗	๒,๗๓๔	๑๑.๖
๒๐-๒๔	๒,๒๒๑	๖.๒	๙๖๒	๕.๕	๑,๒๕๙	๖.๘	๔,๒๐๒	๙.๒	๒,๐๐๔	๙.๐	๒,๑๙๘	๙.๓
๒๕-๒๙	๒,๑๐๕	๕.๙	๙๙๘	๕.๘	๑,๑๐๗	๖.๐	๓,๓๖๑	๗.๔	๑,๖๑๔	๗.๓	๑,๗๔๗	๗.๔
๓๐-๓๔	๒,๑๙๘	๖.๒	๑,๐๕๗	๖.๒	๑,๑๔๑	๖.๒	๒,๖๑๗	๕.๗	๑,๒๕๓	๕.๖	๑,๓๖๔	๕.๘
๓๕-๓๙	๒,๐๓๑	๕.๗	๙๖๓	๕.๖	๑,๐๖๘	๕.๘	๒,๒๙๙	๕.๐	๑,๑๓๗	๕.๑	๑,๑๖๒	๔.๙
๔๐-๔๔	๑,๗๖๘	๕.๐	๘๐๑	๔.๗	๙๖๗	๕.๒	๒,๕๒๔	๕.๕	๑,๑๘๕	๕.๔	๑,๓๓๙	๕.๗
๔๕-๔๙	๑,๓๔๑	๓.๘	๖๓๗	๓.๗	๗๐๔	๓.๘	๒,๓๐๓	๕.๐	๑,๐๖๖	๔.๘	๑,๒๓๗	๕.๒
๕๐-๕๔	๑,๑๘๘	๓.๓	๕๕๗	๓.๒	๖๓๑	๓.๔	๒,๐๐๓	๔.๔	๙๐๗	๔.๑	๑,๐๙๖	๔.๖
๕๕-๕๙	๑,๑๕๕	๓.๒	๕๒๙	๓.๑	๖๒๖	๓.๔	๑,๕๔๑	๓.๔	๗๑๖	๓.๒	๘๒๕	๓.๕
๖๐-๖๔	๙๒๑	๒.๖	๔๐๔	๒.๔	๕๑๗	๒.๘	๑,๑๘๙	๒.๖	๕๕๒	๒.๔	๖๔๗	๒.๗
๖๕-๖๙	๗๑๐	๒.๐	๓๒๕	๑.๙	๓๘๕	๒.๑	๑,๑๒๑	๒.๔	๔๗๙	๒.๒	๖๔๒	๒.๗
๗๐ ขึ้นไป	๑,๑๖๗	๓.๓	๕๘๓	๓.๔	๖๘๔	๓.๗	๑,๘๒๙	๔.๐	๗๓๒	๓.๓	๑,๐๙๗	๔.๖

ที่มา สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๑๓ และ พ.ศ. ๒๕๒๓ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

โครงสร้างด้านอายุและเพศของประชากรอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2513 และ 2523

นอกจากนี้ยังพบว่าประชากรมีอายุตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไปเป็นหญิงมากกว่าชาย เป็นสัดส่วน ๑.๑๓ : ๑ หรือในจำนวนประชากรชาย ๑๐๐ คน จะเป็นหญิง ๑๑๓ คน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อด้านเศรษฐกิจของอำเภอ เพราะในสภาพความเป็นจริงของการจ้างงานนั้นค่าแรงงานหญิงจะต่ำกว่าค่าแรงงานชาย

ส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ สัดส่วนระหว่างเพศชายเริ่มเปลี่ยนแปลงไป คือ เพศชายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔๘.๔๑ ของประชากรทั้งหมด และเพศหญิง ๕๑.๕๙ หรือเป็นสัดส่วนเท่ากับ ๑๐๐ : ๑๐๖.๕๗ และร้อยละของประชากรที่เป็นภาระแก่สังคมลดลงเหลือ ๓๔.๖๒ ของประชากรทั้งหมด ส่วนร้อยละของประชากรที่เป็นผู้รับภาระนั้นเพิ่มขึ้นเป็น ๖๐.๓๘ หรือเป็นสัดส่วนระหว่างประชากรผู้รับภาระและประชากรผู้เป็นภาระเท่ากับ ๑.๕๒ : ๑ ซึ่งแสดงว่าสัดส่วนการรับภาระของประชากรอำเภอท่าเรือในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ นี้มีแนวโน้มดีขึ้นกว่าในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ มาก เพราะในจำนวนประชากรที่ต้องเป็นภาระ ๑๐ คน จะมีประชากรที่ต้องรับภาระเพิ่มขึ้นเป็น ๑๕ คน และในด้านจำนวนประชากรเพศชายและเพศหญิงนั้นนับว่าเริ่มมีแนวโน้มที่จำนวนประชากรเพศชายจะมีจำนวนมากขึ้นกว่าเพศหญิง คือพบว่าจำนวนประชากรหญิงที่มากกว่าชายนั้น เริ่มจากประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ ปีขึ้นไป ซึ่งกล่าวโดยสรุปแล้วนับว่าแนวโน้มของประชากรอำเภอท่าเรือที่จะมีผลต่อด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอมีลักษณะที่ดีขึ้นทั้งในด้านการรับภาระและด้านสัดส่วนระหว่างเพศ

๓.๔.๓ สภาพทางเศรษฐกิจ

๓.๔.๓.๑ ระดับจังหวัด

ก. เปรียบเทียบโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดในภาคกลาง
โครงสร้างทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลางจำนวนทั้งสิ้น ๘ จังหวัด คือ จังหวัด สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท อ่างทอง นนทบุรี ปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา นั้น ส่วนใหญ่ในจังหวัดเหล่านี้มีลักษณะทางเศรษฐกิจอยู่ในลำดับการผลิตขั้นตติยภูมิหรือการผลิตทางด้านการค้าและบริการบ้างแล้วแต่ก็ยังมีการผลิตขั้นปฐมภูมิหรือการผลิตทางด้านเกษตรกรรม เป็นสาขาการผลิตที่สำคัญ ส่วนการผลิตในขั้นทุติยภูมิหรือการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมนั้นมีความสำคัญเด่นชัดอยู่ในบางจังหวัด ซึ่งสามารถแยกวิเคราะห์ที่

ตามกลุ่มโครงสร้างทาง เศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกันได้ ๓ กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ (ดูตารางที่ ๑๓ และ แผนภูมิที่ ๗)

- กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีลักษณะทาง เศรษฐกิจที่สำคัญ ขึ้นอยู่กับด้านการเกษตรกรรมควบคู่ไปกับด้านการค้าและบริการ ส่วนด้านอุตสาหกรรมจัดว่ามีบทบาทน้อยมาก ได้แก่ จังหวัดลพบุรี ชัยนาท และอ่างทอง มีอัตราส่วนการผลิตในสาขาเกษตรกรรมอยู่ระหว่างร้อยละ ๓๘.๔๑-๔๐.๑๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมและในสาขาการค้าและบริการระหว่างร้อยละ ๔๘.๒๖-๕๖.๐๕ ส่วนในสาขาอุตสาหกรรมมีเพียงร้อยละ ๔.๕๔-๕.๒๗

- กลุ่มที่ ๒ เป็นกลุ่มที่มีบทบาทการผลิตด้านการเกษตรกรรม รองลงมาจากจังหวัดในกลุ่มแรก แต่มีการผลิตด้านการค้าและบริการใกล้เคียงกัน ส่วนด้านอุตสาหกรรมมีบทบาทความสำคัญสูงขึ้น ได้แก่จังหวัดสิงห์บุรี และพระนครศรีอยุธยา มีอัตราส่วนการผลิตในสาขาเกษตรกรรม สาขาการค้าและบริการ และสาขาอุตสาหกรรมระหว่างร้อยละ ๒๘.๙๐-๓๒.๔๗ , ๔๘.๒๐-๕๓.๕๘ และ ๑๗.๕๒-๑๙.๓๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวม ตามลำดับ

- กลุ่มที่ ๓ ประกอบด้วยจังหวัดสระบุรี ปทุมธานี และนนทบุรี เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีการผลิตด้านการอุตสาหกรรมเด่นชัดที่สุด และการผลิตด้านการค้าและบริการก็ยังมีบทบาทความสำคัญพอสมควร ส่วนด้านเกษตรกรรมมีบทบาทค่อนข้างน้อย กล่าวคือ มีอัตราส่วนการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมระหว่างร้อยละ ๔๔.๑๕-๕๗.๖๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวม และในสาขาการค้าและบริการระหว่างร้อยละ ๓๑.๔๑-๓๙.๒๗ ส่วนในสาขาเกษตรกรรมมีเพียงร้อยละ ๑๐.๙๗-๑๖.๕๘

สำหรับจังหวัดนนทบุรี มีลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจแตกต่างจากทั้ง ๓ กลุ่มดังกล่าว เนื่องจากเป็นจังหวัดที่เป็นปริมณฑลของกรุงเทพฯ และที่ตั้งของตัวจังหวัดยังใกล้กับกรุงเทพฯ มาก แต่ก็ยังมีบทบาทการผลิตด้านการเกษตรกรรมค่อนข้างสำคัญ ส่วนด้านการค้าและบริการจัดว่ามีบทบาทสูงมาก และด้านอุตสาหกรรมมีบทบาทปานกลาง กล่าวคือ มีอัตราส่วนการผลิตในสาขาเกษตรกรรม สาขาการค้าและบริการและสาขาอุตสาหกรรม ร้อยละ ๑๖.๕๔, ๕๔.๕๕ และ ๒๘.๘๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวม ตามลำดับ

ข. เปรียบเทียบโครงสร้างทางทางเศรษฐกิจของจังหวัด

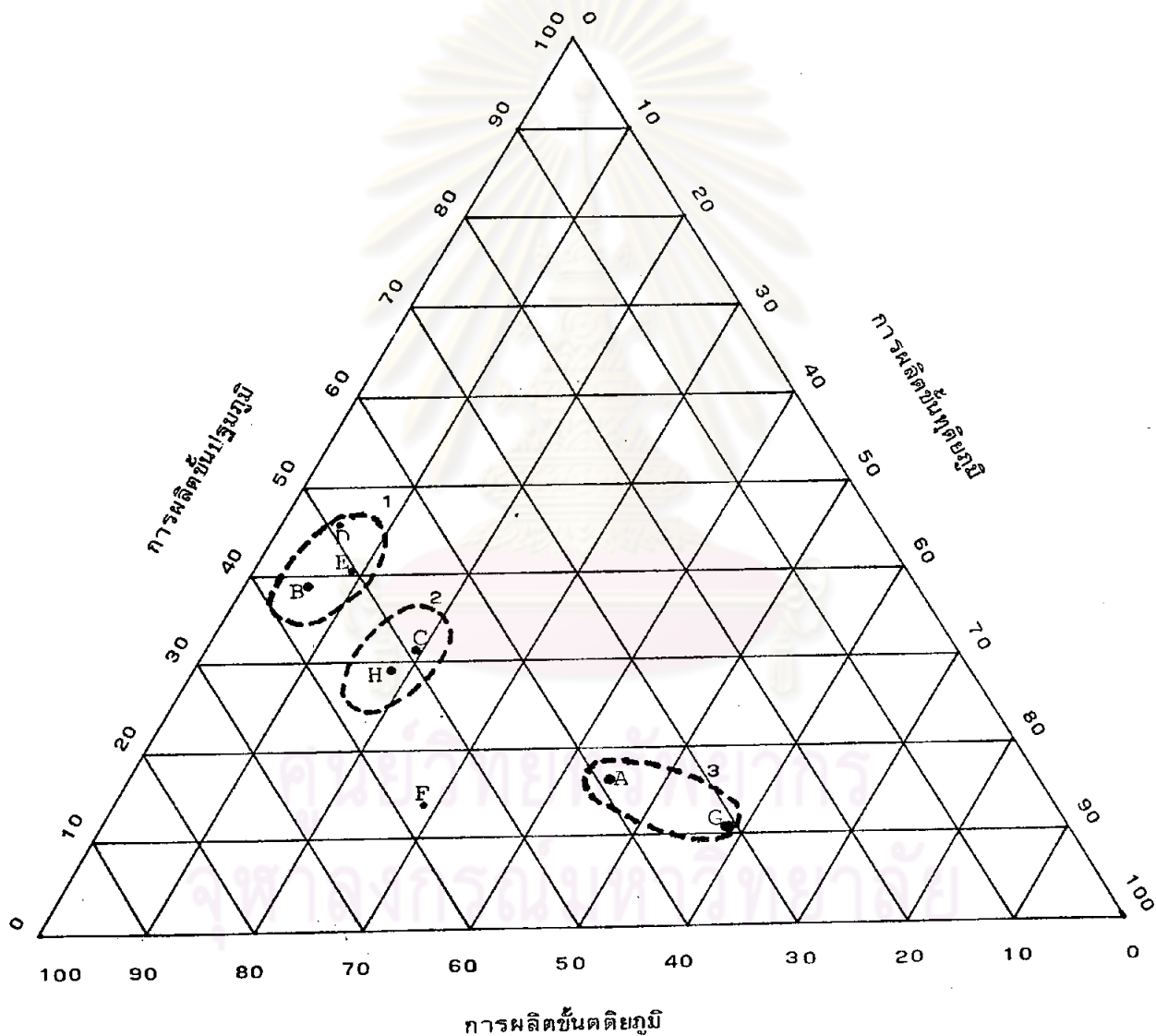
พระนครศรีอยุธยากับภาคกลาง (ดูตาราง ๑๔ และแผนภูมิที่ ๘)

ตาราง ๑๓ ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดในภาคกลาง พ.ศ. ๒๕๒๕

จังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวม ทั้งจังหวัด	ลำดับขั้นการผลิต		
		ขั้นปฐมภูมิ	ขั้นทุติยภูมิ	ขั้นตติยภูมิ
	มูลค่า(ล้านบาท) %	มูลค่า(ล้านบาท) %	มูลค่า(ล้านบาท) %	มูลค่า(ล้านบาท) %
สระบุรี	๕,๕๘๐.๖ ๑๐๐.๐	๙๒๕.๒ ๑๖.๕๘	๒,๔๖๓.๗ ๑๔.๑๕	๒,๑๙๑.๗ ๓๒.๒๗
ลพบุรี	๒,๗๓๕.๗ ๑๐๐.๐	๑,๐๗๘.๑ ๓๙.๕๑	๑๒๔.๒ ๔.๕๔	๑,๕๓๓.๔ ๕๖.๐๕
สิงห์บุรี	๑,๒๖๗.๘ ๑๐๐.๐	๔๑๑.๗ ๓๒.๕๗	๒๔๕.๐ ๑๙.๓๓	๖๑๑.๑ ๔๘.๒๐
ชัยนาท	๑,๘๘๗.๙ ๑๐๐.๐	๘๖๕.๑ ๔๕.๘๒	๙๒.๘ ๔.๙๒	๙๓๐.๐ ๔๙.๒๖
อ่างทอง	๑,๑๕๐.๑ ๑๐๐.๐	๕๖๓.๗ ๔๐.๓๒	๑๐๖.๖ ๙.๒๗	๕๗๙.๘ ๕๐.๔๑
นนทบุรี	๒,๑๗๕.๓ ๑๐๐.๐๐	๓๕๙.๘ ๑๖.๕๔	๖๒๘.๑ ๒๘.๘๗	๑,๑๘๗.๔ ๕๔.๕๙
ปทุมธานี	๗,๐๕๒.๙ ๑๐๐.๐๐	๗๗๒.๙ ๑๐.๙๗	๔,๐๕๗.๙ ๕๗.๖๒	๒,๒๑๒.๑ ๓๑.๔๑
*พระนครศรีอยุธยา	๒,๖๙๔.๑ ๑๐๐.๐๐	๗๗๘.๖ ๒๘.๙๐	๔๗๒.๑ ๑๗.๕๒	๑,๔๔๓.๔ ๕๓.๕๘
ภาคกลาง	๒๔,๕๓๔.๔ ๑๐๐.๐๐	๕,๖๕๕.๑ ๒๒.๘๕	๘,๑๙๐.๔ ๓๓.๓๘	๑๐,๖๘๘.๙ ๔๓.๗๗

ที่มา กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดในภาคกลาง ปี พ.ศ.2525

A สระบุรี	C สิงห์บุรี	E อ่างทอง	G ปทุมธานี
B ลพบุรี	D ชัยนาท	F นนทบุรี	H พระนครศรีอยุธยา*

ที่มา กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ ๑๔ เปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับภาคกลาง

ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ (ในราคาคงที่ พ.ศ. ๒๕๑๕)

สาขาการผลิต	จ.พระนครศรีอยุธยา		ภาคกลาง*		% ของภาคกลาง
	มูลค่า (ล้านบาท)	%	มูลค่า (ล้านบาท)	%	
๑	๒	๓	๔	๕	๖
เกษตรกรรม	๗๗๘.๖	๒๘.๙๐	๕,๖๐๕.๑	๒๒.๘๕	๑๓.๘๙
กสิกรรม	๕๙๑.๙	๒๑.๙๗	๔,๖๒๗.๘	๑๘.๘๖	๑๑.๒๓
ปศุสัตว์	๑๑๑.๑	๔.๑๒	๗๖๕.๐	๓.๑๑	๑๔.๕๔
ประมง	๗๕.๖	๒.๘๑	๒๑๓.๐	๐.๘๗	๓๕.๔๙
ป่าไม้	.๐	.๐๐	.๓	๐.๐๑	.๐๐
อุตสาหกรรม	๔๗๒.๑	๑๗.๕๒	๘,๑๙๐.๔	๓๓.๓๘	๕.๗๖
เหมืองแร่-ย่อยหิน	๓๕.๐	๑.๓๐	๕๘๘.๕	๑.๙๙	๗.๑๖
กิจการอุตสาหกรรม	๔๓๗.๑	๑๖.๒๒	๗,๖๐๑.๙	๓๑.๓๙	๕.๖๘
การค้าบริการ	๑,๕๔๓.๕	๕๓.๕๘	๑๐,๗๓๘.๙	๔๓.๗๗	๑๓.๓๙
การก่อสร้าง	๑๕๗.๙	๕.๘๖	๖๙๕.๒	๒.๘๓	๒๒.๗๕
การไฟฟ้า-ประปา	๕๖.๙	๒.๑๑	๕๕๙.๘	๑.๘๗	๑๒.๓๗
คมนาคมขนส่ง	๑๘๘.๗	๗.๐๐	๑,๐๒๓.๘	๔.๑๗	๑๘.๔๓
การค้าปลีก-ค้าส่ง	๔๓๙.๕	๑๖.๓๑	๔,๘๕๖.๘	๑๙.๗๕	๙.๐๗
การธนาคาร, ประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์	๘๗.๕	๓.๒๕	๖๐๕.๒	๒.๔๗	๑๕.๕๔
ที่อยู่อาศัย	๕๘.๐	๑.๗๘	๒๖๑.๕	๑.๐๗	๑๘.๓๖
การบริหาร-ป้องกันประเทศ	๑๗๖.๐	๖.๕๔	๑,๑๑๓.๙	๔.๕๔	๑๕.๘๐
การบริการ	๒๘๙.๑	๑๐.๗๓	๑,๗๓๓.๗	๗.๐๗	๑๖.๓๐
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม	๒,๖๙๕.๑	๑๐๐.๐๐	๒๔,๕๓๕.๔	๑๐๐.๐๐	๑๐.๙๘

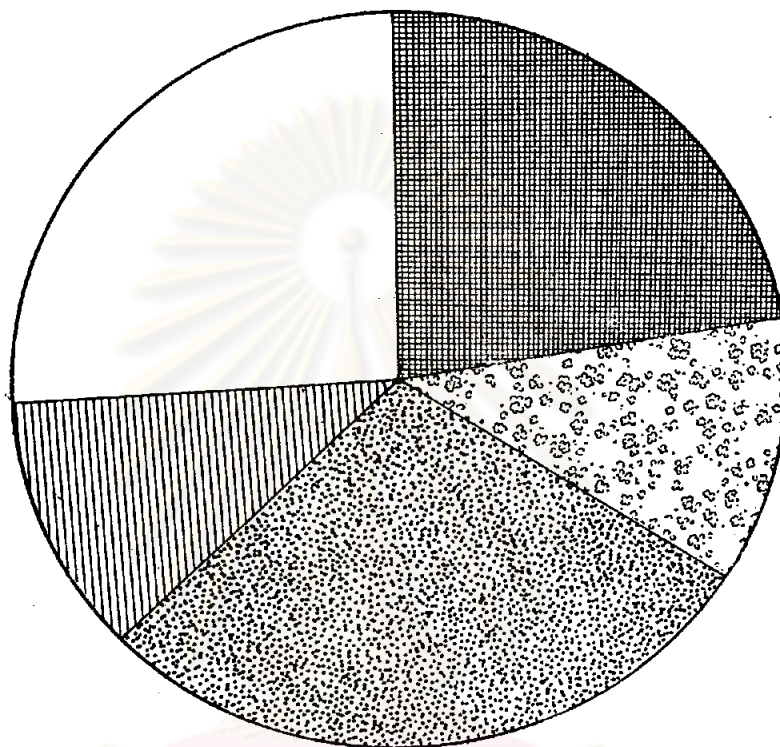
ที่มา กองบัญชาประชาชนชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

* หมายถึงจังหวัดสระบุรี, ลพบุรี, สิงห์บุรี, ชัยนาท, อ่างทอง, นนทบุรี, ปทุมธานี, อยุธยา

แผนภูมิที่ 8

แสดงอัตราส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ของจังหวัดในภาคกลาง
ปี พ.ศ. 2525

	จ.สระบุรี	มูลค่า 5,580.6 ล้านบาท = ร้อยละ 22.74
	จ.ลพบุรี	มูลค่า 2,735.7 ล้านบาท = ร้อยละ 11.15
	จ.ปทุมธานี	มูลค่า 7,042.9 ล้านบาท = ร้อยละ 28.71
	จ.พระนครศรีอยุธยา	มูลค่า 2,694.1 ล้านบาท = ร้อยละ 10.98
	จ.อื่นๆ	มูลค่า 6,481.1 ล้านบาท = ร้อยละ 26.42

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มีมูลค่าประมาณ ๒,๖๔๕.๑ ล้านบาท โดยมีการค้าและบริการเป็นสาขาการผลิตที่มีมูลค่าการผลิตสูงสุด คือมีมูลค่าถึง ๑,๔๔๓.๔ ล้านบาท หรือร้อยละ ๕๓.๕๘ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทุกสาขาการผลิต โดยมีการค้าปลีก-ค้าส่ง และการบริการเป็นกิจกรรมหลักของสาขาการผลิตนี้ ส่วนสาขาการผลิตที่มีมูลค่าการผลิตรองลงมาได้แก่สาขาเกษตรกรรม มีมูลค่า ๗๗๘.๖ ล้านบาท หรือร้อยละ ๒๙.๔๕ โดยมีการกลั่นเป็นกิจกรรมหลักของสาขาการผลิตนี้และสาขาการผลิตที่มีมูลค่าน้อยที่สุดของจังหวัดได้แก่สาขาอุตสาหกรรม ซึ่งมีมูลค่าการผลิต ๔๒๒.๑ ล้านบาท หรือร้อยละ ๑๖.๕๒

ส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคกลาง นั้นมีมูลค่ารวมทั้งสิ้น ๒๔,๕๓๔.๔ ล้านบาท ซึ่งสาขาการผลิตที่มีมูลค่าสูงสุดคือด้านการค้าและบริการ มีมูลค่าถึง ๑๐,๗๓๘.๙ ล้านบาทหรือร้อยละ ๔๓.๗๗ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทุกสาขาการผลิต โดยมีการค้าปลีก-ค้าส่ง และการบริการเป็นกิจกรรมหลักของสาขาการผลิตนี้เช่นกัน สำหรับสาขาการผลิตที่ทำรายได้ให้แก่ภาคกลางรองลงมาได้แก่สาขาอุตสาหกรรม ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ ๘,๑๕๐.๔ ล้านบาท หรือร้อยละ ๓๓.๓๘ ส่วนสาขาเกษตรกรรมนั้นเป็นสาขาการผลิตที่มีมูลค่าน้อยที่สุดของภาคกลาง คือมีมูลค่าเพียง ๕,๖๐๕.๑ ล้านบาท หรือร้อยละ ๒๒.๘๕ จะเห็นได้ว่าโครงสร้างของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นมีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกันคือมีสาขาการค้าและบริการเป็นสาขาที่ทำรายได้สูงสุด แต่ต่างกันตรงที่สาขาอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นทำรายได้ให้แก่จังหวัดน้อยกว่าสาขาเกษตรกรรม ส่วนในระดับภาคกลางนั้นการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมเด่นกว่าสาขาเกษตรกรรม จึงอาจกล่าวได้ว่าในจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น ถึงแม้ว่ากิจกรรมในด้านอุตสาหกรรมจะเริ่มมีบทบาทความสำคัญมากขึ้น แต่ความสำคัญของด้านเกษตรกรรมก็ยังสามารถทำรายได้หลักให้กับจังหวัดเช่นกัน

ส่วนความสำคัญของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยากับภาคกลางนั้น พบว่าเมื่อเปรียบเทียบในระดับภาคแล้วมีเพียงกิจกรรม ๒ ประเภทเท่านั้นที่ทำรายได้เด่นกว่าจังหวัดอื่น ๆ คือ ด้านการประมง ซึ่งทำรายได้คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๔ ของรายได้ในกิจกรรมด้านนี้ของภาคกลาง และด้านการก่อสร้าง ทำรายได้คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗๕ ส่วนกิจกรรมที่ทำรายได้แก่ภาคที่สำคัญในลำดับรองลงมาได้แก่ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการบริการ ซึ่งทำรายได้คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๔๓, ๑๘.๓๖ และ ๑๖.๓๐ ของภาคกลางตาม

ลำดับ และเนื่องจากในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่มีพื้นที่ป่า ดังนั้นจึงไม่มีรายได้จากกิจกรรม
 ตำนป่าไม้ อย่างไรก็ตามรายได้ในส่วนนี้ของภาคกลางก็มีเพียง ๐.๓ ล้านบาทเท่านั้น ซึ่งนับว่า
 น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากกิจกรรมด้านอื่น ๆ

สำหรับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 นั้นมีมูลค่าเท่ากับ ๒,๖๔๔.๑ ล้านบาท ซึ่งสูงเป็นลำดับที่ ๔ ของภาคกลาง รองจาก จังหวัด
 ปทุมธานี (๗,๐๔๒.๔ ล้านบาท) จังหวัดสระบุรี (๕,๕๘๐.๖ ล้านบาท) และจังหวัดลพบุรี
 (๒,๗๓๕.๗ ล้านบาท) ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมน้อยที่สุดในภาคกลาง
 คือจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งมีมูลค่าเพียง ๑,๒๖๗.๘ ล้านบาท

ค. สถานประกอบการธุรกิจการค้าและสถาบันการเงินในเขต
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ (ดูตารางที่ ๑๕)

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนสถาน
 ประกอบการธุรกิจการค้า และสถาบันการเงิน ดังต่อไปนี้ ธนาคารพาณิชย์ จำนวน ๓๓ แห่ง
 จำนวนการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ๓๑ ราย บริษัทจำกัด ๘๑ ราย ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 ๒๖๕ ราย และการจดทะเบียนพาณิชย์ ๔,๒๓๖ ราย ซึ่งสถานประกอบการธุรกิจการค้าและ
 สถาบันการเงินเหล่านี้จะกระจายไปในแทบทุกอำเภอ แต่จะมีอยู่หนาแน่นเพียงใน ๔ อำเภอเท่านั้น
 คือ อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอท่าเรือ อำเภอบางปะอิน และอำเภอเสนา โดยมีจำนวน
 ธนาคารพาณิชย์รวมกันถึง ๒๓ แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ ของจำนวนธนาคารทั้งจังหวัด
 จำนวนห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ๒๓ ราย หรือร้อยละ ๗๔.๒ จำนวนบริษัทจำกัด ๖๖ รายหรือ
 ร้อยละ ๘๘.๔๗ จำนวนห้างหุ้นส่วนจำกัด ๑๘๖ ราย หรือร้อยละ ๗๐.๑๘ และจำนวนการจ
 ทะเบียนพาณิชย์ ๒,๑๕๔ ราย หรือร้อยละ ๕๐.๔๖ ของจำนวนการจดทะเบียนทั้งจังหวัด ซึ่ง
 อำเภอทั้ง ๔ นี้ ในปัจจุบันเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สำคัญหลายแห่ง โดยเฉพาะอำเภอ
 พระนครศรีอยุธยา นอกจากจะมีอุตสาหกรรมจำนวนมากแล้วยังเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางด้านการบริหาร
 การปกครองและด้านการค้า-บริการของจังหวัดอีกด้วย ส่วนอำเภอเสนานั้นถึงแม้ว่าจะไม่มี
 อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ แต่ก็ยังเป็นอำเภอที่มีจำนวนโรงสีข้าวมากที่สุดของจังหวัด สำหรับส่วน
 ที่เหลืออีก ๑๒ อำเภอนั้น มีสถานประกอบการธุรกิจการค้า และสถาบันการเงินตั้งอยู่ประปราย
 ดังนั้นจากที่ตั้งของจำนวนสถานประกอบการธุรกิจการค้าและ
 สถาบันการเงินดังกล่าว สามารถชี้ให้เห็นว่าสภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 นั้นจะมีความสำคัญอย่างยิ่งอยู่ในพื้นที่ ๔ อำเภอดังกล่าว

ตาราง ๑๕ จำนวนธนาคารพาณิชย์ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด
และจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์ ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๒๕
(รายอำเภอ)

เขตการปกครอง (อำเภอ)	ธนาคาร	ทสน.	บ.จก.	หจก.	ทะเบียนพาณิชย์
	จำนวน %	จำนวน %	จำนวน %	จำนวน %	จำนวน %
๑. พระนครศรีอยุธยา	๙ ๒๗.๒๘	๑๖ ๕๑.๖๒	๓๔ ๔๑.๙๘	๑๐๓ ๓๘.๘๗	๑,๖๓๑ ๓๘.๕๐
๒. ท่าเรือ	๕ ๑๕.๑๕	๓ ๙.๖๘	๗ ๘.๖๕	๒๒ ๘.๓๐	๔๒๘ ๑๐.๑๐
๓. นครหลวง	๑ ๓.๐๓	๑ ๓.๒๒	๑ ๑.๒๓	๘ ๓.๐๒	๑๖๑ ๓.๘๐
๔. บางไทร	- .๐	- .๐	๑ ๑.๒๓	๙ ๑.๕๑	๓๙๒ ๙.๒๖
๕. บางบาล	- .๐	- .๐	๓ ๓.๗๐	๙ ๓.๕๐	- .๐
๖. บางปะอิน	๔ ๑๒.๑๒	๑ ๓.๒๒	๑๑ ๑๓.๕๙	๒๙ ๑๐.๙๔	๑๐๐ ๒.๓๖
๗. บางปะหัน	๑ ๓.๐๓	- .๐	- .๐	๖ ๒.๒๖	๔๓ ๑.๐๒
๘. ผักไห้	๒ ๖.๐๖	๓ ๙.๖๘	๓ ๓.๗๐	๑๖ ๖.๐๔	๓๗๑ ๘.๗๖
๙. ภาชี	๓ ๙.๐๙	- .๐	๒ ๒.๔๘	๘ ๓.๐๒	๑๘๕ ๔.๓๗
๑๐. ลาดบัวหลวง	- .๐	- .๐	- .๐	๕ ๑.๘๘	๑๓๕ ๓.๑๙
๑๑. วังน้อย	๑ ๓.๐๓	๑ ๓.๒๒	- .๐	๙ ๓.๕๐	๓ ๐.๐๗
๑๒. เสนา	๔ ๑๒.๑๒	๓ ๙.๖๘	๑๖ ๑๙.๗๕	๓๒ ๑๒.๐๗	- .๐
๑๓. บางซ้าย	- .๐	- .๐	๑ ๑.๒๓	๓ ๑.๑๓	๒๔๔ ๕.๗๖
๑๔. อุทัย	๑ ๓.๐๓	๑ ๓.๒๒	๑ ๑.๒๓	๙ ๓.๕๐	๑๙๒ ๔.๕๓
๑๕. มหาราช	๑ ๓.๐๓	- .๐	๑ ๑.๒๓	๑ ๐.๓๘	๓๔๗ ๘.๑๙
๑๖. บ้านแพรก	๑ ๓.๐๓	๒ ๖.๔๖	- .๐	๑ ๐.๓๘	๔ ๐.๐๙
รวม	๓๓ ๑๐๐	๓๑ ๑๐๐	๘๑ ๑๐๐	๒๖๕ ๑๐๐	๔,๒๓๖ ๑๐๐

ที่มา สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
หมายเหตุ "-" หมายถึงไม่มีข้อมูลหรือมีจำนวนเท่ากับศูนย์

ง. สถานภาพด้านการอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งอุตสาหกรรมดั้งเดิมของจังหวัดแทบทั้งหมดจะเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวและอุตสาหกรรมด้านโรงสีข้าว จนในระยะต่อมาอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพฯ หนาแน่นมากขึ้น จึงเริ่มมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เข้ามาในพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตอำเภอบางปะอิน อำเภอรังน้อย และอำเภออุทัย เป็นต้น นอกจากนี้เนื่องจากที่ตั้งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความได้เปรียบเชิงพื้นที่ คือ มีเส้นทางน้ำที่สำคัญไหลผ่านหลายสาย และเป็นจุดที่ผลผลิตจากภาคเหนือและภาคอีสานต้องผ่าน ดังนั้นจึงเกิดมีอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องพึ่งพาการขนส่งที่มีปริมาณครั้งละจำนวนมาก เข้ามาตั้ง ซึ่งอุตสาหกรรมประเภทนี้เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ทั้งสิ้น เช่นอุตสาหกรรมไซโลและอุตสาหกรรมมันอัดเม็ด เป็นต้น ซึ่งมักตั้งอยู่ในอำเภอที่มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่านและการคมนาคมทางบกสามารถเข้าถึงได้สะดวก เช่น อำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร และอำเภอนครหลวง ซึ่งสามารถพิจารณาสถานภาพด้านการอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ดังนี้ (ดูตารางที่ ๑๖)

๑. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๒๕

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น ๓๖๖ โรง โดยโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะตั้งอยู่หนาแน่นในพื้นที่ ๔ อำเภอที่สำคัญ คือ อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะอิน และอำเภอเสนา ซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน ๑๑๖ โรง ๓๗ โรง ๓๐ โรง และ ๔๔ โรง ตามลำดับ รวมเป็นโรงงานใน ๔ อำเภอจำนวน ๒๓๒ โรง หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๔ ของจำนวนโรงงานทั้งจังหวัด ส่วนอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนน้อยที่สุดได้แก่ อำเภอบ้านแพรก มีจำนวนโรงงานเพียง ๔ โรง

๒. ปริมาณเงินทุนจดทะเบียนอุตสาหกรรมในเขตจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ปริมาณเงินทุนจดทะเบียนอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๒,๔๘๕.๗๘๒ ล้านบาท โดยอำเภอที่มีปริมาณเงินทุนจดทะเบียนสูงสุดคือ อำเภอบางปะอิน มีปริมาณเงินทุนจดทะเบียนจำนวน ๑,๒๖๔.๗๗๒ ล้านบาท รองลงมาได้แก่อำเภอบางไทรจำนวน ๕๕๕.๔๗ ล้านบาท และอำเภอพระนครศรีอยุธยา ๔๐๔.๖๕๔ ล้านบาท ตามลำดับ รวมเป็นปริมาณเงินทุนจดทะเบียนใน ๓ อำเภอนี้ จำนวน ๒,๔๒๔.๙๐ ล้านบาทหรือร้อยละ ๘๔.๕๖ ของปริมาณเงินทุนจดทะเบียนทั้งจังหวัด สำหรับอำเภอที่มีปริมาณเงินทุนจดทะเบียน

ตาราง ๑๖ จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ปริมาณเงินทุนจดทะเบียนและจำนวนคนงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (รายอำเภอ)

เขตการปกครอง	โรงงานอุตสาหกรรม		เงินทุนจดทะเบียน		คนงาน	
	พ.ศ. ๒๕๒๒	พ.ศ. ๒๕๒๕	พ.ศ. ๒๕๒๒	พ.ศ. ๒๕๒๕	พ.ศ. ๒๕๒๒	พ.ศ. ๒๕๒๕
	จำนวน(โรง) %	จำนวน(โรง) %	จำนวน (ล้านบาท) %	จำนวน (ล้านบาท) %	จำนวน(คน) %	จำนวน(คน) %
จ.พระนครศรีอยุธยา	๓๕๐ ๑๐๐.๐๐	๓๖๖ ๑๐๐.๐๐	๑,๒๔๑.๗๙๙ ๑๐๐.๐๐	๒,๙๘๕.๗๘๒ ๑๐๐.๐๐	๗,๕๒๕ ๑๐๐.๐๐	๘,๘๘๙ ๑๐๐.๐๐
๑. อ.พระนครศรีอยุธยา	๑๑๓ ๓๓.๒๙	๑๑๖ ๓๑.๖๙	๔๙.๓๒๙ ๘.๐๐	๕๐๕.๖๕๘ ๑๓.๕๕	๒,๖๘๐ ๓๕.๖๑	๒,๓๖๗ ๒๖.๖๖
๒. อ.ท่าเรือ	๒๔ ๖.๘๖	๓๗ ๑๐.๑๑	๑๗๘.๖๕๐ ๑๕.๓๙	๘๕๕.๕๗๐ ๒๘.๖๕	๕๖๖ ๖.๑๙	๑,๑๕๕ ๑๓.๐๐
๓. อ.นครหลวง	๑๕ ๔.๒๘	๑๗ ๔.๖๔	๒.๖๗๕ ๐.๒๑	๕๐.๕๒๕ ๑.๖๙	๑๕๕ ๒.๐๕	๑๘๒ ๒.๐๕
๔. อ.บางไทร	๕ ๑.๔๓	๑๒ ๓.๒๘	๒.๘๘๒ ๐.๒๓	๑๐๗.๓๕๗ ๓.๖๐	๓๙ ๐.๕๒	๓๒๘ ๓.๖๖
๕. อ.บางบาล	๔ ๑.๑๔	๘ ๒.๑๙	๘.๒๙๐ ๐.๖๗	๒๓.๒๑๐ ๐.๗๘	๘๒ ๑.๐๙	๑๗๙ ๒.๐๑
๖. อ.บางปะอิน	๕๒ ๑๕.๘๖	๓๐ ๘.๒๐	๘๒๘.๐๕๘ ๖๖.๘๘	๑,๒๖๕.๗๗๒ ๓๒.๓๖	๒,๗๕๕ ๓๖.๖๐	๓,๐๓๒ ๓๕.๑๓
๗. อ.บางปะหัน	๓ ๐.๘๖	๕ ๑.๓๗	๓.๕๘๐ ๐.๒๘	๕.๘๘๐ ๐.๒๐	๑๕ ๐.๒๐	๓๕ ๐.๓๙
๘. อ.ผักไห่	๑๖ ๔.๕๗	๑๕ ๔.๑๐	๑๙.๓๕๒ ๑.๕๖	๒๙.๕๕๑ ๐.๙๙	๑๒๕ ๑.๖๖	๑๕๘ ๑.๖๖
๙. อ.ภาชี	๑๑ ๓.๑๔	๑๗ ๔.๖๔	๗.๓๒๖ ๐.๖๒	๑๑.๕๒๕ ๐.๓๘	๕๐ ๐.๖๖	๖๓ ๐.๗๑
๑๐. อ.ลาดบัวหลวง	๑๕ ๔.๒๘	๑๗ ๔.๖๔	๖.๗๙๕ ๐.๕๕	๑๐.๗๑๓ ๐.๓๖	๗๖ ๑.๐๑	๙๑ ๑.๐๑
๑๑. อ.วังน้อย	๑๐ ๒.๘๖	๑๒ ๓.๒๘	๔.๘๙๐ ๐.๓๙	๑๑๘.๙๕๘ ๓.๙๘	๕๕ ๐.๗๒	๒๕๒ ๒.๘๓
๑๒. อ.เสนา	๕๖ ๑๖.๐๐	๔๙ ๑๓.๓๙	๖๕.๗๕๓ ๕.๒๑	๗๖.๒๑๕ ๒.๕๕	๗๓๑ ๙.๗๑	๖๖๕ ๗.๖๖
๑๓. อ.บางซ้าย	๕ ๑.๔๓	๖ ๑.๖๔	๒.๒๓๐ ๐.๑๘	๔.๙๙๓ ๐.๑๗	๒๙ ๐.๓๙	๕๖ ๐.๖๓
๑๔. อ.อุทัย	๑๓ ๓.๗๑	๑๖ ๔.๓๗	๙.๕๗๑ ๐.๗๗	๑๙.๒๕๐ ๐.๖๔	๒๒๕ ๒.๙๘	๓๒๐ ๓.๖๖
๑๕. อ.มหาราช	๕ ๑.๔๓	๕ ๑.๓๗	๑.๐๙๕ ๐.๐๙	๐.๘๖๐ ๐.๐๓	๓๕ ๐.๔๖	๒๕ ๐.๒๘
๑๖. อ.บ้านแพรก	๓ ๐.๘๖	๔ ๑.๐๙	๒.๐๕๕ ๐.๑๗	๒.๐๕๕ ๐.๐๗	๑๑ ๐.๑๕	๑๑ ๐.๑๒

ที่มา สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

น้อยที่สุด คือ อำเภอมหาราช ซึ่งมีปริมาณเงินทุนจดทะเบียนเพียง ๐.๘๖ ล้านบาท

๓. จำนวนคนงานในส่วนอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ มีคนงานในส่วนอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งสิ้น ๘,๘๘๘ คน โดยโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอบางปะอินมีจำนวนคนงานสูงสุด คือ ๓,๐๓๒ คน รองลงมาได้แก่อำเภพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๒,๓๖๗ คนและอำเภอท่าเรือ ๑,๑๕๕ คน ตามลำดับ ซึ่งทั้ง ๓ อำเภอมี มีคนงานในส่วนอุตสาหกรรมรวมกันจำนวน ๖,๕๕๔ คน หรือร้อยละ ๗๓.๗๓ ของจำนวนคนงานในส่วนอุตสาหกรรมทั้งจังหวัด ส่วนอุตสาหกรรมในเขตอำเภอบ้านแพรก นั้นมีจำนวนคนงานน้อยที่สุด คือจำนวนเพียง ๑๑ คน

จากการศึกษาดังกล่าวพบว่าอำเภอที่เป็นย่านอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอท่าเรือ และอำเภอบางปะอิน ซึ่งเป็นอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่หลายแห่ง และมีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมสูง จึงก่อให้เกิดการจ้างงานในเขตอำเภอเหล่านี้จำนวนมากตามไปด้วย ส่วนในเขตอำเภออื่น ๆ นั้นนับว่ายังมีบทบาทด้านอุตสาหกรรมน้อยมาก เพราะโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอเหล่านี้มักเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก มีปริมาณเงินทุนจดทะเบียนและจำนวนการจ้างงานในส่วนอุตสาหกรรมไม่มากนัก

๔. การเปลี่ยนแปลงสถานภาพด้านการอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การพิจารณาการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ใช้ข้อมูลด้านการอุตสาหกรรมในปีที่ศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้จัดรวบรวมไว้เป็นครั้งแรก สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในอำเภอสำคัญได้ดังนี้

- ด้านจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยานับว่าในช่วง ๓ ปี คือตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๒๕ นั้น มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อยคือ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น ๓๕๐ โรง เพิ่มขึ้นจำนวน ๓๖๖ โรงในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นเพียง ๑๖ โรง อำเภอที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ อำเภอท่าเรือ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน ๒๔ โรง หรือร้อยละ ๖.๘๖ ของจำนวนโรงงานทั้งจังหวัด เพิ่มขึ้นเป็น ๓๗ โรง หรือร้อยละ ๑๐.๑๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕

ส่วนอำเภอพระนครศรีอยุธยาพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากคือ เพิ่มจาก ๑๑๓ โรง เป็น ๑๑๖ โรง สำหรับอำเภอบางปะอินนั้นจำนวนอุตสาหกรรมลดลง คือลดลงจาก ๕๒ โรงในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เหลือ ๓๐ โรงในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ สาเหตุที่จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมลดลงนั้น เนื่องจากก่อนปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้มีเรือดุคทรายซึ่งจัดเป็นโรงงานอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งเลิกกิจการไปจำนวน ๒๖ ราย

- ด้านปริมาณเงินทุนจดทะเบียน ปริมาณเงินทุนจดทะเบียน อุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการเพิ่มขึ้นอย่างมาก คือเพิ่มจาก ๑,๒๔๑.๗๔๔ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็น ๒,๔๘๕.๗๘๒ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ คิดเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นถึง ๑,๒๔๓.๙๘๓ ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัว สำหรับอำเภอที่มีปริมาณเงินทุนจดทะเบียนเพิ่มมากที่สุดคืออำเภอท่าเรือ เพิ่มจาก ๑๗๘.๖๔ ล้านบาท เป็น ๔๕๕.๔๗ ล้านบาท คิดเป็นเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๓๗๘.๘๘ ของปริมาณเงินทุนจดทะเบียน ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ส่วนอำเภอที่มีการเพิ่มปริมาณเงินทุนจดทะเบียนรองลงมาได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยาเพิ่มจาก ๔๙.๓๒๔ ล้านบาท เป็น ๔๐๔.๖๔๔ ล้านบาท และอำเภอบางปะอินเพิ่มจาก ๘๒๘.๐๕๔ ล้านบาท เป็น ๑,๒๖๔.๗๗๒ ล้านบาท ตามลำดับ

- ด้านจำนวนคนงาน การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงาน ในส่วนอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพิ่มขึ้นจาก ๗,๕๒๕ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็น ๘,๘๘๔ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ คิดเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้น ๑,๓๖๔ คน โดยอำเภอที่มีจำนวนคนงานเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ อำเภอท่าเรือ ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง ๖๘๔ คน รองลงมาได้แก่อำเภอบางปะอิน เพิ่มขึ้น ๒๗๔ คน ส่วนอำเภอพระนครศรีอยุธยานั้นจำนวนคนงานลดลงจำนวนถึง ๓๑๓ คน จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงสถานภาพด้านการอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นมีการเปลี่ยนแปลงมากในพื้นที่ ๓ อำเภอสำคัญดังกล่าวเช่นกัน โดยเฉพาะในเขตอำเภอท่าเรือ มีการเพิ่มขึ้นอย่างมากทั้งจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ปริมาณเงินทุนจดทะเบียนและจำนวนคนงาน ส่วนอำเภอพระนครศรีอยุธยานั้นถึงแม้ว่าจะมีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นน้อยมากและจำนวนคนงานลดลง แต่ปริมาณเงินทุนจดทะเบียนยังเพิ่มขึ้นมาก จึงกล่าวได้ว่าสถานภาพด้านการอุตสาหกรรมยังมีการขยายตัวอยู่มาก สำหรับอำเภอบางปะอินนั้นถึงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมลดลงมาก แต่ปริมาณเงินทุนจดทะเบียนยังเพิ่มขึ้นมากและจำนวนคนงานเพิ่มขึ้นพอสมควร แสดงว่าโรงงานที่ยุบเลิกไปนั้นเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ส่วนโรงงาน

ที่ยังเหลืออยู่ซึ่งส่วนมาก เป็นโรงงานขนาดใหญ่ มีการเพิ่มทุนจดทะเบียนขึ้น นอกจากนี้ยังมีโรงงานขนาดใหญ่ เข้ามาตั้งในพื้นที่เพิ่มขึ้นด้วย

ส่วนอำเภอที่น่าสนใจเพราะมีแนวโน้มในการขยายตัวของอุตสาหกรรมค่อนข้างมาก คือ อำเภอนครหลวง อำเภอบางไทร และอำเภอรังน้อย กล่าวคือ ในอำเภอนครหลวง มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเพียง ๒ โรง คือเพิ่มจากจำนวน ๑๕ โรงเป็น ๑๗ โรง แต่มีปริมาณเงินทุนจดทะเบียนเพิ่มจาก ๒.๖๗๕ ล้านบาท เป็น ๕๐.๕๒๕ ล้านบาท ซึ่งเพิ่มถึง ๔๗.๘๕ ล้านบาท ส่วนอำเภอบางไทรมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มจาก ๕ โรงเป็น ๑๒ โรง ซึ่งเพิ่มขึ้นจำนวน ๗ โรงและปริมาณเงินทุนจดทะเบียนเพิ่มจาก ๒.๕๕๒ ล้านบาทเป็น ๑๐๗.๓๕๗ ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง ๑๐๔.๘๐๕ ล้านบาท ทั้ง ๒ อำเภอ นี้อุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นส่วนมาก เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมไฮโลและคลังสินค้าพีซีไร่ เพราะมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน คือ มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่านอำเภอนครหลวง ซึ่งเป็นอำเภอที่ติดต่อกับอำเภอท่าเรือ ส่วนอำเภอบางไทรนั้นมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน สำหรับอำเภอรังน้อย มีจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นจาก ๑๐ โรง เป็น ๑๒ โรง แต่ปริมาณเงินทุนจดทะเบียนเพิ่มขึ้นถึง ๑๑๔.๐๕๔ ล้านบาท คือเพิ่มจาก ๔.๔๔๐ ล้านบาทในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็น ๑๑๘.๔๘๔ ล้านบาทในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยโรงงานอุตสาหกรรม ๑ ในจำนวน ๒ โรง ที่เพิ่มขึ้นนั้นเป็นโรงงานผลิตสุรา มีเงินทุนจดทะเบียนถึง ๑๑๐ ล้านบาท ซึ่งอำเภอรังน้อยนี้มีแนวโน้มที่จะเป็นอำเภอรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่ขยายตัวมาจากกรุงเทพฯ โดยต่อเนื่องมาจากอำเภอบางปะอินในเส้นทางถนนพหลโยธิน ส่วนอำเภออื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีจำนวนโรงงาน ปริมาณเงินทุนจดทะเบียน และการเปลี่ยนแปลงสภาพทางด้านอุตสาหกรรมน้อยมาก

๓.๔.๓.๒ ระดับพื้นที่ศึกษา

ก. สถานภาพด้านธุรกิจการค้าในเขตอำเภอท่าเรือปี พ.ศ. ๒๕๒๕
(ดูตารางที่ ๑๗)

จากการศึกษาในระดับจังหวัดจะเห็นได้ว่าสถานภาพด้านธุรกิจการค้าในเขตอำเภอท่าเรื่อนั้นมีระดับความสำคัญค่อนข้างสูงคือรองจากอำเภอพระนครศรีอยุธยา และอยู่ในระดับเดียวกับอำเภอบางปะอินและอำเภอเสนา ส่วนในอีก ๑๒ อำเภอ นั้นมีสถานภาพด้อยกว่าอำเภอท่าเรือทั้งสิ้น สำหรับในระดับพื้นที่ศึกษานั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ อำเภอท่าเรือ

ตาราง ๑๗ สถานภาพค้ำประกันการค้าของอำเภอท่าเรือ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ (รายเขตการปกครอง)

เขตการปกครอง	ธนาคาร		ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล		บริษัทจำกัด		ห้างหุ้นส่วนจำกัด		การจดทะเบียนพาณิชย์	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
อำเภอท่าเรือ	๕	๑๐๐.๐๐	๓	๑๐๐.๐๐	๗	๑๐๐.๐๐	๒๒	๑๐๐.๐๐	๔๒๘	๑๐๐.๐๐
ในเขตชุมชนเมือง	๕	๑๐๐.๐๐	๒	๖๖.๖๗	๖	๘๕.๗๑	๑๘	๘๑.๘๑	๒๙๑	๖๗.๙๙
๑. ทด.ท่าเรือ	๕	๑๐๐.๐๐	๒	๖๖.๖๗	๒	๒๘.๕๗	๙	๔๐.๙๒	๑๘๑	๔๒.๒๙
๒. ส.ท่าหลวง	-	๐	-	๐	๔	๕๗.๑๔	๙	๔๐.๙๒	๑๑๐	๒๕.๗๐
นอกเขตชุมชนเมือง	-	๐	๑	๓๓.๓๓	๑	๑๔.๒๘	๔	๑๘.๑๖	๑๓๗	๓๒.๐๑
๓. ต.ท่าหลวง	-	๐	-	๐	-	๐	๑	๔.๕๔	๑๘	๔.๒๑
๔. ต.จำปา	-	๐	๑	๓๓.๓๓	-	๐	๑	๔.๕๔	๑๘	๔.๒๑
๕. ต.ศาลาลอย	-	๐	-	๐	-	๐	-	๐	๑๘	๔.๒๑
๖. ต.ท่าเจ้าสนุก	-	๐	-	๐	-	๐	-	๐	๑๓	๓.๐๓
๗. ต.โพธิ์เอน	-	๐	-	๐	๑	๑๔.๒๘	-	๐	๙	๒.๑๐
๘. ต.วังแดง	-	๐	-	๐	-	๐	-	๐	๑๘	๔.๒๑
๙. ต.ปากท่า	-	๐	-	๐	-	๐	๑	๔.๕๔	๓๙	๙.๑๑
๑๐. ต.หนองขนาก	-	๐	-	๐	-	๐	๑	๔.๕๔	๔	๐.๙๓

มีจำนวนธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น ๕ แห่ง (ไม่รวมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หน่วยอำเภอท่าเรือ) การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ๓ ราย บริษัทจำกัด ๗ ราย ห้างหุ้นส่วนจำกัด ๒๒ ราย และการจดทะเบียนพาณิชย์ ๕๒๘ ราย โดยสถานประกอบการเหล่านี้แทบทั้งหมดจะกระจุกตัวอยู่ในเขตชุมชน เมืองท่าเรือ โดยเฉพาะจะหนาแน่นมากในเขตเทศบาล กล่าวคือธนาคารทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตชุมชน เมืองท่าเรือ จำนวนห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ๒ ราย หรือร้อยละ ๖๖.๖๗ บริษัทจำกัด ๖ ราย หรือร้อยละ ๘๕.๗๑ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ๑๘ ราย หรือร้อยละ ๘๒.๘๕ และการจดทะเบียนพาณิชย์ ๒๕๑ ราย หรือร้อยละ ๖๗.๔๕ ของจำนวนการจดทะเบียนพาณิชย์ทั้งอำเภอ ส่วนบริเวณพื้นที่นอกเขตชุมชนเมืองนั้นมีสถานประกอบการธุรกิจการค้าดังกล่าวอยู่บ้างประปราย ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวนี้แทบทั้งหมดจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม

จึงเห็นได้ชัด เจนว่าสภาพด้านธุรกิจการค้าในเขตอำเภอท่าเรื่อนั้นแทบทั้งหมดจะกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ชุมชนเมือง โดยเฉพาะในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ

ข. สภาพภาพด้านการอุตสาหกรรมของอำเภอท่าเรือ

อำเภอท่าเรื่อนับว่าเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่นับว่ามีศักยภาพด้านการอุตสาหกรรมสูงมากรองจากอำเภอบางปะอิน กล่าวคือมีการ

ลงทุนด้านการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนมากและอย่างรวดเร็ว แต่มีลักษณะของอุตสาหกรรมแตกต่างจากอำเภอบางปะอินอย่างสิ้นเชิง คือ อุตสาหกรรมในเขตอำเภอบางปะอินนั้นเป็นอุตสาหกรรมหนักที่มีลักษณะหลากหลาย ซึ่งส่วนมากเกิดขึ้นจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมจากกรุงเทพมหานคร เช่น โรงงานกระดาษ โรงงานผลิตวัสดุก่อสร้าง และโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ เป็นต้น ส่วนอุตสาหกรรมในเขตอำเภอท่าเรื่อนั้นแทบทั้งหมดจะเป็นอุตสาหกรรมเกษตร เช่น โรงงานอบพืชและไซโล โรงงานอาหารสัตว์ โรงงานมันอัดเม็ดและโรงงานสกัดน้ำมันรำ เป็นต้น อุตสาหกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นจากลักษณะเฉพาะในด้านความเหมาะสมเกี่ยวกับที่ตั้งของพื้นที่ ซึ่งจากตารางที่ ๑๘ จะเห็นว่าจากจำนวนโรงงาน ๒๔ โรง ได้เพิ่มขึ้นเป็น ๓๗ โรง โดยมีจำนวนเงินลงทุนจดทะเบียน ๑๗๘,๖๔๐,๒๕๔ บาท ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ และเพิ่มขึ้นเป็น ๘๕๕,๔๗๐,๐๐๐ บาท ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นจำนวนเงินทุนจดทะเบียนที่เพิ่มขึ้นถึง ๖๗๖,๘๒๙,๗๔๖ บาท หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๗๘.๘๘ ของการลงทุนจดทะเบียนอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ หรืออาจกล่าวโดยส่วนรวมได้ว่าในเขตพื้นที่อำเภอท่าเรื่อนั้นมีการลงทุนด้านการอุตสาหกรรมเป็นเงินถึง ๑,๖๘๘,๖๖๖.๕๒ บาทต่อตารางกิโลเมตรในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ และ

รายงานผลการสุภาพการของอำเภอท่าเรือ ปีพ.ศ. ๒๕๒๒ และ ๒๕๒๔ (รายละเอียดการปกครอง)

	จำนวนโรงงาน (แห่ง)		จำนวนเงินทุนจดทะเบียน (บาท)		การเปลี่ยนแปลง จำนวนเงินทุน จดทะเบียน %	จำนวนเงินทุนจดทะเบียนต่อ พื้นที่ (บาท/ตร.กม.)		จำนวนคนงาน (คน)		หมายเหตุ
	๒๕๒๒	๒๕๒๔	๒๕๒๒	๒๕๒๔		๒๕๒๒	๒๕๒๔	๒๕๒๒	๒๕๒๔	
.....๑๖๔	๒๔	๓๗	๑๗๔,๖๔๐,๒๕๔	๔๕๕,๔๗๐,๐๐๐	๖๗๖,๘๒๔,๗๕๖ ๓๗๘.๘๘	๑,๖๔๘,๖๖๖.๕๒	๘,๑๓๕,๕๕๐.๘๗	๕๖๖	๑,๑๕๕	
.....๔๓๐	๑๒	๑๘	๑๒๐,๕๖๐,๒๕๔	๗๕๑,๐๐๕,๐๐๐	๖๒๐,๕๕๕,๗๕๖ ๕๑๕.๑๕	๒๒,๑๘๘,๒๐๘.๘๕	๑๓๖,๕๖๕,๐๐๕.๒๐	๓๐๑	๕๕๕	
.....๕๕๐	๑๐	๑๑	๕๕,๓๕๐,๒๕๔	๓๕๑,๒๒๐,๐๐๐	๒๕๕,๘๗๕,๗๕๖ ๒๕๗.๕๐	๕๕,๑๕๕,๕๖๐.๘๒	๑๗๕,๘๘๖,๕๕๗.๕๐	๒๕๕	๓๐๕	
.....๑๕๐	๒	๗	๒๕,๑๒๐,๐๐๐	๓๕๕,๗๕๕,๐๐๐	๓๗๕,๖๖๕,๐๐๐ ๑,๕๕๑.๕๐	๗,๑๕๗,๗๐๗.๗๕	๑๑๕,๕๕๑,๕๗๕.๕๐	๕๒	๒๒๐	
.....๗๓๕	๑๒	๑๕	๕๕,๑๕๐,๐๐๐	๑๑๕,๕๖๕,๐๐๐	๕๖,๒๕๕,๐๐๐ ๕๖.๗๕	๕๕๓,๓๕๕.๘๗	๑,๑๕๗,๖๕๑.๓๘	๑๖๕	๖๑๑	
.....๕๕๓	-	๑	-	๑,๖๖๐,๐๐๐	๑,๖๖๐,๐๐๐	-	๘๑,๒๐๑.๑๕	-	๕	
.....๑๐๖	๖	๕	๕๖,๕๐๐,๐๐๐	๗๕,๖๗๕,๐๐๐	๑๘,๗๗๕,๐๐๐ ๓๓.๐๐	๓,๓๕๕,๘๗๗.๕๓	๕,๕๕๕,๕๐๐.๐๕	๑๕๑	๕๒๓	
.....๕๕๐	๑	๒	๕๕๐,๐๐๐	๓๓,๕๕๐,๐๐๐	๓๓,๐๐๐,๐๐๐ ๗,๓๓๓.๓๓	๕๐,๒๑๕.๕๕	๒,๕๕๕,๒๕๖.๑๕	๕	๕๑	
.....๕๕๗	๑	๑	๗๕,๐๐๐	๗๕,๐๐๐	๐	๕,๕๕๕.๕๕	๕,๕๕๕.๕๕	๕	๓	
.....๑๓๒	-	๑	-	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	-	๑๕,๘๒๕.๕๕	-	๕	
.....๕๕๐	-	๑	-	๒,๕๕๐,๐๐๐	๒,๕๕๐,๐๐๐	-	๓๑๑,๑๕๕.๖๕	-	๑๐	
.....๖๕๐	๒	๒	๒๖๖,๐๐๐	๒๖๖,๐๐๐	๐	๓๕,๕๕๐.๓๕	๓๕,๕๕๐.๓๕	๗	๗	
.....๕๐๗	๒	๒	๕๕๐,๐๐๐	๕๕๐,๐๐๐	๐	๓๕,๑๗๕.๐๖	๓๕,๑๗๕.๐๖	๕	๕	

เพิ่มขึ้นเป็น ๘,๑๓๔,๕๕๐.๔๗ บาท ต่อตารางกิโลเมตรในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยมีสิ่งที่มีผันแปรตามจำนวนการเพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมคือการจ้างงาน คือในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ มีจำนวนการจ้างงานในส่วนอุตสาหกรรม ๔๖๖ ราย เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๑๕๕ รายในปี พ.ศ. ๒๕๒๕

การลงทุนด้านการอุตสาหกรรมนี้ส่วนใหญ่จะมีการลงทุนอย่างหนาแน่นในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง กล่าวคือ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ มีการลงทุนเฉพาะในเขตชุมชนเมืองซึ่งประกอบด้วยเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ และเขตสุขาภิบาลท่าหลวง ถึง ๗๔๑,๐๐๕,๐๐๐ บาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๖๒ ของการลงทุนอุตสาหกรรมทั้งหมด ส่วนในพื้นที่นอกเขตชุมชนเมืองนั้นมีเพียง ๒ เขตการปกครอง ที่มีลักษณะความสำคัญในด้านการลงทุนอุตสาหกรรมคือ ในเขตตำบลศาลาลอยและตำบลท่าเจ้าสนุก ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากเขตชุมชนเมืองท่าเรือ มีการลงทุนจดทะเบียนจำนวน ๗๕,๖๗๕,๐๐๐ บาท และ ๓๓,๔๕๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ ส่วนพื้นที่เขตการปกครองอื่นในเขตอำเภอท่าเรือนอกจากนี้มีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมบ้างประปราย และมักเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก เช่น โรงสีข้าว เป็นต้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ในเขตการปกครองดังกล่าวข้างต้นแล้วยังจัดว่ามีความสำคัญน้อยมาก เพราะมีการลงทุนด้านการอุตสาหกรรมรวมกันทั้ง ๖ เขตการปกครองที่เหลือนี้เพียง ๕,๓๕๐,๐๐๐ บาท หรือเพียงร้อยละ ๐.๖๒ ของการลงทุนอุตสาหกรรมทั้งหมด จึงจะไม่กล่าวถึงรายละเอียดในที่นี้

สำหรับด้านการเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนจดทะเบียนอุตสาหกรรมนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เขตการปกครองที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงที่สุด คือ ในพื้นที่เขตสุขาภิบาลท่าหลวง ซึ่งมีการเพิ่มขึ้นของเงินลงทุนจดทะเบียนจากปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึง ๓๗๕,๖๖๕,๐๐๐ บาท หรือร้อยละ ๑,๔๕๑.๕๐ ของจำนวนเงินลงทุนปี พ.ศ. ๒๕๒๒ รองลงมาได้แก่เขตเทศบาลตำบลท่าเรือ เขตตำบลท่าเจ้าสนุก และเขตตำบลศาลาลอย ซึ่งเพิ่มขึ้น ๒๔๕,๘๗๘,๗๔๖ บาทหรือร้อยละ ๒๕๗.๕๐, ๓๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือร้อยละ ๗,๓๓๓.๓๓ และ ๑๘,๗๗๕,๐๐๐ บาท หรือร้อยละ ๓๓.๐ ตามลำดับ

ส่วนในด้านจำนวนเงินลงทุนจดทะเบียนต่อพื้นที่นั้นปรากฏว่า ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือมีจำนวนเงินลงทุนจดทะเบียนต่อพื้นที่สูงที่สุดถึง ๑๗๕,๘๘๖,๕๘๗.๕๐ บาทต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่เขตสุขาภิบาลท่าหลวง เขตตำบลศาลาลอย และเขตตำบลจำปา ซึ่งมีจำนวน ๑๑๔,๕๕๑,๕๗๕.๕๐ บาทต่อตารางกิโลเมตร ๕,๔๔๘,๘๐๐.๐๔ บาทต่อตารางกิโลเมตร และ ๒,๔๘๘,๒๗๖.๑๗ บาทต่อตารางกิโลเมตร ตามลำดับ ส่วนพื้นที่ตำบล

อื่นนอกจากนี้มีจำนวนเงินลงทุนจดทะเบียนน้อยกว่า ๑ ล้านบาทต่อตารางกิโลเมตรทั้งสิ้น (ดูตารางที่ ๑๘ และแผนที่หมายเลข ๑๓)

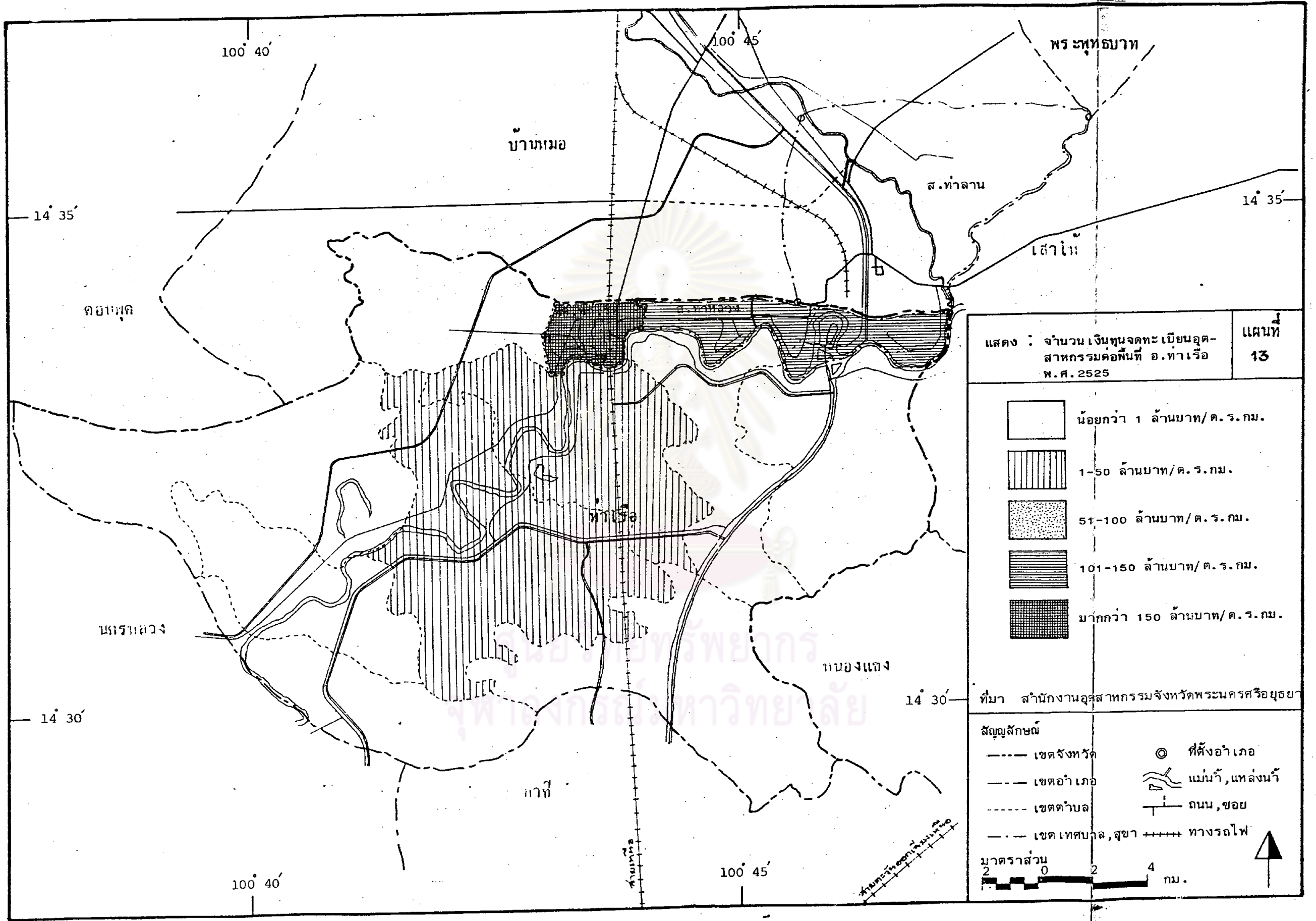
ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับจำนวนเงินลงทุนจดทะเบียนที่เพิ่มขึ้นในเขตการปกครองต่าง ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่า ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือส่วนใหญ่จะเป็นการเพิ่มโดยการขยายอุตสาหกรรมในโรงงานเดิม ส่วนในเขตสุขาภิบาลท่าหลวงและตำบลศาลาลอย มีทั้งการเพิ่มจำนวนโรงงานมากขึ้นและการขยายตัวในโรงงานเดิม สำหรับในเขตตำบลท่าเจ้าสนุกนั้นเป็นการเพิ่มจำนวนโรงงานใหม่ขึ้นอีก ๑ แห่ง แต่เนื่องจากเป็นโรงงานขนาดใหญ่จึงทำให้เห็นว่ามีจำนวนเงินลงทุนจดทะเบียนเพิ่มขึ้นสูงมากถึงร้อยละ ๗,๓๓๓.๓๓ เพราะเดิมในพื้นที่นี้มีอุตสาหกรรมขนาดเล็กตั้งอยู่เพียง ๑ แห่งเท่านั้น

สำหรับจำนวนการจ้างงานนั้น ส่วนใหญ่จะมีเฉพาะการจ้างงานในส่วนอุตสาหกรรม โดยเฉพาะจะมีการจ้างงานเป็นจำนวนมากเฉพาะในส่วนอุตสาหกรรมไฮโลเท่านั้น ส่วนการจ้างงานในกิจกรรมอื่นเช่น ด้านการพาณิชย์กรรม เป็นต้น นับว่ามีจำนวนน้อยมาก นอกจากนี้ยังมีการจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไฮโลอีกจำนวนหนึ่งคือในด้านการขนส่งผลผลิตเข้า-ออกไฮโล ซึ่งจะได้อธิบายละเอียดในบทต่อไป

ค. ที่ตั้งอุตสาหกรรมสำคัญในเขตอำเภอท่าเรือ พ.ศ. ๒๕๒๕

อุตสาหกรรมสำคัญในที่นี้หมายถึง เฉพาะอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอท่าเรือ โดยมีจำนวนเงินลงทุนจดทะเบียนมากกว่า ๕ ล้านบาทขึ้นไปจนถึงขนาดใหญ่สุดที่มีจำนวนเงินลงทุนจดทะเบียนถึง ๓๕๐ ล้านบาท ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้ทั้งหมดจะตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ สุขาภิบาลท่าหลวง ตำบลท่าเจ้าสนุก และตำบลศาลาลอย มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๒ โรงงาน และมีจำนวนเงินลงทุนจดทะเบียนรวมกันถึง ๘๒๖,๔๖๐,๐๐๐ บาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๖๑ ของจำนวนการลงทุนจดทะเบียนอุตสาหกรรมทั้งหมด อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นอุตสาหกรรมใหม่ โดยประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับด้านอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งเข้ามาตั้งหลังปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ทั้งสิ้น โรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดนี้จะเลือกที่ตั้งในลักษณะที่ติดริมแม่น้ำป่าสักและมีทางคมนาคมทางบกสามารถเข้าถึงได้สะดวก ดังนั้นจึงสามารถแยกที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมสำคัญแต่ละแห่งได้ดังนี้ (ดูแผนที่หมายเลข ๑๔)

๑) ด้านทิศตะวันออก โรงงานอุตสาหกรรมจะตั้งอยู่ระหว่างริมแม่น้ำป่าสักกับทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๒๓ (ท่าเรือ-ท่าลาน) ในเขตสุขาภิบาลท่าหลวง

แสดง : จำนวนเงินลงทุนจดทะเบียนอุตสาหกรรมต่อพื้นที่ อ.ท่าเรือ พ.ศ. 2525

แผนที่ 13

- น้อยกว่า 1 ล้านบาท/ต.ร.กม.
- 1-50 ล้านบาท/ต.ร.กม.
- 51-100 ล้านบาท/ต.ร.กม.
- 101-150 ล้านบาท/ต.ร.กม.
- มากกว่า 150 ล้านบาท/ต.ร.กม.

ที่มา สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

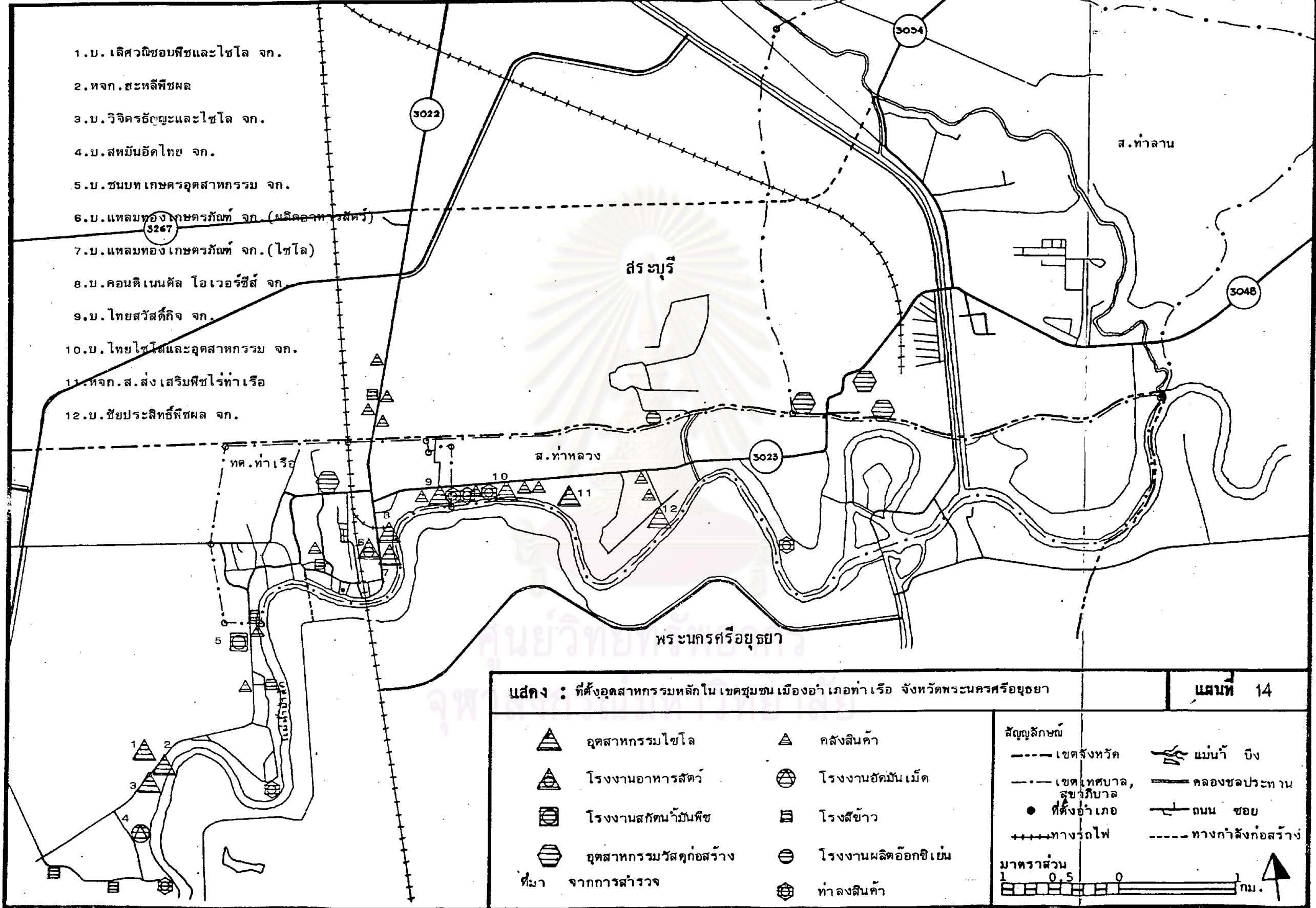
สัญลักษณ์

- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- เขตเทศบาล, สุขา
- ◎ ที่ตั้งอำเภอ
- แม่น้ำ, แหล่งน้ำ
- ถนน, ซอย
- ทางรถไฟ

มาตราส่วน 0 2 4 กม.

- 1.บ. เลิศวณิชขอบพืชและไซโล จก.
- 2.ทจก. สะหลีพืชผล
- 3.บ. วิจิตรธัญญาและไซโล จก.
- 4.บ. สหพันธ์ไทย จก.
- 5.บ. ชนบทเกษตรอุตสาหกรรม จก.
- 6.บ. แหยมทองเกษตรภัณฑ์ จก. (ผลิตอาหารสัตว์)
- 7.บ. แหยมทองเกษตรภัณฑ์ จก. (ไซโล)
- 8.บ. คอนติเนนตัล โอเวอร์ซีส์ จก.
- 9.บ. ไทยสวัสดิ์กิจ จก.
- 10.บ. ไทยไซโลและอุตสาหกรรม จก.
- 11.ทจก. ส. ส่งเสริมพืชไร่ทำเรือ
- 12.บ. ชัยประสิทธิ์พืชผล จก.

แสดง : ที่ตั้งอุตสาหกรรมหลักในเขตชุมชนเมืองอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แผนที่ 14

▲ อุตสาหกรรมไซโล	▲ คลังสินค้า
▲ โรงงานอาหารสัตว์	⊗ โรงงานอัดมันเม็ด
⊞ โรงงานสกัดน้ำมันพืช	⊞ โรงสีข้าว
⊞ อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง	⊞ โรงงานผลิตออกซิเจน
ที่มา จากการสำรวจ	⊞ ท่าลงสินค้า

สัญลักษณ์

--- เขตจังหวัด	แม่น้ำ บึง
- - - เขตเทศบาล, สุขาภิบาล	คลองชลประทาน
● ที่ตั้งอำเภอ	ถนน ขอบ
++++ ทางรถไฟ	--- ทางกำลังก่อสร้าง

มาตราส่วน 1 : 0.5 กม.

ต่อเนื่องเข้ามาจนถึงแนวเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ มีจำนวน ๔ โรงงาน (ดูตารางที่ ๑๙)

ตารางที่ ๑๙ โรงงานอุตสาหกรรมสำคัญด้านทิศตะวันออกของชุมชนเมืองท่าเรือ

พ.ศ. ๒๕๒๕

ชื่อโรงงาน	ประกอบกิจการ	เงินทุนจดทะเบียน (บาท)
๑. บริษัทไทยสวัสดิ์กิจจำกัด	อบพีชหรือ เมล็ดพีช	๕๕,๐๐๐,๐๐๐
๒. บริษัทไทยไฮโลและ อุตสาหกรรม จำกัด	อบพีชหรือ เมล็ดพีช	๓๐,๐๐๐,๐๐๐
๓. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.สังเสริม พีชไรท่าเรือ	อบพีชหรือ เมล็ดพีช	๓๕๐,๐๐๐,๐๐๐
๔. บริษัทชัยประสิทธิ์พีชผลจำกัด	อบพีชหรือ เมล็ดพีช	๑๕,๐๐๐,๐๐๐
รวม		๕๓๕,๐๐๐,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒) ตอนกลางของชุมชนเมืองท่าเรือ โรงงานอุตสาหกรรมใน
ส่วนนี้จะตั้งอยู่ระหว่างริมแม่น้ำป่าสักกับทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๒๒ (พระพุทธบาท-ท่าเรือ)
ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือซึ่งอยู่ติดกับย่านพาณิชย์กรรมหลักของชุมชนเมืองท่าเรือ มีจำนวน
๓ โรงงาน (ดูตารางที่ ๒๐)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๐ โรงงานอุตสาหกรรมสำคัญตอนกลางของชุมชนเมืองท่าเรือ

พ.ศ. ๒๕๒๕

ชื่อโรงงาน	ประกอบกิจการ	เงินทุนจดทะเบียน (บาท)
๑. บริษัทคอนติเนนตัลโอเวอร์ซีส์จำกัด	อบพีชหรือ เมล็ดพีช	๒๕๐,๐๐๐,๐๐๐
๒. บริษัทแหลมทองเกษตรภัณฑ์จำกัด	อบพีชหรือ เมล็ดพีช	๓๙,๐๐๐,๐๐๐
๓. บริษัทแหลมทองเกษตรภัณฑ์จำกัด	ผลิตอาหารสัตว์	(ไม่มีข้อมูล)
รวม		๒๘๙,๐๐๐,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓) ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ โรงงานอุตสาหกรรมที่มีที่ตั้งอยู่ในด้านนี้ทั้งหมดจะตั้งอยู่ในเขตตำบลท่าเจ้าสนุก และตำบลศาลาลอย ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากเขตชุมชนเมืองท่าเรือ โดยตั้งอยู่ระหว่างริมแม่น้ำป่าสักกับทางหลวงชนบทสายท่าเรือ-ปากท่า มีจำนวน ๕ โรงงาน (ดูตารางที่ ๒๑)

ตารางที่ ๒๑ โรงงานอุตสาหกรรมสำคัญด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของชุมชน

เมืองท่าเรือ พ.ศ. ๒๕๒๕

ชื่อโรงงาน	ประกอบกิจการ	เงินทุนจดทะเบียน (บาท)
๑. บริษัท เลิศวณิชขอบพีชและไซโลจำกัด	อบพีชหรือ เมล็ดพีช	๔๐,๘๐๐,๐๐๐
๒. ห้างหุ้นส่วนจำกัดชะหส์พีชผล	อบพีชหรือ เมล็ดพีช	๗,๐๘๐,๐๐๐
๓. บริษัททริจิตรธัญและไซโลจำกัด	อบพีชหรือ เมล็ดพีช	๑๒,๒๘๐,๐๐๐
๔. บริษัทสหมันฮัต ไทยจำกัด	อัดมันเม็ค	๕,๓๐๐,๐๐๐
๕. บริษัทชนบทเกษตรอุตสาหกรรมจำกัด	สกัดน้ำมันรำดิบ	๓๓,๐๐๐,๐๐๐
รวม		๙๘,๔๖๐,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ส่วนในด้านทิศเหนือนั้นมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมขึ้นไปตามแนว ๒ มุ่งของถนนสายพระพุทธบาท-ท่าเรือ โดยลำเข้าไปในเขตของตำบลบางโขมด อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นเขตต่อเนื่องจากชุมชนเมืองท่าเรือ อุตสาหกรรมที่ขยายตัวเข้าไปดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมด้านคลังสินค้าพืชผลเกษตร โรงสีข้าว และอุตสาหกรรมผลิตวัสดุก่อสร้าง ได้แก่ โรงงานผลิตคอนกรีตบล็อก และโรงงานผลิตอิฐ-กระเบื้องดินเผา เป็นต้น เนื่องจากพื้นที่อยู่ห่างจากลำน้ำป่าสักดังนั้น อุตสาหกรรมที่ขยายตัวในด้านทิศเหนือนี้จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีประเภทอุตสาหกรรมไฮโลเลย เป็นเพียงคลังสินค้าที่รับซื้อและเก็บพืชไร่เท่านั้น การอบแห้งใช้วิธีตากลานซึ่งมีคุณภาพดีกว่าการอบแห้งจากไฮโล และการส่งออกจะใช้วิธีการขนสินค้าขึ้นรถบรรทุก เพื่อขนส่งมาลงเรือที่ท่าลงสินค้าในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้การส่งออกทางรถไฟด้วย แต่เนื่องจากการรับซื้อผลผลิตพืชไร่ของคลังสินค้าในแนวทิศเหนือนี้มีจำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้ารายย่อย ในสภาพปัจจุบันจึงมีอิทธิพลต่อชุมชนเมืองท่าเรื่อน้อยมาก ส่วนอุตสาหกรรมที่น่าสนใจอีกประเภทหนึ่งในแนวทิศเหนือนี้คืออุตสาหกรรมผลิตวัสดุก่อสร้าง ซึ่งมีแนวโน้มในการขยายตัวค่อนข้างมาก เพราะเป็นอุตสาหกรรมที่มีขั้นตอนการส่งผลผลิตออกจำหน่ายสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมไฮโล กล่าวคือ เมื่อรถยนต์บรรทุกสินค้าพืชไร่เข้ามาส่งในอุตสาหกรรมไฮโล ปกติหลังจากส่งเสร็จแล้วในเที่ยวกลับจะวิ่งรถเปล่า ดังนั้นจึงมีเอกชนหลายรายได้ลงทุนก่อสร้างโรงงานผลิตวัสดุก่อสร้างขึ้นทำให้รถบรรทุกจำนวนหนึ่งที่เข้ามาส่งผลผลิตสามารถบรรทุกวัสดุก่อสร้างกลับไปจำหน่ายในจังหวัดอื่นได้ โดยสามารถลดต้นทุนด้านการขนส่งได้จำนวนหนึ่ง ส่วนสาเหตุที่เอกชนเลือกก่อสร้างโรงงานผลิตวัสดุก่อสร้างนั้น เพราะในพื้นที่ดังกล่าวตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งวัตถุดิบ ทำให้สามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ จึงจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาต่ำกว่าโรงงานในพื้นที่อื่น

๓.๔.๔ ลักษณะการใช้ที่ดิน

๓.๔.๔.๑ ลักษณะการใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ

การใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง สามารถแยกออกได้เป็น ๘ ประเภทใหญ่ ๆ คือ บริเวณพักอาศัย ย่านพาณิชยกรรม ย่านอุตสาหกรรม และคลังสินค้า สาธารณูปโภค สถาบันราชการ สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และบริเวณพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้จะพิจารณาเฉพาะประเภทการใช้ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ทาง

ด้านเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญของชุมชนเมืองท่าเรือจำนวน ๘ ประเภทดังกล่าวเท่านั้น การใช้ที่ดินนอกจากนี้ เช่น บริเวณที่โล่ง ทุ่งนา สวน เป็นต้น จะไม่นำมาศึกษาในรายละเอียด

ก. ลักษณะการใช้ประโยชน์ของการใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง ปี พ.ศ. ๒๕๒๐

จากการศึกษาพบว่าการใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มีการใช้ที่ดินเพื่อการพักอาศัยมากที่สุดถึงร้อยละ ๕๑.๓๖ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้าร้อยละ ๒๐.๐๒ ส่วนการใช้ที่ดินขนาดพื้นที่ร่องลงมาจาก ๒ ประเภทแรก ได้แก่ บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา ย่านพาณิชยกรรม สาธารณูปโภค และสถาบันราชการ ตามลำดับ (ดูตารางที่ ๒๒ และแผนที่หมายเลข ๑๕) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ในรายละเอียดได้ดังนี้

- บริเวณพักอาศัย พื้นที่ที่ใช้เป็นบริเวณพักอาศัยในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องคิดเป็นพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๒,๓๖๕.๖๓ ไร่ หรือร้อยละ ๕๑.๓๖ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท บริเวณที่พักอาศัยนี้หมายถึงตัวอาคารซึ่งลักษณะการใช้ประโยชน์หลักเพื่ออยู่อาศัยทั้งหมด อาจเป็นบ้านเดี่ยว บ้านแถว ชั้นเดียวหรือสองชั้น และรวมถึงบริเวณที่ดินซึ่งใช้ปลูกสร้างเป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย บริเวณพักอาศัยนี้จะกระจายอยู่โดยทั่วไป แต่จะหนาแน่นอยู่ในบริเวณหลังอาคารพาณิชย์บริเวณถนนเทศบาล ๑ ถนนเทศบาล ๒ หมู่บ้านโคกศาลา หมู่บ้านโคกมะนาว หลังอาคารพาณิชย์บริเวณตลาดสุขาภิบาลท่าหลวง และในคุ้งแม่น้ำป่าสักหลังตลาดท่าหลวง ส่วนบริเวณพักอาศัยที่หนาแน่นรองลงมาได้แก่ บริเวณพักอาศัยที่อยู่ตามแนวริมสองฝั่งของแม่น้ำป่าสัก ส่วนที่เหลือจะกระจายกันอยู่ประปราย ซึ่งที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง ยกเว้นบริเวณพักอาศัยหลังอาคารพาณิชย์บริเวณถนนเทศบาล ๑ บริเวณหลังตลาดหม่อมเจ้านิธยากร วรธรรม และบริเวณริมทางหลวงจังหวัดสาย ๓๐๒๓ (สายท่าเรือ-ท่าลาน) โดยเฉพาะส่วนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ จะเป็นบริเวณพักอาศัยสำหรับให้เช่าจำนวนมากซึ่งผู้เช่ามีทั้งข้าราชการ นักธุรกิจ ตลอดจนผู้ใช้แรงงานมีรายได้น้อย

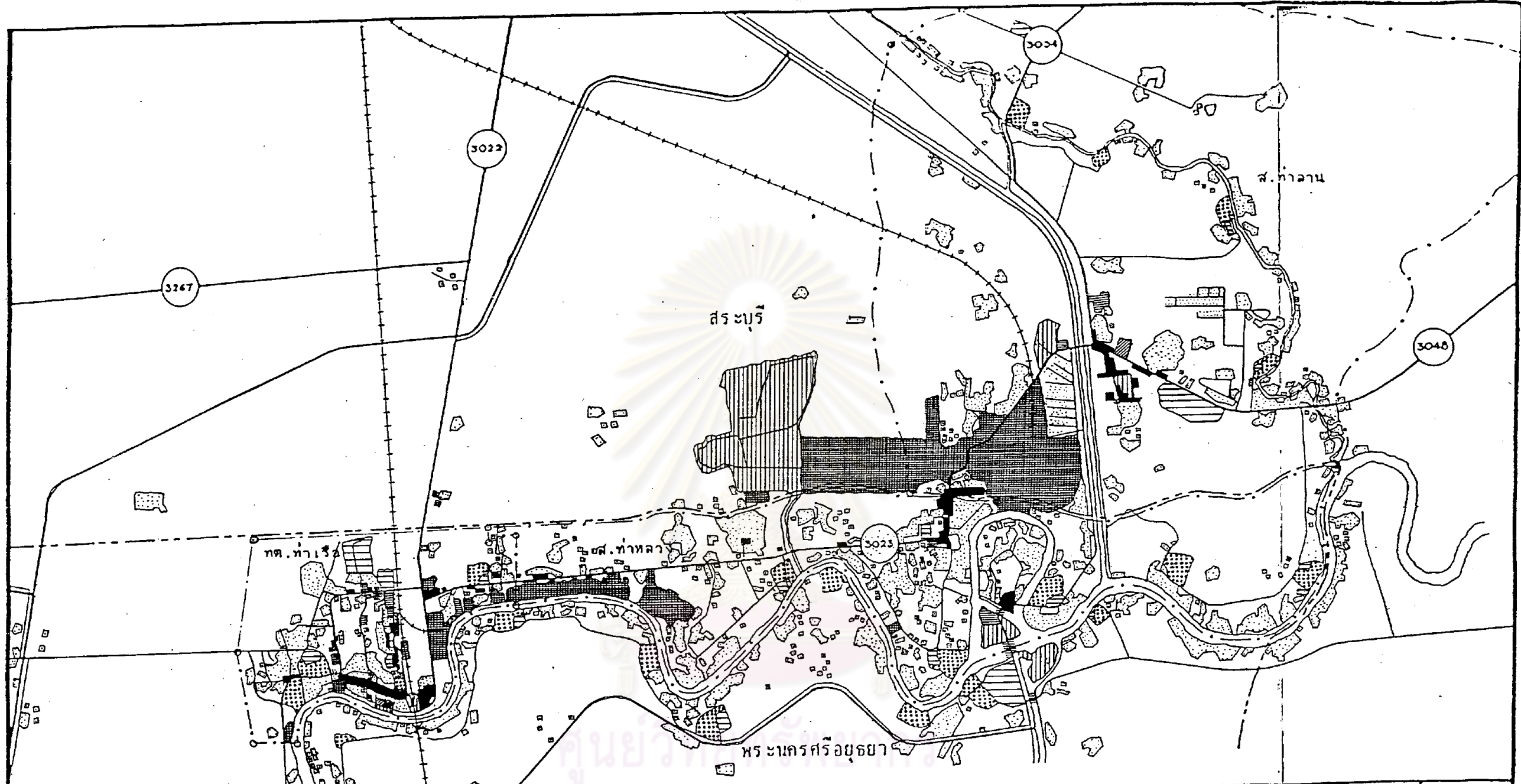
- ย่านพาณิชยกรรม การใช้ที่ดินเป็นย่านพาณิชยกรรมคิดเป็นพื้นที่ประมาณ ๑๕๗.๘๖ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๕๓ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท อาคารร้านค้าส่วนใหญ่เป็นลักษณะห้องแถวไม้ทั้งชั้นเดียวและสองชั้นสลับกันไป ซึ่งมีอายุการก่อสร้างมานาน โดยเฉพาะอาคารร้านค้าในบริเวณถนนเทศบาล ๑ บริเวณตลาดหม่อมเจ้านิธยากร วรธรรม ในเขต

ตารางที่ ๒๒ การใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๕ ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทการใช้ที่ดิน	ขนาดการใช้ที่ดิน				การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินระหว่าง				หมายเหตุ
	พ.ศ. ๒๕๒๐		พ.ศ. ๒๕๒๕		พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๕				
	จำนวน (ไร่)	%	จำนวน (ไร่)	%	จำนวน (ไร่)	%	จำนวน (ไร่)	%	
บริเวณพักอาศัย	๒,๓๖๕.๖๓	๕๑.๓๖	๒,๕๖๕.๖๔	๕๗.๑๘	๑๐๐.๐๑	๔.๒๓	๑๖.๑๔	๐.๘๓	ที่โล่ง, ทุ่งนา, สวน ถือว่าเป็นพื้นที่ยังมีได้ ใช้ประโยชน์
ย่านพาณิชยกรรม	๑๕๗.๘๖	๓.๔๓	๒๒๕.๐๐	๔.๓๑	๖๗.๑๔	๔๒.๕๓	๑๐.๘๓	๗.๓๕	
ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า	๕๒๑.๘๗	๒๐.๐๒	๑,๓๖๐.๘๔	๒๖.๐๔	๔๓๘.๘๗	๔๗.๖๑	๗๐.๘๒	๘.๑๐	
สาธารณูปโภค	๗๔.๖๔	๑.๖๒	๗๔.๖๔	๑.๔๓	๐	๐	๐	๐	
สถาบันราชการ	๑๔.๐๐	๐.๓๐	๑๔.๐๐	๐.๒๗	๐	๐	๐	๐	
สถาบันการศึกษา	๒๓๐.๐๓	๕.๙๙	๒๔๐.๖๓	๔.๖๐	๑๐.๖๐	๔.๖๑	๑.๗๑	๐.๘๑	
สถาบันศาสนา	๓๘๑.๑๓	๘.๒๗	๓๘๑.๑๓	๗.๒๙	๐	๐	๐	๐	
บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ	๔๖๐.๙๕	๑๐.๐๑	๔๖๔.๐๓	๘.๘๘	๓.๐๘	๐.๖๗	๐.๕๐	๐.๑๓	
รวม	๔,๖๐๖.๒๖	๑๐๐.๐๐	๔,๒๒๖.๐๖	๑๐๐.๐๐	๖๑๙.๘๐	๑๓.๔๖	๑๐๐.๐๐		

ที่มา รูปถ่ายทางอากาศ ปี ๒๕๒๐ และแผนที่ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ของกรมแผนที่ทหาร ประกอบกับการสำรวจในพื้นที่จริง

แสดง : การให้ที่ดินของชุมชน เมืองอำเภотаเรือ พ.ศ. 2520		แผนที่ 15	
บริเวณพักอาศัย	สถาบันราชการ	สัญลักษณ์	
ย่านพาณิชยกรรม	สถาบันการศึกษา	เขตจังหวัด	แม่น้ำ, แหล่งน้ำ
ย่านอุตสาหกรรมและคลัง-สินค้า	สถาบันศาสนา	เขตเทศบาล, สุขาภิบาล	คลองชลประทาน
สาธารณูปโภค	บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ	ที่ตั้งอำเภอ	ถนน, ซอย
ที่มา จากการสำรวจ, รูปถ่ายทาง-อากาศ	บริเวณที่โล่ง, ทุ่งนา, สวน	ทางรถไฟ	ทางกำลังก่อสร้าง
		มาตราส่วน 1 0.5 0 1 กม.	

เทศบาลตำบลท่าเรือ และบริเวณตลาดท่าหลวง ในเขตสุขาภิบาลท่าหลวง ส่วนใหญ่จะมีอายุ การก่อสร้างมากกว่า ๔๐ ปี จึงมีสภาพทรุดโทรม มีความไม่ปลอดภัยสูงโดยเฉพาะด้านอัคคีภัย การเดินสายไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าในอาคารไม่ได้มาตรฐาน ติดตั้งต่อเติมกันเองตามความสะดวก ในการใช้สอย ขาดความรู้ความสามารถทางเทคนิค และถนนในบริเวณที่ตั้งอาคารร้านค้าดังกล่าว ซึ่งเป็นย่านศูนย์กลางธุรกิจของชุมชนเมืองท่าเรือนี้ว่าคับแคบมากมีความกว้างเพียง ๕-๖ เมตร รถยนต์สวนกันไม่สะดวก โดยเฉพาะรถบรรทุกที่เข้ามาส่งหรือรับสินค้า และรถโดยสาร ๒ แถว ที่วิ่งรับ-ส่งผู้โดยสารระหว่างในเขตชุมชนเมืองกับพื้นที่ตำบลรอบนอก ส่วนอาคารร้านค้านอกจาก นี้มีทั้งที่เป็นตึกแถว ๒ และ ๓ ชั้น ซึ่งมีอายุการก่อสร้างไม่เกิน ๑๕ ปี แต่ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใน บริเวณถนนเทศบาล ๒ ถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน และบริเวณตลาดสุขาภิบาลท่าหลวง ซึ่งเป็น ย่านพาณิชย์กรรมใหม่ แต่ก็มีเพียงประปราย ส่วนลักษณะการก่อสร้างอาคารร้านค้านั้นมักจะก่อสร้างเป็นแนวยาวไปตามถนนแถวเดียวไม่เกาะกลุ่ม ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนในบริเวณถนนเทศบาล ๑ และบริเวณตลาดสุขาภิบาลท่าหลวง นอกจากนี้ในชุมชนเมืองท่าเรือโดยเฉพาะย่านพาณิชย์กรรม ด้านทิศตะวันตกซึ่งเป็นศูนย์กลางธุรกิจสำคัญไม่มีตลาดสดที่ได้มาตรฐาน ต้องใช้ถนนซอยเทศบาล ๑ ระหว่างหน้าธนาคารกรุงศรีอยุธยาถึงสถานีตำรวจภูธรอำเภوتاเรือ เป็นตลาดสดชั่วคราววาง สินค้ากับพื้นถนนทำให้ไม่เป็นระเบียบ พื้นถนนสกปรก และอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ตลาดดังกล่าว มีลักษณะ เป็นแผงลอยชั่วคราว เริ่มติดตลาดตั้งแต่เวลาประมาณ ๐๕.๓๐ น. และตลาดจะวาย ประมาณ ๐๘.๓๐-๐๘.๓๐ น. เมื่อตลาดวายแล้วจะเก็บสินค้าและอุปกรณ์ทั้งหมด สามารถใช้ซอย เทศบาล ๑ ให้อยานพาหนะผ่านไปได้ แต่ในขณะที่ติดตลาดจะปิดถนนซอยนี้ทั้งหมดรวมถึงถนน เทศบาล ๑ ตั้งแต่ช่วงหน้าธนาคารนครหลวงไทยจำกัด ถึงหน้าธนาคารกรุงไทย จำกัด ยานพาหนะ ที่จะผ่านไปมาต้องเลี่ยงไปใช้ถนน เลียบริมแม่น้ำป่าสัก และถนนสายท่าเรือ-ท่าลานแทน ส่วนตลาด สดในบริเวณตลาดหม่อมเจ้านิธยากร วรารม ซึ่งเป็นตลาดที่อยู่คนละฝั่งกับตลาดดังกล่าวโดยมี ทางรถไฟสายเหนือกั้นกลาง จะติดตลาดหลังจากที่ตลาดสดฝั่งทิศตะวันตกวายแล้ว แต่ก็ไม่มียุคนิยม เข้าไปใช้แผงลอยในตลาดสดนี้เพื่อประกอบการค้า แต่จะใช้วิธีนำสินค้าออกวางจำหน่ายบนพื้น ถนนกลางตลาดหม่อมเจ้านิธยากรฯ เช่นเดียวกับตลาดแรก ยกเว้นตลาดสดสุขาภิบาลท่าหลวง เท่านั้นที่ค่อนข้างมีการจัดระเบียบได้มาตรฐาน

- ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า การใช้ที่ดินเพื่อเป็น

อุตสาหกรรมและคลังสินค้าในบริเวณชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ นับว่า

มีการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมนี้มาก เป็นอันดับ ๒ รองจากบริเวณพักอาศัย คิด เป็นพื้นที่ประมาณ ๔๒๑.๔๗ ไร่ หรือร้อยละ ๒๐.๐๒ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท การใช้ที่ดินประเภทนี้นอกจาก บริเวณที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กแล้ว ยังรวมถึงบริเวณที่ดินซึ่งใช้ประโยชน์เป็นคลังสินค้าต่าง ๆ โดยเฉพาะคลังสินค้าที่ใช้เก็บผลผลิตทางการเกษตร ทำลงสินค้าและบริเวณที่ตั้งของเครื่องชั่งน้ำหนักสินค้าเกษตรทั้งที่อยู่ในบริเวณโรงงานและนอกโรงงานอุตสาหกรรม ลักษณะการใช้ที่ดินดังกล่าวแทบทั้งหมดจะเรียงรายเป็นแนวยาวตามริมฝั่งแม่น้ำป่าสักโดยเฉพาะบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกโดยการคมนาคมทางบกด้วย ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้านี้จะตั้งอยู่ใน เขตเทศบาลตำบลท่าเรือ และเขตสุขาภิบาลท่าหลวง โดยเฉพาะในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ นั้นจะมีไซโลขนาดใหญ่ถึง ๒ แห่ง ที่ตั้งอยู่ติดกับย่านพาณิชยกรรมและบริเวณพักอาศัย ก่อให้เกิดปัญหาคันอากาศ เป็นพิษแก่บริเวณโดยรอบอย่างยิ่ง ส่วนในเขตสุขาภิบาลท่าหลวงนั้น มีอุตสาหกรรมไซโลหลายแห่งเช่นกัน แต่เนื่องจากอยู่ห่างจากชุมชนจึงไม่เกิดปัญหามลภาวะจะมากนัก นอกจากนี้ยังมีบริเวณพื้นที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่อีกแห่งหนึ่งซึ่งมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตสุขาภิบาลท่าหลวง คืออุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง เป็นกลุ่มโรงงานขนาดใหญ่จำนวน ๓ โรง ซึ่งอยู่ในเครือซิเมนต์ไทย ได้แก่บริษัทปูนซิเมนต์ไทยจำกัด สาขาท่าหลวง บริษัทเหล็กสยามจำกัด และบริษัทนิวโลหะไทยจำกัด อุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่เก่าแก่ที่สุดในพื้นที่ คือก่อสร้างแล้วเสร็จและเริ่มดำเนินการได้ในปลายปี พ.ศ. ๒๔๙๑ หรือประมาณ ๓๗ ปีมาแล้ว มีพื้นที่อยู่บนรอยต่อของ ๓ เขตการปกครอง คือ พื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตสุขาภิบาลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บางส่วนอยู่ในเขตสุขาภิบาลท่าลาน และบางส่วนอยู่ในเขตตำบลบางโขมด ซึ่งทั้ง ๒ เขตการปกครองหลังนี้ขึ้นกับอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี แต่พื้นที่ของกลุ่มอุตสาหกรรมนี้แทบทั้งหมดจะอยู่ในเขตจังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะจะอยู่ในเขตพื้นที่ของสุขาภิบาลท่าลานมากที่สุด ซึ่งการใช้ที่ดินของกลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างดังกล่าวนี้ว่ามีอิทธิพลต่อทิศทางการขยายตัวของชุมชนเมืองท่าเรืออย่างยิ่ง เพราะมีลักษณะเป็นแนวยาวขนาดใหญ่ (Belt) กั้นกลางระหว่างเขตสุขาภิบาลท่าหลวงกับสุขาภิบาลท่าลาน ถึงแม้ว่าเขตการปกครองของสุขาภิบาลทั้ง ๒ แห่งนี้จะมีเขตติดต่อกันก็ตาม จากแผนที่หมายเลข ๑๕ จะสังเกตเห็นได้ชัดเจนว่าพื้นที่ของกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ครอบคลุมพื้นที่ตามแนวยาวของทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๔๘ (ถนนพัฒนาพงษ์หรือทางหลวงสายสระบุรี-ท่าลาน) ประมาณ ๑ กิโลเมตร โดยทางบริษัทในเครือซิเมนต์ไทย

ได้ตั้งด่านตรวจตราการผ่านทางบนถนนเส้นนี้เองถึง ๒ จุด จึงทำให้การคมนาคมติดต่อรหว่าง
ชุมชน เมืองท่าเรือกับสุขาภิบาลท่าลานตลอดจนการติดต่อกับจังหวัดสระบุรีไม่สะดวก เท่าที่ควร เพราะ
ผู้ที่ผ่านทางนี้จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากบริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด

นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้ที่ดิน เป็นย่านอุตสาหกรรมและคลัง
สินค้าในพื้นที่นอกเหนือจากในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ และเขตสุขาภิบาลท่าหลวง กล่าวคือได้
ขยายออกไปในด้านทิศใต้ตามแนวถนนสายท่าเรือ-ปากท่า ซึ่งเสียบริมแม่น้ำป่าสัก ในเขตตำบล
ท่าเจ้าสนุกและตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ อุตสาหกรรมที่ขยายออกไปในแนวนี้มีทั้งอุตสาหกรรม
ไซโล โรงสีข้าว และโรงงานอัดมันเม็ค

- สาธารณูปโภค ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มีการใช้ที่ดินเพื่อเป็น
บริเวณด้านสาธารณูปโภค ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง ประมาณ ๗๔.๖๕ ไร่หรือ
ร้อยละ ๑.๖๒ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท ซึ่งการใช้ที่ดินประเภทนี้ได้แก่ พื้นที่โรงพยาบาล
สถานีอนามัย สถานพยาบาลของเอกชน ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข สถานีรถไฟ ชุมสายโทรศัพท์
สำนักงานการไฟฟ้า โรงฆ่าสัตว์และสำนักงานชลประทานท่าหลวงรวมทั้งบริเวณเขื่อนพระราม ๖
ซึ่งเป็นเขื่อนกันแม่น้ำป่าสักในเขตตำบลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการ
เก็บกักน้ำสำหรับการเกษตร ซึ่งการใช้ที่ดินประเภทนี้นับว่ามีพื้นที่คิดเป็นร้อยละที่ต่ำเมื่อเปรียบ
เทียบกับการใช้ที่ดินประเภทอื่น

- สถาบันราชการ การใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถาบันราชการในเขต
ชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องนับว่ามีการใช้ที่ดินที่มีเปอร์เซ็นต์ต่ำสุด คือร้อยละ ๐.๓๐ ของ
การใช้ที่ดินทุกประเภท หรือคิดเป็นพื้นที่ประมาณ ๑๔ ไร่ ซึ่งบริเวณสถาบันราชการนี้ได้แก่การ
ใช้ที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล สถานีตำรวจ จุดพักตำรวจสายตรวจ
และสำนักงานสุขาภิบาล ซึ่งสถานที่ราชการหลักของชุมชนเมืองท่าเรือจะตั้งอยู่รวมกันบริเวณ
ริมแม่น้ำป่าสักในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ ระหว่างซอยเทศบาล ๑ ซอยเทศบาล ๒ และซอย
เทศบาล ๓ คือสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าเรือ ที่ว่าการอำเภอท่าเรือ สำนักงานสุขาภิบาล
ท่าหลวง และเทศบาลตำบลท่าเรือ

- สถาบันการศึกษา หมายถึงการใช้ที่ดินเพื่อเป็นทั้งโรงเรียน
มัธยมศึกษา ประถมศึกษา อนุบาล ทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งพื้นที่สนามกีฬา และบริเวณพื้นที่
สำหรับประกอบกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งมีการใช้พื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๓๐.๐๓ ไร่ หรือ
ร้อยละ ๔.๘๕ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท

- สถาบันศาสนา ได้แก่การใช้ที่ดินเพื่อเป็นวัด ศาลเจ้า และโรงเจ รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๓๘๑.๑๓ ไร่หรือร้อยละ ๘.๒๗ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท สถาบันศาสนาในเขตชุมชน เมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องนี้แทบทั้งหมดจะตั้งเรียงรายอยู่ตามแนวยาวของแม่น้ำป่าสักทั้ง ๒ ฝั่ง

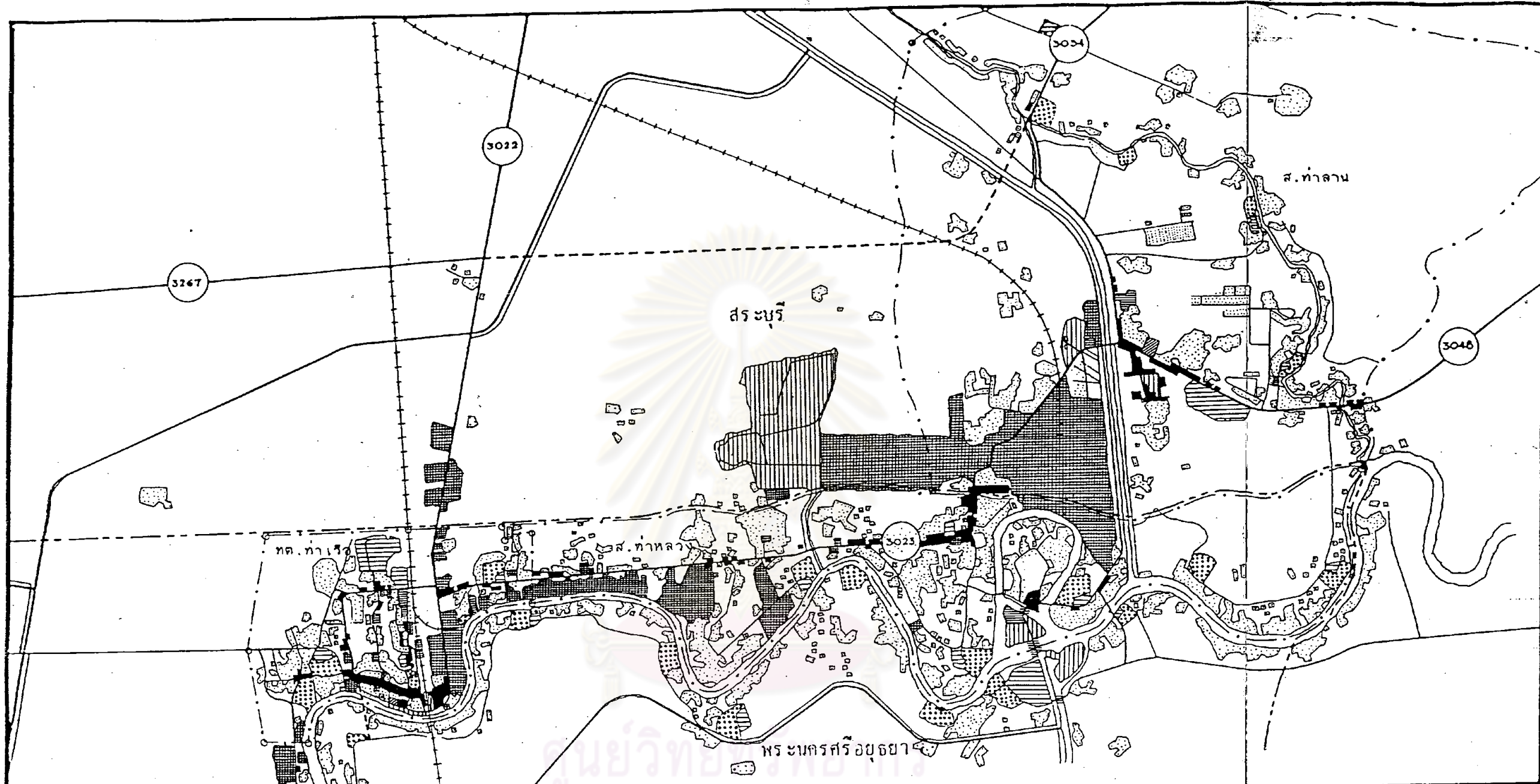
- บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ การใช้ที่ดินเพื่อเป็นบริเวณพักผ่อนหย่อนใจในเขตชุมชน เมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง มีพื้นที่รวมกันทั้งสิ้น ๔๖๐.๕๕ ไร่ หรือร้อยละ ๑๐.๐๑ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท การใช้ที่ดินประเภทนี้ได้แก่การใช้ที่ดินเพื่อเป็นสวนสาธารณะของเทศบาลซึ่งอาศัยที่ของการรถไฟ บริเวณพักผ่อนหย่อนใจของบริษัทในเครือซีเมนต์ไทยและสวนของโครงการชลประทานท่าหลวงบริเวณเขื่อนพระราม ๖ ซึ่งบริเวณพักผ่อนหย่อนใจ ๒ ประเภทหลังถึงแม้จะอยู่ในพื้นที่ของเอกชนและสถานที่ราชการ แต่ยังยินยอมให้ประชาชนเข้าใช้สถานที่ได้ จึงจัดรวมในประเภทนี้

ข. ลักษณะการใช้ประโยชน์ของการใช้ที่ดินในเขตชุมชน เมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง ปี พ.ศ. ๒๕๒๕

จากตารางที่ ๒๒ และแผนที่หมายเลข ๑๖ สามารถวิเคราะห์ในรายละเอียดได้ดังนี้

- บริเวณพักอาศัย ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ การใช้ที่ดินเพื่อการพักอาศัยยังมีลักษณะการจับกลุ่มในลักษณะเดิม แต่มีการเพิ่มพื้นที่มากขึ้นและจำนวนหนาแน่นขึ้น ส่วนใหญ่จะเพิ่มมากในเขตสุขาภิบาลท่าหลวง โดยเฉพาะบริเวณริมถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๒๓) และในพื้นที่ต่อเนื่องตามแนวริมฝั่งแม่น้ำป่าสักทั้งสองฝั่ง ซึ่งมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ทั้งหมดประมาณ ๒,๔๖๕.๖๔ ไร่ หรือร้อยละ ๕๗.๑๘ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท

- ย่านพาณิชย์กรรม มีการใช้ที่ดินเพื่อเป็นอาคารร้านค้าเพิ่มขึ้นเห็นได้ชัดเจน โดยเป็นที่น่าสังเกตว่าส่วนใหญ่จะเพิ่มขึ้นบริเวณใกล้ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า คือบริเวณตรงข้ามกับไซโลของบริษัทแหลมทองเกษตรภัณฑ์ จำกัด บริเวณหน้าโรงเรียนท่าเรือ "นิตยานุถูล" และบริเวณถนนเทศบาล ๓ ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ ส่วนในเขตสุขาภิบาลท่าหลวงจะเพิ่มขึ้นตามแนวริมถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน ซึ่งเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมไซโลขนาดใหญ่หลายแห่ง และบริเวณใกล้ตลาดสุขาภิบาลท่าหลวง นอกจากนี้พบว่าบริเวณหน้าบริษัท เลิศวณิชขอบพืชและไซโลจำกัด ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสายท่าเรือ-ปากท่า ก็มีอาคารร้านค้าเพิ่มขึ้น

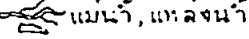
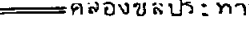
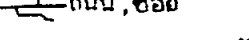

แสดง : การใช้ที่ดินของชุมชนเมืองอำเภอท่าเรือ พ.ศ. 2525

แผนที่ 16

บริเวณพักอาศัย	สถาบันราชการ
ย่านพาณิชยกรรม	สถาบันการศึกษา
ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า	สถาบันศาสนา
สาธารณูปโภค	บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ
ว่าง	บริเวณที่โล่ง, ทุ่งนา, สวน
- ที่มา จากการสำรวจ, รูปภาพทางอากาศ

สัญลักษณ์

--- เขตจังหวัด	แม่น้ำ, ทะเลสาบ
- - - เขตเทศบาล, วิชาการ	คลองชลประทาน
● ที่ตั้งท่าเรือ	ถนน, ซอย
+++ ทางรถไฟ	--- ทางกำลังก่อสร้าง

มาตราส่วน
 1 : 50,000
 0 1 กม.

เช่นกัน ซึ่งการใช้ที่ดินเพื่อเป็นย่านพาณิชย์กรรมในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ นี้ มีพื้นที่ประมาณ ๒๒๕ ไร่ หรือ หรือร้อยละ ๕.๓๑ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท อาคารร้านค้าที่สร้างขึ้นใหม่ส่วนใหญ่จะเป็นตึกแถว ๒ ชั้นและ ๓ ชั้น

- ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า การใช้ที่ดินเพื่อเป็นย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จำนวน ๑,๓๖๐.๕๔ ไร่ หรือร้อยละ ๒๖.๐๔ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท จากการศึกษาพบว่าการเพิ่มย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้าอย่างชัดเจน ในแนวทิศเหนือและทิศใต้ของพื้นที่ กล่าวคือในด้านทิศเหนือจะเพิ่มขึ้นตามแนวริมถนนสายท่าเรือ-พระพุทธบาท (ทางหลวงหมายเลข ๓๐๒๒) และในด้านทิศใต้จะเพิ่มตามแนวริมถนนสายท่าเรือ-ปากท่า ที่เลียบตามริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก โดยในแนวทิศเหนือส่วนใหญ่จะเพิ่มกิจกรรมประเภทคลังสินค้าเกษตรและโรงงานผลิตอิฐบล็อก ส่วนในแนวทิศใต้เพิ่มอุตสาหกรรมโซลิด คลังสินค้าเกษตร และโรงงานสกัดน้ำมันรำ นอกจากนี้เป็นการเพิ่มโดยการขยายอาคารและพื้นที่ในบริเวณโรงงานอุตสาหกรรมเดิม ยกเว้นในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือมีการเพิ่มอุตสาหกรรมโซลิดและโรงงานผลิตอาหารสัตว์ขึ้น

- สาธารณูปโภค การใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ นี้ ยังคงใช้พื้นที่เท่าเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือประมาณ ๗๔.๖๔ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๔๓ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท

- สถาบันราชการ การใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถาบันราชการก็เช่นกัน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง คงใช้พื้นที่เท่าเดิมคือประมาณ ๑๔ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๒๗ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท

- สถาบันการศึกษา มีการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นจาก เดิมเพียงเล็กน้อย คือมีพื้นที่รวม ๒๔๐.๖๓ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๖๐ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท พื้นที่ที่เพิ่มขึ้นนี้เป็นการเพิ่มจากการขยายพื้นที่และก่อสร้างอาคารใหม่เพิ่มขึ้นของโรงเรียนเดิม มิได้มีการเพิ่มจำนวนโรงเรียนมากขึ้น

- สถาบันศาสนา ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนการใช้ที่ดิน ยังคงใช้พื้นที่เท่ากับในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ คือ ๓๔๑.๑๓ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๒๔ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท

- บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ มีการใช้พื้นที่เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เพียงเล็กน้อย คือมีการใช้ที่ดินจำนวนทั้งสิ้น ๔๖๔.๐๓ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๘๘ ของการใช้ที่ดินทุกประเภท จากการศึกษาพบว่าพื้นที่บริเวณพักผ่อนหย่อนใจที่เพิ่มขึ้นนี้เกิดจากเทศบาลได้ปรับปรุงที่ดินระหว่างแนวถนนกับริมฝั่งแม่น้ำป่าสักบริเวณหน้าสถานีตำรวจ ที่ว่าการอำเภอ และเทศบาล เป็นสนามเด็กเล่นสาธารณะ

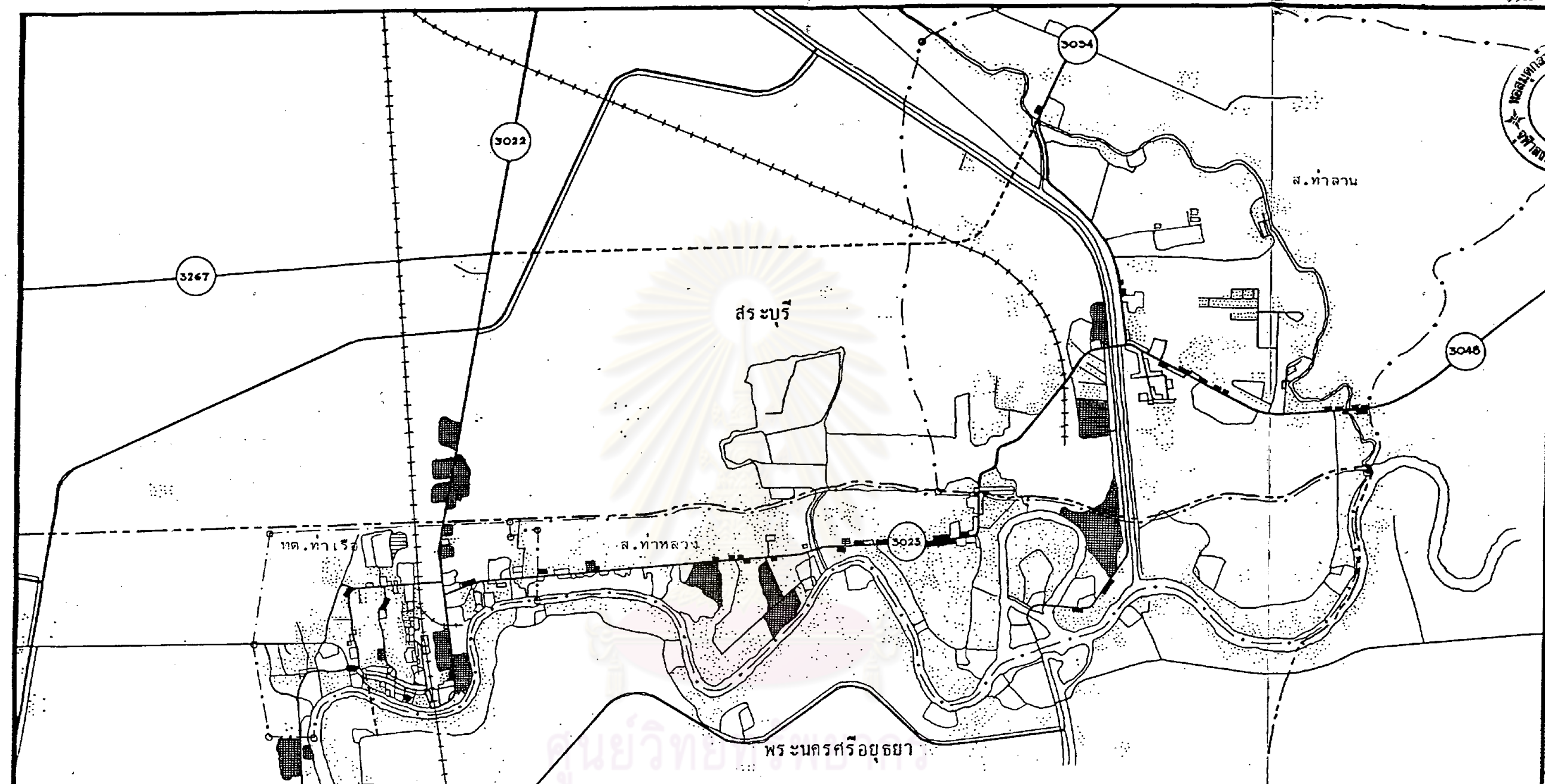
ค. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง

จากตารางที่ ๒๒ และแผนที่หมายเลข ๑๗ ซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๕ ปรากฏว่าพื้นที่การใช้ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือการใช้ที่ดินในส่วนของย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า กล่าวคือ ในช่วง ๕ ปี มีพื้นที่เพิ่มขึ้นถึง ๔๓๘.๔๗ ไร่ หรือร้อยละ ๘๗.๖๑ ของพื้นที่ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เนื่องจากมีอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการเกษตรโดยเฉพาะอุตสาหกรรมไฮโลคลังสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมเกษตรเข้ามาตั้งในพื้นที่มากขึ้น ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด ข้าวฟ่างในประเทศมากขึ้น และผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น ส่วนพื้นที่การใช้ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงรองลงมาคือย่านพาณิชยกรรม มีพื้นที่เพิ่มขึ้น ๖๗.๑๔ ไร่ หรือร้อยละ ๘๒.๕๓ เป็นการเพิ่มที่สืบเนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมในพื้นที่ และเพิ่มเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเอง สำหรับการใช้อำนาจที่ดินที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดคือบริเวณพักผ่อนหย่อนใจซึ่งมีการเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๐.๖๗ ส่วนบริเวณพักอาศัยและสถาบันการศึกษามีการเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกัน คือร้อยละ ๔.๒๓ และ ๔.๖๑ ตามลำดับ นอกจากนี้กิจกรรมการใช้ที่ดินที่ไม่เปลี่ยนแปลงเลยมีจำนวน ๓ ประเภท คือ สาธารณูปโภค สถาบันราชการและสถาบันศาสนา

ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้จะวิเคราะห์เฉพาะการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินซึ่งคาดว่าจะ เป็นผลโดยตรงกับการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง คือ ย่านพาณิชยกรรม และย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า ซึ่งมีพื้นที่เพิ่มจากเดิมร้อยละ ๘๒.๕๓ และ ๘๗.๖๑ ตามลำดับ

- ย่านพาณิชยกรรม ย่านพาณิชยกรรมหลักของชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง ยังคงอยู่ในบริเวณพื้นที่เดิมคือตามแนวยาวสองฝั่งของถนนเทศบาล ๑

แสดง : การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินระหว่าง พ.ศ. 2520-2525

	บริเวณพักอาศัย		สถาบันราชการ	สัญลักษณ์		เขตจังหวัด		แม่น้ำ, แหล่งน้ำ
	ย่านพาณิชยกรรม		สถาบันการศึกษา		เขตเทศบาล, สุขาภิบาล		คลองชลประทาน	
	ย่านอุตสาหกรรมและคลัง-สินค้า		สถาบันศาสนา		ที่ตั้งอำเภอ		ถนน, ซอย	
	สาธารณูปโภค		บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ		ทางรถไฟ		ทางกำลังก่อสร้าง	
ที่มา	จากการสำรวจ, รูปถ่ายทาง-อากาศ		บริเวณที่โล่ง, ทุ่งนา, สวน					

มาตราส่วน 1 : 0.5 : 1 กม.

กรมแผนที่ทหาร
กรุงเทพฯ

และบริเวณตลาดหม่อมเจ้านิธยากร วรวรณ สำหรับในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ ส่วนในเขต
 สุขาภิบาลท่าหลวงซึ่งเป็นย่านพาณิชย์กรรมรองของชุมชนเมืองท่าเรือก็ยังคงอยู่ในพื้นที่เดิมเช่นกัน
 คือบริเวณตลาดสุขาภิบาลท่าหลวง ซึ่งบริเวณดังกล่าวข้างต้นเป็นย่านพาณิชย์กรรมเก่าแต่ยังคง
 เป็นย่านพาณิชย์กรรมหลักและศูนย์กลางธุรกิจการค้าของชุมชนนี้ ส่วนอาคารร้านค้าที่เกิดขึ้นใหม่
 ในช่วง ๕ ปีนี้ จะขยายออกไปด้านนอกศูนย์กลางธุรกิจเดิมดังกล่าว ก็จะขยายออกไปตามแนว
 ถนนเทศบาล ๒ ถนนเทศบาล ๓ บริเวณหน้าโรงเรียนท่าเรือ "นิธยานุกุล" ตามแนวถนนสาย
 ท่าเรือ-ท่าลาน (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๒๓) และตามแนวถนนสายท่าเรือ-ปากท่า ซึ่ง
 อาคารร้านค้าที่ขยายออกไปนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้เคียงกับย่านอุตสาหกรรมและคลัง
 สินค้า และเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ไม่สามารถขยายตัวใกล้กับย่านศูนย์กลางธุรกิจการค้าเดิมได้
 เพราะที่ดินในบริเวณดังกล่าวมีราคาสูงมาก ประกอบกับเจ้าของที่ดินซึ่งมักเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางด้าน
 การเงินมักไม่ยอมขาย หรือถ้ายอมขายให้ก็จะขายในราคาสูงจนผู้ที่จะลงทุนไม่สามารถสู้ราคาได้
 จึงจำเป็นต้องออกไปลงทุนในพื้นที่ใหม่ซึ่งมีราคาต่ำกว่ามาก การใช้ที่ดินเพื่อเป็นย่านพาณิชย์กรรม
 นี้เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ประมาณ ๖๗.๑๔ ไร่ หรือร้อยละ ๔๒.๕๓

- ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้า มีการใช้ที่ดินเพื่อเป็น
 ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้าในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ประมาณ ๕๒๑.๕๗ ไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็น
 ๑,๓๖๐.๕๔ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ คิดเป็นพื้นที่ที่เพิ่มขึ้น ๔๓๘.๙๗ ไร่ หรือร้อยละ ๘๗.๖๑
 ย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้าที่เพิ่มขึ้นใหม่นี้จะเพิ่มขึ้นในแนวแกนหลัก ๓ แกน ของชุมชนเมือง
 ท่าเรือ คือ ตามแนวถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๒๓) ซึ่งเป็นแนว
 แกนด้านทิศตะวันออกของศูนย์กลางชุมชน ตามแนวถนนสายท่าเรือ-พระพุทธบาท (ทางหลวงจังหวัด
 หมายเลข ๓๐๒๒) ซึ่งเป็นแนวแกนด้านทิศเหนือ และตามแนวถนนสายท่าเรือ-ปากท่า (ทางหลวง
 ชนบท) ซึ่งเป็นแนวแกนด้านทิศใต้

ง. อัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐-
 ๒๕๒๕ (ดูตารางที่ ๒๒)

อัตราการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ
 และพื้นที่ต่อเนื่อง ปรากฏว่าย่านอุตสาหกรรมและคลังสินค้านี้อัตราการเปลี่ยนแปลงสูงสุด คือ
 มีการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๘.๑๐ ต่อปี และการใช้ที่ดินของกิจกรรมที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลง
 รองลงมาได้แก่ย่านพาณิชย์กรรม ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๓๕ ต่อปี ส่วนการใช้ที่ดินของกิจกรรม

นอกจากนี้มีอัตราการเปลี่ยนแปลงน้อยมากคือบริเวณพักอาศัย สถาบันการศึกษา และบริเวณพักผ่อนหย่อนใจซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๘๓, ๐.๘๑ และ ๐.๑๓ ต่อปีตามลำดับ และมีกิจกรรมการใช้ที่ดินบางประเภทไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเลยคือสาธารณูปโภค สถาบันราชการ และสถาบันศาสนา

๓.๔.๔.๒ ราคาที่ดินในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ

ก. ราคาที่ดิน^๑

จากตารางที่ ๒๓ แผนที่หมายเลข ๑๘ และแผนที่หมายเลข ๑๙ แสดงราคาที่ดินในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ บริเวณที่มีราคาที่ดินสูงที่สุดอยู่ในเขตสุขาภิบาลท่าลาน คือที่ดินติดถนนพัฒนาพงษ์ ตั้งแต่สะพานคลองเรียงรางถึงคลองชลประทานชียนาท-ป่าสัก และที่ดินในบริเวณตลาดใหม่ท่าลาน โดยมีราคาที่ดินไร่ละ ๒๘๒,๘๐๐ บาท ส่วนบริเวณที่มีราคาที่ดินรองลงมาได้แก่ที่ดินติดคลองชลประทานชียนาท-ป่าสัก ที่ดินติดถนนพิชัยณรงค์ และที่ดินติดถนนสายท่าเรือ-พระพุทธบาท ในเขตตำบลบางโขมด ซึ่งมีราคาที่ดินไร่ละ ๘๗,๖๐๐ บาท และ ๘๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับจะสังเกตเห็นได้ว่า บริเวณที่มีราคาที่ดินสูงในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นี้ เป็นที่ดินที่อยู่ในเขตอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากชุมชนเมืองท่าเรือทั้งสิ้น ส่วนในเขตชุมชนเมืองท่าเรื่อนั้นที่ดินที่มีราคาสูงสุดเป็นที่ดินที่อยู่ติดแม่น้ำป่าสัก ติดทางรถไฟสายเหนือ ติดถนนเทศบาล ๑ และที่ดินติดถนนสายพระพุทธบาท-ท่าเรือ ติดถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน ซึ่งมีราคาที่ดินไร่ละ ๕๐,๐๐๐ บาท และ ๔๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ สำหรับบริเวณพื้นที่ที่มีราคาที่ดินต่ำนั้นมักเป็นพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรกรรมหรือเป็นที่โล่งได้แก่ ที่ดินในเขตสุขาภิบาลท่าลาน และสุขาภิบาลท่าหลวง บางส่วน ที่ดินในเขตตำบลท่าเจ้าสนุก ตำบลศาลาลอย และตำบลบ้านร่อม ซึ่งมีราคาที่ดินเพียงไร่ละ ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท ความแตกต่างของราคาที่ดินที่มีราคาสูงสุดและที่ดินที่มีราคาต่ำสุดถึง ๘๔ เท่า

ส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ พบว่าที่ดินที่มีราคาสูงขึ้นอย่างรวดเร็วคือที่ดินในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ บริเวณติดแม่น้ำป่าสักติดทางรถไฟสายเหนือ ติดถนนเทศบาล ๑ ติดถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน ซึ่งมีราคาที่ดินถึงไร่ละ ๔๐๐,๐๐๐ บาท มีราคาเพิ่มจากในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ถึง ๘ เท่าตัว หรือคิดเป็นราคาที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๗๐๐ ของราคาในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ส่วนที่ดินใน

^๑ เป็นราคาที่ดินที่ใช้ประเมินในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ซึ่งราคาที่ประเมินจะต่ำกว่าราคาจริงที่ซื้อขายกันตามปกติ แต่ก็คงช่วยให้มองเห็นภาพรวมของระดับราคาที่ดินในพื้นที่แต่ละบริเวณได้

ตารางที่ ๒๓ การกำหนดราคาที่ดินตามราคาตลาด เพื่อให้เป็นทุนทรัพย์สำหรับเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ และพื้นที่ต่อเนื่อง พ.ศ. ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕

หน่วย ที่	ที่ดินบริเวณ	ราคาคิดเป็นหน่วยไร่ละ (บาท)		การเปลี่ยนแปลงราคาที่ดิน	
		พ.ศ. ๒๕๒๐	พ.ศ. ๒๕๒๕	จำนวน (บาท)	% ของ พ.ศ. ๒๕๒๐
	ต.ท่าเรือ (เป็นเขตเทศบาลทั้งตำบล)				
๑	ที่ดินติดแม่น้ำป่าสัก ติดทางรถไฟสายเหนือ ติดถนนกลางตลาด ตั้งแต่ที่ดิน มจ.นิคมยาตรา จุดถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน ภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๕๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐	๗๐๐.๐
๒	ที่ดินติดถนนสายพระพุทธบาท-ท่าเรือ และติดถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน ภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๔๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๒๖๐,๐๐๐	๖๕๐.๐
๓	ที่ดินนอกจากหน่วยที่ ๑-๒	๑๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๑๙๐,๐๐๐	๑,๙๐๐.๐
	ต.จำปา (เฉพาะพื้นที่ที่เป็นเขต สุขาภิบาลฯ)				
๑	ที่ดินติดถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน ติดถนนสายพระพุทธบาท-ท่าเรือ ภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร ติดแม่น้ำป่าสัก ตั้งแต่ที่ดินของบริษัท ส.สงเสริม (ที่ตั้งบริษัท) ลงมาจนจดเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ	๔๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๑๖๐,๐๐๐	๔๐๐.๐
๒	ที่ดินภายในเขตสุขาภิบาล หมู่ ๑, ๖, ๗ และ ๘ ต.จำปา	๕,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๑๑๕,๐๐๐	๒,๓๐๐.๐
๓	ที่ดินติดแม่น้ำป่าสักนอกจากหน่วยที่ ๑ ภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๕,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๑๑๕,๐๐๐	๒,๓๐๐.๐
๔	ที่ดินติดคลองชลประทานทุกคลอง ภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๓,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๗๗,๐๐๐	๒,๕๖๖.๗
๕	ที่ดินนอกจากหน่วยที่ ๑-๒-๓-๔	๓,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๗๗,๐๐๐	๒,๕๖๖.๗
	ต.ท่าหลวง (เฉพาะพื้นที่ที่เป็นเขต สุขาภิบาลฯ)				
๑	ที่ดินติดถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน (หมู่ ๖ ต.ท่าหลวง) ภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๕๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๑๖๐,๐๐๐	๔๐๐.๐
๒	ที่ดินติดถนนสายท่าลาน-ท่าหลวงภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร (หมู่ ๔ ต.ท่าหลวง)	๕,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๑๑๕,๐๐๐	๒,๓๐๐.๐
๓	ที่ดินติดแม่น้ำป่าสัก ติดคลองเรียงราง ภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๕,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๑๑๕,๐๐๐	๒,๓๐๐.๐
๔	ที่ดินนอกจากหน่วยที่ ๑-๒-๓	๓,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๙๗,๐๐๐	๓,๒๓๓.๐

ตารางที่ ๒๓ การกำหนดราคาที่ดินตามราคาตลาด เพื่อให้เป็นทุนทรัพย์สำหรับเรียกเก็บ
ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ
และพื้นที่ต่อเนื่อง พ.ศ. ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ (ต่อ)

หน่วย ที่	ที่ดินบริเวณ	ราคาคิดเป็นหน่วยไร่ละ (บาท)		การเปลี่ยนแปลงราคาที่ดิน	
		พ.ศ. ๒๕๒๐	พ.ศ. ๒๕๒๕	จำนวน (บาท)	% ของพ.ศ. ๒๕๒๐
	<u>ที่ดินนอกเขตสุขาภิบาลท่าหลวง</u> (ต.จำปาและ ต.ท่าหลวง ส่วนที่เหลือ)				
๑	ที่ดินติดแม่น้ำป่าสัก (หมู่ที่ ๑, ๒, ๓ ๕ ต.ท่าหลวง) ภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๕,๐๐๐	๗,๐๐๐	๒,๐๐๐	๔๐.๐
๒	ที่ดินติดคลองระพีพัฒน์และคลอง ชลประทานทุกคลอง ภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๕,๐๐๐	๗,๐๐๐	๒,๐๐๐	๔๐.๐
๓	ที่ดินนอกจากหน่วยที่ ๑-๒ <u>ต.ท่าเจ้าสนุก</u>	๓,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒,๐๐๐	๖๖.๗
๑	ที่ดินติดทางรถไฟสายเหนือ ติด แม่น้ำแม่น้ำป่าสักติดคลองส่งน้ำ ชลประทานทุกคลอง ติดถนนสาย ท่าเรือ-ปากท่าภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๔,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๖,๐๐๐	๑๕๐.๐
๒	ที่ดินนอกจากหน่วยที่ ๑ <u>ต.ศาลาลอย</u>	๓,๐๐๐	๗,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๓๓.๓
๑	ที่ดินติดทางรถไฟสายเหนือติด แม่น้ำป่าสัก ติดคลองชลประทาน ทุกคลอง ติดถนนสายท่าเรือ- ปากท่าและติดถนนสายท่าเรือ- ศาลาลอยภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๔,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๖,๐๐๐	๑๕๐.๐
๒	ที่ดินนอกจากหน่วยที่ ๑ <u>ต.บ้านร่อม</u>	๓,๐๐๐	๗,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๓๓.๓
๑	ที่ดินติดถนนสายท่าเรือ-บ้านร่อม ภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๖,๐๐๐	๑๒๐.๐
๒	ที่ดินติดคลองส่งน้ำชลประทานทุก คลองภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร	๔,๐๐๐	๘,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๐๐.๐
๓	ที่ดินนอกจากหน่วยที่ ๑-๒	๓,๐๐๐	๗,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๓๓.๓

ตารางที่ ๒๓ การกำหนดราคาที่ดินตามราคาตลาด เพื่อให้เป็นทุนทรัพย์สำหรับเรียกเก็บ
ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ
และพื้นที่ต่อเนื่อง พ.ศ. ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ (ต่อ)

หน่วย ที่	ที่ดินบริเวณ	ราคาคิดเป็นหน่วยไร่ละ (บาท)		การเปลี่ยนแปลงราคาที่ดิน	
		พ.ศ.๒๕๒๐	พ.ศ.๒๕๒๕	จำนวน (บาท)	% ของ .พ.ศ. ๒๕๒๐
	* <u>ต.บ้านครัว</u> (เป็นเขตสุขาภิบาล ทาลานทั้งตำบล)				
๑	ที่ดินติดถนนพัฒนาพงษ์จากสะพาน คลองเรียงรางถึงข้างคลองชลประ ทานชัยนาท-ป่าสัก รัศมีข้างละ ๒๐ เมตร	๒๘๒,๘๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑๗,๒๐๐	๖.๑
๒	ที่ดินบริเวณตลาดใหม่ทาลานติด ถนนทุกสายรัศมีข้างละ ๒๐ เมตร	๒๘๒,๘๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑๗,๒๐๐	๖.๑
๓	ที่ดินติดคลองชลประทานชัยนาท- ป่าสักทั้งสองฝั่ง รัศมีข้างละ ๒๐ เมตร	๕๗,๖๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๒,๔๐๐	๒.๕
๔	ที่ดินติดถนนพิชัยณรงค์ทั้งสองข้าง จากทางแยกเข้าโรงเรียนวัด มหาโลกไปทางทิศเหนือจนสุดเขต สุขาภิบาลทาลานข้างละ ๒๐ เมตร	๕๗,๖๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๒,๔๐๐	๒.๕
๕	ที่ดินนอกจากหน่วยที่ ๑,๒ เฉพาะ หมู่ที่ ๗ เป็นที่ปลูกบ้านโรงเรียน และนอกหน่วย ๓, ๔	๒๐,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๕.๐
๖	ที่ดินนอกเขตหน่วย ๑, ๒, ๓, ๔ ๕ เป็นที่ปลูกบ้าน โรงเรียน	๒๑,๐๐๐	๒๖,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๓.๘
๗	ที่ดินเป็นที่ นา, ไร่, สวน <u>ต.บางโหนด</u>	๕,๐๐๐	๖,๐๐๐	๑,๐๐๐	๒๐.๐
๑	ที่ดินติดถนนพิชัยณรงค์จากสมแยก สะพานข้างไปทางทิศตะวันตก สุดเขตตำบล รัศมีข้างละ ๔๐ เมตร	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๒.๕
๒	ที่ดินติดถนนสายท่าเรือ- พระพุทธบาท รัศมีข้างละ ๔๐ เมตร	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๒.๕
๓	ที่ดินติดคลองชัยนาท-ป่าสักและ คลองข่อยรัศมีข้างละ ๒๐ เมตร	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๒๕.๐
๔	ที่ดินใช้ปลูกบ้านทุกหมื่นนอกหน่วย ๑,๒,๓	๓๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๓๓.๓
๕	ที่ดินเป็นที่นา, ไร่, สวนทุกหมู่บ้าน	๗,๐๐๐	๘,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๔.๓

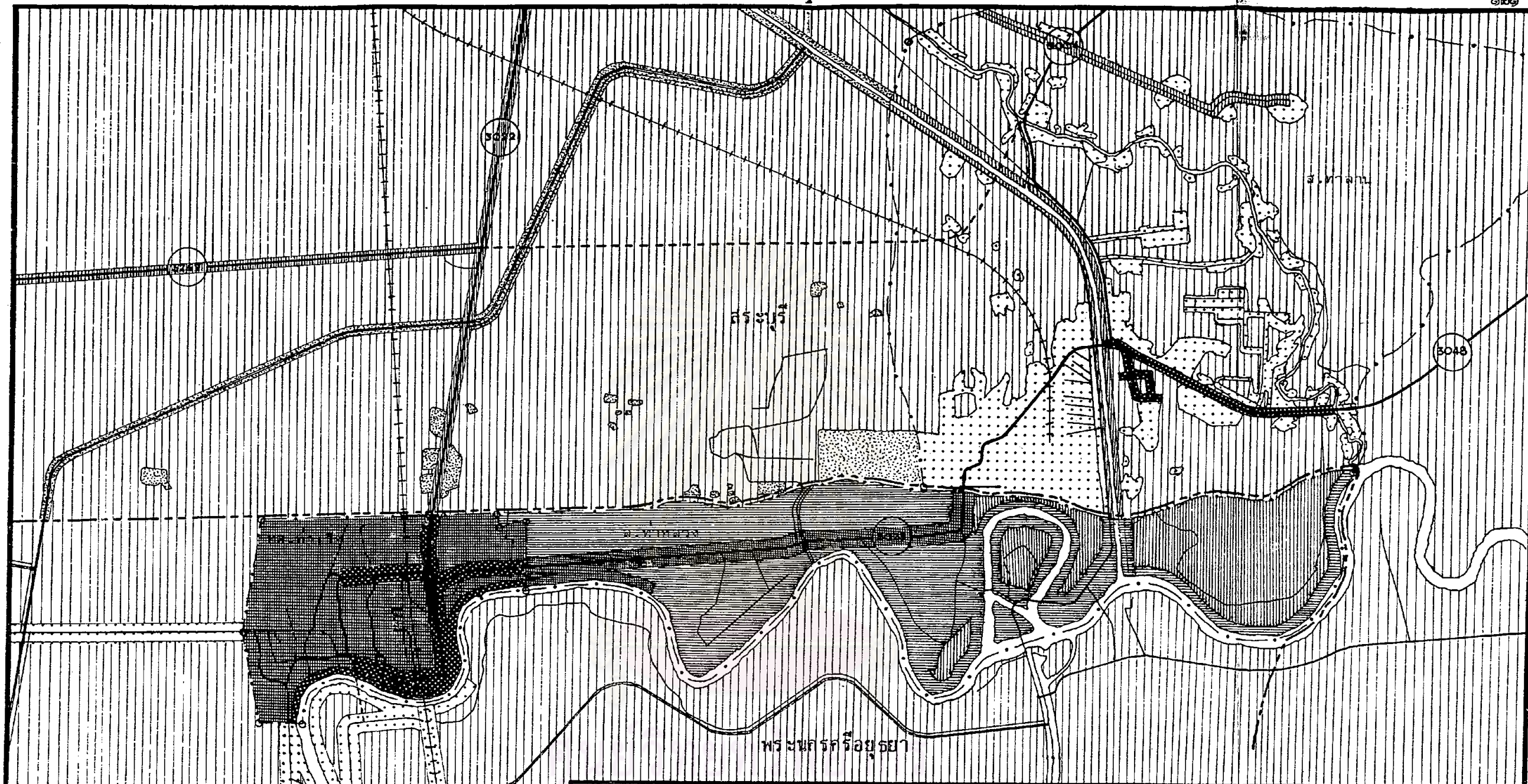
ที่มา ที่ว่าการอำเภอท่าเรือและที่ว่าการอำเภอบ้านหมอ

* ต.บ้านครัวและต.บางโหนด อยู่ในเขต อ.บ้านหมอ จ.สระบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากชุมชน
เมืองท่าเรือ

แสดง : ราคาที่ดินปานกลางในเขตชุมชน เมืองอำเภอท่าเรือ พ.ศ. 2525

แผนที่ 19

	น้อยกว่า 10,000		110,001-190,000
	10,000-30,000		190,001-290,000
	30,001-80,000		มากกว่า 290,000
	80,001-110,000		(บาท/ไร่)

ที่มา ที่ว่าการอำเภอท่าเรือ, ที่ว่าการอำเภอบ้านหมอ

สัญลักษณ์

--- เขตจังหวัด		แม่น้ำ บึง
-.-.- เขตเทศบาล, สุขาภิบาล		คลองชลประทาน
● ที่ตั้งอำเภอ		ถนน ขอบ
++++ ทางรถไฟ		ทางกำลังก่อสร้าง

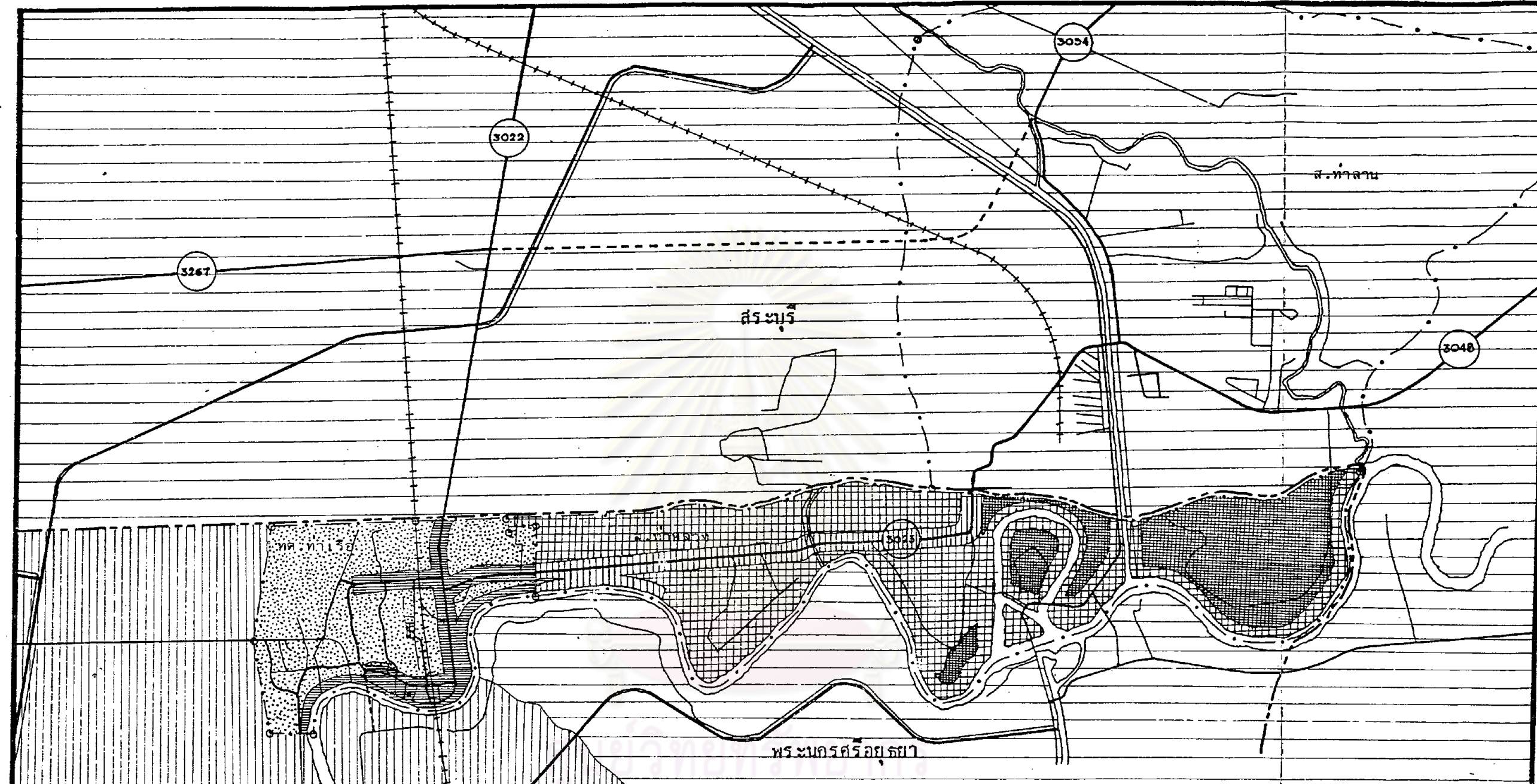
มาตราส่วน
1 0.5 0 กม.

เขตสุขภาพีบาลท่าลานบริเวณที่เคยมีราคาสูงสุดในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นั้นมีราคาเพิ่มขึ้นเป็นไร่ละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๑ ของราคาที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นอกจากนี้ยังพบว่า บริเวณที่มีราคาสูงสุดในเขตสุขภาพีบาลท่าหลวงนั้นมีราคาไร่ละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเท่ากับบริเวณ ที่ดินที่มีราคาต่ำสุดในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ ส่วนบริเวณที่มีราคาที่ดินต่ำสุดนั้นยังคง เป็นพื้นที่ สำหรับทำเกษตรกรรมหรือเป็นที่โล่งในเขตสุขภาพีบาลท่าลาน เขตตำบลบางโขมดบางส่วน และ เขตตำบลท่าเจ้าสนุก ตำบลศาลาลอย และตำบลบ้านร่อม มีราคาที่ดินเพียงไร่ละ ๗,๐๐๐- ๒๖,๐๐๐ บาท จากลักษณะของราคาที่ดินดังกล่าวจะ เห็นได้ว่าพื้นที่ที่มีราคาที่ดินสูงมัก เป็นที่ดินที่อยู่ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือโดยเฉพาะบริเวณที่ดินที่อยู่ติดกับเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ ส่วนบริเวณที่มีราคาที่ดินต่ำนั้นมัก เป็นพื้นที่โล่งหรือพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร โดยจะ เห็นได้ชัดเจนถึงความแตกต่างของราคาที่ดินคือ ที่ดินติดแม่น้ำป่าสักในเขตตำบลท่าเจ้าสนุกที่อยู่ตรงข้ามกับที่ว่าการอำเภอท่าเรือซึ่งเป็นบริเวณที่มีราคาที่ดินสูงสุดของชุมชนเมืองโดยมีแม่น้ำป่าสักขวางกั้นอยู่นั้น มีราคาที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เพียงไร่ละ ๑๐,๐๐๐ บาท เท่านั้น ถ้าเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่อยู่ตรงข้ามกับซึ่งมีราคาถึงไร่ละ ๔๐๐,๐๐๐ บาท จะมีราคาแตกต่างกันถึง ๔๐ เท่า

ข. การเปลี่ยนแปลงราคาที่ดิน

ส่วนการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ นั้น พบว่าโครงสร้างการกำหนดราคาที่ดินยังเป็นเช่นเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือที่ดินบริเวณใดที่มีราคาที่ดินสูงหรือต่ำในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ก็จะมีราคาสูงหรือต่ำเช่นเดียวกัน แต่ที่มีการเปลี่ยนแปลงเห็นได้ชัดเจนก็คือ เพอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินโดยเฉพาะที่ดินในเขตชุมชนเมือง ปรากฏว่าที่ดินที่เคยมีราคาต่ำใน ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ จะมีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงสูงกว่าที่ดินที่เคยมีราคาสูงมาก เช่นที่ดินในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือที่อยู่ห่างจากถนนและแม่น้ำ ซึ่งเป็นที่โล่งและทุ่งนามีการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินถึงร้อยละ ๑,๔๐๐ ของราคาที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ส่วนที่ดินบริเวณศูนย์กลางธุรกิจการค้าหลักของชุมชนเมืองมีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าคือร้อยละ ๗๐๐ แต่ก็เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงในอัตราที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับอำเภอหรือจังหวัดอื่น สำหรับราคาที่ดินในเขตสุขภาพีบาลท่าหลวงนับว่ามีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงโดยทั่วไปสูงที่สุด โดยมีการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินตั้งแต่ร้อยละ ๔๐๐ จนถึงร้อยละ ๓,๒๓๓ ของราคาที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ส่วนในเขตสุขภาพีบาลท่าลาน และตำบลบางโขมดซึ่งอยู่ในเขตอำเภอบ้านหมอ นั้นพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินน้อยที่สุด คือมีการเปลี่ยนแปลง

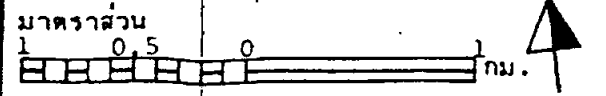

แสดง : การเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2525

แผนที่ 20

	เพิ่มน้อยกว่า 100 %		เพิ่ม 1,001-2,000 %
	เพิ่ม 100-500 %		เพิ่ม 2,001-3,000 %
	เพิ่ม 501-1,000 %		เพิ่มมากกว่า 3,000 %

สัญลักษณ์	
--- เขตจังหวัด	แม่น้ำ บึง
- - - เขตเทศบาล, สาขาภิบาล	คลองชลประทาน
● ที่ตั้งอำเภอ	ถนน ขอบ
++++ ทางรถไฟ	ทางกำลังก่อสร้าง

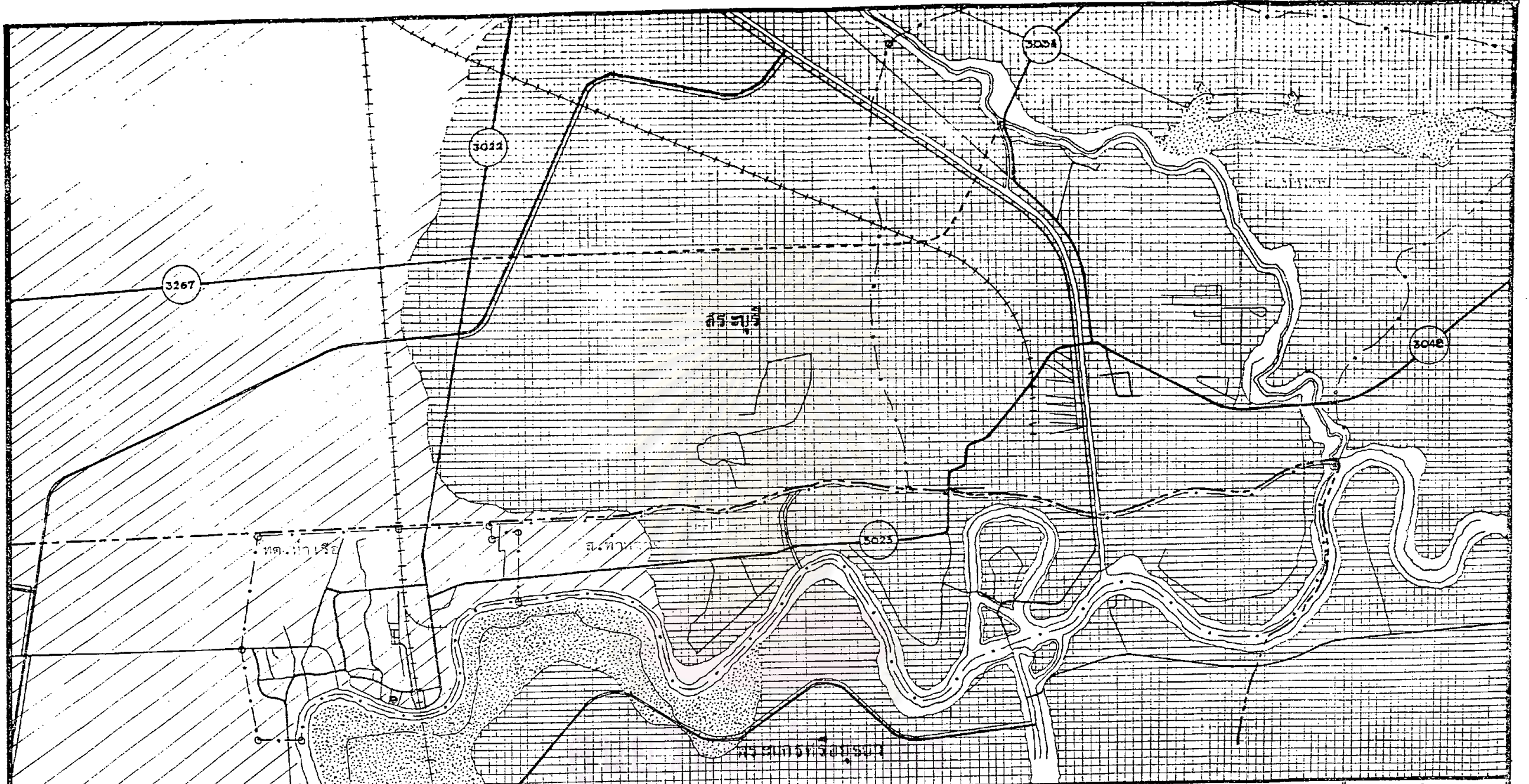

ราคาที่ดินเพียงร้อยละ ๒.๕-๓๓.๓ สำหรับบริเวณพื้นที่ที่มีราคาที่ดินต่ำที่สุดได้แก่ ในเขตตำบลท่าเจ้าสนุก ตำบลศาลาลอย ตำบลบ้านร่อม และตำบลจำปาและตำบลท่าหลวงส่วนที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาลท่าหลวง นั้นมีการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินตั้งแต่ร้อยละ ๔๐-๑๕๐ ของราคาที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ (ดูตารางที่ ๒๓ และแผนที่หมายเลข ๒๐)

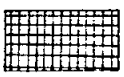
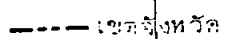
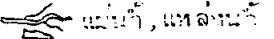

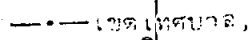
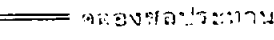
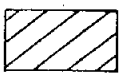
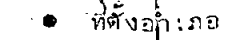
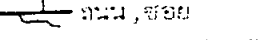
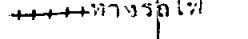
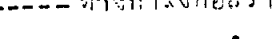
๓.๔.๕ สภาพความสูงของพื้นที่ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อ เนื่อง

พื้นที่ในบริเวณชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อ เนื่องมีลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างจากพื้นที่โดยทั่วไปในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวคือจากการศึกษาในข้างต้นพบว่าลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยทั่วไปเป็นที่ราบแบน ไม่มีภูเขา สูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๕ เมตร ความแตกต่างระหว่างความสูงประมาณ ๓-๕ เมตร ส่วนพื้นที่ในบริเวณชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อ เนื่องนั้น เนื่องจากมีที่ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออก เฉียงเหนือสุดเขตของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ติดต่อกับจังหวัดสระบุรีซึ่งมีภูเขาจำนวนมาก ดังนั้นจึงได้รับอิทธิพลจากแนวลาดของเทือกเขาพระพุทธรบาทซึ่งอยู่ห่างจากชุมชนเมืองท่าเรือประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ทำให้พื้นที่ทางด้านเหนือของชุมชนเมืองท่าเรือเกือบทั้งหมด ด้านตะวันออก และด้านใต้บางส่วน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๑๐-๑๕ เมตร ได้แก่พื้นที่บริเวณตำบลบางโหนด อำเภอบ้านหมอบางส่วน พื้นที่สุขาภิบาลท่าลานทั้งหมด พื้นที่ส่วนใหญ่ของสุขาภิบาลท่าหลวง และพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลท่าหลวงและตำบลจำปาด้านฝั่งขวาของแม่น้ำป่าสัก ส่วนพื้นที่ด้านใต้ส่วนที่เหลือมีความสูงรองลงมาคือประมาณ ๗-๙ เมตร คือพื้นที่ตำบลจำปาส่วนที่เหลือ และพื้นที่ตำบลท่าเจ้าสนุก ด้านฝั่งขวาของแม่น้ำป่าสัก สำหรับพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ พื้นที่ในเขตสุขาภิบาลท่าหลวง ส่วนที่เหลือ และพื้นที่ในเขตตำบลท่าเจ้าสนุก ตำบลบ้านร่อมและตำบลศาลาลอย ด้านฝั่งซ้ายของแม่น้ำป่าสัก ซึ่งเป็นพื้นที่ทางด้านตะวันตก มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๕-๖ เมตร (ดูแผนที่ ๒๑) จึงเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสถูกน้ำท่วมถึงได้มากกว่าอีก ๒ บริเวณดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับพื้นที่ในบริเวณอื่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาก็ยังนับว่าเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสถูกน้ำท่วมถึงได้น้อยกว่าทั้งสิ้น จากสภาพความสูงของพื้นที่ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อ เนื่องดังกล่าวจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า พื้นที่โดยทั่วไปของชุมชนเมืองท่าเรือเป็นที่ราบแบน ซึ่งมีความสูงของพื้นที่ค่อนข้าง ๑ ลดระดับลงมาจากทางทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก โดยมีแม่น้ำป่าสักไหลผ่านกลางพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีคลองชลประทานขนาดต่าง ๆ จำนวนมาก

แสดง : สภาพความสูงของพื้นที่ใน เขตชุมชน เมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อ เมือง

	บริเวณที่มีความสูงตั้งแต่ 10-15 เมตร		เขตจังหวัด		แม่น้ำ, แหล่งน้ำ
	บริเวณที่มีความสูงตั้งแต่ 7-9 เมตร		เขตเทศบาล, สุขาภิบาล		คลองชลประทาน
	บริเวณที่มีความสูงตั้งแต่ 5-6 เมตร		ที่ตั้งอำเภอ		ถนน, ซอย
			ทางรถไฟ		ทางกำลังก่อสร้าง

ที่มา แผนที่ 1:50,000 กรมแผนที่ทหาร

สัญลักษณ์

มาตราส่วน 1 : 0.5 : 1 กม.

แผนที่ 21

สำหรับการเกิดน้ำท่วมในพื้นที่บริเวณชุมชน เมืองและพื้นที่ต่อเนื่องนั้นส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นเฉพาะในปีที่มีน้ำมากเท่านั้น โดยจะท่วม เป็นบริเวณกว้างขวางโดย เฉพาะพื้นที่ริมฝั่งซ้ายของแม่น้ำป่าสัก ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ และพื้นที่ทางด้านตะวันตกทั้งหมด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่บริเวณอื่น ๆ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่าช่วงเวลาที่น้ำท่วมขังในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องนั้นมีช่วงเวลาที่สั้นกว่ามาก ส่วนในปีที่มีน้ำหลากปกติระดับน้ำจะขึ้นมาเพียงเต็มสองฝั่งของแม่น้ำป่าสักเท่านั้น ซึ่งสาเหตุสำคัญของน้ำท่วมขังในพื้นที่คือความสูงของระดับน้ำในแม่น้ำป่าสักที่เอ่อล้นฝั่ง และน้ำเหนือที่หลากมาตามผิวหน้าดินจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปยังทิศตะวันตกเฉียงใต้ จึงเห็นได้ชัดเจนว่าพื้นที่ในบริเวณของเทศบาลตำบลท่าเรือ และพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกของชุมชน เมืองทั้งหมด เป็นพื้นที่ต้องรับน้ำและเป็นทางผ่านของน้ำโดยตรง

๓.๔.๖ การสาธารณูปโภคในเขตชุมชน เมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง

๓.๔.๖.๑ ไฟฟ้า

กิจการไฟฟ้าในเขตอำเภอท่าเรือ จัดดำเนินการโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยมีสำนักงานการไฟฟ้าอำเภอ (สำนักงานชั่วคราว) ตั้งอยู่ริมถนนเทศบาล ๒ ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ การไฟฟ้าอำเภอท่าเรือมีฐานะเทียบเท่ากับการไฟฟ้าจังหวัด รับกระแสไฟฟ้าจากสถานีจ่ายกระแสไฟฟ้าย่อย ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนเสียบคลองชลประทานชัยนาท-ป่าสักในเขตสุขาภิบาลท่าลาน อำเภอบ้านหม้อ จังหวัดสระบุรี การไฟฟ้าอำเภอท่าเรือมีโครงข่ายการบริการครอบคลุมพื้นที่ อำเภอท่าเรือ อำเภอบ้านหม้อ อำเภอดอนพุด อำเภอเสนาไห้

สำหรับในเขตพื้นที่ชุมชน เมืองท่าเรือ และพื้นที่ต่อเนื่องนั้น ได้มีกระแสไฟฟ้าใช้แล้วทุกตำบลและหมู่บ้านตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง โดยมีแนวการจ่ายกระแสไฟฟ้าแรงสูงเดินตามถนนสายต่าง ๆ ดังนี้ (ดูแผนที่ ๒๒)

ด้านเหนือ เดินตามริมถนนสายพระพุทธบาท-ท่าเรือ (๓๐๒๒) ถึงอำเภอบ้านหม้อ จังหวัดสระบุรี และเดินตามริมถนนสายเสียบคลองชลประทาน ชัยนาท-ป่าสัก ถึงตำบลหรรเทพ อำเภอบ้านหม้อ และอำเภอหนองโสน จังหวัดสระบุรี

ด้านตะวันออก เดินตามถนนสายหน้าพระลาน-บ้านครัว (๓๐๓๔) ถึงบริษัทปูนซิเมนต์ไทยจำกัด เขาวง จังหวัดสระบุรี และเดินตามถนนสายพัฒนาพงษ์ (๓๐๔๘) ถึงบ้านหัวบง จังหวัดสระบุรี

ค้ำน้ำใต้ เดินตามถนนสายเลียะคลองชลประทาน ระพิตพัฒนาถึง
วัดพุมาวาส อำเภอท่าเรือ และเดินตามถนนสายท่าเรือ-ป่าท่าถึงวัดใหม่สามเรือน ตำบล
โพธิ์เอน อำเภอท่าเรือ

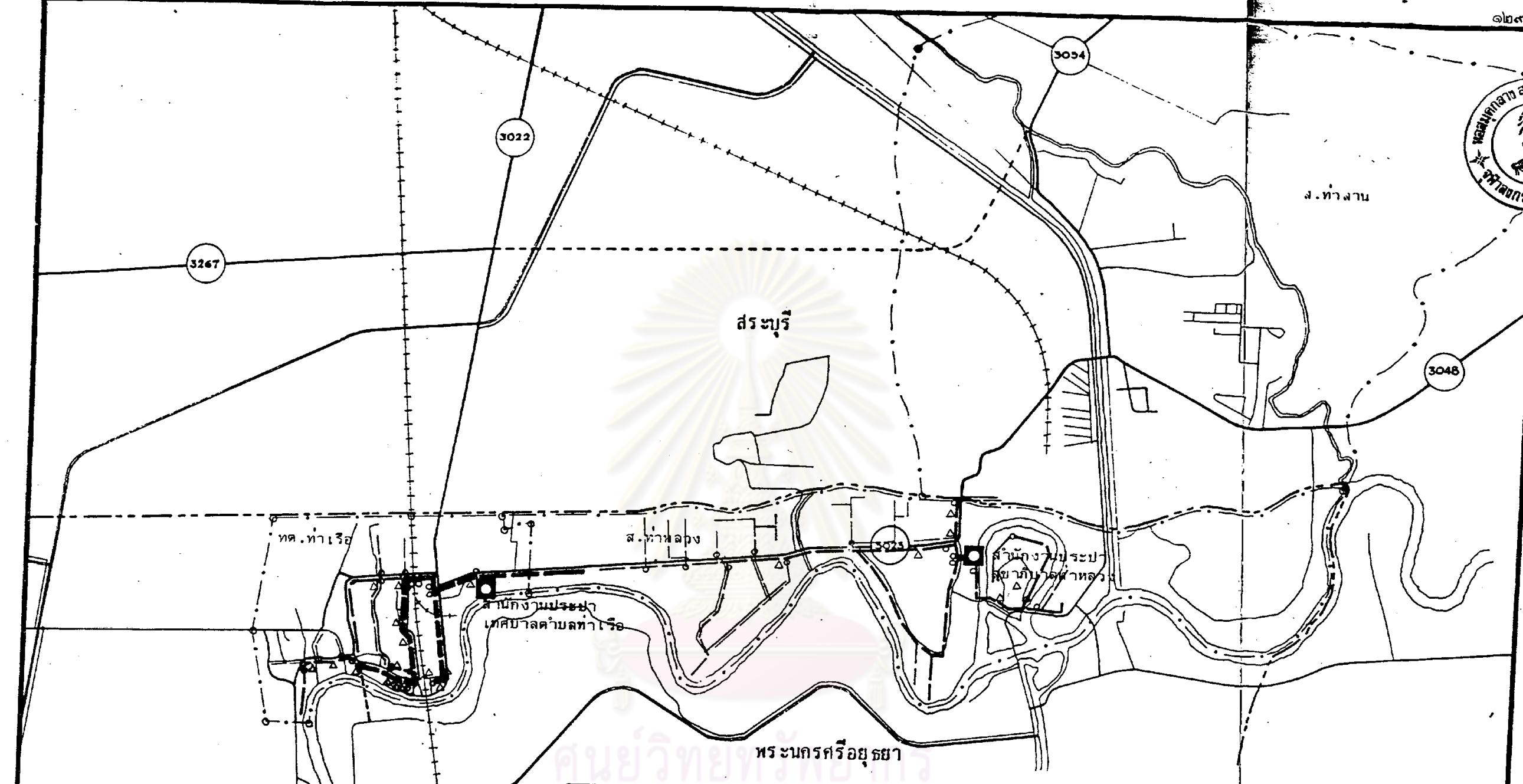
ค้ำน้ำตะวันตก เดินตามริมถนนสายท่าเรือ-บ้านร่มถึงตำบลคงตะขา
อำเภอคอนทูด จังหวัดสระบุรี

อนึ่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ นี้ สำนักงานการไฟฟ้าอำเภอท่าเรือจะ
ก่อสร้างสำนักงานถาวรขึ้นบริเวณถนนตัดใหม่ซึ่งแยกจากถนนสายเทศบาล ๔ เข้าสู่หมู่บ้าน
คอนกระสังข์ตั้งใหม่ ใกล้กับโรงเรียนท่าเรือ "นิตยานุกุล"

๓.๔.๖.๒ ประปา

ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือมีการให้บริการน้ำประปา ๒ แห่งคือ
สำนักงานประปาเทศบาลตำบลท่าเรือ มีขอบข่ายให้บริการน้ำประปาในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ
และเลยเข้าไปในเขตสุขาภิบาลท่าหลวงตามแนวถนนท่าเรือ-ท่าลาน (๓๐๒๓) ประมาณ ๕๐๐
เมตร ส่วนสำนักงานประปาสุขาภิบาลท่าหลวง มีขอบข่ายให้บริการน้ำประปาในเขตสุขาภิบาล
ท่าหลวง ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ นี้การประปาเขตสุขาภิบาล ยังให้บริการไม่ครอบคลุมพื้นที่สุขาภิบาล
ทั้งหมด ซึ่งพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับบริการคือพื้นที่ทางด้านทิศตะวันออกของเขตการปกครอง ตั้งแต่บริเวณ
ถัดจากวัดถลุงเหล็กจนจดเขตการปกครองในด้านการเดินท่อประปานั้นจะเดินตามถนนหลักและ
ถนนซอยต่าง ๆ โดยติดตั้งประตุน้ำ และหัวดับเพลิงเป็นระยะ ๆ โดยการประปาเทศบาลฯ ใช้ท่อ
ประปาขนาดตั้งแต่ ๒-๖ นิ้ว มีประตุน้ำ ๑๗ จุด และหัวดับเพลิงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔ นิ้ว
จำนวน ๑๔ จุด ส่วนการประปาสุขาภิบาลฯ ใช้ท่อประปาขนาดตั้งแต่ ๒-๔ นิ้ว มีประตุน้ำ ๑๔
จุด และหัวดับเพลิงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔ นิ้ว จำนวน ๖ จุด (ดูแผนที่ ๒๓) ซึ่งการผลิต
น้ำประปาของการประปาทั้ง ๒ แห่ง ใช้น้ำดิบจากแม่น้ำป่าสัก

ส่วนในด้านจำนวนผู้ใช้น้ำที่มีมิเตอร์ และปริมาณน้ำจำหน่ายนั้น
นับว่ามีการเพิ่มจำนวนขึ้นมากทุกปี คือ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือมีผู้ใช้น้ำ
ที่มีมิเตอร์จำนวน ๗๗๔ ราย ขณะที่ปริมาณการจำหน่ายน้ำ ๑๐๑,๔๕๐ ลูกบาศก์เมตร คิดเฉลี่ย
ผู้ใช้น้ำ ๑ รายจะใช้น้ำจำนวน ๑๓๑.๘ ลูกบาศก์เมตร ส่วนในเขตสุขาภิบาลท่าหลวงมีผู้ใช้น้ำที่มี
มิเตอร์จำนวน ๑๖๖ ราย มีปริมาณการจำหน่ายน้ำ ๑๒,๕๖๐ ลูกบาศก์เมตร เฉลี่ยมีการใช้น้ำ
จำนวน ๗๕.๗ ลูกบาศก์เมตรต่อผู้ใช้น้ำ ๑ ราย สำหรับใน ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ในเขตเทศบาลตำบล

แสดง : โครงข่ายบริการน้ำประปาในเขตชุมชน เมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง พ.ศ. 2525

————— ท่อประปาขนาด ϕ 6" ————— ท่อประปาขนาด ϕ 4" ————— ท่อประปาขนาด ϕ 3"	————— ท่อประปาขนาด ϕ 2" ○ ประตูนํ้า △ หัวค้ำเพลิง ϕ 4"	สัญลักษณ์ --- เขตจังหวัด - - - เขตเทศบาล, สุขาภิบาล ● ที่ตั้งอำเภอ +++ ทางรถไฟ	แผนที่ 23 แม่น้ำ บึง คลองชลประทาน ถนน ซอย ทางกำลังก่อสร้าง

หมายเหตุ ในเขตสุขาภิบาลท่าลาน ใช้น้ำประปาของ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด

ที่มา เทศบาลตำบลท่าเรือ, สุขาภิบาลท่าหลวง

มาตราส่วน 1 : 0.5 : 0 กม.

ท่าเรือมีผู้ใช้น้ำเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน ๑,๐๖๑ ราย มีปริมาณการจำหน่ายน้ำถึง ๒๓๙,๔๘๔ ลูกบาศก์เมตร เฉลี่ยมีการใช้น้ำจำนวน ๒๒๕.๗ ลูกบาศก์เมตรต่อผู้ใช้น้ำ ๑ ราย และปีเดียวกันนี้เองในเขตสุขาภิบาลท่าหลวงมีผู้ใช้น้ำเพิ่มขึ้นเป็น ๕๙๗ ราย มีปริมาณการจำหน่ายน้ำ ๖๗,๕๙๖ ลูกบาศก์เมตร หรือผู้ใช้น้ำ ๑ รายจะใช้น้ำ ๑๑๖.๗ ลูกบาศก์เมตร จึงอาจกล่าวได้ว่าในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือประชาชนมีพฤติกรรมการบริโภคน้ำประปาในปริมาณที่สูงกว่าพฤติกรรมการบริโภคน้ำประปาของประชาชนในเขตสุขาภิบาลท่าหลวงมาก (ดูตารางที่ ๒๔)

ตารางที่ ๒๔ กิจกรรมการประปาของเทศบาลตำบลท่าเรือ และสุขาภิบาลท่าหลวง ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ และ ๒๕๒๔

กิจกรรมการประปา	เทศบาลตำบลท่าเรือ		สุขาภิบาลท่าหลวง	
	๒๕๑๙	๒๕๒๔	๒๕๑๙	๒๕๒๔
ผู้ใช้น้ำที่มีมิเตอร์ (ราย)	๗๗๔	๑,๐๖๑	๑๖๖	๕๙๗
ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลูกบาศก์เมตร/ปี)	๑๐๑,๙๙๐	๒๓๙,๔๘๔	๑๒,๕๖๐	๖๗,๕๙๖
เฉลี่ยการใช้น้ำ (ลูกบาศก์เมตร/ปี/ราย)	๑๓๑.๘	๒๒๕.๗	๗๕.๗	๑๑๖.๗
กำลังผลิต (ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง)	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐

ที่มา : เทศบาลตำบลท่าเรือ และสุขาภิบาลท่าหลวง

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบการประปาของทั้งเทศบาลตำบลท่าเรือ และสุขาภิบาลท่าหลวง พบว่ากำลังการผลิตน้ำประปาของการประปาทั้ง ๒ แห่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนผู้บริโภค เพราะตามมาตรฐานนั้นการประปาที่มีกำลังการผลิตชั่วโมงละ ๒๐ ลูกบาศก์เมตร ควรมีผู้ใช้น้ำไม่เกิน ๖๐๐ ราย ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่าในเขตเทศบาลตำบลท่าเรื่อนั้นมีจำนวนผู้ใช้น้ำเกินมาตรฐานไปมาก ส่วนในเขตสุขาภิบาลท่าหลวง ถึงแม้

ว่าจำนวนผู้ใช้น้ำยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานพอดี แต่ถ้าให้บริการทั่วถึงครอบคลุม เต็มพื้นที่แล้วจำนวนผู้ใช้น้ำจะต้องเกินมาตรฐานแน่นอน

สำหรับในบริเวณพื้นที่ต่อ เนื่องจาก เขตชุมชน เมืองท่า เรือนั้นยังไม่มีบริการน้ำประปาใช้ แต่เนื่องจากการตั้งบ้าน เรือนในบริเวณนี้ส่วนใหญ่จะตั้งในแนวยาวริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก จึงสามารถชักน้ำจากแม่น้ำขึ้นมาใช้ทั้งการอุปโภคและบริโภคได้สะดวก ยกเว้นในเขตสุขาภิบาลท่าลาน อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อ เนื่องจากชุมชนเมืองท่าเรือด้านตะวันออกเฉียงเหนือนั้นมีบริการน้ำประปาใช้โดยอาศัยใช้น้ำประปาของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ซึ่งบริษัทฯ เป็นผู้ผลิตเองเพื่อใช้ในกิจกรรมของบริษัท และบริเวณบ้านพักพนักงานของบริษัท ซึ่งตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลท่าลานทั้งสิ้น

๓.๔.๖.๓ โทรศัพท

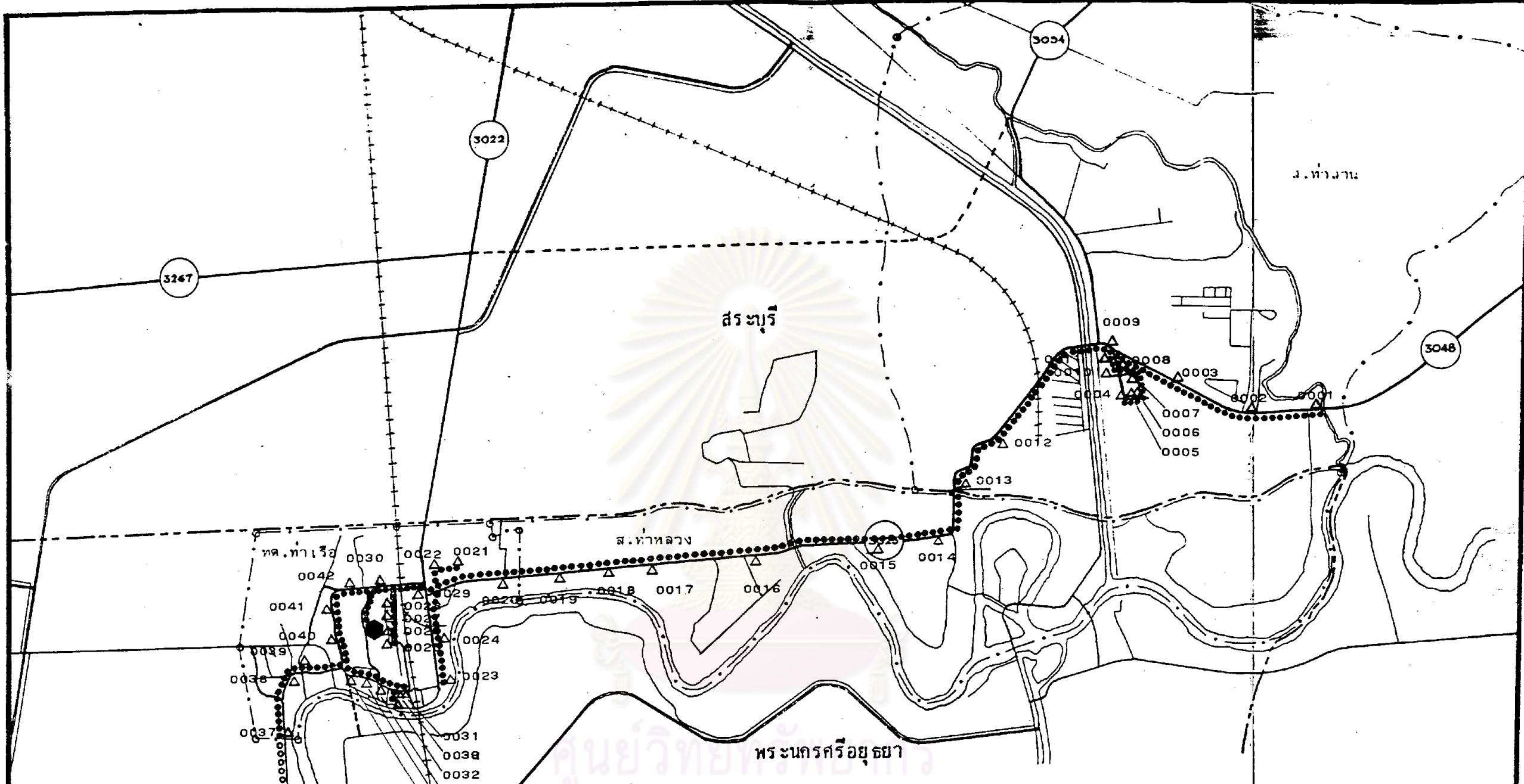
ชุมสายโทรศัพทท่าเรือ เริ่มเปิดดำเนินการในวันที่ ๕ มีนาคม

พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงนับได้ว่าชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องมีการบริการด้านโทรศัพทโดยทั่วไป ครั้งแรกในวันนี้ โดยมีจำนวนโทรศัพท ๒๐๐ เลขหมาย และมีคู่สายจำนวน ๔๐๐ คู่สาย ซึ่งก่อนหน้านั้นในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องมีโทรศัพทใช้เฉพาะในกิจการที่สำคัญและจำเป็นเท่านั้น เช่น อุตสาหกรรมไซโล และธุรกิจใหญ่ ๆ เป็นต้น แต่ก็มีจำนวนไม่มากนัก โดยใช้วิธีขออนุญาตติดตั้งโทรศัพทไร้สายจากชุมสายโทรศัพทที่จังหวัดสระบุรี จากการเปิดชุมสายโทรศัพทท่าเรือนี้นับว่าเป็นการเปิดประตูของท่าเรือได้กว้างไกลยิ่งขึ้น สามารถติดต่อกับทุกจังหวัดทั่วประเทศ เป็นการอำนวยความสะดวกต่อธุรกิจการค้าในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ตามจำนวนโทรศัพท ๒๐๐ เลขหมายนี้ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนซึ่งมีเป็นจำนวนมาก โครงการขยายการให้บริการของชุมสายโทรศัพทท่าเรือครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาลตำบลท่าเรือ สุขาภิบาลท่าหลวง เฉพาะบริเวณตลาดสุขาภิบาลท่าหลวง และบริเวณตลาดใหม่ท่าลาน ในเขตสุขาภิบาลท่าลาน อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ไปสุดขอบข่ายการบริการที่คล่อง เร็ว รวด การเดินสายเคเบิลโทรศัพทจะเดินตามแนวถนนสายหลักต่าง ๆ ที่มีกิจการสำคัญและมีชุมชนอยู่อาศัยหนาแน่น โดยมีจำนวนตู้พักทั้งสิ้น ๔๒ ตู้ ซึ่งแต่ละตู้สามารถจุคู่สายได้ตั้งแต่ ๑๐-๑๔ คู่สาย (ดูตารางที่ ๒๔ และแผนที่หมายเลข ๒๔)

ตารางที่ ๒๕ สถานภาพขุมสายโทรศัพท์ท่าเรือ พ.ศ. ๒๕๒๕

ตู้พักที่	ระยะทาง เคเบิล (เมตร)	จำนวนคู่สาย	คู่มือ-คู่มือ	ตู้พักที่	ระยะทาง เคเบิล (เมตร)	จำนวนคู่สาย	คู่มือ-คู่มือ
๐๐๐๑	๘,๓๕๘.๐	๑๒	๑-๑๒	๐๐๒๒	๘๒๒.๕	๑๘	๑๘๓-๒๐๐
๐๐๐๒	๗,๔๕๒.๘	๑๒	๘-๑๙	๐๐๒๓	๑,๒๕๕.๔	๑๘	๒๐๑-๒๑๘
๐๐๐๓	๖,๘๓๖.๐	๑๒	๑๔-๒๕	๐๐๒๔	๙๖๘.๒	๑๒	๒๑๔-๒๒๕
๐๐๐๔	๗,๒๕๗	๑๒	๒๖-๓๗	๐๐๒๕	๙๔๔.๐	๑๒	๒๒๖-๒๓๗
๐๐๐๕	๗,๒๐๗.๕	๑๒	๓๑-๔๒	๐๐๒๖	๘๕๓.๕	๑๒	๒๓๓-๒๔๔
๐๐๐๖	๗,๑๕๐.๕	๑๒	๓๙-๕๐	๐๐๒๗	๖๙๗.๑	๑๒	๒๓๙-๒๕๐
๐๐๐๗	๖,๘๖๔.๕	๑๒	๕๑-๖๒	๐๐๒๘	๔๙๓.๔	๑๒	๒๕๑-๒๖๒
๐๐๐๘	๖,๗๒๙.๕	๑๒	๕๘-๖๙	๐๐๒๙	๖๓๑.๖	๑๒	๒๕๘-๒๖๙
๐๐๐๙	๖,๑๕๔.๐	๑๒	๖๔-๗๕	๐๐๓๐	๓๓๕.๗	๑๒	๒๖๔-๒๗๕
๐๐๑๐	๖,๗๗๘.๖	๑๘	๗๖-๘๗	๐๐๓๑	๑,๕๑๔.๐	๑๘	๒๗๖-๒๘๗
๐๐๑๑	๖,๖๕๘.๖	๑๒	๘๙-๑๐๐	๐๐๓๒	๑,๓๙๒.๔	๑๒	๒๘๙-๓๐๐
๐๐๑๒	๔,๕๑๘.๘	๑๘	๑๐๑-๑๑๘	๐๐๓๓	๑,๒๘๑.๘	๑๘	๓๐๑-๓๑๘
๐๐๑๓	๔,๒๒๒.๔	๑๒	๑๑๒-๑๒๓	๐๐๓๔	๑,๑๙๘.๓	๑๒	๓๑๔-๓๒๕
๐๐๑๔	๔,๐๓๑.๐	๑๒	๑๒๐-๑๓๑	๐๐๓๕	๑,๑๑๖.๓	๑๒	๓๒๖-๓๓๗
๐๐๑๕	๓,๘๐๘.๓	๑๒	๑๒๗-๑๓๘	๐๐๓๖	๙๘๖.๘	๑๘	๓๓๓-๓๔๐
๐๐๑๖	๓,๓๖๑.๒	๑๒	๑๓๕-๑๔๖	๐๐๓๗	๑,๕๖๕.๒	๑๒	๓๔๑-๓๖๒
๐๐๑๗	๒,๑๗๔.๒	๑๒	๑๓๙-๑๕๐	๐๐๓๘	๑,๒๙๖.๐	๑๒	๓๕๗-๓๖๘
๐๐๑๘	๑,๕๗๔.๗	๑๒	๑๕๑-๑๖๒	๐๐๓๙	๙๕๒.๖	๑๒	๓๖๔-๓๗๕
๐๐๑๙	๑,๒๓๗.๖	๑๒	๑๕๖-๑๖๗	๐๐๔๐	๗๔๘.๗	๑๒	๓๗๖-๓๘๗
๐๐๒๐	๘๙๙.๕	๑๐	๑๖๖-๑๗๕	๐๐๔๑	๕๗๕.๘	๑๒	๓๘๐-๓๙๑
๐๐๒๑	๘๖๒.๕	๑๒	๑๗๖-๑๘๗	๐๐๔๒	๓๕๖.๖	๑๒	๓๘๙-๔๐๐

ที่มา ขุมสายโทรศัพท์ท่าเรือ

แสดง : โครงการบริการของขุมสายโทรศัพท์ท่าเรือ พ.ศ. 2525		แผนที่ 24	
ที่ตั้งที่ทำการขุมสายโทรศัพท์	แนวเคเบิลของขุมสาย	เขตจังหวัด	แม่น้ำ บึง
ตู้พัก	แนวเคเบิลที่เอกชนลงทุนขอติดตั้งพิเศษ	เขตเทศบาล, รัฐบาล	คลองชลประทาน
ที่มา ขุมสายโทรศัพท์ท่าเรือ		ที่ตั้งอำเภอ	ถนน ขอบ
		ทางรถไฟ	ทางกำลังก่อสร้าง
		มาตรการส่วน 1 0.5 0 กม.	

จากที่กล่าวแล้วว่าจำนวนโทรศัพท์ที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงได้มีกลุ่มเอกชน ได้แก่บรรดาเจ้าของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ริมถนนสายท่าเรือ-ปากท่า ในเขตตำบลท่าเจ้าสนุก และตำบลศาลาลอย ได้ลงทุนกันเองสิ้นค่าใช้จ่ายประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ บาท โดยขออนุญาตต่อชมสายโทรศัพท์ท่าเรือ เพื่อติดตั้งและเดินสายเคเบิ้ลเป็นกรณีพิเศษต่อจากสายเคเบิ้ลของชมสายโทรศัพท์ที่จุดสุดเขตเทศบาลตำบลท่าเรือไปจนถึงทางแยกเข้าวัดนางคุ้ม และติดตั้งตู้พักเพิ่มจำนวน ๔ ตู้พัก คือตู้พักที่ ๐๐๔๓, ๐๐๔๔, ๐๐๔๕ และ ๐๐๔๖

๓.๔.๖.๔ การระบายน้ำ

เนื่องจากการตั้งถิ่นฐานของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง จะตั้งอยู่เป็นแนวยาวตามริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก ดังนั้นการระบายน้ำเสียจากอาคารบ้านเรือนต่าง ๆ ส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการระบายน้ำเสียลงในแม่น้ำป่าสักโดยการระบายน้ำผ่านคูน้ำข้างถนนหรือการขุดดินทำเป็นรางระบายน้ำเล็ก ๆ ส่วนท่อระบายน้ำและรางระบายน้ำคอนกรีตที่ถูกสร้างขึ้นอย่างถูกต้องนั้นมีอยู่จำนวนน้อยมากส่วนใหญ่จะก่อสร้างขึ้นพร้อมกับถนนสายที่ตัดใหม่หรือได้รับการปรับปรุงใหม่ คือในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือจะมีท่อระบายน้ำเฉพาะบริเวณริมถนนเทศบาล ๒ ถนนเทศบาล ๓ ถนนสายผ่านหน้าธนาคารกรุงเทพ จำกัด ชอยเทศบาล ๓ ชอยขนานข้างสนามมวยชั่วคราว นอกจากนี้มีรางระบายน้ำริมถนนเทศบาล ๑ ตั้งแต่หน้าธนาคารกรุงไทย จำกัด จนถึงปากชอยเทศบาล ๓ ตามแนวชอยเทศบาล ๑ ชอยเทศบาล ๒ ชอยเทศบาล ๓ และบริเวณตลาดหม่อมเจ้านิศยากร วรารณ สำหรับในเขตสุขาภิบาลท่าหลวงนั้นรางระบายน้ำจะมีอยู่รอบตลาดสดสุขาภิบาลฯ เท่านั้น ส่วนท่อระบายน้ำจะมีตามแนวริมถนนสายท่าเรือ-ท่าลาน (๓๐๒๓) ตั้งแต่บริเวณหน้าโรงเรียนแสนโกสิดนุสรณ์จนถึงสุดเขตสุขาภิบาลท่าหลวง การระบายน้ำเสียของท่อระบายน้ำและรางระบายน้ำทั้งหมดนี้จะถูกระบายลงในแม่น้ำป่าสักโดยตรง ส่วนในเขตสุขาภิบาลท่าลานซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องนั้นจะมีรางระบายน้ำเฉพาะบริเวณรอบตลาดสดเช่นกัน สำหรับท่อระบายน้ำนั้นจะมีตามแนวริมถนนในตลาดใหม่ท่าลาน และระบายน้ำเสียลงคลองชลประทานชัยนาท-ป่าสัก บริเวณอื่นในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องนอกจากที่กล่าวนี้ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่จะระบายน้ำเสียโดยวิธีธรรมชาติและปล่อยลงคูน้ำข้างถนนเพื่อไหลลงสู่แม่น้ำป่าสักอีกทีหนึ่ง

๓.๔.๖.๕ การเดินรถประจำทาง

ชุมชนเมืองท่าเรือจัดว่าเป็นพื้นที่เข้าถึงได้สะดวกมากที่สุดทางเรือ ทางรถไฟ และทางรถยนต์ แต่ในปัจจุบันเนื่องจาก เส้นทางคมนาคมทางบกสามารถเดินทางได้สะดวกและรวดเร็วกว่าประชาชนจึงไม่นิยมเดินทางโดยทางเรือ ดังนั้นจึงมีการเดินทางเข้า-ออก เขตชุมชน เมืองท่าเรือโดยทางรถไฟและรถยนต์วันละจำนวนมาก การเดินทางโดยรถไฟนั้นสถานีท่าเรือนับว่าเป็นสถานีที่มีการเดินทางอย่างคับคั่งสถานีหนึ่ง ผู้โดยสารที่ขึ้นจากสถานีรถไฟท่าเรือสามารถเดินทางไปยังจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะการเดินทางเข้าตัวจังหวัด เข้าสู่เมืองหลวง หรือเดินทางในเส้นทางสายเหนือสู่จังหวัด เชียงใหม่ได้สะดวกกว่าเส้นทางคมนาคมทางอื่นทุกทาง (ดูรายละเอียดในข้อ ๓.๔.๑.๓ ก.)

ส่วนการเดินทางโดยรถยนต์โดยสารประจำทางนั้น ปัจจุบันในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องมีท่ารถหรือจุดต้นทาง-ปลายทางในการโดยสารจำนวน ๕ จุด และมีรถยนต์โดยสารประจำทางเข้าสู่พื้นที่จำนวน ๗ สาย ซึ่งสามารถกล่าวไว้ในรายละเอียดได้ดังนี้ (ดูแผนที่ ๒๕)

๑. ท่าจอดรถบริเวณหน้าวัดหนองแก้ว (หลังสถานีรถไฟเก่า)

จุดนี้เป็นจุดรวมของรถโดยสารที่ใหญ่ที่สุดในพื้นที่ มีรถประจำทางจอด ๓ สาย คือ

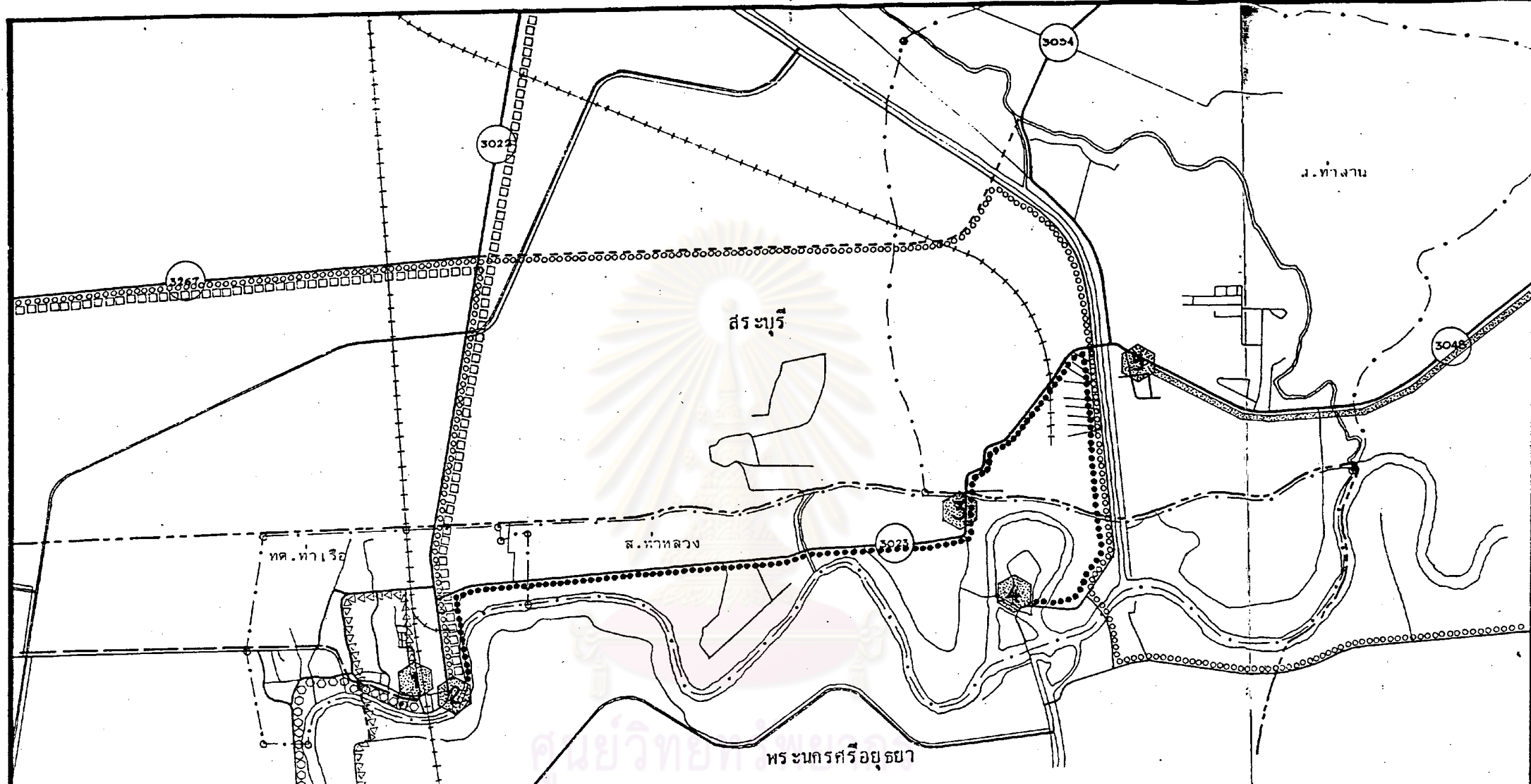
- รถสายอยุธยา-นครหลวง-ท่าเรือ เป็นรถบัสโดยสารขนาดใหญ่ เทียบแรกออกเวลา ๐๕.๐๕ น. เทียบสุดท้ายออกเวลา ๑๗.๐๐ น. โดยเฉลี่ยจะมีรถสายนี้ออกทุก ๒๐ นาที

- รถสายท่าเรือ-วังแดง-บ้านใหม่สามเรือน เป็นรถยนต์ ๒ แถว ๖ ล้อ วิ่งระหว่างตำบลภายในอำเภอท่าเรือ เทียบแรกออกเวลา ๐๕.๐๐ น.

เทียบสุดท้ายออกเวลา ๑๘.๓๐ น. มีรถออกโดยเฉลี่ย ๓๐ นาทีต่อ ๑ คัน

- รถสายท่าเรือ-บ้านร่ม เป็นรถยนต์ ๒ แถว ๖ ล้อ วิ่งระหว่างตำบลภายในอำเภอท่าเรือ และเข้า-ออกไม่แน่นอน เฉลี่ยวิ่งวันละประมาณ ๒ เทียบ

นอกจากนี้ในบริเวณท่าจอดรถดังกล่าวยังมีรถแท็กซี่รับจ้างอีกประมาณ ๑๕ คัน รถจักรยานยนต์รับจ้างประมาณ ๑๐ คัน จอดรอรับผู้โดยสารซึ่งไม่มีเส้นทางแล้วแต่การตกลงว่าจ้าง และมีรถสามล้อถีบรับจ้างอีกประมาณ ๕๐-๖๐ คัน (รถสามล้อถีบรับจ้างในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องจุดขึ้นทะเบียนทั้งหมดจำนวน ๒๐๐ คัน)

แสดง : เส้นทางเดินรถยนต์โดยสารใน เขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง		แผนที่ 25
◊◊◊◊◊ สาย อยุธยา-นครหลวง-ท่าเรือ ○○○○○○ สาย สระบุรี-ท่าเรือ-อ่างทอง-วิเศษชัยชาญ-สุพรรณฯ □□□□ สาย อ่างทอง-ท่าเรือ-บ้านหม้อ-พระพุทธบาท ○○○○○ สาย ท่าเรือ-วังแดง-บ้านใหม่สามเรือน - ที่มา จากการสำรวจ	— — — สาย ท่าเรือ-บ้านร่ม ●●●●● สาย ท่าเรือ-ท่าลาน-ท่าหลวง ▬▬▬▬▬ สาย สระบุรี-ตลาดใหม่ท่าลาน ⬢ ท่าจอดรถ, จุดต้นทาง-ปลายทาง	สัญลักษณ์ --- เขตจังหวัด - - - เขตเทศบาล, สุขาภิบาล ● ที่ตั้งอำเภอ ++++ ทางรถไฟ ⚡ แม่น้ำ บึง ▬ คลองชลประทาน ⊥ ถนน ขอบ --- ทางกำลังก่อสร้าง มาตราส่วน 1 : 0.5

๒. ท่าจอดรถบริเวณตลาดหม่อมเจ้านิตยากร วรธรรม (ข้างธนาคาร ออมสิน สาขาท่าเรือ) มีรถประจำทางจอดและเข้า-ออก ๓ สายคือ

- รถสายสระบุรี-ท่าเรือ-อ่างทอง-วิเศษชัยชาญ-อ่างทอง เป็นรถบัสดำเนินการขนาดใหญ่เข้าแวะจอดรับ-ส่งผู้โดยสารเที่ยวแรกเวลา ๐๖.๑๕ น. เที่ยวสุดท้าย ๑๗.๓๐ น. โดยเฉลี่ยเข้า-ออกประมาณ ๔๐ นาทีต่อ ๑ คัน

- รถสายอ่างทอง-ท่าเรือ-บ้านหม้อ-พระพุทธบาท เป็นรถบัสดำเนินการขนาดกลางและขนาดใหญ่เข้าแวะจอดรับ-ส่งผู้โดยสารเที่ยวแรกเวลา ๐๖.๐๐ น. เที่ยวสุดท้าย เวลา ๑๘.๐๐ น. โดยเฉลี่ยเข้า-ออกประมาณ ๒๐ นาทีต่อ ๑ คัน

- รถสายท่าเรือ-ท่าลาน-ท่าหลวง เป็นรถยนต์ ๒ แถว ๖ ล้อวิ่งระหว่างตำบลภายในอำเภอท่าเรือ เที่ยวแรกออกเวลา ๐๖.๒๐ น. เที่ยวสุดท้ายออกเวลา ๑๖.๔๐ น. โดยเฉลี่ยออกประมาณ ๑๐ นาทีต่อ ๑ คัน (เวลา ๑๘.๓๐ น. ๒๐.๑๕ น. และ ๒๒.๑๕ น. มีรถสายนี้อีก ๓ เที่ยว มาจอดรถรับผู้โดยสารที่ลงจากรถไฟ บริเวณหลังสถานีรถไฟ ท่าเรือ)

นอกจากนี้มีรถสามล้อถีบรับจ้างจอดในบริเวณนี้อีกประมาณ ๒๐-๓๐ คัน

๓. ท่าจอดรถบริเวณตลาดสดสุขาภิบาลท่าหลวง จุดนี้เป็นเพียงจุดจอดแวะรับ-ส่งผู้โดยสารรถสายท่าเรือ-ท่าลาน-ท่าหลวง เท่านั้น มีรถสามล้อถีบรับจ้างจอดรถรับผู้โดยสารประมาณ ๑๐-๑๕ คัน

๔. ท่าจอดรถบริเวณหลังตลาดท่าหลวง (ใกล้จุดตรวจปล่อยเรือของโครงการท่าหลวง) มีรถประจำทางจอด ๑ สาย คือสายท่าเรือ-ท่าลาน-ท่าหลวง เที่ยวแรกออกเวลา ๐๕.๐๐ น. เที่ยวสุดท้ายออกเวลา ๑๗.๐๐ น. โดยเฉลี่ยออกประมาณ ๑๐ นาทีต่อ ๑ คัน

๕. ท่าจอดรถบริเวณทางแยกเข้าตลาดใหม่ท่าลาน ในเขตสุขาภิบาลท่าลาน อำเภอบ้านหม้อ จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากเขตชุมชนเมืองท่าเรือ มีรถประจำทางจอด ๑ สาย คือ สายสระบุรี-ตลาดใหม่ท่าลาน เป็นรถยนต์ ๒ แถว ๖ ล้อ และรถบัสดำเนินการขนาดกลาง เที่ยวแรกออกเวลา ๐๖.๐๐ น. เที่ยวสุดท้ายออกเวลา ๑๗.๓๐ น. โดยเฉลี่ยจะมีรถออกประมาณ ๒๐ นาทีต่อ ๑ คัน

๓.๔.๖.๖ สภาพถนนในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง

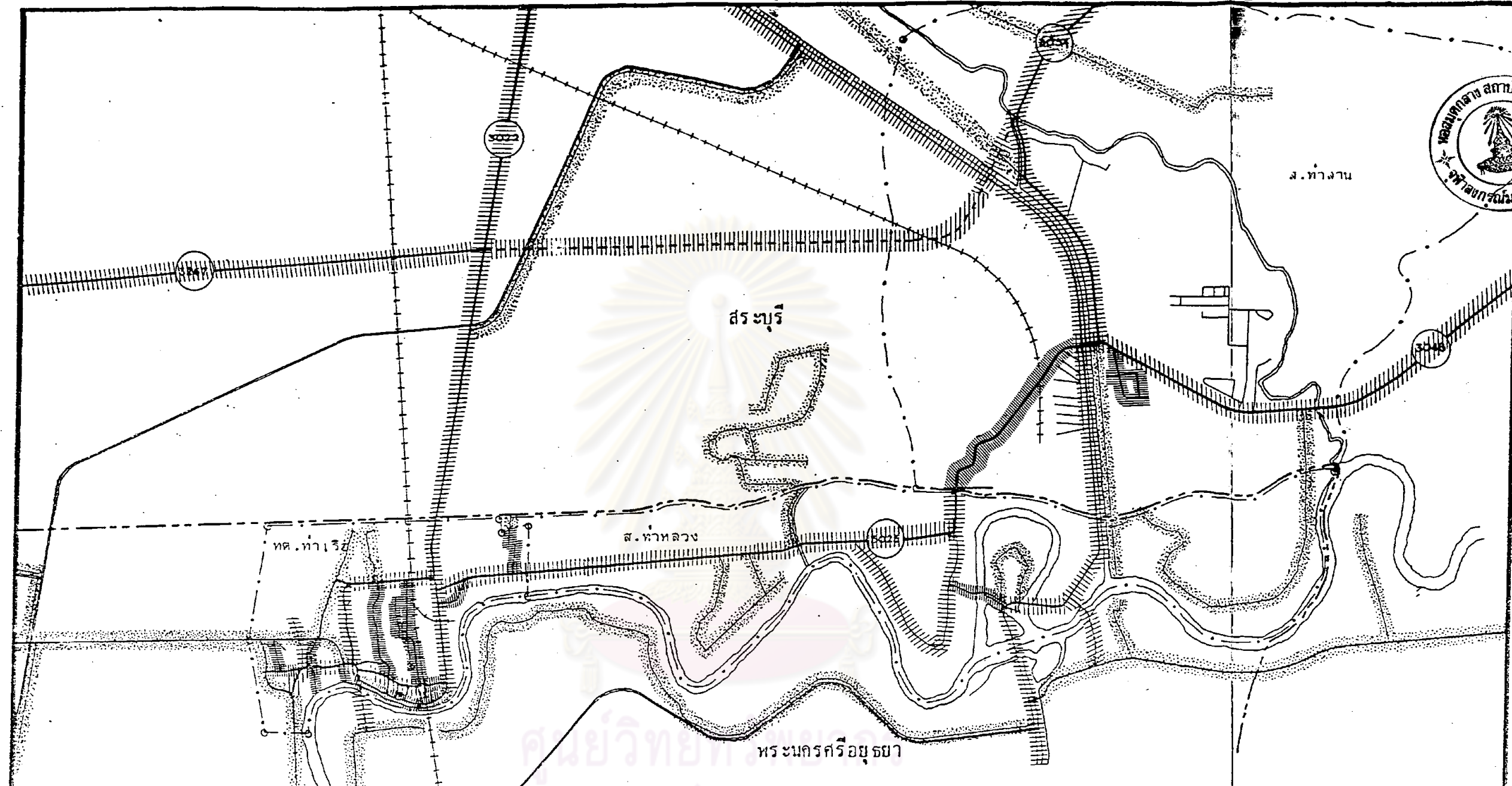
ชุมชนเมืองท่าเรือนับว่าเป็นชุมชนที่มีโครงข่ายการคมนาคมที่หนาแน่นแห่งหนึ่ง สามารถเข้าถึงได้สะดวกทุกทิศทาง มีทางหลวงจังหวัด เข้าถึงพื้นที่ถึง ๕ สาย ซึ่งทางหลวงจังหวัดเหล่านี้จะ เชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินสายสำคัญของประเทศ นอกจากนี้ในเขตชุมชนเมืองยังมีทางหลวงชนบทและถนนสายต่าง ๆ ของเทศบาลอีกหลายสาย สามารถแยกประเภทของถนนตามสภาพผิวการจราจรได้ ๓ ประเภทคือ ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยางแอสฟัลท์ และถนนลูกรัง (ดูแผนที่ ๒๖)

๑. ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนประเภทนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ และเขตสุขาภิบาลท่าลาน มักเป็นถนนสายสั้น ๆ ซึ่งถนนที่มีผิวการจราจรเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กในเขตเทศบาลฯ นี้แทบทั้งหมดจะเป็นถนนที่ก่อสร้างใหม่ หรือ เป็นถนนที่ได้รับการบูรณะใหม่ ได้แก่ ถนนเทศบาล ๒ ถนนเทศบาล ๓ ถนนเสียบริมแม่น้ำป่าสัก เป็นต้น สำหรับในเขตสุขาภิบาลท่าลาน ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่อง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กทั้งหมดจะเป็นถนนที่บริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด ก่อสร้างขึ้น คือ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๔๘ เฉพาะช่วงที่ผ่านในเขตโรงงาน ถนนเข้าสู่บ้านพักพนักงานของบริษัท และถนนในบริเวณตลาดใหม่ท่าลาน ซึ่งก็เป็นตลาดที่บริษัทฯ ก่อสร้างขึ้นเช่นกัน

๒. ถนนลาดยางแอสฟัลท์ เป็นถนนที่มีอยู่จำนวนมากในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง ยกเว้นทางด้านใต้ของชุมชนเมืองแทบทั้งหมดจะเป็นถนนผิวการจราจรลูกรัง ถนนประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นทางหลวงจังหวัดสายต่าง ๆ ได้แก่ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๐๒๓ หมายเลข ๓๐๒๒ หมายเลข ๓๒๖๗ หมายเลข ๓๐๔๘ และหมายเลข ๓๐๓๔ นอกจากนี้ยังมีถนนซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมชลประทานบางสาย คือ สายเสียบคลองชัยนาท-ป่าสัก และสายเสียบคลองรพีพัฒน์ สำหรับถนนเทศบาล ๑ ซึ่งเป็นถนนในย่านกลางธุรกิจการค้าของชุมชนเมืองท่าเรือ นั้นเดิมเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก แต่เนื่องจากมีสภาพทรุดโทรม สำนักงานเทศบาลจึงได้ซ่อมแซมใหม่โดยการลาดยางแอสฟัลท์ทับบนผิวการจราจรเดิม

๓. ถนนลูกรัง แทบทั้งหมดของถนนที่มีผิวการจราจรลงลูกรังนี้จะเป็นถนนถมดิน ซึ่งอยู่นอกเขตชุมชนเมืองฯ โดยเฉพาะถนนในด้านใต้ของชุมชนเมืองจะเป็นถนนประเภทนี้แทบทั้งหมด ได้แก่ ทางหลวงชนบทสายท่าเรือ-บ้านร่อม สายท่าเรือ-ปากท่า สายท่าเรือ-สามไถ-นครหลวง สายท่าหลวง-วัดยางนม สายท่าลาน-วัดเวียงและสายบ้านไร่-

แฉ่ง : สภาพผิวการจราจรของถนนในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อ เนื่อง พ.ศ. 2525		แผ่นที่ 26
ถนนคอนกรีตเสริม เหล็ก ถนนลาดยางแอสฟัลท์ ถนนถมดินผิวการจราจรลงลูกรัง ที่มา จากการสำรวจ	สัญลักษณ์ - - - - - เขตจังหวัด - - - - - เขตเทศบาล, สุขาภิบาล ● ที่ตั้งอำเภอ + + + + + ทางรถไฟ ~~~~~ ทางกำลังก่อสร้าง แม่น้ำ บึง คลองชลประทาน ถนน ขอบ	มาตราส่วน 1 : 0.5 : 1 : 1 ๐ ๐.5 ๑ ๑.๕ ๒ กม.

วัดสะตือ เป็นต้น ถนนลูกรังนี้บางสายเป็นถนนที่มีความสำคัญต่อสภาพ เศรษฐกิจของชุมชน เมืองฯ เช่น ถนนสายท่าเรือ-ปากท่า ซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรมและคลังสินค้าขนาดใหญ่ตั้งเรียงรายอยู่จำนวนมาก

อย่างไรก็ตามถนนในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องในปัจจุบันส่วนใหญ่มีผิวการจราจรแคบประมาณ ๕-๘ เมตร ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคประการหนึ่งต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยเฉพาะกิจกรรมหลักคือด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม เป็นต้น

๓.๔.๗ การสาธารณสุขการในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง

๓.๔.๗.๑ สถานศึกษา

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องมีโรงเรียนจำนวนทั้งสิ้น ๒๓ โรง (๒๑ แห่ง เพราะโรงเรียนผู้ใหญ่ ๒ โรง คือโรงเรียนผู้ใหญ่ท่าเรือ "นิตยานุกุล" และโรงเรียนผู้ใหญ่วัดถลุงเหล็ก ใช้สถานที่เดียวกับโรงเรียนท่าเรือ "นิตยานุกุล" และโรงเรียนวัดถลุงเล็ก และยังใช้ครูร่วมกันอีกด้วย) มีครูจำนวนทั้งสิ้น ๔๑๑ คน และนักเรียนจำนวน ๗,๔๓๒ คน หรือโดยเฉลี่ยครู ๑ คน ต่อนักเรียน ๑๘ คน โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องนี้สามารถแยกต้นสังกัดของโรงเรียนได้ ๕ ประเภท คือ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวน ๒ โรง รับผิดชอบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำนวน ๓ โรงเรียน มีเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแล้วแต่ดูलयพินิจของเอกชนที่เป็นเจ้าของกิจการ โรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลท่าเรือ จำนวน ๓ โรงเรียน รับผิดชอบการศึกษาเฉพาะในเขตเทศบาลเปิดสอนตั้งแต่ระดับเด็กเล็กจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน ๑๓ โรงเรียน เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล รับผิดชอบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ และโรงเรียนสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน ๒ โรง เปิดสอนการศึกษาผู้ใหญ่ตั้งแต่ระดับ ๑-๔ (ดูตารางที่ ๒๖ และแผนที่ ๒๗)

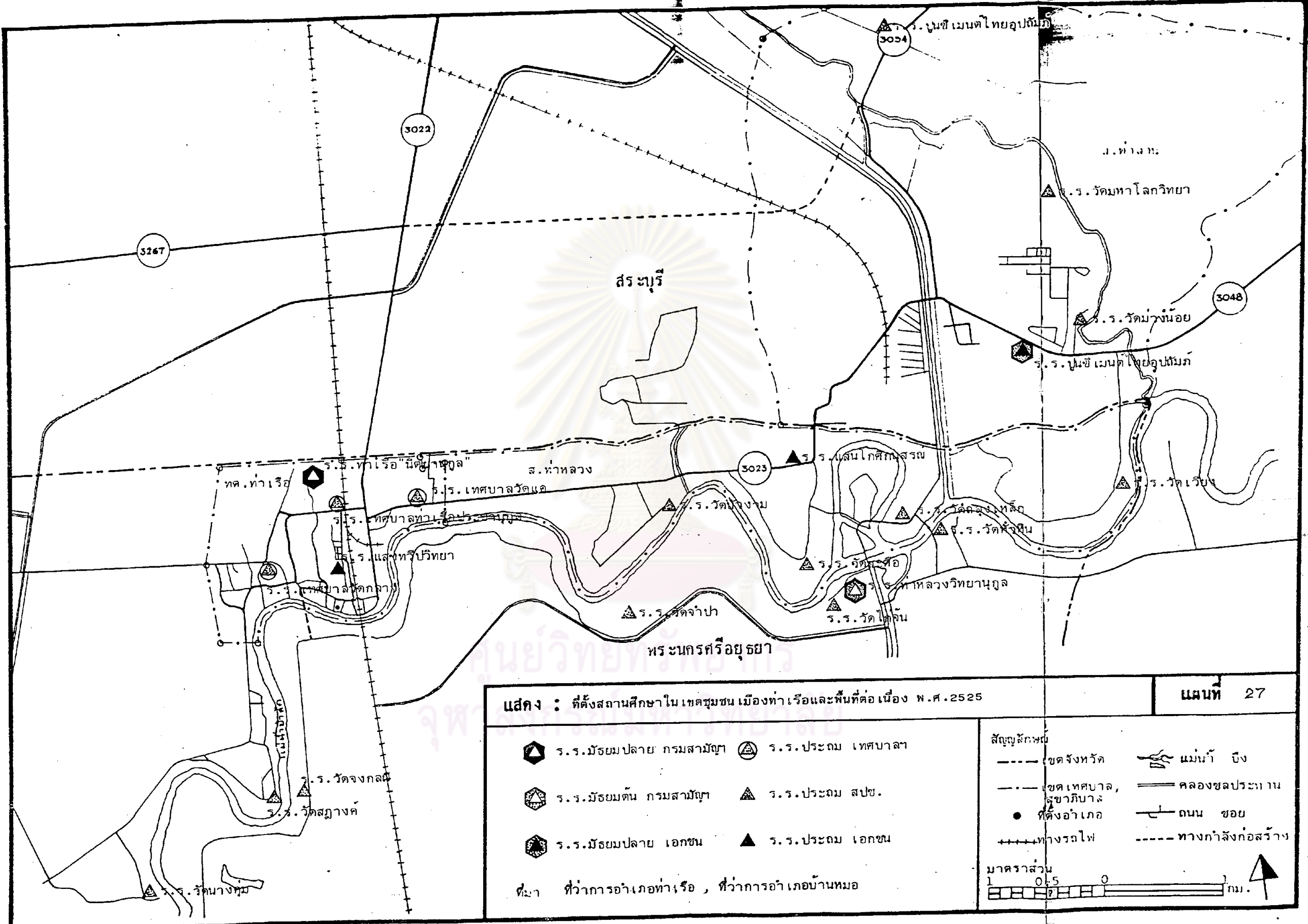
โรงเรียนที่มีจำนวนครูและนักเรียนมากที่สุดคือ โรงเรียนท่าเรือ "นิตยานุกุล" ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอแบบสหศึกษา มีครูประจำทั้งหมด ๑๐๑ คน นักเรียน ๑,๖๗๓ คน และมีสัดส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนเท่ากับครู ๑ คนต่อนักเรียน ๑๖.๖ คน ส่วนโรงเรียนที่มีจำนวนครูและนักเรียนน้อยที่สุดคือโรงเรียนวัดหัวหิน เป็นโรงเรียนประถมศึกษา

ตาราง ๒๖ จำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียนในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ
และพื้นที่ต่อเนื่อง พ.ศ. ๒๕๒๕

ชื่อสถานศึกษา	เปิดสอนระดับ	ครู (คน)	นักเรียน (คน)	ครู/นักเรียน	หมายเหตุ
<u>ร.ร.สังกัดกรมสามัญศึกษา</u>					
๑. ร.ร.ท่าเรือ"นิตยานุฎล"	ม.๑-ม.๖	๑๐๑	๑,๖๗๓	๑ : ๑๖.๖	ในเขตชุมชนเมือง พื้นที่ต่อเนื่อง
๒. ร.ร.ท่าหลวงวิทยานุฎล	ม.๑-ม.๓	๒๐	๒๐๐	๑ : ๑๐.๐	
<u>ร.ร.สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน</u>					
๓. ร.ร.แสงทวีปวิทยา	อนุบาล-ป.๖	๑๗	๓๖๔	๑ : ๒๑.๔	ในเขตชุมชนเมือง
๔. ร.ร.แสนโกศิกนุสรณ์	อนุบาล-ป.๖	๒๘	๘๘๖	๑ : ๓๑.๖	ในเขตชุมชนเมือง
๕. ร.ร.ปูนซิเมนต์ไทยอุปลัมภ์	ม.๑-ม.๖	-	-	-	พื้นที่ต่อเนื่อง
<u>ร.ร.สังกัดเทศบาลตำบลท่าเรือ</u>					
๖. ร.ร.เทศบาลท่าเรือประชานุฎล	เด็กเล็ก-ป.๖	๒๕	๔๘๑	๑ : ๑๙.๖	ในเขตชุมชนเมือง
๗. ร.ร.เทศบาลวัดกลาง	เด็กเล็ก-ป.๖	๑๙	๓๓๒	๑ : ๑๗.๕	ในเขตชุมชนเมือง
๘. ร.ร.เทศบาลวัดแค	เด็กเล็ก-ป.๖	๙	๒๐๔	๑ : ๒๒.๗	ในเขตชุมชนเมือง
<u>ร.ร.สังกัดสำนักงานประถมศึกษา แห่งชาติ</u>					
๙. ร.ร.วัดเวียง	ป.๑-ป.๖	๖	๖๑	๑ : ๑๐.๒	ในเขตชุมชนเมือง
๑๐.ร.ร.วัดดงเหล็ก	ป.๑-ป.๖	๑๙	๓๓๔	๑ : ๑๗.๖	ในเขตชุมชนเมือง
๑๑.ร.ร.วัดสะตือ	ป.๑-ป.๖	๒๐	๔๐๙	๑ : ๒๐.๕	ในเขตชุมชนเมือง
๑๒.ร.ร.วัดบัวงาม	ป.๑-ป.๖	๑๕	๓๒๕	๑ : ๒๑.๗	ในเขตชุมชนเมือง
๑๓.ร.ร.วัดหัวหิน	ป.๑-ป.๖	๖	๕๗	๑ : ๙.๕	พื้นที่ต่อเนื่อง
๑๔.ร.ร.วัดไก่อัน	ป.๑-ป.๖	๑๓	๒๘๖	๑ : ๒๒.๐	พื้นที่ต่อเนื่อง
๑๕.ร.ร.วัดจำปา	ป.๑-ป.๖	๗	๑๔๔	๑ : ๒๐.๖	พื้นที่ต่อเนื่อง
๑๖.ร.ร.วัดจงกลณี	ป.๑-ป.๖	๖	๑๒๕	๑ : ๒๐.๘	พื้นที่ต่อเนื่อง
๑๗.ร.ร.วัดสมุทวงศ์	ป.๑-ป.๖	๘	๑๓๙	๑ : ๑๗.๔	พื้นที่ต่อเนื่อง
๑๘.ร.ร.วัดนางคุ่ม	ป.๑-ป.๖	๑๔	๒๔๙	๑ : ๑๗.๘	พื้นที่ต่อเนื่อง
๑๙.ร.ร.ปูนซิเมนต์ไทยอุปลัมภ์	ป.๑-ป.๖	-	-	-	พื้นที่ต่อเนื่อง
๒๐.ร.ร.วัดมหาโลกวิทยา	ป.๑-ป.๖	-	-	-	พื้นที่ต่อเนื่อง
๒๑.ร.ร.วัดม่วงน้อย	ป.๑-ป.๖	-	-	-	พื้นที่ต่อเนื่อง
<u>ร.ร.สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน</u>					
๒๒.ร.ร.ผู้ใหญ่ท่าเรือ"นิตยานุฎล"	๑-๔	๑๕*	๑๔๔	๑ : ๙.๖	ในเขตชุมชนเมือง
๒๓.ร.ร.ผู้ใหญ่วัดดงเหล็ก	๑-๒	๒*	๑๖	๑ : ๘.๐	
รวม ร.ร.ที่ ๕, ๙, ๒๐, ๒๑		๗๘	๙๙๓	๑ : ๑๒.๗	
รวมทั้งสิ้น		๔๑๑	๗,๔๓๒	๑ : ๑๘.๐	

ที่มา ที่ว่าการอำเภอท่าเรือ, ที่ว่าการอำเภอบ้านหมอ

* จำนวนครู ร.ร.ผู้ใหญ่ ไม่นำมารวม เพราะจะทำให้ทับซ้ำ

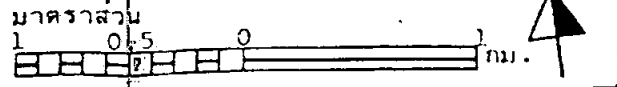

แสดง : ที่ตั้งสถานศึกษาในเขตชุมชน เมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง พ.ศ. 2525

แผนที่ 27

-
-
-

-
-
-
-

ที่มา ที่ว่าการอำเภอท่าเรือ , ที่ว่าการอำเภอบ้านหมอ

ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ต่อเนื่อง มีครูจำนวน ๖ คน นักเรียน ๕๗ คน และมีสัดส่วนระหว่างครูและนักเรียนเท่ากับ ๑ : ๙.๕ โรงเรียนที่มีสัดส่วนการรับภาระนักเรียนจำนวนสูงต่อครู ๑ คน นั้นพบในโรงเรียนของเอกชนมากกว่าในโรงเรียนของรัฐบาล โดยเฉพาะในโรงเรียนแสนโกศิกนุสรณ์ ครู ๑ คน ต้องควบคุมดูแลจำนวนนักเรียนถึงประมาณ ๓๒ คน

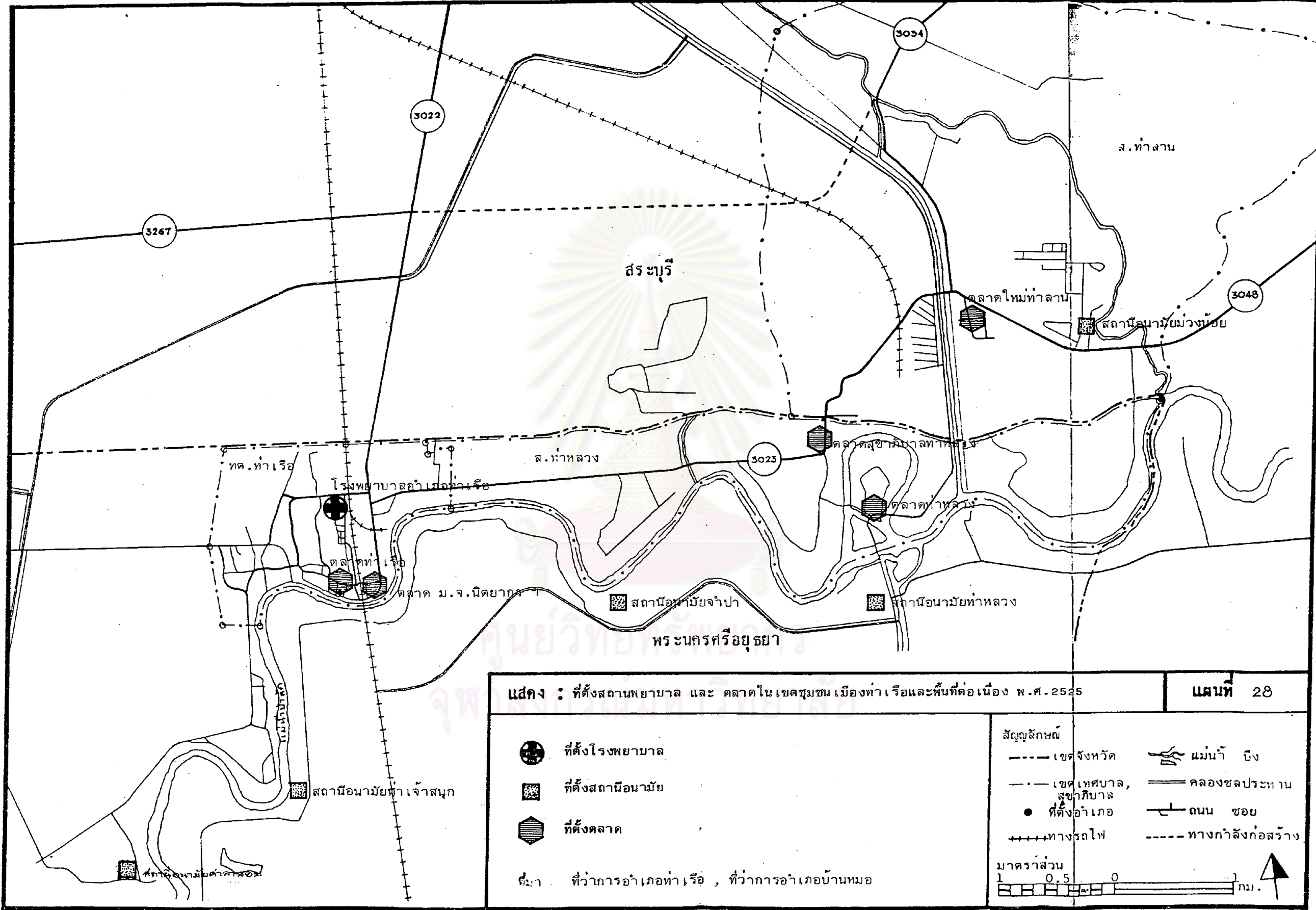
นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองซึ่งมีจำนวน ๑๒ โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนรวมกันถึง ๕,๒๓๙ คน หรือร้อยละ ๗๐.๔๙ ของจำนวนนักเรียนในเขตชุมชนเมืองและพื้นที่พัก เรืองทั้งหมดในขณะที่โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ต่อเนื่องจำนวน ๑๑ โรงเรียน แต่มีจำนวนนักเรียนรวมกันเพียง ๒,๑๙๓ คน หรือร้อยละ ๒๙.๕๑ สำหรับสัดส่วนระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษากับนักเรียนประถมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาที่มีสัดส่วนเท่ากับ ๑ : ๒.๐๒ กล่าวคือในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องมีนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน ๒,๓๙๕ คน และมีนักเรียนประถมศึกษาจำนวน ๔,๘๔๑ คน (ไม่รวมนักเรียนผู้ใหญ่) ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าในจำนวนนักเรียนประถมศึกษาทั้งหมดนั้นมีโอกาสได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาเพียงครึ่งเดียวเท่านั้น ส่วนที่เหลืออาจไม่ได้เรียนต่อหรืออาจไปศึกษาต่อที่อื่น

๓.๔.๗.๒ สถานพยาบาล

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ บริเวณเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง มีสถานพยาบาลทั้งสิ้น ๖ แห่ง มีบุคคลากรสายการแพทย์ ๒๙ คน (ดูแผนที่หมายเลข ๒๔) คือ

- โรงพยาบาลอ่าเภอท่าเรือ เป็นโรงพยาบาลขนาด ๑๐ เตียง ตั้งอยู่บนถนนเทศบาล ๒ ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ ประกอบด้วยแพทย์ ๒ คน พยาบาลหลักสูตร ๔ ปี ๔ คน พยาบาลหลักสูตร ๒ ปี ๘ คน ผู้ช่วยพยาบาล ๓ คน และพนักงานสุขาภิบาล ๒ คน
- สถานีอนามัยท่าหลวง เป็นสถานีอนามัยตำบลตั้งอยู่ริมคลองชลประทานพิทักษ์ ใกล้เขื่อนพระรามที่ ๖ ในเขตตำบลท่าหลวง (นอกเขตสุขาภิบาล) มีพนักงานผดุงครรภ์และอนามัยประจำจำนวน ๒ คน
- สถานีอนามัยจำปา เป็นสถานีอนามัยตำบลตั้งอยู่ริมแม่น้ำป่าสักฝั่งขวา ใกล้กับวัดจำปา ในเขตตำบลจำปา (นอกเขตสุขาภิบาล) มีพนักงานผดุงครรภ์และอนามัยประจำจำนวน ๒ คน
- สถานีอนามัยท่าเจ้าสนุก เป็นสถานีอนามัยตำบลตั้งอยู่ริมทางหลวงท้องถิ่นสายท่าเจ้าสนุก-ศาลาลอย (นครหลวง-สามไถ-ท่าเรือ) ใกล้กับวัดจงกลณี ในเขตตำบลท่าเจ้าสนุก มีพนักงานผดุงครรภ์และอนามัยประจำจำนวน ๒ คน

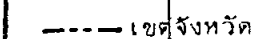
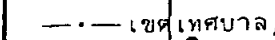

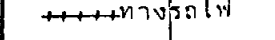
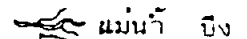
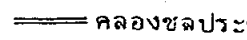
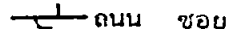
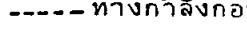

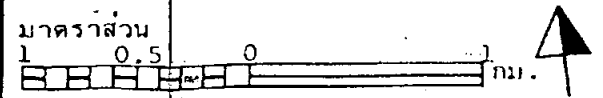
แสดง : ที่ตั้งสถานพยาบาล และ ตลาดในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง พ.ศ. 2525

แผนที่ 28

- ที่ตั้งโรงพยาบาล
- ที่ตั้งสถานีอนามัย
- ที่ตั้งตลาด

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอท่าเรือ , ที่ว่าการอำเภอบ้านหมอ

- สัญลักษณ์
- เขตจังหวัด
  - เขตเทศบาล, สุขาภิบาล
  - ที่ตั้งอำเภอ
  - ทางรถไฟ
  - แม่น้ำ บึง
  - คลองชลประทาน
  - ถนน ขอบ
  - ทางกำลังก่อสร้าง

- สถานีอนามัยศาลาลอย เป็นสถานีอนามัยตำบลตั้งอยู่ริมถนนสายท่าเรือ-ปากท่า ตรงข้ามวัดนางคุ่ม ในเขตตำบลศาลาลอย มีพนักงานผดุงครรภ์และอนามัยประจำจำนวน ๒ คน

- สถานีอนามัยม่วงน้อย เป็นสถานีอนามัยตำบลตั้งอยู่ใกล้วัดม่วงน้อย ในเขตตำบลบ้านครัว (สุขาภิบาลท่าลาน) อำเภอบ้านหมอจังหวัดสระบุรี มีพนักงานผดุงครรภ์และอนามัยประจำจำนวน ๒ คน

ซึ่งสถานพยาบาลทั้ง ๖ แห่งดังกล่าวมีเพียงแห่งเดียวเท่านั้นที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองท่าเรือ คือ โรงพยาบาลอำเภوتاเรือ ส่วนที่เหลือคือสถานีอนามัยอีก ๕ แห่งนั้นตั้งอยู่ในพื้นที่ต่อเนื่องทั้งสิ้น แต่ทั้งนี้มิได้ห่างไกลจากเขตชุมชนเมืองมากนัก

๓.๔.๗.๓ ตลาด

บริเวณที่เป็นตลาดในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องนั้น เป็นจุดเดียวกับบริเวณพาณิชยกรรม ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น ๕ ตลาด คือ ตลาดท่าเรือ ตลาดหม่อมเจ้านิคยากร วรวรรม ตลาดสุขาภิบาลท่าหลวง ตลาดท่าหลวง (ตลาดเก่า) และตลาดใหม่ท่าลาน (ดูแผนที่ ๒๘) ลักษณะของตลาดดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็นตลาดที่จำหน่ายสินค้าหลากหลาย เช่นเดียวกับตลาดในจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ โดยทั่วไป กล่าวคือ สินค้าที่จำหน่ายในตลาดนั้นมีทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค รวมถึงการขายบริการด้านต่าง ๆ ลักษณะของสินค้าที่จำหน่ายมีทั้งสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และสินค้าฟุ่มเฟือย ตลาดที่เป็นหลักของตลาดกลุ่มนี้ได้แก่ตลาดท่าเรือ กล่าวคือ นอกจากเป็นตลาดค้าปลีกที่สำคัญที่สุดในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่องแล้ว ยังเป็นตลาดค้าส่งอีกด้วย เพราะสินค้าส่วนใหญ่ที่จำหน่ายในตลาดอื่น ๆ ในกลุ่มนี้จะรับช่วงสินค้าจากตลาดท่าเรือไปจำหน่าย โดยตลาดท่าเรือจะรับสินค้ามาจากกรุงเทพฯ โดยตรงไม่ผ่านตลาดในตัวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำหรับตลาดใหม่ท่าลานนั้น เนื่องจากสามารถขนส่งสินค้าจากตลาดในจังหวัดสระบุรีได้สะดวก ดังนั้นสินค้าที่จำหน่ายในตลาดใหม่ท่าลานส่วนหนึ่งจึงเป็นสินค้าที่ส่งมาจากจังหวัดสระบุรีอีกด้วย นอกจากนี้สถาบันการเงินแทบทั้งหมดและสถานที่ราชการต่าง ๆ ยังตั้งอยู่ในบริเวณตลาดท่าเรืออีกด้วย

สำหรับสภาพทางกายภาพของตลาดดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่มีสภาพอาคารเป็นห้องแถวไม้ชั้นเดียว และสองชั้น ซึ่งก่อสร้างมานานมากกว่า ๔๐ ปี จึงมีสภาพทรุดโทรมล่อแหลมต่ออันตรายจากอัคคีภัย ดึกแถวสร้างใหม่ขนาดสองชั้น ถึงสี่ชั้นมีบ้างประปราย

แต่ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ห่างออกไปขนาดผิวการจราจรในบริเวณตลาดคับแคบทำให้ไม่สะดวกต่อการประกอบธุรกิจการค้าที่ขยายตัวมากขึ้น ซึ่งสภาพตลาดดังกล่าวจะเห็นได้ชัดเจนจากตลาดท่าเรือ ตลาดหม่อมเจ้านิธยาภรฯ และตลาดท่าหลวง ส่วนตลาดสุขาภิบาลท่าหลวงนั้นมีลักษณะผสมกันระหว่างท้องแถวไม้และตึกแถว สำหรับตลาดใหม่ท่าลานนั้น เนื่องจากเป็นตลาดที่ก่อสร้างขึ้นใหม่ ดังนั้นจึงมีลักษณะเป็นตึกแถวทั้งหมด

๓.๔.๘ บทบาทและความสำคัญของชุมชนเมืองท่าเรือ

จากที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นของบทนี้ จะเห็นได้ว่าประวัติความเป็นมาของชุมชนเมืองท่าเรื่อนั้นมีบทบาทและความสำคัญในด้านเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่งมาโดยตลอด จนกระทั่งในปัจจุบันบทบาทและความสำคัญของชุมชนเมืองท่าเรือในด้านนี้ก็ยังมีอยู่เช่นเดิม เพียงแต่เปลี่ยนแปลงจากการเป็นจุดเปลี่ยนการเดินทางของมนุษย์มาเป็นจุดเปลี่ยนการขนส่งของสินค้าอุตสาหกรรม กล่าวคือในปัจจุบันชุมชนเมืองท่าเรือเป็นแหล่งรวมของอุตสาหกรรมหลักหลายประเภท โดยเฉพาะที่สำคัญได้แก่อุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมการผลิตวัสดุก่อสร้าง ซึ่งในส่วนอุตสาหกรรมเกษตรนั้น ได้แก่ ไซโลอบและเก็บข้าวโพด-ข้าวฟ่าง มันสำปะหลัง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และโรงสีข้าว ส่วนอุตสาหกรรมการผลิตวัสดุก่อสร้างที่สำคัญ ได้แก่ โรงงานผลิตปูนซีเมนต์ โรงงานหล่อเหล็ก และโรงงานรีดเหล็กของบริษัทในเครือซีเมนต์ไทย แต่อุตสาหกรรมที่เด่นและมีอิทธิพลต่อชุมชนเมืองท่าเรืออย่างยิ่งได้แก่อุตสาหกรรมเกษตร เพราะในปัจจุบันชุมชนเมืองท่าเรือมีไซโลอบและเก็บข้าวโพด-ข้าวฟ่างขนาดใหญ่ กระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ถึง ๔ โรง นอกจากนี้มีคลังสินค้า (Ware House) สำหรับเก็บผลผลิตการเกษตรอีกหลายแห่ง นับว่าชุมชนเมืองท่าเรือเป็นตลาดกลางข้าวโพด และข้าวฟ่างระดับประเทศ โดยเป็นตลาดปลายทางสุดท้ายที่ทำหน้าที่ในการรับซื้อผลผลิตนำมาอบ ตากแห้ง รวมทั้งการแปรรูป และส่งออกโดยตรง ซึ่งขณะนี้ตลาดกลางข้าวโพดและข้าวฟ่างระดับประเทศมีอยู่เพียง ๒ แห่ง คือที่ชุมชนเมืองท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและที่กรุงเทพมหานคร โดยที่ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ปริมาณการรับซื้อข้าวโพดของตลาดที่ชุมชนเมืองท่าเรือจำนวน ๑,๕๓๗,๕๒๐ ตัน หรือร้อยละ ๔๔.๐๖ ของผลผลิตข้าวโพดทั้งประเทศซึ่งผลิตได้ในปีการเพาะปลูก ๒๕๒๕/๒๕๒๖ จำนวน ๓,๒๐๐,๐๐๐ ตัน ในขณะที่ตลาดกรุงเทพฯ รับซื้อจำนวน ๑,๔๕๖,๐๐๐ ตัน หรือร้อยละ ๔๕.๕๐ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๖.๔๔ เป็นการรับซื้อที่ตลาดแห่งอื่นและโรงงานอาหารสัตว์ ส่วนปริมาณการรับซื้อข้าวฟ่างนั้นตลาดที่ชุมชนเมืองท่าเรือรับซื้อจำนวน ๒๓๘,๓๗๘.๒๒ ตัน หรือร้อยละ ๗๓.๐๕ ของผลผลิตข้าวฟ่างทั้งประเทศ

จำนวน ๓๒๖,๓๒๒ ตัน และที่ตลาดกรุงเทพฯ รับซื้อจำนวน ๘๗,๘๔๓.๗๘ ตัน หรือร้อยละ ๒๖.๘๕ จึงกล่าวได้ว่าพื้นที่ชุมชนเมืองท่าเรือ เป็นแหล่งรับซื้อและส่งออกข้าวโพดและข้าวฟ่าง ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ

นอกจากนี้จากผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเบื้องต้นของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังได้เสนอแนะให้มีการจัดตั้งตลาดกลางระดับภูมิภาคของพืชไร่ ขึ้นในอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยให้เหตุผลว่าในบริเวณนี้มีทั้งไซโล คลังสินค้า และโรงงานแปรรูป เช่น โรงงานผลิตอาหารสัตว์อยู่จำนวนมาก และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรมีแหล่งกลางสำหรับบริการข่าวสารการตลาดและบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับตลาดกลาง ส่วนในด้านกายภาพควรปรับปรุงแม่น้ำป่าสัก ให้มีการขุดลอกไม่ให้ดินเขิน ควรสร้างเขื่อนเพื่อกันตลิ่งพัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านขวาของแม่น้ำป่าสัก ควรมีการยกสะพานรถไฟให้สูงขึ้น เพื่อให้การขนส่งทางน้ำเป็นไปได้อย่างสะดวก นอกจากนี้แล้วควรมีการวางแผนการใช้ที่ดิน เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชน และการขยายตัวของตลาดกลาง^๑

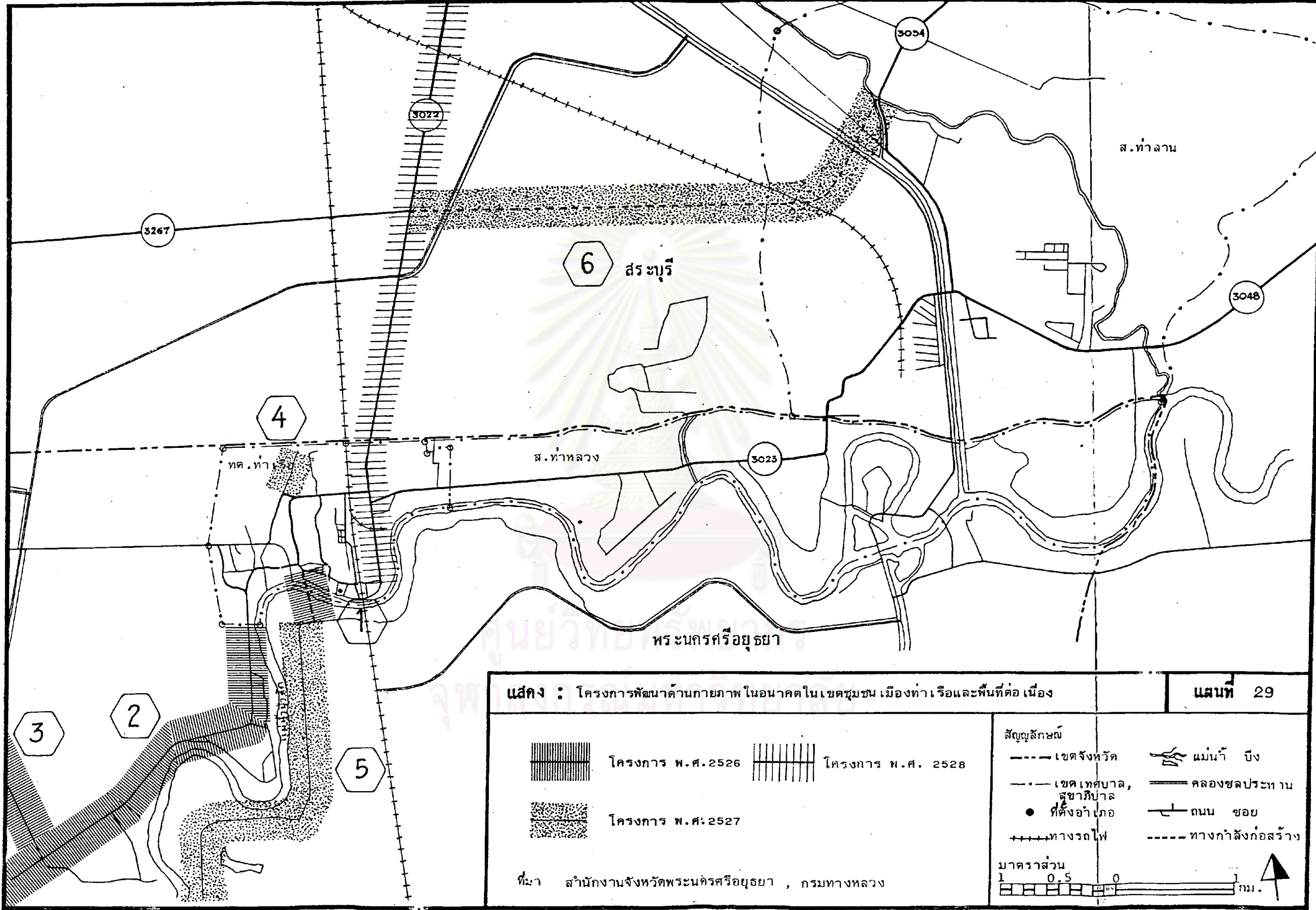
๓.๔.๔ โครงการพัฒนาด้านกายภาพในอนาคต

ตามแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๖ และ พ.ศ. ๒๕๒๗ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และตามแผนพัฒนาเส้นทางคมนาคมของกรมทางหลวง ได้กำหนดโครงการพัฒนาด้านกายภาพในเขตชุมชนเมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง ซึ่งโครงการทั้งหมดเป็นโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางคมนาคม จำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๒ โครงการ แต่มีโครงการที่สำคัญ ๗ โครงการ คือ (ดูแผนที่ ๒๔)

- ปี พ.ศ. ๒๕๒๖

๑. ก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามแม่น้ำป่าสักในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ งบประมาณ ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท หน่วยงานรับผิดชอบกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย

^๑จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยสังคม, "รายงานการวิเคราะห์ วิจัยเบื้องต้น ของโครงการศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบตลาดสินค้าเกษตรภาคกลางและภาคตะวันตก เล่ม ๑", (มกราคม ๒๕๒๗), หน้า ๑-๓๔, ๓-๔๐, ๔-๑๔, ๔-๖๑.

แนวก : โครงการพัฒนาด้านกายภาพ ในอนาคตในเขตชุมชน เมืองท่าเรือและพื้นที่ต่อเนื่อง

แผนที่ 29

โครงการ พ.ศ. 2526

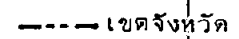

โครงการ พ.ศ. 2528

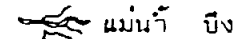

โครงการ พ.ศ. 2527

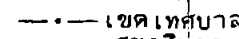
สัญลักษณ์

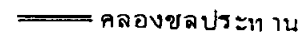
เขตจังหวัด

แม่น้ำ บึง

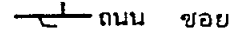
เขตเทศบาล, สาขาภิบาล

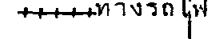
คลองชลประทาน

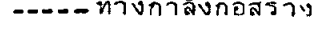
ที่ตั้งอำเภอ

ถนน ขอบ

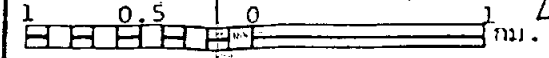
ทางรถไฟ

ทางกำลังก่อสร้าง

ที่มา สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา , กรมทางหลวง

มาตราส่วน

๒. ลาดยางแอสฟัลต์ถนนสายท่าเรือ-ปากท่า ผิวจราจรกว้าง ๖ เมตร ยาว ๗.๗๐ กิโลเมตร ระยะเวลาดำเนินการเดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ งบประมาณ ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท หน่วยงานรับผิดชอบกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย

๓. สร้างทางหลวงท้องถิ่นสายโพพระยา-บ้านร่ม-บ้านแขก ลักษณะผิวจราจรจรจรลูกรัง หน้า ๒๐ เซนติเมตร กว้าง ๖ เมตร ไหล่ทางข้างละ ๑.๒ เมตร ระยะทาง ๗ กิโลเมตร ระยะเวลาดำเนินการยังมีได้กำหนดงบประมาณ ๒,๘๐๐,๐๐๐ บาท หน่วยงานรับผิดชอบกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย

- ปี พ.ศ. ๒๕๒๗

๔. ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและรางระบายน้ำรูปตัวยู พื้นที่ดำเนินการบริเวณถนนสายคอนกรีตเสริมเหล็กตั้งใหม่ ในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ ลักษณะก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๑๐ เมตร มีเกาะกลางถนนกว้าง ๓ เมตร หน้า ๒๐ เซนติเมตร ยาว ๑๘๐ เมตร ระยะเวลาดำเนินการ ๒๗๐ วัน งบประมาณ ๑,๒๑๐,๐๐๐ บาท หน่วยงานรับผิดชอบเทศบาลตำบลท่าเรือ

๕. ก่อสร้างทางหลวงท้องถิ่นสายท่าเจ้าสนุก-ศาลาลอย ลักษณะเป็นถนนลูกรัง หน้า ๒๐ เซนติเมตร กว้าง ๖ เมตร ไหล่ทางข้างละ ๑.๒ เมตร ระยะทาง ๖ กิโลเมตร ระยะเวลาดำเนินการยังมีได้กำหนดงบประมาณ ๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท หน่วยงานรับผิดชอบกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย

๖. ก่อสร้างทางหลวงจังหวัดสาย ๓๒๖๗ (ช่วงท่าเรือ-บ้านครัว) ต่อจากทางหลวงจังหวัดสาย ๓๒๖๗ (อ่างทอง-ท่าเรือ) ไปบรรจบกับทางหลวงจังหวัดสาย ๓๐๓๔ (หน้าพระลาน-บ้านครัว) เป็นถนนมาตรฐาน F ๔ ผิวจราจรลาดยางแอสฟัลต์ กว้าง ๕.๕๐ เมตร ไหล่ทางข้างละ ๑.๗๕ เมตร ระยะทาง ๔.๑ กิโลเมตร ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๗ กำหนดแล้วเสร็จ พ.ศ. ๒๕๒๗ งบประมาณ ๗,๘๐๐,๐๐๐ บาท หน่วยงานรับผิดชอบกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม

- ปี พ.ศ. ๒๕๒๘

๗. บูรณะทางหลวงจังหวัดสาย ๓๐๒๒ (พระพุทธบาท-ท่าเรือ) เป็นถนนมาตรฐาน F ๔ ผิวจราจรลาดยางแอสฟัลต์ กว้าง ๕.๕๐ เมตร ไหล่ทางข้างละ ๑.๗๕ เมตร ระยะทาง ๕.๘ กิโลเมตร (ช่วงตั้งแต่อำเภوتاเรือ ถึงทางแยกเข้าอำเภอบ้านหมอ)

ระยะเวลาดำเนินการ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถึง ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ งบประมาณ ๑๖,๑๙๐,๒๗๒
บาท หน่วยงานรับผิดชอบกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย